

BIJLAGE TER VERDIEPING

JEUGDIGE VENLONAREN EN HUN ROL IN (DRUGS)CRIMINALITEIT

Een focus op jongeren in verschillende buurten
in Blerick, Tegelen, Venlo-Oost en Venlo-Zuid in het
kader van Preventie met Gezag

Richard Staring
Emma Derksen
Leanne Sixma
Juno van Esseveldt
Emily Berger

Bureau **Beke**

Bijlage ter verdieping

Jeugdige Venlonaren en hun rol in (drugs)criminaliteit

Een focus op jongeren in verschillende buurten in Blerick, Tegelen, Venlo-Oost en Venlo-Zuid in het kader van Preventie met Gezag

Auteurs

Richard Staring
Emma Derksen
Leanne Sixma
Juno van Esseveldt
Emily Berger

In opdracht van
Gemeente Venlo

Opmaak en illustraties
Marcel Grotens

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Venlo. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderzoek berust bij de auteurs. De inhoud vormt niet per definitie een weergave van het standpunt van de gemeente Venlo.

© 2025, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoudsopgave

1	Methoden van onderzoek	4
1.1	Toestemmingsaanvragen	4
1.2	De BVH-analyse	4
1.3	De methodiek van de bovenlokale netwerkanalyse nader uitgelegd	8
1.3.1	Naar een basislijst (stap 1)	8
1.3.2	Van basislijst naar <i>extended</i> netwerk (stap 2)	9
1.3.3	Van <i>extended</i> netwerk naar een <i>limited</i> netwerk (stap 3)	10
1.3.4	Van het <i>limited</i> netwerk naar classificaties en clusters (stap 3A/3B)	12
1.4	Analyse van opsporingsonderzoeken	15
1.5	Deskresearch: literatuur en (sociale) media-analyse	16
1.6	Interviews met professionals en jongeren	17
1.7	Tussentijdse terugkoppeling	18
2	Aard, omvang en ontwikkelingen van de (jeugd) criminaliteit op basis van politieregistraties	19
2.1	Een focus op de incidenten in het onderzoeksgebied in Venlo	20
2.1.1	Inhoud van de incidenten	21
2.1.2	Geografische verdeling van de incidentregistraties	22
2.2	Een focus op de geregistreerde incidenten met een verdachte in het onderzoeksgebied in Venlo	26
2.2.1	Gekoppelde personen aan de incidentregistraties in het onderzoeksgebied	27
2.2.2	Registraties als verdachte voor alle incidentsoorten in het onderzoeksgebied	28
2.2.3	Verdachten van geregistreerde drugsincidenten	32
2.2.4	Registraties als verdachte – leeftijdsgroep tot en met 27 jaar	36
2.3	Een focus op de verdachte jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo	37
2.3.1	Verdachte jongeren woonachtig in onderzoeksgebied – alle incidenten	37
2.3.2	Verdachte jongeren woonachtig in onderzoeksgebied – drugsincidenten	43
3	De bovenlokale netwerkanalyse toegepast in het onderzoeksgebied in Venlo	48
3.1	Kenmerken van het <i>extended</i> netwerk	48
3.2	Kenmerken van het <i>limited</i> netwerk	49
3.3	Dadertyperingen	55

3.4	Clusters	64
3.5	Inzoomen op Venlo en de drie buurten	69
3.5.1	Nevenopbrengst: <i>next generation</i>	73
4	Criminaliteitsfenomenen in Venlo	76
4.1	Relevante en uitvergroete incidenten	76
4.2	Relevante Limburgse en Venlose onderzoeken	77
4.2.1	Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg	77
4.2.2	Quicksan Jeugdige ondernemers in de gemeente Venlo	80
4.2.3	Scanner middelengebruik Gemeente Venlo onderzoek Trimbo-instituut	83
4.2.4	Onderzoeken vergeleken: Wat nemen we mee naar ons onderzoek?	84
4.3	Criminaliteitsfenomenen in Venlo: professionals in huidig onderzoek aan het woord	85
4.3.1	Algemene ontwikkelingen in Venlose jeugdcriminaliteit	85
4.3.2	Overlast	85
4.3.3	Opstapdelicten	86
4.3.4	Drugscriminaliteit	87
4.3.5	Afpersing	89
4.3.6	Geweld en wapencriminaliteit	90
4.3.7	Meiden en criminaliteit	91
4.4	De fenomenen vergeleken	92
5	De weg naar (drugs)criminaliteit in Venlo	94
5.1	Risicofactoren voor jeugdcriminaliteit: Een kijkje in Venlo	94
5.1.1	Individuele en gezinsfactoren	95
5.1.2	Vrienden en de (sociale) omgeving als risicofactoren	106
5.1.3	De fysieke omgeving	114
5.1.4	Een tussentijdse conclusie over de lokale risicofactoren	124
5.2	Criminele carrières in Venlo	125
5.2.1	Ingroeimechanismen en de invloed van de levensloop	125
6	De Venlose aanpak van jeugdcriminaliteit op papier	128
6.1	Het Venlose veiligheidsbeleid door de jaren heen	128
	Literatuurlijst	138
	Bijlagen	
	Bijlage 1: Interventies Preventie met Gezag	147
	Bijlage 2: Topiclijst onderzoek Venlo	148
	Bijlage 3: Dadertyperingen van de personen buiten het onderzoeksgebied	151
	Bijlage 4: Respondentenlijst	152

1 Methoden van onderzoek

In het kerndocument is beknopt beschreven welke onderzoeksactiviteiten we hebben ondernomen in onderhavig onderzoek. In dit hoofdstuk lichten we de verschillende methodieken uitgebreid toe ter validatie van de onderzoeksresultaten. We beschrijven elke onderzoeksmethode apart.

1.1 Toestemmingsaanvragen

Ten behoeve van de inzage van BVH-data voor de beschrijvende analyse, de bovenlokale netwerkanalyse (artikel 8 Wpg) en de analyse van de afgeronde politieonderzoeken (artikel 8 en artikel 9 Wpg) hebben we op 10 november 2023 een verzoek ingediend bij Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's (Portefeuille Politieel Beleid en Taakuitvoering). De minister van Justitie en Veiligheid heeft op 8 april 2024 schriftelijk toestemming verleend aan de korpschef van de politie voor het ter beschikking stellen van de door ons gevraagde gegevens. Daarnaast heeft het College van procureurs-generaal (Parket-Generaal, Openbaar Ministerie) op 13 december 2024 schriftelijk toestemming gegeven aan het arrondissementsparket Limburg om inzage te bieden in de eerder gevraagde afgeronde opsporingsonderzoeken.

1.2 De BVH-analyse

Om een beeld te kunnen schetsen van de geregistreerde criminaliteit in Venlo zijn politie-registraties geanalyseerd. Daartoe hebben we politiedata opgevraagd. Deze data zijn afkomstig uit de 'Basisvoorziening Handhaving' (hierna: BVH). Hierin plaatsen politiemedewerkers van de Nationale Politie (hierna: politie) alle incidenten, waaronder meldingen, aangiftes en eigen observaties. Indien mogelijk zijn personen in diverse rollen aan deze incidentregistraties gekoppeld, zoals verdachte, slachtoffer, betrokkene, eigenaar en melder. We hebben de politie-eenheid Noord-Limburg gevraagd alle BVH-registraties aan te leveren van de postcodegebieden behorende bij de focusgebieden in Venlo over de periode 1 januari 2020 tot en met 11 juni 2024. Daarbij is onderstaand overzicht meegestuurd ter verduidelijking van het onderzoeksgebied.

Tabel 1.1 – De wijken en buurten in het onderzoeksgebied

Postcode	Wijk	Buurt
	Onderzoeksgebied 1 Blerick	
5921	Blerick-Midden	Hazenkamp
5922	Blerick-Noord	Vastenavondkamp
5924	Vossener	Vossener-Centrum
		Vossener-Noord
		Vossener-West
		Vossener-Zuid
5925	Klingerberg	Klingerberg-Zuid
		Klingerberg-Noord
	Onderzoeksgebied 2: Tegelen	
5932	Op de Heide	Op de Heide
		Lage heide
	Onderzoeksgebied 3: Venlo-Oost en Zuid	
5915	Venlo-Oost-Zuid	Vogelbuurt
5912	Venlo-Zuid	Hagerbroek

In bovenstaand overzicht is bij de wijk Blerick-Noord alleen de buurt Vastenavondkamp genoteerd, maar na het ontvangen van de registraties blijkt onderscheid gemaakt te worden tussen Vastenavondkamp-Noord en -Zuid. Daarom is in de beschrijving van de onderzoeksresultaten ook dit onderscheid gemaakt.

De registraties zijn geanalyseerd in twee tranches. De eerste tranche richtte zich op alle geregistreerde incidenten inclusief alle rollen voor een tijdsperiode van ruim vier jaar (januari 2020 - juni 2024) in de postcodegebieden behorende bij de Venlose focusgebieden. Het gaat in deze tranche in totaal om 14.681 incidentregistraties. De tweede tranche richtte zich op een analyse van de registraties van jongeren (tot en met 27 jaar) die woonachtig zijn in de focusgebieden in Venlo, met registraties van incidenten die zowel in Venlo als daarbuiten plaatsvonden. Het gaat om 482 unieke jongeren (tot en met 27 jaar) die door de politie als verdachte zijn opgenomen bij incidenten die plaatsvonden in de onderzoeksperiode.

Bij het gebruik van politiecijfers als indicator voor criminaliteit kunnen kritische kanttekeningen geplaatst worden, omdat er geen rekening wordt gehouden met de niet-geregistreerde criminaliteit en eventuele registratie-effecten.¹ Cijfers zijn afhankelijk van

1. cf. Lissenberg, 2001; Van Dijk, Huisman & Nieuwbeerta, 2014.

zowel de meldingskans, de signaleringskans als ook de registratiekans.² De politie kan bovendien incidenten onjuist registreren (zie kader hieronder). De meldingskans wordt bepaald door de burger; in hoeverre is men bereid het incident of de situatie bij de politie te melden? Hierop kunnen tal van oorzaken van invloed zijn, denk aan de aard van het incident, de leeftijd van een betrokkene, de eventuele relatie met een betrokkene en/of een familielid en het vertrouwen in de politie.

Daarnaast – zo weten wij uit ervaring – heeft de signaleringskans van de politie nadrukkelijk te maken met de hoeveelheid ‘blauw op straat’ en de prioriteiten die de politie stelt. Tot slot bepaalt het registratiegedrag van de politie in zekere mate de aard en omvang van de geregistreerde werkelijkheid. Voorgaande heeft tot gevolg dat minder zichtbare en slachtofferloze delicten – de zogenoemde haaldelicten – minder snel geregistreerd worden door de politie. Voorbeelden hiervan zijn rijden onder invloed of illegale handel.³ In het verlengde hiervan blijkt er eveneens een onderregistratie te zijn van cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit. Ook dit heeft deels te maken met de zichtbaarheid van deze delicten, maar ook met de bekendheid ervan bij de politie.⁴ Van de zogenoemde brengdelicten – delicten die gemeld moeten worden om bijvoorbeeld geld van de verzekering terug te kunnen vorderen – is juist bekend dat deze een oververtegenwoordiging kunnen laten zien in de geregistreerde politiecijfers.⁵ Tot slot zijn jongeren onder de twaalf jaar niet strafrechtelijk vervolgbaar, waardoor door hen gepleegde delicten minder of onvolledig geregistreerd zullen zijn.⁶

BVH-data en de netwerkanalyse: uitgangspunten en beperkingen

Veel wetenschappelijk onderzoek naar de aard en omvang van criminaliteit baseert zich op cijfers uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie, waaronder onderzoek door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het programma ‘Preventie met Gezag’ heeft het CBS – in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) – op basis van BVH-data inzicht geboden in de criminaliteitsproblematiek onder jongeren in 27 focusgebieden.⁷

We moeten constateren dat het gebruik van politieregistraties met specifieke beperkingen samengaat. Een belangrijke, in de lopende tekst nog niet benoemde, beperking is gelegen in de omstandigheid dat politiemedewerkers fouten kunnen maken tijdens het registreren van een incident in het politiesysteem. We presenteren hier drie voorbeelden. Politieagenten kunnen allereerst incidenten onder een onjuiste Maatschappelijke Klasse-code (MK) wegschrijven. In de tweede plaats kunnen politiemedewerkers persoonsgegevens onjuist in het politiesysteem verwerken. Dit kan betekenen dat personen met deels onjuiste personalia geregistreerd worden of zelfs ten onrechte in BVH worden opgenomen. In de derde plaats

2. Van Ham, Bervoets & Ferwerda, 2015.

3. Van Dijk et al., 2014.

4. Van der Laan, Beerhuizen & Weijters, 2016.

5. Van Dijk et al., 2014.

6. Domburgh, 2009.

7. Zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2025/02/verkenning-monitor-preventie-met-gezag-2015-2023>

kunnen politiemedewerkers in BVH onjuiste rollen toekennen aan personen, zoals verdachte in plaats van betrokkene.⁸

Strikt genomen zouden BVH-registraties dan ook inhoudelijk gecontroleerd moeten worden op basis van de inhoudelijke toelichting in de vrije tekstvelden van elke mutatie. Voor zover ons bekend wordt er in wetenschappelijk onderzoek dat zich baseert op politieregistraties niet gecontroleerd op eventuele fouten. Het grote aantal registraties maakt controle in de praktijk enorm tijdrovend. Betekent dit alles dat er geen zinvolle analyses op basis van de BVH-registraties mogelijk zijn? Wij en met ons vele anderen, zo blijkt uit het grote aantal publicaties dat zich baseert op BVH-registraties, denken van wel. Het brengt voor wetenschappelijke en beleidsonderzoekers wel de verantwoordelijkheid met zich mee om behoedzaam en transparant met de uitkomsten van dergelijke analyses om te moeten gaan.

Deze verantwoordelijkheid noodzaakt in de eerste plaats tot het hanteren van de juiste terminologie. Aangezien het bij het gebruik van politiedata om niet-geverifieerde informatie gaat, spreken we in onderhavige studie over jongeren die als verdachte of betrokkene van een incident in BVH geregistreerd staan. We kunnen daarbij op basis van de BVH-informatie niet schrijven over jeugdige daders. We hebben bij het beschrijven van de uitkomsten van de BVH-analyses evenmin gebruik gemaakt van aanduidingen als 'daderclassificatie', 'drugshandelaar', 'crimineel', 'criminele carrière' en andere vergelijkbare termen die verwijzen naar juridisch bewezen feiten. Indien opportuun hebben we dergelijke concepten spaarzaam gebruikt en daarbij tussen enkelvoudige aanhalingstekens geplaatst. Vanuit de 'onschuld-presumptie' is iedereen die verdacht wordt van een strafbaar feit onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Bovendien wordt zo voorkomen dat (groepen) jongeren ten onrechte gestigmatiseerd worden.

De hier geschetste beperkingen als gevolg van het verantwoordelijk hanteren van de data hebben ook implicaties voor de bovenlokale netwerkanalyse. Omdat we ons zoals hiervoor aangegeven in onze analyse focussen op BVH-registraties waarin personen de rollen 'verdachte' en/of 'betrokkene' toegekend hebben gekregen, kan dit betekenen dat personen ten onrechte in de bovenlokale netwerkanalyse zijn meegenomen. Wel is deze kans in de methodiek van de netwerkanalyse geminimaliseerd, omdat wij het criterium hanteren dat een persoon in de afgelopen drie jaar minimaal tien keer geregistreerd moet zijn in de rol van verdachte en/of betrokkene, waarvan minimaal drie keer als verdachte.

De voorgaande beperkingen van de BVH-data zijn belangrijke redenen waarom we voor de start van de bovenlokale netwerkanalyse gebruikmaken van straatinformatie. Concreet vragen we mensen – in het bijzonder specialisten van de politie – met gebiedskennis welke personen op de basislijst (die als uitgangspunt voor de netwerkanalyse dient) thuishoren. De ervaring leert dat vaak slechts een beperkt aantal professionals over deze gebiedskennis beschikt; veelal wijk- of jeugdagenten. Op basis van deze straatinformatie raadplegen we vervolgens de systeem-informatie om inzichtelijk te maken wie met de personen op de basislijst ten minste twee keer samen geregistreerd staan.

Tot slot bepalen we in de netwerkanalyse de actieradius op basis van de woon- en pleegplaats. Voor het vaststellen van de woonplaats gaan we uit van de informatie die voorhanden is in BVH, welke gekoppeld is aan de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). De mogelijkheid bestaat dat een persoon ten tijde van de registratie elders verblijft, waardoor de vastgestelde actieradius niet klopt en de persoon ten onrechte in een bepaalde categorie wordt geplaatst. Ook hier zijn twee nuances op z'n plaats. Ten eerste controleren we in de analyse

8. Deze beperkingen zijn mede beschreven op basis van schriftelijke communicatie, politie Enschede, 17 januari 2025.

of personen in een justitiële inrichting verblijven. Ten tweede wordt per persoon bepaald hoeveel procent van al zijn/haar registraties als lokaal, regionaal of landelijk gecategoriseerd is. Enkel wanneer een persoon structureel elders verblijft, kan dit leiden tot een onterecht vastgestelde actieradius.

1.3 De methodiek van de bovenlokale netwerkanalyse nader uitgelegd

De methodiek voor de bovenlokale netwerkanalyse is voor de begrijpelijkheid van de onderzoeksresultaten al beperkt beschreven in het kerndocument. In deze paragraaf zijn alle stappen van de methodiek uitgebreider uiteengezet.

1.3.1 Naar een basislijst (stap 1)

De (boven)lokale netwerkanalyse die Bureau Beke in samenwerking met een analist van de politie-eenheid Oost-Nederland heeft ontwikkeld, maakt meerdere aspecten inzichtelijk. Hoe de jongeren op straat zich verhouden tot de criminele structuren in de wijk en daarbuiten, welke en wat voor groepen te onderscheiden zijn, wat hiervan de omvang is, wat hun kenmerken zijn en voor welke vormen van criminaliteit zij als verdachte of betrokkene geregistreerd worden. Deze informatie geeft duidelijkheid of de juiste doelgroep in beeld is en of de huidige aanpak passend is of dat er aanpassing nodig is. Deze analyse is voor het onderzoeksgebied in Venlo uitgevoerd.

Om de bovenlokale netwerkanalyse goed uit te kunnen voeren, is het van belang om vooraf in kaart te brengen welke jongeren nu en tien jaar geleden als ‘crimineel kopstuk’ kunnen worden gedefinieerd. Het gaat dan om jongeren uit de onderzoeksgebieden in Venlo die veel (criminele) contacten hebben, te beschouwen zijn als informele of formele leiders die zichtbaar zijn of op de achtergrond de touwtjes in handen hebben, die invloed hebben op het gedrag van andere jongeren op straat en te zien zijn als de spinnen in het spreekwoordelijke web. De ‘kopstukken van toen’ hebben een vergelijkbaar profiel, maar alhoewel deze groep niet of minder bij wijkprofessionals in beeld is, oefenen de kopstukken van toen nog wel een zekere invloed uit op de jeugd die opgroeit in het onderzoeksgebied.

Het is van belang hierbij in gedachten te houden dat de term ‘kopstukken’ in de methodiek van de bovenlokale netwerkanalyse een specifieke definitie kent die afwijkt van de gangbare invulling zoals die door het Openbaar Ministerie of de politie wordt gehanteerd. Deze organisaties verwijzen met ‘kopstukken’ vooral naar de top, de hoogste leiders of de hoogste leidinggevenden van (internationale) criminele organisaties. Onze definitie is, zoals in de voorgaande regels valt te lezen, bescheidener en meer sociologisch van aard. Wij vragen aan lokaal bekende specialisten bij de politie, bijvoorbeeld de jeugdagent, op basis van hun expertise deze jongeren te benoemen welke we als startpunt voor de systeemanalyse in BVH (artikel 8) gebruiken. Op basis van de systeemanalyse blijkt pas of en zo ja welke positie deze jongeren in het netwerk hebben.

Daartoe hebben we in Venlo uiteindelijk een politiefunctionaris (Operationeel Expert Wijk) en een ambtenaar (procesregisseur criminele jeugd) van de gemeente Venlo met deze kennis gevraagd een basislijst op te stellen met de criminele kopstukken die woonachtig zijn in het onderzoeksgebied van Venlo. Dit heeft geresulteerd in een basislijst met 28 personen waaronder 15 ‘kopstukken van nu’ en 13 ‘kopstukken van toen’.⁹

1.3.2 Van basislijst naar *extended* netwerk (stap 2)

De basislijst met namen heeft de contactpersoon vanuit de politie verstuurd naar een collega-politie-analist die als vrijwilliger verbonden is aan de politieorganisatie; die nam de eerste data-extractie uit de politieregistraties voor zijn rekening. Vervolgens heeft hij deze data (geanonimiseerd) aangeleverd aan de analist van Bureau Beke, die de uiteindelijke netwerkanalyse heeft uitgevoerd.

Op basis van deze data is allereerst gekeken wie er in de afgelopen drie jaar in samenhang met de 28 ‘kopstukken van nu en toen’ geregistreerd staan (meerdere personen die een registratie hebben onder hetzelfde registratienummer).¹⁰ Deze informatie wordt uit de BVH gehaald, middels Blue View. Het betreft registraties van personen in de rol van betrokkene en/of verdachte, voor incidenten in de volgende categorieën: 1) vermogensincidenten, 2) vernielingen en incidenten tegen de openbare orde, 3) geweldsincidenten, 4) seksuele incidenten, 5) verkeersincidenten, 6) drugsincidenten, 7) wapenincidenten en 8) overige incidenten.¹¹

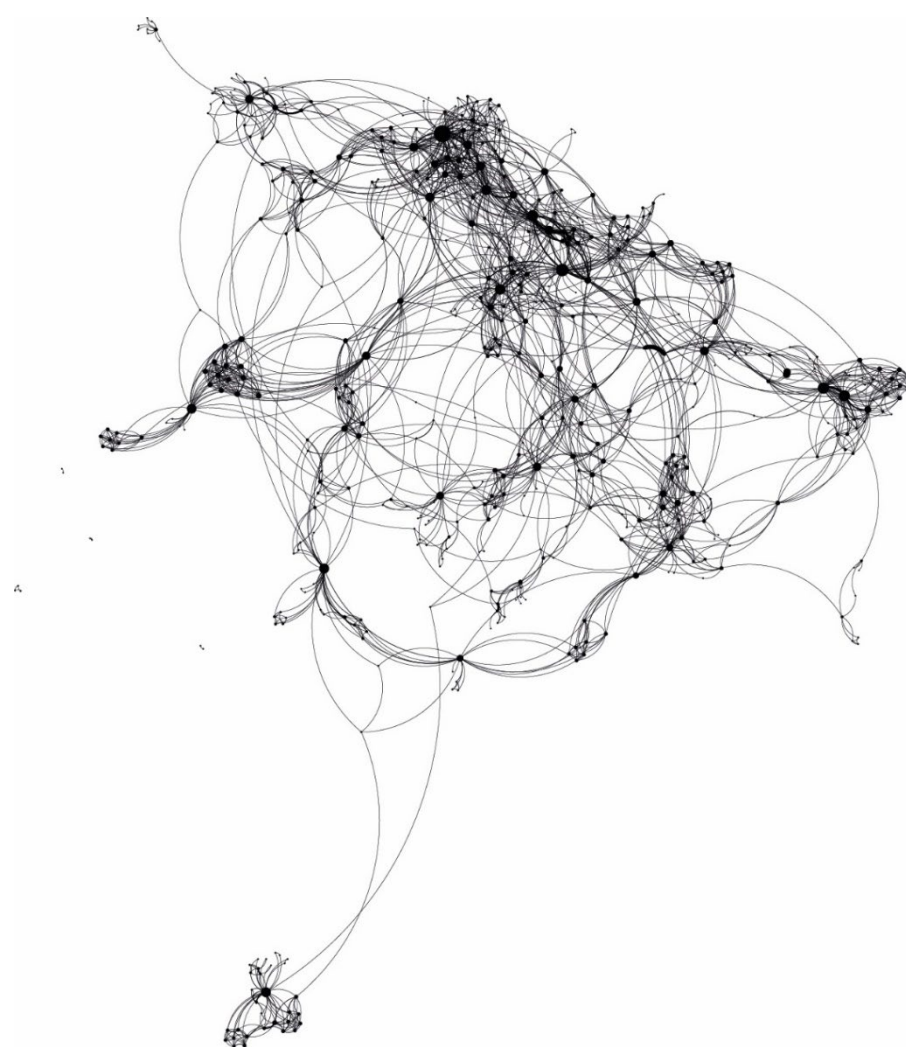
Degenen die in samenhang met de 28 personen van de basislijst geregistreerd staan en in de afgelopen drie jaar tenminste drie keer voorkomen als verdachte of betrokkene van voornoemde incidenten, zijn opgenomen in het meest uitgebreide netwerk. Dit netwerk noemen wij het *extended* netwerk. Deze bestaat uit 501 personen (zie figuur 1.1). Alle 28 personen die op de basislijst staan komen voor in het *extended* netwerk.

9. De onderzoekers van Bureau Beke hebben toestemming van het College van procureurs-generaal om deze namen te mogen inzien.

10. Daarbij wordt gebruikgemaakt van Analist’s Notebook en UCINET.

11. De kans is aannemelijk dat enkele personen in het netwerk meer registraties hebben in het systeem van de recherche (Summ-IT). Echter, voor dit onderzoek hebben de onderzoekers geen toegang tot deze informatiebron gehad. In een latere fase (de aanpak) kan deze informatie eventueel toegevoegd worden.

Figuur 1.1 – Het *extended network* (n=501)

1.3.3 Van *extended network* naar een *limited network* (stap 3)

In de vervolgstap analyseren we het *extended network* en proberen we zoveel mogelijk personen die wellicht toevalligerwijze (op het verkeerde moment op de verkeerde plek) in het netwerk zijn beland, of personen die recentelijk weinig door de politie geregistreerd worden, uit het netwerk te verwijderen. We hanteren hierbij twee criteria:

- Alle linken die zijn gebaseerd op één veronderstelde relatie worden verwijderd. Deze keuze is gebaseerd op de veronderstelling dat personen die samen voorkomen in een mutatie¹², niet per sé een connectie met elkaar hoeven te hebben. De politie kan een toevallig aanwezige omstander ook registreren. Wanneer betrokkenen twee

12. Mutaties zijn opgetekende meldingen vanuit agenten of burgers.

keer of vaker samen in een mutatie staan, is de redenering dat een dergelijke toevalligheid hier aanzienlijk kleiner is. In deze gevallen blijft de link dus staan.

- Er worden alleen personen in het netwerk geplaatst die op basis van politiecontacten als ‘actief’ te beschouwen zijn. Binnen deze methodiek hebben wij actief zodanig geoperationaliseerd dat een persoon in de drie jaar voorafgaand aan de start van de analyse tenminste tien politieregistraties in de rol van verdachte of betrokkene op zijn of haar naam moet hebben staan. In de tweede plaats moeten deze registraties ten minste drie keer in de rol van verdachte zijn.

Na selectie op bovenstaande criteria wordt het netwerk nader bekeken. Personen die geen connectie hebben met een ander persoon of deel uitmaken van een eenzijdig samenwerkingsverband, worden uit het netwerk gefilterd. Ook worden alle dubbele entiteiten samengevoegd tot één en alle NN¹³ personen worden verwijderd. Al met al leidt dit tot een kleiner netwerk dat wij het *limited* netwerk noemen.

Deze stap van het *extended* naar het *limited* netwerk betekent veelal dat er een grote groep personen buiten de verdere analyse vallen, waaronder ook jongens en meiden in de leeftijd van 13 tot en met 17 jaar die in de afgelopen drie jaar minder dan tien keer als betrokkene of verdachte geregistreerd staan (waarvan hooguit twee keer in de rol van verdachte). Deze jongeren zijn te typeren als de *next generation*. Zij staan immers meerdere keren geregistreerd, maar voldoen nog niet aan de eisen om in het *limited* netwerk te worden opgenomen omdat ze onvoldoende politieregistraties of geen (of te weinig) gezamenlijke registraties met andere personen in het *limited* netwerk hebben. Jongeren die binnen deze categorie van de *next generation* vallen, kunnen juist een relevante doelgroep voor Preventie met Gezag vormen omdat zij aan het begin van een eventuele carrière in de criminaliteit staan. Dat maakt de *next generation* een doelgroep die de moeite waard is om verder te verkennen.

Het *limited* netwerk in de onderzoeksgebieden in Venlo bestaat uit 69 personen (zie figuur 1.2). Van de 28 personen op de basislijst maken er 14 onderdeel uit van het *limited* netwerk.

13. Nomen nescio c.q. ‘naam onbekend’.

Figuur 1.2 – Limited network Venlo (n=69)

1.3.4 Van het *limited network* naar classificaties en clusters (stap 3A/3B)

Op basis van eerder empirisch onderzoek in een aantal gemeenten onderscheiden wij in de methodiek van de bovenlokale netwerkanalyse vijf typeringingen of ‘classificaties’ binnen netwerken: de jonge aanwas, de *rising stars*, ‘criminele’ *locals*, de harde kern en de *facilitators*.¹⁴ Deze classificaties gebruiken we ook in de verdere analyse en beantwoording van de onderzoeksvragen in dit rapport. De verschillende typeringingen die we in dit hoofdstuk onderscheiden, zijn gerelateerd aan posities die personen kunnen innemen gedurende hun ‘criminele carrière’. Daarbij is de verwachting dat de jeugd met het ouder worden langzamerhand meer ingebed kan raken in criminele samenwerkingsverbanden en netwerken en meer en ernstigere strafbare feiten pleegt.¹⁵ Een typische carrière in de criminaliteit kan met overlastincidenten en relatief geringe strafbare feiten beginnen en zich vervolgens ontwikkelen naar steeds zwaardere strafbare feiten en wellicht zelfs naar specifieke specialisaties, al dan niet op de achtergrond. Uiteraard zijn er ook allerlei atypische criminele carrières mogelijk. Zo beschreven Kroese en Staring¹⁶ de carrières van verschillende typen bankovervallers, waaronder de ‘wanhoopsovervallers’ die zonder enige criminele antecedenten en criminele contacten vaak alleen en met imitatiewapens een bank

14. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017

15. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2013.

16. Kroese en Staring, 1993.

of een postagentschap overvielen. Daarnaast is het ook niet evident dat iedereen vanuit kleine delicten een criminele carrière maakt. Voor het merendeel van de jongeren vormt het delinquente gedrag een fase in hun ontwikkeling. Daarnaast kunnen zij onder invloed van de drie W's (woning, werk, wijfie) hun criminele carrière een fundamenteel andere richting geven.¹⁷ Tegelijkertijd persisteert een kleine groep daders in hun delinquente gedrag.

De duiding van personen in de classificatie

Om te bepalen wie tot welke classificatie behoort, zijn de leeftijd en actieradius van de personen die deel uitmaken van het *limited* netwerk op basis van de incidentregistraties doorslaggevend.¹⁸ De antecedenten en de positie van de personen in het netwerk kleuren de typen verder in. In de praktijk van de bovenlokale netwerkanalyse betekent dat per incidentregistratie op basis van de berekende afstand tussen woon- en pleegplaats de actieradius wordt bepaald. De actieradius kent drie categorieën: lokaal, regionaal en landelijk. Als de afstand tussen de woon- en pleegplaats 0-5 km betreft, krijgt het de categorie lokaal. Is de afstand tussen de 5 en de 30 km dan krijgt het de categorie regionaal; is de afstand groter of gelijk aan 30 km krijgt het de categorie landelijk. Vervolgens wordt per persoon bepaald hoeveel procent van alle incidentregistraties als lokaal, regionaal of landelijk gecategoriseerd moeten worden. Het kan voorkomen dat de woon- of pleegplaats onbekend is. Als 70 procent of meer van alle incidentregistraties lokaal gecategoriseerd zijn, krijgt de persoon het label 'lokaal'. Bij 70 procent of meer regionaal krijgt de persoon het label 'regionaal' en bij 70 procent of meer landelijk krijgt de persoon het label 'landelijk'. Bij 70 procent of meer onbekend krijgt de persoon het label 'onbekend'. Vervolgens ontstaat er ook een overige categorie, namelijk wanneer geen van bovenstaande op gaat. Als bijvoorbeeld een persoon een verhouding heeft van 60 procent lokaal, 20 procent regionaal en 20 procent landelijk - of zelfs meer evenredig verveeld in 33, 33 en 34 procent - krijgt de persoon het label 'diffuus'.

De classificaties nader beschreven

In het navolgende lichten we de verschillende classificaties van jonge aanwas, *rising stars*, 'criminele' *locals*, harde kern en, tot slot, de *facilitators* toe. De **jonge aanwas** zijn jongeren die door professionals worden gezien als risicogroep en veelal als verdachte en/of betrokkene geregistreerd worden voor overlast, maar ook incidenteel voor ernstige delicten zoals bedreigingen, intimidatie, woninginbraak, straatroof en overvallen. Het betreft daarbij onder meer 'territoriaal geweld'.¹⁹ Deze jongens – want dat zijn het vooral – claimen een straat of buurt als 'domein', voelen zich heer en meester in de buurt en intimideren of bedreigen bewoners. Wanneer jonge aanwas doorgroeit in de criminaliteit,

17. Ferwerda, 2020.

18. Zie ook verderop in deze paragraaf onder 'Van jonge aanwas tot harde kern' en de methodologische paragraaf 1.4 waarin de beperkingen van en onze omgang met de actieradius op basis van politieregistraties nader wordt uitgelegd.

19. Beke, Ferwerda, Van der Torre & Bervoets, 2013.

worden zij tot de **rising stars** gerekend. Deze categorisering is vanuit lokaal en regionaal veiligheidsperspectief interessant. Het gaat daarbij, kort gezegd, om het lokale aanstormende criminele talent. De kans lijkt groot dat de leden van deze groep zich verder zullen ontwikkelen richting de harde kern. De *rising stars* zijn nog redelijk zichtbaar in het publieke domein, maar naarmate de tijd verstrijkt, wordt de groep steeds minder zichtbaar. Het kan zijn dat zij zich – in een later stadium – voegen bij de **‘criminele’ locals**. Deze groep heeft afgaande op de incidentregistratie een beperkte actieradius en bestaat vaak uit oudere, lokale veelplegers. Meer in de lijn der verwachting voegen de *rising stars* zich bij de ‘beroepscriminelen’, ook wel de **harde kern** genoemd. Zij hebben een stevige verzameling antecedenten én een grote actieradius. Zij zijn vaak bovenlokaal (en zelfs internationaal) actief. Een wat aparte categorie zijn de **facilitators**. Zij verlenen hand- en spandiensten aan personen uit het criminele circuit, zoals helers en katvangers. Vaak gaat het daarbij al lang niet meer om jeugdige criminelen.

In tabel 1.2 staat hoe de classificaties op basis van leeftijd en actieradius bepaald worden. Het kan voorkomen dat er op basis van de beschikbare informatie in de politie-systemen geen duidelijke classificatie gemaakt kan worden. Deze groep noemen we ‘X’.

Tabel 1.2 – Classificatie op basis van leeftijd en actieradius

Leeftijd	Actieradius				
	Lokaal	Regionaal	Landelijk	Diffuus	Onbekend
Tot 18	Jonge aanwas	Rising Stars	Harde kern	X	X
18 tot en met 21	Rising Stars	Rising Stars	Harde kern	Rising Stars	X
22 tot en met 29	‘Criminele’ locals	Harde Kern	Harde kern	Harde kern	X
30 tot en met 39	‘Criminele’ locals	‘Criminele’ locals	Harde Kern	‘Criminele’ locals	X
40 en ouder	Facilitator	Facilitator	Harde Kern	‘Criminele’ locals	X

De betekenis van een cluster

De positie van personen binnen ‘criminele netwerken’ (mensen houden zich natuurlijk niet uitsluitend met strafbare feiten bezig) speelt een cruciale rol in de verdere criminele carrière van deze personen. Overigens wordt in de onderzoeksliteratuur een onderscheid gemaakt tussen netwerken en samenwerkingsverbanden.²⁰ Samenwerkingsverbanden – wij noemen dat clusters – worden gezien als de meest concrete verschijningsvorm van netwerken. Een netwerk kan uit meerdere clusters bestaan die niet altijd van elkaar weten dat zij opereren in hetzelfde (overkoepelende) netwerk.²¹ Dat komt ook omdat het etiket ‘netwerk’ vaak door een criminoloog of politie-analist van buitenaf op een groep samenplegers wordt geplakt.²² De personen in kwestie kunnen hun verband en ook de

20. Spapens, 2012.

21. Weerman & Kleemans, 2002.

22. Klerks, 2001.

grootte van hun netwerk heel anders inschatten. Het gaat hoe dan ook om sociale en criminele verbanden die bestaan uit individuele personen en relaties tussen personen.²³

In dit onderzoek gaan we na of er in het *limited* netwerk samenwerkingsverbanden of clusters zitten. Om tot clusters te komen, is gebruikgemaakt van de 'Modularity Class'.²⁴ Modulariteit is een methode om de structuur van netwerken te bepalen. Het is ontworpen om de sterkte van de opdeling van een netwerk in clusters te meten. Netwerken met een hoge modulariteit hebben dichte verbindingen tussen de knooppunten binnen clusters, maar schaarse verbindingen tussen knooppunten uit verschillende clusters. Modulariteit wordt vaak gebruikt in optimalisatiemethoden voor het detecteren van gemeenschapsstructuren in netwerken. De methode bestaat uit twee fasen. Ten eerste zoekt het naar 'kleine' gemeenschappen door de modulariteit op een lokale manier te optimaliseren. Vervolgens verzamelt het knooppunten van dezelfde gemeenschap en bouwt het een nieuw netwerk op waarvan de knooppunten de gemeenschappen zijn. Deze stappen worden iteratief herhaald totdat een maximale modulariteit is bereikt. In elke bovenlokale netwerkanalyse bekijken we op basis van deze methodiek welke clusters onderscheiden kunnen worden binnen het *limited* netwerk.

1.4 Analyse van opsporingsonderzoeken

Ter verdieping van de bovenlokale netwerkanalyse hebben we beoogd om een analyse van opsporingsonderzoeken uit te voeren. We hebben de politie en in tweede instantie het Arrondissementsparket Limburg van het Openbaar Ministerie benaderd met het verzoek om ons opsporingsonderzoeken aan te leveren die aan de volgende criteria zouden moeten voldoen:

1. afgerond zijn;
2. betrekking hebben op jeugd tot en met 27 jaar uit (woonachtig in) de Venlose wijken Blerick, Tegelen, Venlo-Oost en Venlo-Zuid;
3. betreffend druggerelateerde criminaliteit;
4. en bij voorkeur gerelateerd zijn aan de periode 2019-2024 (is geen formeel criterium in de goedkeuring, maar wel in lijn met de andere data).

Beleidsmedewerkers van het Arrondissementsparket Limburg zijn met deze zoekvraag aan de slag gegaan wat heeft geleid tot 176 drugsgerelateerde zaken waarin jongeren een rol spelen. Bij voorbaat was duidelijk dat het OM niet kon selecteren op alle specifieke Venlose wijken, waardoor het tweede criterium is verruimd naar jeugd tot en met 27 jaar woonachtig in Venlo. Een criminologisch geschoolde medewerker van het OM heeft op basis van ons verzoek de tweede uiteindelijke selectie van 176 zaken gereduceerd naar 14 te analyseren politieonderzoeken. De 162 zaken vielen om verschillende redenen af. Sommige zaken bleken nog niet afgesloten. Daarnaast bevonden zich in deze eerste selectie van 176 zaken ook veel zogenaamde enkelvoudige zaken met één verdachte in een

23. Bruinsma & Bernasco, 2002

24. Blondel, Guillaume, Lambiotte & Lefebvre, 2008; Lambiotte, Delvenne & Barahona, 2009.

situatie, waarbij een jongere met een beperkte hoeveelheid drugs werd aangehouden. Dergelijke zaken heeft het OM laten vallen. Daarnaast heeft het OM onderling met de onderzoekers nader gekeken naar de aanwezigheid van een samenwerkingsverband (vanuit de PmG gedachte) in de zaak dan wel een jeugdige verdachte die in verschillende zaken naar voren kwam.

We hebben deze veertien zaken geanalyseerd met als basis het protocol zoals dat gehanteerd wordt in de Monitor Georganiseerde Misdaad van het WODC. Per zaak is een beschrijving gemaakt en vooral gekeken naar kenmerken van het samenwerkingsverband waar de jongere deel van uitmaakt en de specifieke rol en positie van de jongeren in dit samenwerkingsverband.

De veertien opsporingsonderzoeken vormden de basis voor een kwalitatieve analyse die inzicht heeft gegeven – voor zover de dossiers over deze informatie beschikten – in de aard en ernst van de drugsproblematiek en -netwerken waar Venlose jongeren bij betrokken zijn. De dossiers waren geprint en fysiek beschikbaar op het OM Limburg in Maastricht waar de analyse heeft plaatsgevonden. De inhoud van deze dossiers betrof uitsluitend door de politie verzamelde informatie (getuigengehoren, observaties, telefoontaps, verdachtenverhoren, etc.) maar geen requisitoir. Een samenvatting van het vonnis van de jeugdige verdachten hebben we op een later moment ter beschikking gekregen.

1.5 Deskresearch: literatuur en (sociale) media-analyse

Een andere onderzoeksactiviteit, die als eerste is uitgevoerd, is een deskresearch bestaande uit verschillende onderdelen. In een wetenschappelijke literatuurstudie zochten we naar relevante literatuur die duiden waarom jongeren in de criminaliteit belanden en daar mogelijk in doorgroeien. Binnen deze studie is ook gekeken naar wetenschappelijke literatuur die specifiek iets zegt over de lokale onderzoeksdoelgroep en diens context. In een media-analyse is met behulp van het platform LexisNexis gekeken naar de meest relevante mediaberichten die iets zeggen over jongeren en hun betrokkenheid bij (drugs)criminaliteit. Hierbij zochten we naar mediaberichten in de periode van 1 juni 2019 tot en met 1 juli 2024. Er is gezocht aan de hand van zoekwoorden zoals 'Venlo AND Jeugd OR Jongeren AND Criminaliteit' en 'Venlo AND Jeugd OR Jongeren AND Drugs'. Daarnaast zijn landelijke databases geraadpleegd, zoals Zicht op Ondernijning en CBS, maar ook lokale bronnen zoals de Wijkanalyse en de Veiligheidsmonitor van de gemeente Venlo. Binnen deze databases is ingezoomd op de focusgebieden en de bijbehorende buurten om een vergelijking te maken op de voor het onderzoek relevante contextuele kenmerken. Denk daarbij aan sociaaldemografische en -economische kenmerken van de buurten. Gezamenlijk geven deze analyses een eerste verkenning van de aard en omvang van jongeren die betrokken zijn bij drugscriminaliteit.

Om zicht te krijgen op de online dynamieken waar jongeren onderdeel van uitmaken is een sociale media-analyse uitgevoerd. In deze analyse hebben we ons beperkt tot drie populaire sociale media platforms: TikTok, Snapchat en Telegram. Tijdens een monitoring van vier maanden is gericht gekeken naar online verleidingen tot criminaliteit en zijn relevante *posts* bijgehouden in een 'dagboek'. We hebben onderscheid gemaakt in de

risicovolle content op basis van type *posts* en inhoud onder de categorie van ‘aanbod’ en ‘ronselen’. Een beperking van deze methodiek is dat er geen vergelijking is gemaakt tussen de risicovolle content ten opzichte van de onschuldige content. Dat betekent dat de resultaten een relatief eenzijdig beeld presenteren. De resultaten van de sociale media-analyse zijn kwalitatief beschreven en geïntegreerd met de onderzoeksresultaten vanuit de literatuur en de interviews.

1.6 Interviews met professionals en jongeren

Parallel aan de voornoemde onderzoeksactiviteiten zijn interviews met professionals en jongeren gehouden. Allereerst is via een contactpersoon bij de gemeente een lijst met *streetlevel* functionarissen verzameld die in het Venlose werken of gewerkt hebben. Zij zijn benaderd om deel te nemen aan een (groeps-)gesprek om via die weg ‘straatinformatie’ op te halen. Aan de hand van de ‘sneeuwbalmethode’ hebben we de respondentenlijst uitgebreid met in totaal 55 professionals. Het merendeel van de interviews zijn gehouden in de periode van november 2023 tot en met juni 2024. In deze periode hebben we in totaal 51 personen gesproken die werkzaam zijn – of recentelijk werkzaam waren – bij de gemeente Venlo, Halt, de politie, het Zorg- en Veiligheidshuis, reclassering, Raad voor de Kinderbescherming, sociale welzijnsorganisaties zoals jongerenwerk, het Openbaar Ministerie, het onderwijs en de GGD. Deze gesprekken vonden zowel individueel als in groepsverband plaats met een afwisseling in fysieke afspraken en online gesprekken. In de gesprekken zijn de volgende aspecten aan bod gekomen: de sociaaleconomische problematiek in de buurten, de jeugdgroep(en) in de focusgebieden, diens gedrag en betrokkenheid bij overlastgevende en/of criminele activiteiten, de relatie met ondermijning en de huidige Venlose jeugdaanpak.

Aanvullend hebben we met 22 jongeren gesproken van de leeftijd van 10 tot 22 jaar. Met behulp van professionals in het jongerenwerk en het onderwijs hebben we zowel in groepsverband als individueel met jongeren gesproken. Deze gesprekken hebben altijd fysiek plaatsgevonden. In de gesprekken zijn we ingegaan op het opgroeien in Venlo, de thuissituatie en als de situatie het toeliet op jeugdcriminaliteit. De resultaten van deze gesprekken, zowel van de professionals als de jongeren, zijn geïntegreerd met de onderzoeksresultaten vanuit de deskresearch en zodoende anoniem beschreven.

Omdat er enige tijd is verstreken tussen het gros van de interviews en de uiteindelijk oplevering van de onderzoeksresultaten, hebben we besloten om in april 2025 nog een drietal extra gesprekken te voeren. Dat maakt dat we uiteindelijk 58 professionals hebben gesproken. Tijdens deze aanvullende gesprekken is aandacht besteed aan recente ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in de lokale (drugs)problematiek in Venlo en de preventieve en repressieve jeugdaanpak, in het bijzonder ten aanzien van Preventie met Gezag. Voor een volledig overzicht van alle respondenten zie bijlage 4 van dit document.

1.7 Tussentijdse terugkoppeling

Op verzoek van de gemeente Venlo is op 30 oktober een bijeenkomst geweest met betrokkenen bij Preventie met Gezag en professionals uit het onderwijs. Tijdens deze bijeenkomst zijn tussentijdse onderzoeksresultaten – die zijn opgehaald uit de gesprekken met de onderwijsprofessionals – gepresenteerd ten behoeve van de invulling van Preventie met Gezag.

2 Aard, omvang en ontwikkelingen van (jeugd)criminaliteit op basis van politieregistraties

In dit hoofdstuk formuleren we antwoord op de eerste onderzoeksvraag naar de aard en ernst van de drugsproblematiek in het onderzoeksgebied: de twaalf geselecteerde buurten binnen de drie focusgebieden Blerick, Tegelen en Venlo-Oost en Zuid.²⁵ In het vervolg van dit hoofdstuk refereren we naar de geselecteerde buurten als het onderzoeksgebied. We brengen de geregistreerde criminaliteit in kaart, waarbij we inzoomen op drugscriminaliteit en de betrokkenheid van jongeren tot en met 27 jaar. Dit doen we in dit hoofdstuk primair op basis van alle politieregistraties in het onderzoeksgebied van Venlo over de periode 1 januari 2020 tot en met 11 juni 2024. Afhankelijk van specifieke analyses (bijvoorbeeld ontwikkelingen over de tijd of welk type incidenten er voorkomen) nemen we ofwel de volledige dataperiode mee ofwel beperken we ons tot de vier volledige jaren 2020 tot en met 2023. Bij de analyse gelden de beperkingen die zijn beschreven in paragraaf 1.3.

In paragraaf 2.1 beschrijven we het algemene beeld van alle geregistreerde incidenten in het onderzoeksgebied in Venlo. Welke incidenten worden er geregistreerd, hoe hebben deze registraties zich ontwikkeld over de tijd en zijn er relevante verschillen te zien tussen de verschillende buurten in het onderzoeksgebied? Daarbij zoomen we in op jongeren tot en met 27 jaar, gezien de focus van dit onderzoek. In paragraaf 2.2 verplaatsen we de focus van de geregistreerde incidenten naar de geregistreerde verdachten. Hoe groot is de groep die als verdachte wordt geregistreerd, bij welke incidenten worden zij als verdachte geregistreerd en welke ontwikkelingen zijn hierin zichtbaar? Hierbij zoomen we in op drugsincidenten en wederom op de leeftijdsgroep tot en met 27 jaar oud. In paragraaf 2.3 kijken we niet meer naar de incidenten en verdachten die in het onderzoeksgebied worden geregistreerd, maar naar de in het onderzoeksgebied woonachtige verdachten tot en met 27 jaar. Hiermee kunnen we andere belangrijke vragen beantwoorden: waar in Nederland worden de Venlose jongeren als verdachte geregistreerd; vooral in Venlo of ook daarbuiten?

Deze beschrijving van lokale politiedata kan niet zonder meer worden vergeleken met landelijke cijfers, aangezien wij ons in Venlo richten op alle incidentregistraties, terwijl de Nationale Politie publiceert over geregistreerde misdrijven, wat een specifiek deel betreft van alle incidenten. In de door het CBS gepubliceerde politiecijfers worden geen overtreddingen en meldingen meegenomen.

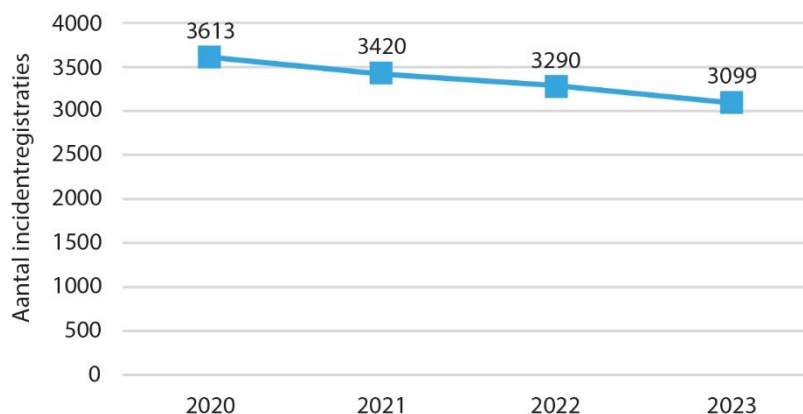
25. Zie voor een overzicht van deze gebieden, wijken en geselecteerde buurten paragraaf 1.1.

2.1 Een focus op de incidenten in het onderzoeksgebied in Venlo

In deze paragraaf bespreken we de politieregistraties van alle incidenten in het onderzoeksgebied in Venlo in de onderzoeksperiode. Het totaal aantal politieregistraties tussen 1 januari 2020 en 11 juni 2024 is 14.681. Figuur 2.1 geeft de ontwikkeling van de (unieke) incidentregistraties in het onderzoeksgebied in Venlo weer voor de volledige beschikbare jaren, 2020 tot en met 2023. Uit deze grafiek wordt duidelijk dat er sprake is van een afname van de geregistreerde incidenten tussen 2020 en 2023, aflopend van 3.613 incidentregistraties in 2020 tot 3.099 incidentregistraties in 2023, met elk jaar een lager aantal registraties dan het jaar ervoor. Het aantal registraties tussen 2020 en 2023 is afgenomen met 14,2 procent. De sterkste afnames waren tussen 2020 en 2021 (-5,3%) en tussen 2022 en 2023 (-5,8%).

Deze ontwikkeling kunnen we grofweg vergelijken met de landelijke trend. Landelijk zien we tussen 2020 en 2021 een daling in geregistreerde criminaliteit, tussen 2021 en 2022 een stijging en tussen 2022 en 2023 is het redelijk stabiel gebleven. Tussen 2012 en 2023 was er algeheel gezien een daling van de geregistreerde criminaliteit, met het laagste punt in 2021, tijdens de coronapandemie.²⁶ Het beeld in Venlo laat met de daling tussen 2020 en 2023 ten opzichte hiervan een wat ander beeld zien. Het is gezien de beschikbare data helaas niet mogelijk een vergelijking met de periode voor corona (voor 2020) te maken.

Figuur 2.1 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar jaar (n=13.422). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

26. Bernasco, Van de Weijer & Ruiter, 2024. Deze landelijke data zijn afkomstig van het CBS en ontleend aan BVH van de politie. Het gaat hier om het aantal geregistreerde misdrijven; feiten die strafbaar zijn gesteld en zijn vastgelegd in een proces-verbaal (van aangifte of ambtshalve opgemaakt). De data van Venlo betreffen politieregistraties van alle incidenten en zijn dus breder dan de landelijke data.

2.1.1 Inhoud van de incidenten

Na ten eerste het aantal incidenten in kaart te hebben gebracht, hebben we naar de inhoud van de geregistreerde incidenten gekeken. Een overzicht hiervan over de periode 2020 tot en met 2023 is weergegeven in figuur 2.2. Dat het totaal aantal incidentregistraties over deze periode is afgenomen, werd al duidelijk uit figuur 2.1. De grootste afname is zichtbaar in 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde'. De overige incidentcategorieën schommelen iets, maar is geen duidelijke trend in zichtbaar.

Wanneer we kijken naar de verdeling van de incidentcategorieën valt het op dat de incidentcategorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' veruit de grootste categorie is en met 4.556 registraties ruim een derde (34%) van het totaal aantal geregistreerde incidenten beslaat. De meest voorkomende incidenten binnen deze categorie zijn 'overlast door verward/overspannen persoon' (19%) en 'geluidshinder overig' (18%), gevolgd door 'melding overlast jeugd' (12%), 'overlast in verband met alcohol/drugs' (9%) en 'vernieling overige objecten' (8%).

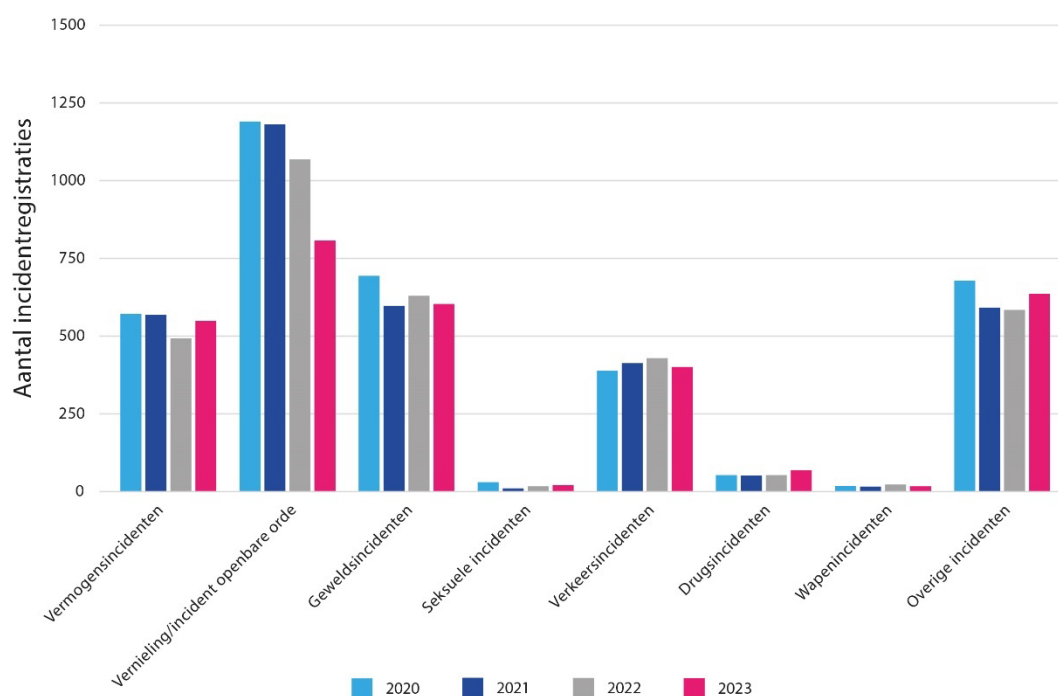
De daaropvolgende categorieën zijn, met enige afstand, geweldsincidenten (n=2.760) en overige incidenten (n=2.760), die beide 21 procent beslaan. Het meest voorkomende geweldsincident is met 61 procent van de geweldsregistraties 'ruzie/twist (zonder vervolg)'. Daarna komen 'burenruzie (zonder vervolg)' (15%), 'eenvoudige mishandeling' (7%), 'bedreiging' (6%) en 'huiselijke twist (zonder vervolg)' (4%). De categorie 'overige incidenten' geeft weinig inzicht in wat voor concrete incidenten hierachter schuilgaan: ruim de helft gaat om verdachte situaties (57%), de afhandeling van overige meldingen (34%), Meld Misdaad Anoniem (MMA)-meldingen (7%), overige overtredingen (Wetboek van Strafrecht) (2%) en de overtreding van justitiële voorwaarden (1%).

Daarnaast worden vermogensincidenten (n=2.435; 18%) en verkeersincidenten (n=1.797; 13%) relatief veel geregistreerd. De meest voorkomende vermogensincidenten binnen deze categorie zijn, op volgorde, 'overige (eenvoudige) diefstal' (18%), 'diefstal fiets' (13%), 'fraude met horizontale handel' (12%), 'overige horizontale fraude' (8%), en 'winkeldiefstal' (7%). Bij verkeersincidenten gaat het om 'overige verkeerszaken' (29%), 'verkeersongeval met uitsluitend materiële schade' (20%), 'verlaten plaats na verkeersongeval' (18%), 'rijden zonder rijbewijs' (7%) en 'rijden onder invloed drugs/geneesmiddelen al dan niet in combinatie met alcohol' (5%).

In mindere mate worden drugsincidenten (n=241), wapenincidenten (n=81) en seksuele incidenten (n=79) geregistreerd. We zien dat drugsincidenten slechts een krappe 2 procent van de incidentregistraties tussen 2020 en medio 2024 omvat, maar ook de impact kan bij een relatief kleine omvang van incidenten groot zijn. Bij de geregistreerde drugsincidenten gaat ruim de helft van de gevallen om ofwel 'aantreffen drugs (geen verdachte)' (26%) ofwel 'bezit softdrugs (lijst II)' (25%). 18 procent van de geregistreerde drugsincidenten betreft 'bezit harddrugs (lijst I)'. Een klein deel van de drugsregistraties gaat om 'vervaardigen softdrugs (lijst II)' (11%) en 'handel e.d. softdrugs (lijst II)' (8%). Voor drugsincidenten geldt wel in algemene zin dat deze relatief onzichtbaar zijn voor burgers en niet voor direct slachtofferschap zorgen. Daardoor kan onderregistratie van

toepassing zijn.²⁷ In paragraaf 2.2.3 zoomen we verder in op de inhoud van de drugsincidenten naar verdachte.

Figuur 2.2 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar categorie (n=14.681). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

2.1.2 Geografische verdeling van de incidentregistraties

De incidentregistraties zijn gekoppeld aan een geografische locatie. We kunnen daarmee geografische inzichten geven over de verdeling tussen de drie gebieden binnen Venlo, de wijken en buurten. We geven de geografische verdeling van zowel alle incidentregistraties als specifiek voor drugsregistraties.

Registraties alle incidentsoorten

In tabel 2.1 zijn de incidentregistraties naar buurt weergegeven. Hier zien we dat de politie de meeste incidenten registreert in de buurten Hazenkamp (20%) en Vastenavondkamp-Noord (20%). Daarna volgen Op de Heide (13%) en Klingerberg-Zuid (12%). De minste incidenten worden geregistreerd in Vossener-Zuid (1%), Vossener-Noord (2%), Vossener-West (3%) en Vogelbuurt (3%).

Nu zou het aantal registraties kunnen samenhangen met het aantal inwoners en zou het in principe logisch zijn dat in een wijk met relatief veel inwoners ook relatief veel incidenten worden geregistreerd. Om na te gaan in hoeverre dit opgaat, hebben we per buurt

27. Van Dijk, Huisman & Nieuwbeerta, 2014.

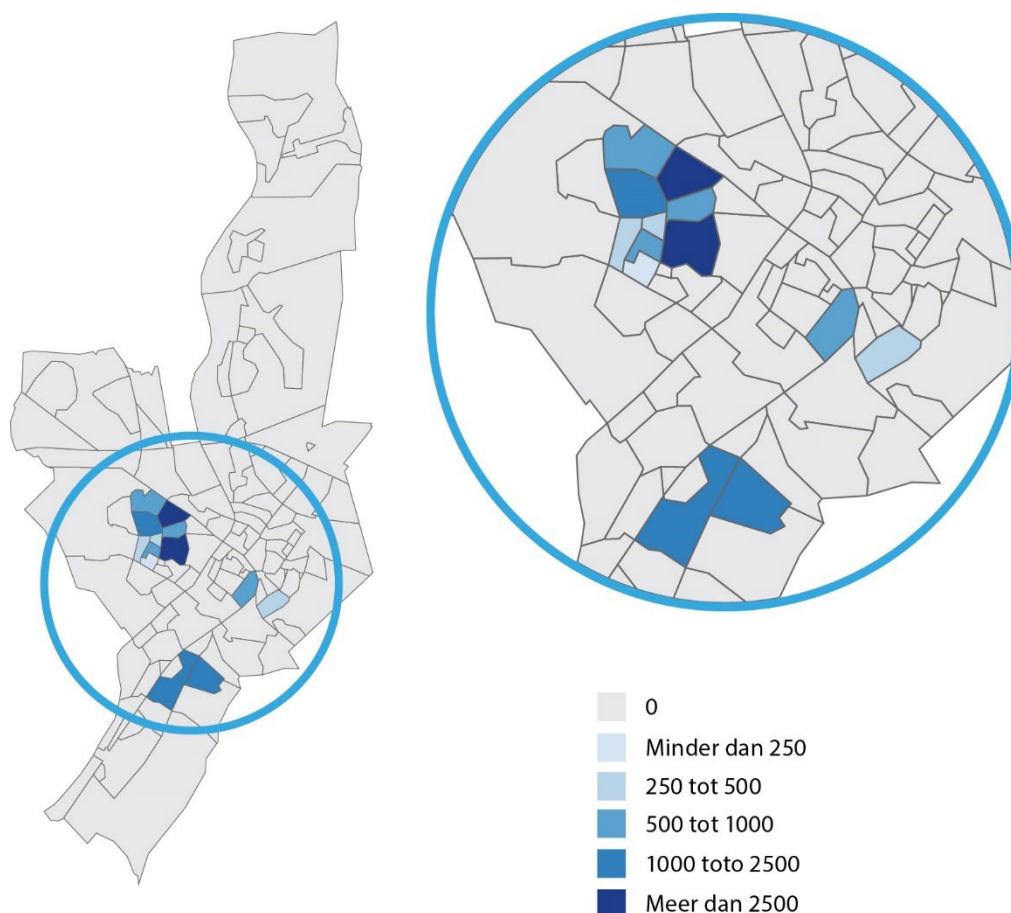
het aantal incidenten afgezet naar het inwonertal, door het gemiddeld aantal incidenten per inwoner van de buurt te berekenen (zie de rechterkolom van tabel 2.1). Het beeld verandert daardoor iets. Nog steeds scoren Hazenkamp (95) en Vastenavondkamp-Noord (89) relatief hoog, maar vooral Vogelbuurt springt er nu uit met een score van 114. Hier worden in absolute zin juist relatief weinig incidenten geregistreerd. Ook Klingerberg-Zuid (68) en Lage Heide (64) scoren boven het gemiddelde van 59 incidenten per 100 inwoners. Relatief worden er de minste incidenten geregistreerd in de buurten Vossener-Zuid (26), Hagerbroek (32), Vossener-Noord (36) en Vossener-West (43). In figuur 2.3 zijn de incidentregistraties ook visueel weergegeven op de kaart van Venlo.

Tabel 2.1 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar buurt (n=14.681). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Wijk	Buurt	n	%	Geregistreeerde incidenten p. 100 inw. van de buurt ²⁸
Blerick				
Blerick-Midden	Hazenkamp	2.963	20%	95
Blerick-Noord	Vastenavondkamp-Noord	2.812	19%	89
	Vastenavondkamp-Zuid	803	5%	48
Vossener	Vossener-Centrum	672	5%	56
	Vossener-Noord	277	2%	36
	Vossener-West	405	3%	43
	Vossener-Zuid	206	1%	26
Klingerberg	Klingerberg-Zuid	1.779	12%	68
	Klingerberg-Noord	545	4%	44
Tegelen				
Op de Heide	Op de Heide	1.882	13%	52
	Lage Heide	1.080	7%	64
Venlo-Oost en Zuid				
Venlo-Oost-Zuid	Vogelbuurt	446	3%	114
Venlo-Zuid	Hagerbroek	811	6%	32
Totaal		14.681	100%	59 (gemiddeld)

28. Peildatum 1 januari 2024.

Figuur 2.3 – Visuele weergave van het aantal incidentregistraties in het onderzoeksgebied in Venlo naar buurt (n=14.681). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Registraties drugsincidenten

Naast de geografische verdeling van alle incidenten hebben we nog ingezoomd op waar de 241 drugsincidenten binnen het onderzoeksgebied zijn geregistreerd. In tabel 2.2 zijn de geregistreerde drugsincidenten per buurt weergegeven, zowel absoluut als relatief. We zien in de absolute aantallen dat bijna een kwart van de drugsincidenten wordt geregistreerd in Vastenavondkamp-Noord (23%). Daarna volgen Hazenkamp (14%), Klingerberg-Zuid en Op de Heide (beide 12%). Dit zijn dezelfde buurten als waar alle incidentcategorieën het meest worden geregistreerd.

Ook de geregistreerde drugsincidenten hebben we afgezet tegen het aantal inwoners van de buurt, aan de hand van een score voor het aantal geregistreerde incidenten per 100 inwoners. Net als bij alle incidentcategorieën springt Vogelbuurt eruit voor drugsincidenten: 3,3 ten opzichte van een gemiddelde score van 1,1 per buurt. Daarna worden relatief de meeste drugsincidenten geregistreerd in Vastenavondkamp-Noord (1,8), Vos-sener-Centrum (1,3), Lage Heide (1,1), Hazenkamp (1,1) en Klingerberg-Zuid (1,1). Dit is een gelijk beeld als voor alle incidentcategorieën (tabel 2.1). Relatief worden de minste

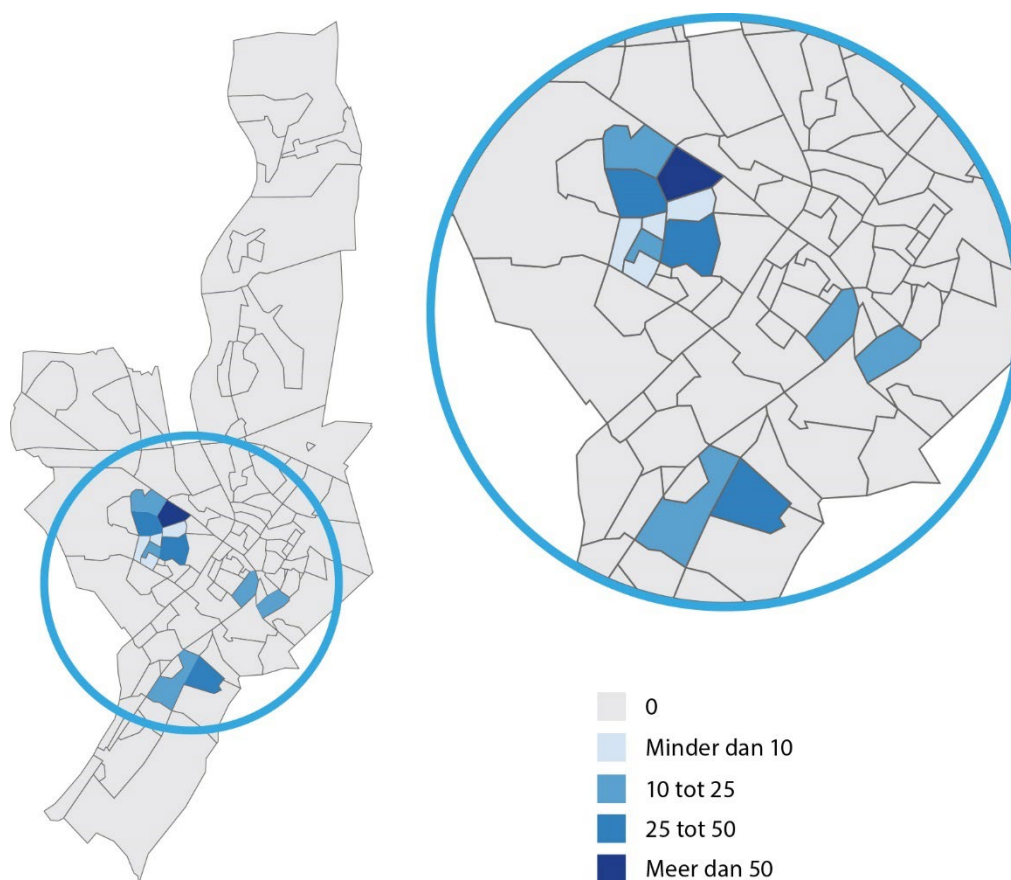
drugsincidenten geregistreerd in Vossener-Noord (0,4), Hagerbroek (0,5) en Vastenavondkamp-Zuid (0,5). In figuur 2.4 zijn de incidenten op de kaart van Venlo weergegeven. Aangezien het bij deze incidenten om relatief kleine aantallen gaat en de aantallen ook nog eens dichtbij elkaar liggen, is voorzichtigheid geboden bij het interpreteren van de verschillen.

Tabel 2.2 – Drugsregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar buurt (n=241). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Wijk	Buurt	n	%	Geregistreerde incidenten p. 100 inw. van de buurt) ²⁹
Blerick				
Blerick-Midden	Hazenkamp	34	14%	1,1
Blerick-Noord	Vastenavondkamp-Noord	56	23%	1,8
	Vastenavondkamp-Zuid	9	4%	0,5
Vossener	Vossener-Centrum	15	6%	1,3
	Vossener-Noord	3	1%	0,4
	Vossener-West	8	3%	0,9
	Vossener-Zuid	5	2%	0,6
Klingerberg	Klingerberg-Zuid	28	12%	1,1
	Klingerberg-Noord	10	4%	0,8
Tegelen				
Op de Heide	Op de Heide	29	12%	0,8
	Lage Heide	19	8%	1,1
Venlo-Oost en Zuid				
Venlo-Oost-Zuid	Vogelbuurt	13	5%	3,3
Venlo-Zuid	Hagerbroek	12	5%	0,5
Totaal		241	100%	1,1 (gemiddeld)

29. Peildatum 1 januari 2024.

Figuur 2.4 – Visuele weergave van het aantal registraties van drugsincidenten in onderzoeksgebied Venlo naar buurt (n=241). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

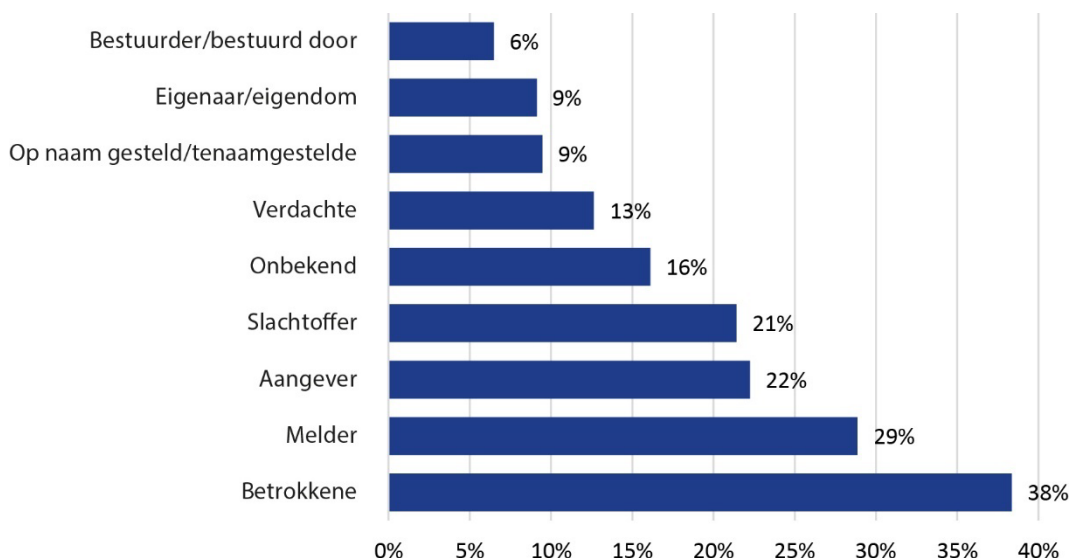
2.2 Een focus op de geregistreerde incidenten met een verdachte in het onderzoeksgebied in Venlo

In voorgaande paragraaf hebben we de incidenten die in het onderzoeksgebied in Venlo zijn geregistreerd in de periode 2020 tot en met medio juni 2024 in kaart gebracht. In deze paragraaf verleggen we de focus van de geregistreerde incidenten naar de personen die in het onderzoeksgebied worden geregistreerd bij de incidenten. Daarbij kijken we in het bijzonder naar de registraties in de rol van verdachte: deze geven inzicht in hoeveel personen aan een incident in het onderzoeksgebied in Venlo worden gekoppeld als verdachte, hoe deze aantallen zich ontwikkelen, om wat voor incidenten het gaat en wat voor kenmerken deze personen hebben. We kijken eerst naar verdachten van alle incidentcategorieën en daarna naar verdachten van drugsincidenten. Daarbij zoomen we gezien de focus van het onderzoek voor beide in op de groep tot en met 27 jaar oud. Als eerste brengen we in kaart in welke rollen personen zijn gekoppeld aan de incidentregistraties.

2.2.1 Gekoppelde personen aan de incidentregistraties in het onderzoeksgebied

Wanneer we kijken naar gekoppelde personen aan de incidentregistraties in het onderzoeksgebied in Venlo, zien we dat er aan 12.320 incidentregistraties een of meer personen zijn gekoppeld in enige vorm. Dit kan gaan om verdachte, betrokkene, slachtoffer en bijvoorbeeld ook om melder of getuige. In figuur 2.5 is weergegeven bij hoeveel incidentregistraties een bepaalde rol voorkomt. Daarin zien we dat betrokkene³⁰ de meest voorkomende rol is: in 38 procent van de incidentregistraties komt ten minste één betrokkene voor (n=5.630). Daarna komen de rollen melder (29%), aangever (22%) en slachtoffer (21%) het vaakst voor. Bij 13 procent van de incidentregistraties is een verdachte geregistreerd (n=1.855). Bij het overgrote deel van de registraties in de onderzoeksperiode in het onderzoeksgebied is er dus geen verdachte geregistreerd. Hieraan kan ten grondslag liggen dat er simpelweg geen verdachte is (bijvoorbeeld bij een loslopend dier). Meestal is er echter wel sprake van een verdachte, maar is onbekend wie dit is.

Figuur 2.5 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar rol (n=14.681). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

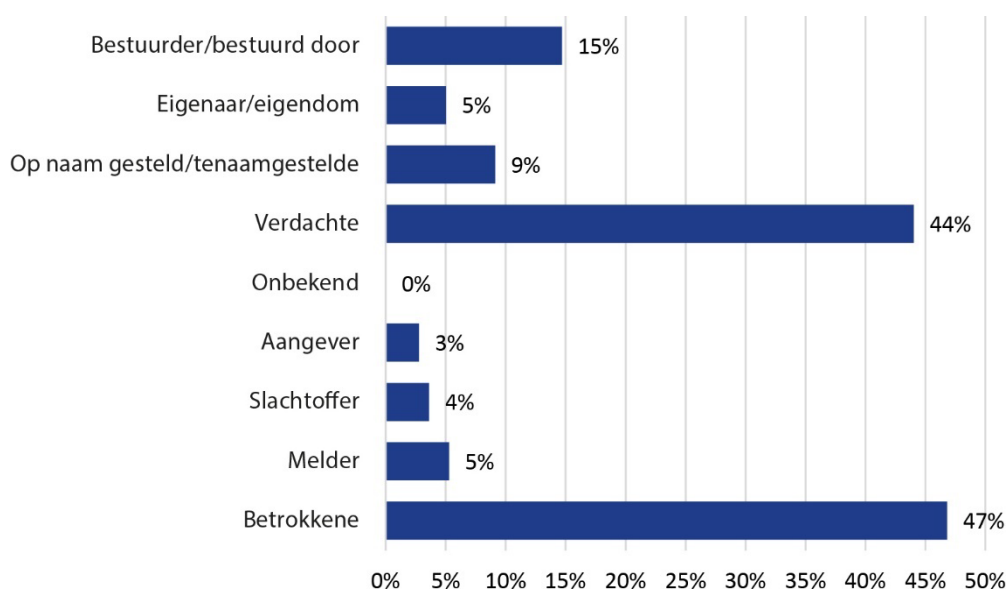
In totaal zijn er 10.870 unieke personen gekoppeld aan een of meer incidentregistraties in het onderzoeksgebied in Venlo. Meer dan de helft van de geregistreerde personen (60%) zijn mannen. Aan 2.361 incidentregistraties is geen enkele persoon gekoppeld. Dit betreft vaak incidenten waarbij de politie zelf een situatie of incident signaleert of situaties die burgers melden, maar wanneer de politie ter plaatse komt er niemand wordt aangetroffen.

30. Iemand die betrokken is bij een incident heeft niet aantoonbaar een strafbaar feit gepleegd en zal dus niet direct met de rechtspraak in aanraking komen, maar staat door zijn/haar aanwezigheid bij het incident wel als zodanig geregistreerd in de systemen van de opsporingsinstanties.

Rollen bij incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar

Naast de verdeling voor alle leeftijden (inclusief onbekend) hebben we gekeken naar de verdeling van geregistreerde rollen onder jongeren tot en met 27 jaar. Dit is weergegeven in figuur 2.6. Er zijn 1.553 incidentregistraties waarbij jongeren tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied in Venlo zijn geregistreerd. Bij bijna de helft van deze incidentregistraties is een betrokkene (47%) geregistreerd en ook bij bijna de helft van de incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar is een verdachte geregistreerd (44%). Bij 4 procent van de incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar is een slachtoffer geregistreerd.

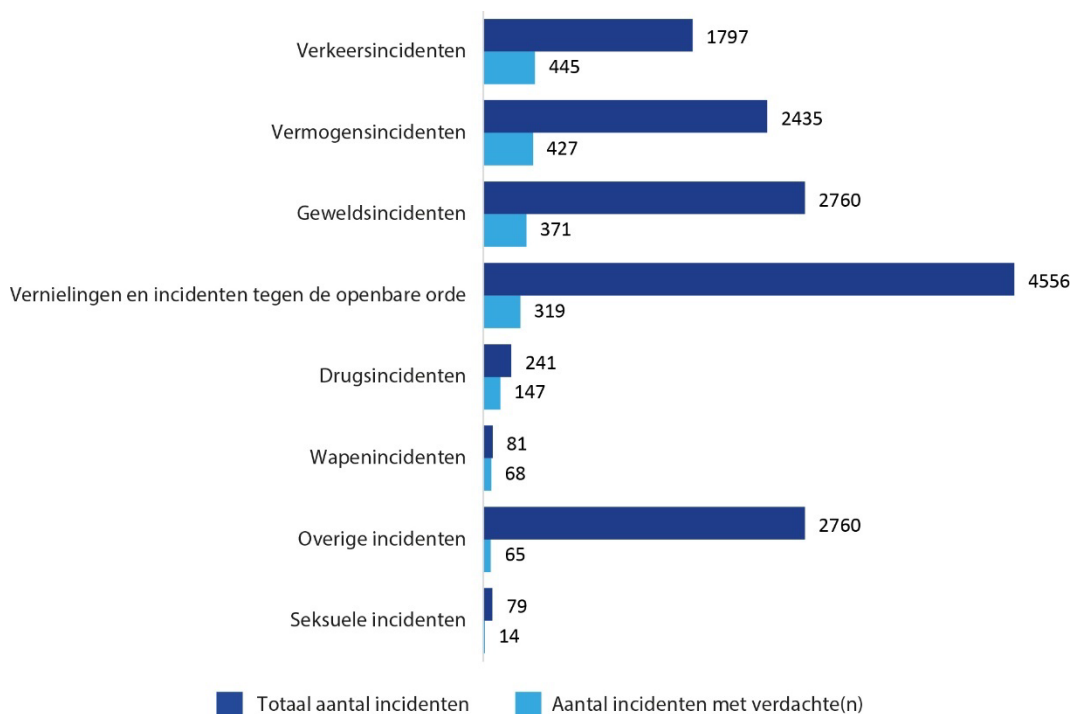
Figuur 2.6 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar rol (n=1.553). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

2.2.2 Registraties als verdachte voor alle incidentsoorten in het onderzoeksgebied

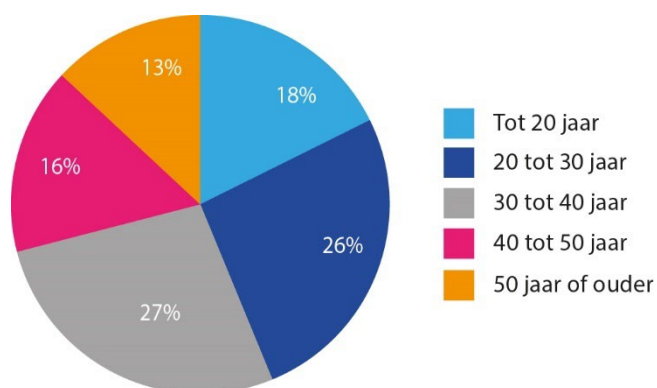
Nu we de algemene verdeling van geregistreerde rollen bij incidentregistraties in kaart hebben gebracht, kunnen we kijken naar bij wat voor type incidenten een verdachte wordt geregistreerd. In figuur 2.7 is naar incidentcategorie weergegeven bij hoeveel incidentregistraties er een of meer verdachten zijn geregistreerd. Hieruit wordt duidelijk dat er naar verhouding vaak een of meer verdachten worden geregistreerd voor drugsincidenten (61% van de registraties) en wapenincidenten (84% van de registraties), terwijl dit juist categorieën zijn met relatief weinig registraties (zie ook figuur 2.2). Relatief weinig verdachten worden geregistreerd voor overige incidenten (2%), vernielingen en incidenten tegen de openbare orde (7%) en geweldsincidenten (13%). In absolute zin staan voor verkeersincidenten (n=445), vermogensincidenten (n=427) en geweldsincidenten (n=371) het vaakst een of meer verdachten geregistreerd.

Figuur 2.7 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar aantal incidenten per categorie en registraties met een of meer verdachten (n=1.855). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

In totaal zijn voor de 1.855 incidentregistraties 1.302 unieke verdachten geregistreerd. Ruim vier op de vijf verdachten zijn man (81%). De gemiddelde leeftijd van de geregistreerde verdachten is 33,2 jaar. Iets meer dan de helft van de geregistreerde verdachten is tussen de 20 en 40 jaar oud (53%). Zie figuur 2.8 voor de verdeling in leeftijd.

Figuur 2.8 – Leeftijdsverdeling verdachten geregistreerd in onderzoeksgebied Venlo (n=1.302). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

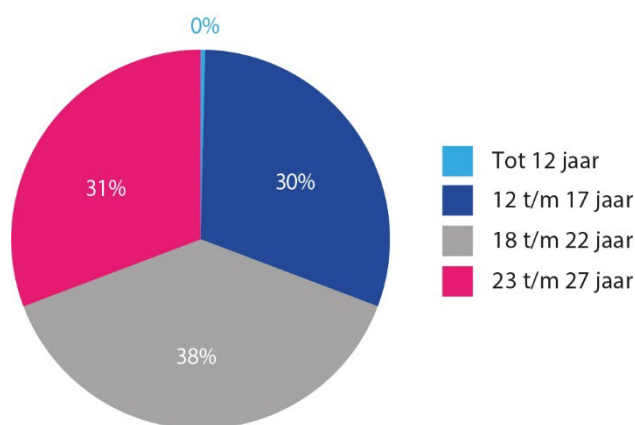

Geregistreeerde verdachten voor alle incidentsoorten tot en met 27 jaar

Wanneer we inzoomen op de geregistreeerde verdachten tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied, zien we dat dit om 504 personen gaat, die dus binnen de doelgroep van Preventie met Gezag vallen. Dit betreft 39 procent van het totaal aantal geregistreeerde verdachten binnen het onderzoeksgebied. Net als bij de totale leeftijdsgroep zijn de meeste van hen jongens of mannen; 84 procent.

De gemiddelde leeftijd van de verdachten tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied is 20,1 jaar. Figuur 2.9 laat de leeftijdsverdeling zien van de verdachten tot en met 27 jaar oud. Daarin zien we dat de grootste groep jongeren tussen de 18 en 22 jaar oud is (38%). Bijna een derde is tussen de 23 en 27 (31%) en nogmaals bijna een derde is tussen de 12 en 17 jaar (30%). Twee verdachten zijn jonger dan 12 jaar.

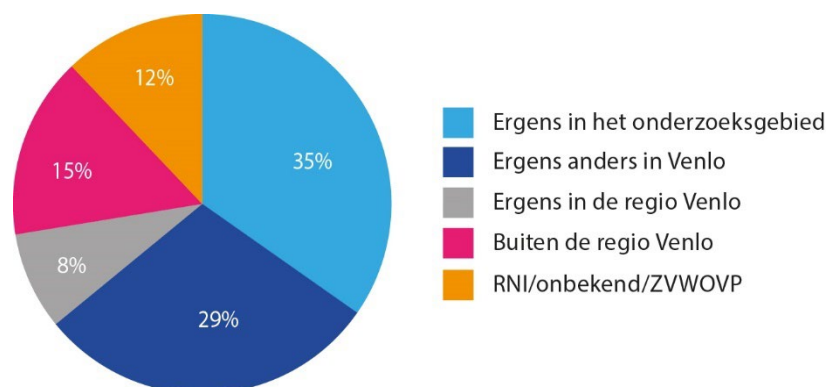
Figuur 2.9 – Leeftijdsverdeling verdachten t/m 27 jaar geregistreerd in onderzoeksgebied Venlo (n=504). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.³¹

Wat betreft woonplaats blijkt 64 procent van de verdachten tot en met 27 jaar geregistreerd voor een incident in het onderzoeksgebied in Venlo, in Venlo te wonen. De groep die in het onderzoeksgebied woont is iets groter dan die elders in Venlo wonen (35 procent van de verdachten ten opzichte van 29 procent). 15 procent woont buiten de regio Venlo, 12 procent heeft de status RNI, onbekend of ZVWOVP. Zie figuur 2.10 voor de verdeling.

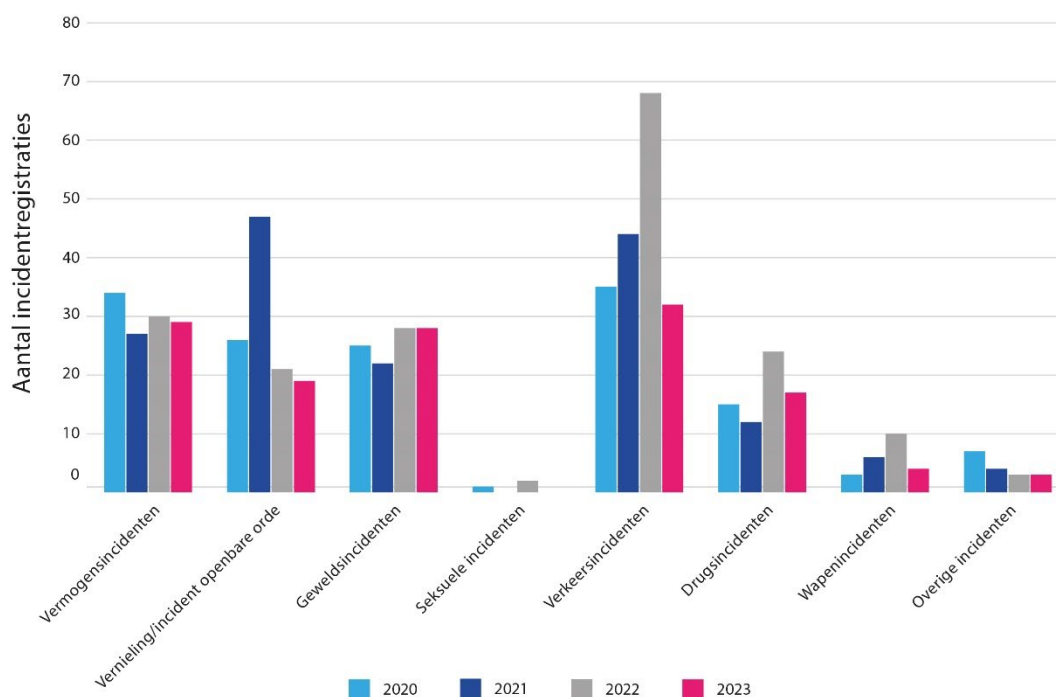
31. ³¹Door afronding van de cijfers kan het voorkomen dat de opgetelde percentages niet uitkomen op 100 procent.

Figuur 2.10 – Woonplaats verdachten t/m 27 jaar geregistreerd in onderzoeksgebied Venlo (n=504). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Deze 504 jongeren staan tussen 2020 en medio juni 2024 voor in totaal 684 unieke incidenten geregistreerd als verdachte. De meeste daarvan betreffen verkeersincidenten (28%). Daarna volgen vermogensincidenten (21%), vernielingen en incidenten tegen de openbare orde (17%) en geweldsincidenten (16%). 11 procent van de incidentregistraties van de jongeren betreffen drugsincidenten en 4 procent wapenincidenten. In figuur 2.11 is de ontwikkeling van 2020 tot en met 2023 per incidentcategorie weergegeven. Hieruit wordt zichtbaar dat vernielingen en incidenten tegen de openbare orde duidelijk piekten in 2021 en verkeersincidenten in 2022, en daarna afnamen. Drugsincidenten en geweldsincidenten zijn na 2021 toegenomen.

Figuur 2.11 – Incidentregistraties van de 504 verdachten t/m 27 jaar geregistreerd in onderzoeksgebied Venlo (n=684). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

2.2.3 Verdachten van geregistreerde drugsincidenten

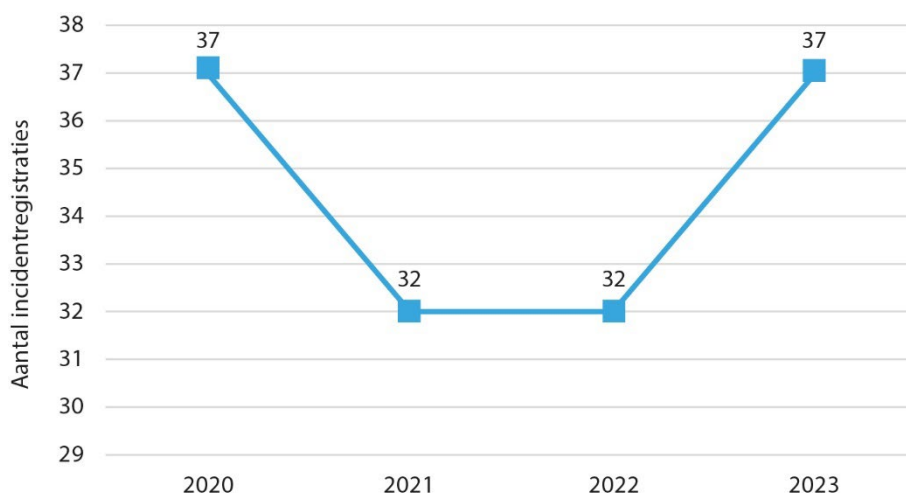
Na de verdachten van alle incidentsoorten in kaart te hebben gebracht, kijken we naar de verdachten van de geregistreerde drugsincidenten in het onderzoeksgebied.

Geregistreerde drugsincidenten met een verdachte

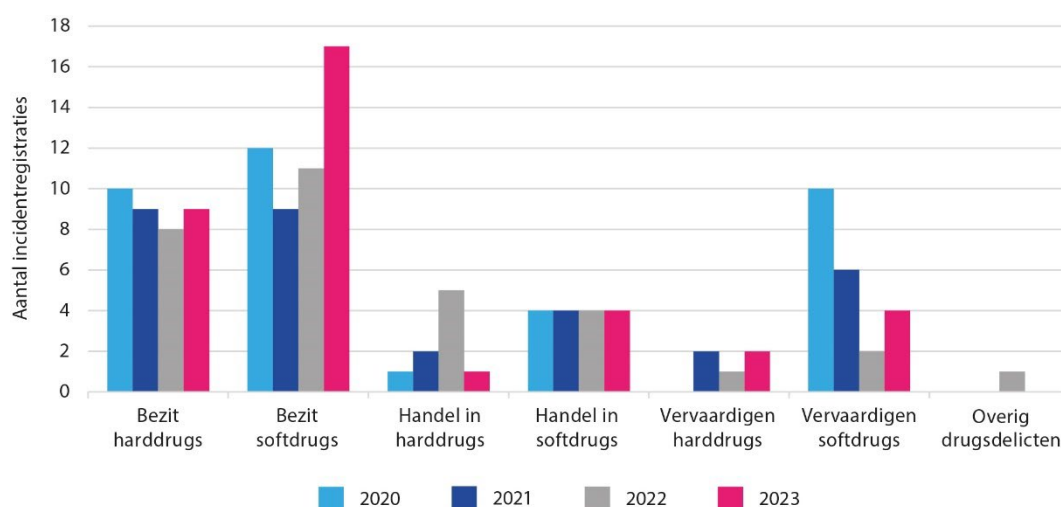
Tussen 2020 en medio juni 2024 zijn er 147 drugsincidenten met een of meer verdachten geregistreerd. In figuur 2.12 is de ontwikkeling over de volledige jaren 2020 tot en met 2023 van het aantal drugsincidenten met een of meer verdachten weergegeven. Gemiddeld was het aantal drugsincidenten per jaar in deze periode 34,5. Hierin valt op dat het niveau in 2021 en 2022 (beide n=32) is afgenomen ten opzichte van 2020 (n=37) en dat het in 2023 juist weer terug is op het niveau van 2020 (n=37). Relatief gaat het om een grote verandering, maar belangrijk om zich te realiseren is dat het om kleine aantallen gaat. In de onderzoeksperiode zijn in totaal 138 drugsincidenten geregistreerd

Wanneer we kijken naar de inhoud van deze geregistreerde drugsincidenten (zie figuur 2.13) dan zien we dat 'bezit softdrugs' en daaropvolgend 'bezit harddrugs' de meest voorkomende categorieën drugsincidenten zijn. Qua ontwikkeling zijn incidentregistraties met (een) verdachte(n) van 'bezit softdrugs' toegenomen in 2023 (n=17 ten opzichte van gemiddeld 12), waar 'handel in harddrugs' piekte in 2022 (n=11 ten opzichte van gemiddeld 2) en 'vervaardigen softdrugs' juist is afgenomen na 2020 (n=10 ten opzichte van gemiddeld 6).

Figuur 2.12 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar ontwikkeling drugsincidenten met verdachte(n) naar jaar (n=138). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

Figuur 2.13 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar ontwikkeling soorten drugsincidenten met verdachte(n) naar jaar (n=138). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

Geografische verdeling van de geregistreerde drugsincidenten met een verdachte

Tot slot is gekeken naar hoeveel drugsincidenten met een verdachte in de buurten in het onderzoeksgebied zijn geregistreerd. Daaruit wordt duidelijk dat de meeste drugsincidenten met een of meer verdachten worden geregistreerd in de buurten Vastenavondkamp-Noord (24%), Op de Heide (16%), Hazenkamp (12%), Klingerberg-Zuid (10%) en Lage Heide (9%). Dit is dezelfde top 5 buurten als de buurten waarin de meeste drugsincidenten ongeacht verdachte worden geregistreerd, alleen in een andere volgorde (zie tabel 2.2). In beide gevallen is Vastenavondkamp-Noord de buurt met de meeste registraties. Afwijkende buurten qua volgorde zijn Op de Heide (de tweede buurt met verdachte, maar de vierde buurt voor drugsregistraties in het algemeen), Klingerberg-Zuid (de vierde buurt met verdachte, de derde buurt voor drugsregistraties). Verder is Hazenkamp de derde buurt voor drugsregistraties met verdachte, maar de tweede buurt voor drugsregistraties ongeacht verdachte. De minste drugsincidenten met een verdachte worden geregistreerd in Vossener-Noord, Vossener-Zuid en Hagerbroek. Voor de minste drugsregistraties ongeacht verdachte gelden deze buurten ook, met uitzondering van Hagerbroek die daarin op plaats 8 staat (van de 13).

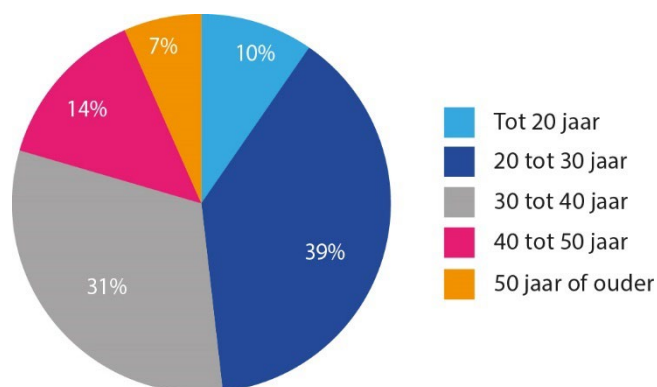
Afgezet naar inwonertal komt de top 5 buurten voor drugsregistraties met een verdachte wel precies overeen met de buurten waarin ook relatief de meeste drugsincidenten ongeacht verdachte worden geregistreerd (Vogelbuurt, Vastenavondkamp-Noord, Vossener-Centrum, Lage Heide en Hazenkamp). Relatief worden de minste drugsincidenten met een verdachte geregistreerd in Hagerbroek, Vossener-Noord en Vastenavondkamp-Zuid. Dit zijn dezelfde buurten als voor de drugsregistraties ongeacht verdachte, maar dan in andere volgorde. De buurten die als zesde tot en met negende scoren zijn voor beide overeenkomstig, maar ook in een andere volgorde.

Kenmerken van de verdachten van geregistreeerde drugsincidenten in het onderzoeksgebied

Het kan voorkomen dat een persoon aan meerdere incidenten wordt gekoppeld als verdachte. Om meer te kunnen zeggen over de personen die als verdachte voor drugsincidenten worden geregistreerd in het onderzoeksgebied is het van belang om te kijken naar het aantal unieke personen dat is geregistreerd als verdachte. Er zijn 166 personen geregistreerd als verdachte van een drugsincident in het onderzoeksgebied, waarvan 136 mannen, 29 vrouwen en van één persoon is het geslacht onbekend. Het overgrote deel bestaat dus uit mannen (82%).

In figuur 2.14 is verder de leeftijdsopbouw weergegeven ten tijde waarop de personen voor het eerst worden geregistreerd voor een drugsincident. De gemiddelde leeftijd is 33,2 jaar. De grootste groepen zijn tussen de 20 en 30 jaar oud (39%) en tussen de 30 en 40 jaar oud (31%). Eén op de tien verdachten is jonger dan 20 jaar oud.

Figuur 2.14 – Leeftijdsverdeling geregistreeerde personen als verdachte van een drugsincident, ten tijde van het delict gepleegd in het onderzoeksgebied in Venlo (n=166). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Daarnaast is de nationaliteit van de verdachten van geregistreeerde drugsincidenten in het onderzoeksgebied geanalyseerd. De nationaliteit van deze 166 verdachten blijkt voor twee derde van de verdachten Nederlands (66%) te zijn. Daarnaast heeft 15 procent de Poolse nationaliteit, 4 procent de Duitse en eveneens 4 procent de Turkse. 2 procent heeft de Marokkaanse nationaliteit. Verder komen er nog uiteenlopende nationaliteiten voor die maar één persoon heeft. Er moet worden opgemerkt dat er bij een dubbele nationaliteit waaronder de Nederlandse, de Nederlandse als nationaliteit is genomen. Het is niet duidelijk hoeveel verdachten een dubbele nationaliteit hebben. Daarnaast kan het voorkomen dat ook personen met de Nederlandse nationaliteit een migratieachtergrond hebben. De constatering dat twee derde van de verdachten van drugsincidenten Nederlands is, ligt dus iets genuanceerder.

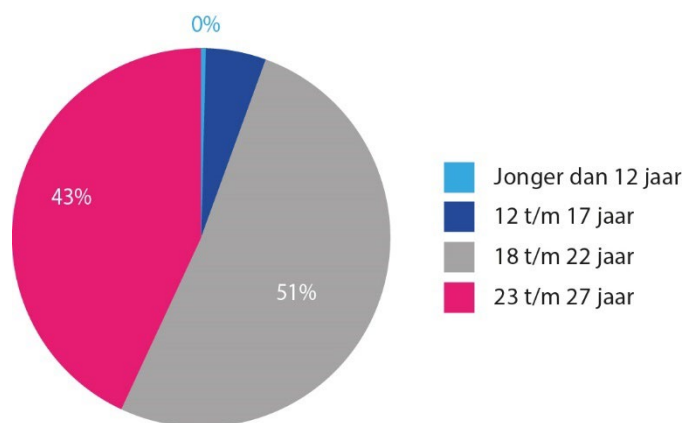
Ook is het nog relevant om te kijken naar de woongemeente van geregistreeerde verdachten van drugsincidenten. Bijna driekwart is woonachtig in Venlo (74%). Daarna

volgen RNI (Registratie Niet-Ingezetenen)³² (11%) en onbekend (2%). Ook komen andere gemeenten in hoofdzakelijk Limburg, Noord-Brabant en Zuid-Holland voor, maar aangezien dit maar voor één of twee personen per gemeente geldt, worden deze vanuit privacyoverwegingen niet benoemd. In totaal komt 78 procent van de verdachten van drugsincidenten uit Limburg, 5 procent uit Noord-Brabant en 2 procent uit Zuid-Holland. Van de 123 verdachten die geregistreerd staan voor een of meer drugsincidenten in het onderzoeksgebied en woonachtig zijn in Venlo, is iets meer dan de helft (52%) woonachtig in een van de buurten binnen het onderzoeksgebied. Iets minder dan de helft woont dus elders in Venlo. De meest voorkomende woonbuurten van de verdachten zijn Vastenavondkamp-Noord (9%), Dr. Poelsplein e.o. (8%), Vossener-Centrum (8%), Hazenkamp (7%), Klingerberg-Zuid (7%), Op de Heide (6%) en Vossener-Noord (5%). Van deze buurten ligt alleen Dr. Poelsplein e.o. niet in het onderzoeksgebied.

Geregisteerde verdachten van drugsincidenten tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied

Wanneer we inzoomen op de geregisteerde verdachten van drugsincidenten tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied, zien we dat het om 72 jongeren gaat. Dit betreft iets minder dan de helft (43%) van het totaal aantal verdachten van drugsincidenten. De meeste van de jeugdige groep vallen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. Ruim 40 procent is tussen de 23 en 27 jaar. Zie figuur 2.15 voor de leeftijdsverdeling. De gemiddelde leeftijd van de geregisteerde verdachten van drugsincidenten tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied is 22,2 jaar. De gemiddelde leeftijd ligt dus iets hoger dan de verdachten van deze leeftijdscategorie van alle incidentregistraties in het onderzoeksgebied (20,1 jaar).

Figuur 2.15 – Leeftijdsverdeling geregisteerde personen t/m 27 jaar als verdachte van een drugsincident, ten tijde van het delict gepleegd in het onderzoeksgebied in Venlo (n=72). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

32. In de RNI staan gegevens van personen die in het buitenland wonen en een relatie hebben met de Nederlandse overheid, bijvoorbeeld personen die in Nederland werken, maar geen (formeel) woonadres in Nederland hebben. Uit de analyse blijkt dat meer dan de helft van de verdachten die qua woongemeente als RNI staan geregistreerd (58%) de Poolse nationaliteit hebben.

De 72 verdachten staan geregistreerd voor in totaal 73 drugsincidenten.³³ Bijna de helft hiervan betreft bezit softdrugs (49%), gevolgd door bezit harddrugs (21%) en vervaardigen softdrugs (16%). Bij de totale leeftijdsgroep zijn dit ook de grootste categorieën. In mindere mate gaat het om vervaardigen harddrugs (7%), handel in softdrugs (5%) en overige drugsdelicten (1%).

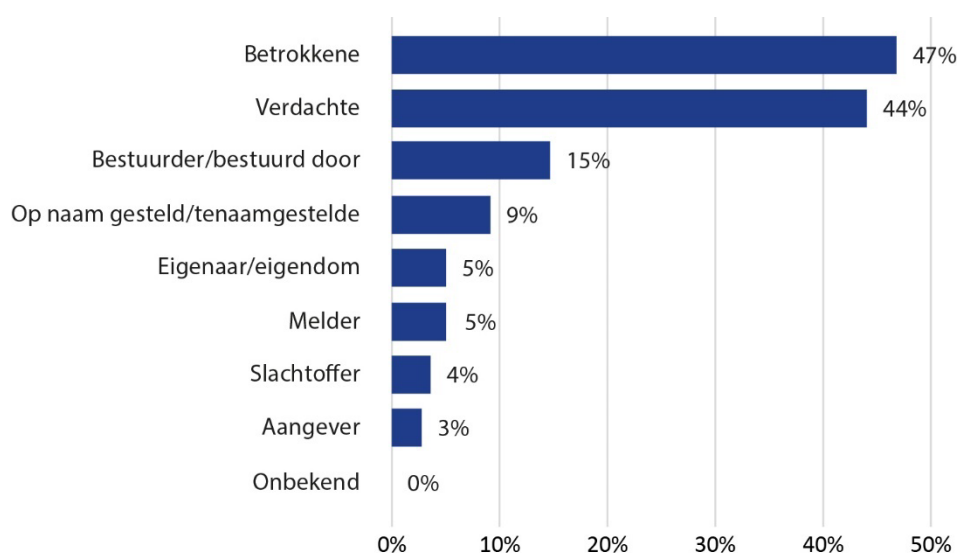
2.2.4 Registraties als verdachte – leeftijdsgroep tot en met 27 jaar

Gezien de focus van het onderzoek op jongeren tot en met 27 jaar (de doelgroep van Preventie met Gezag), richten we ons nu op de deelgroep van verdachte personen in deze leeftijdscategorie.

Rollen bij incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar

Ten eerste is geanalyseerd hoe vaak de verschillende rollen bij incidentregistraties zijn toegekend met jongeren tot en met 27 jaar. Deze verdeling is weergegeven in figuur 2.16. Er zijn 1.553 incidentregistraties waarbij jongeren tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied in Venlo zijn geregistreerd. Bij bijna de helft van deze incidentregistraties is een betrokkene (47%) geregistreerd en ook bij bijna de helft van de incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar is een verdachte geregistreerd (44%). Bij 4 procent van de incidentregistraties met jongeren tot en met 27 jaar is een slachtoffer geregistreerd.

Figuur 2.16 – Incidentregistraties politie in onderzoeksgebied Venlo naar rol (n=1.553). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

33. Hierbij kan het voorkomen dat meerdere jongeren voor hetzelfde drugsincident staan geregistreerd.

2.3 Een focus op de verdachte jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo

De geregistreerde incidenten als ook de geregistreerde verdachten binnen het onderzoeksgebied in Venlo zijn in de voorgaande twee paragrafen beschreven. Nu verleggen we onze aandacht van de incidenten die in het onderzoeksgebied worden *geregistreerd* naar de personen tot en met 27 jaar die *woonachtig* zijn in het onderzoeksgebied en geregistreerd worden voor incidenten als verdachte, binnen het onderzoeksgebied dan wel daarbuiten. De focus ligt hierbij op verdachten die zijn geregistreerd voor incidenten ergens in Nederland in de periode van 2020 tot en met medio juni 2024. Ten eerste kijken we naar alle incidenten en vervolgens zoomen we in op drugsincidenten.

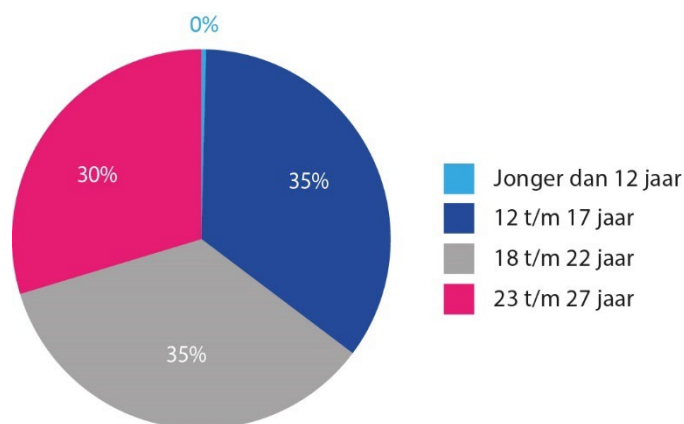
2.3.1 Verdachte jongeren woonachtig in onderzoeksgebied – alle incidenten

Kenmerken van de verdachte jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied

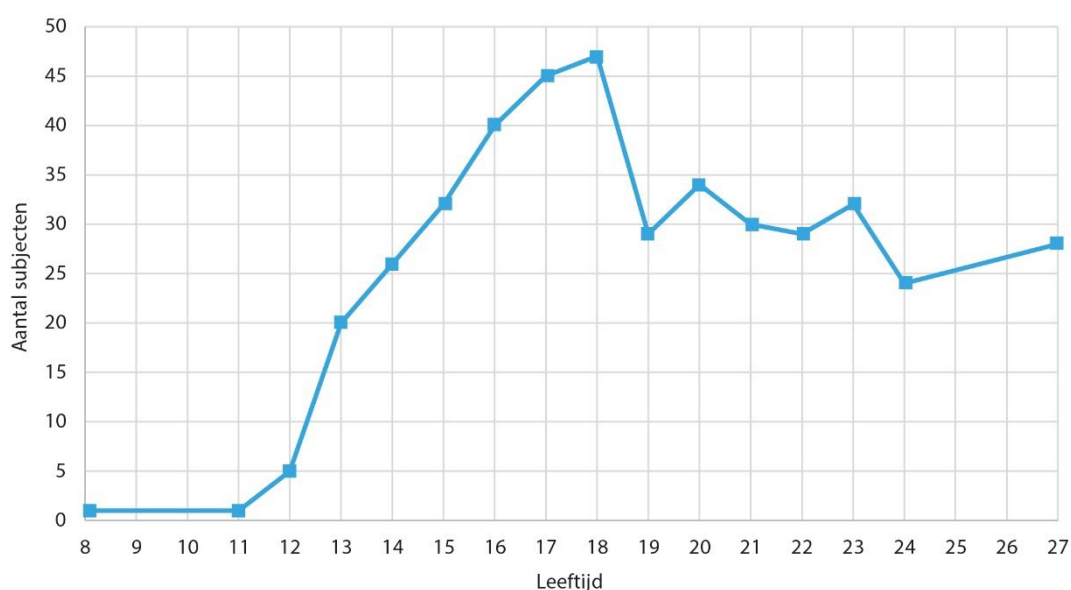
Allereerst kijken we naar de kenmerken van de jongeren tot en met 27 jaar die woonachtig zijn in het onderzoeksgebied en geregistreerd zijn als verdachte van een of meer incidenten. In totaal gaat het om 482 unieke personen tot en met 27 jaar oud, die geregistreerd staan voor een incident als verdachte. Om te beginnen kunnen we stellen dat het overgrote deel van deze verdachten jongens/mannen betreft, namelijk 81 procent (n=391). De gemiddelde leeftijd van de verdachte jongeren is 19,8 jaar. De groepen van 12 tot en met 17 en van 18 tot en met 22 jaar zijn even groot en omslaan beide iets meer dan een derde van de jongeren (beide ongeveer 35 procent). Iets minder dan een derde is tussen de 23 en 27 jaar oud (30%). Twee geregistreerde verdachten zijn jonger dan 12 jaar. Belangrijk om op te merken is dat kinderen onder de 12 jaar mogelijk worden ondergerapporteerd, omdat kinderen van deze leeftijd niet strafrechtelijk vervolgbaar zijn. De leeftijdsverdeling is weergegeven in figuur 2.17 en figuur 2.18 laat de precieze opbouw zien. Wat opvalt, is dat er een stijging is tot 18 jaar en dat de cijfers daarna dalen. Dit patroon is overeenkomstig de *age-crime-curve* van Farrington³⁴, die suggereert dat crimineel gedrag een piek bereikt in de adolescentie en daarna afneemt. Wel verloopt de daling in het onderzoeksgebied in Venlo tussen de 18 en 27 jaar wat grillig, met tussendoor ook lichte toenames (bijvoorbeeld tussen 19 en 20 jaar en tussen 24 en 27 jaar).

34. 1986.

Figuur 2.17 – Leeftijd van de jongeren in de rol van verdachte van een incident ergens in Nederland, woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo (n=482). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Figuur 2.18 – Verdeling van de leeftijd van de jongeren t/m 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo, die in de rol als verdachte zijn geregistreerd vanwege een incident ergens in Nederland (n=482). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Verder is het voor een eventuele gebiedsgerichte aanpak relevant om te weten in welke buurten binnen het onderzoeksgebied de verdachte jongeren woonachtig zijn. Dit is weergegeven in tabel 2.3. Van de 482 jongeren tot en met 27 jaar die geregistreerd staan als verdachte en woonachtig zijn in het onderzoeksgebied wonen de meeste in Vastenavondkamp-Noord (18%), Hazenkamp (14%), Op de Heide (14%) en Klingerberg-Zuid (12%). Dit zijn ook de buurten met de meeste incidentregistraties in absolute zin (zie tabel 2.1).³⁵

35. In tabel 2.1 was de top vier buurten hetzelfde, met Vastenavondkamp-Noord en Hazenkamp omgewisseld qua volgorde.

Wanneer we het aantal verdachte jongeren afzetten tegen het aantal jongeren dat in de buurt woont, verandert het beeld (zie rechterkolom van tabel 2.3). In totaal blijkt 11 procent van de jongeren dat in het onderzoeksgebied woont, geregistreerd te staan als verdachte.³⁶ Wanneer we kijken naar het aantal geregistreerde jongeren als verdachte afgezet tegen het aantal woonachtige jongeren van 12 tot en met 27 jaar per buurt, levert dit een ander beeld op.³⁷ Zie hiervoor tabel 2.3. Er blijken dan namelijk relatief veel verdachte jongeren in Vossener-Centrum te wonen: bijna 16 procent van de jongeren die hier wonen staat geregistreerd als verdachte van een incident. Daarnaast springen Vogelbuurt en Vossener-Noord eruit: respectievelijk woont 1,9 en 4,6 procent van de verdachte jongeren hier, maar van de jongeren die in deze buurten wonen staat wel ongeveer 15 procent als verdachte geregistreerd. Ook Hazenkamp, Vossener-Zuid, Klingerberg-Zuid, Vastenavondkamp-Noord en Op de Heide hebben een relatief hoog aandeel woonachtige verdachte jongeren, met 12 tot 14 procent. Buurten met een relatief laag aandeel woonachtige verdachte jongeren zijn Hagerbroek (6,6%), Klingenberg-Noord 6,8%), Vossener-West (7,1%), Lage Heide (8,7%) en Vastenavondkamp-Zuid (9,4%).

Tabel 2.3 – Woonbuurt van verdachte jongeren t/m 27 jaar (n=482). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.³⁸

Wijk	Buurt	Aantal	Jongeren t/m 27 jaar woonachtig (n) ³⁹	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. totaal aantal verdachte jongeren (t/m 27 jaar) (%)	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. jongeren (12 t/m 27 jaar) woonachtig per buurt (%)
Blerick					
Blerick-Midden	Hazenkamp	68	490	14,11%	13,88%
Blerick-Noord	Vastenavondkamp-Noord	89	743	18,46%	11,98%
	Vastenavondkamp-Zuid	34	361	7,05%	9,42%

36. Belangrijk om op te merken, is dat de politieregistraties van verdachte jongeren normaliter beginnen bij de leeftijd van 12 jaar en het aantal woonachtige jongeren in de buurt het totaal aantal personen van 0 t/m 27 jaar omvat. De hier genoemde percentages zouden bij het afzetten tegen dezelfde leeftijdsgroep als de verdachten (12 t/m 27 jaar) hoger komen te liggen.

37. Omdat in de BVH-data normaliter geen jongeren jonger dan 12 jaar voorkomen, is hier gekeken naar de inwoners vanaf 12 jaar.

38. Omdat sommige percentages zonder decimaal op hetzelfde percentage uitkwamen, is er in deze tabel voor gekozen de percentages op twee decimalen afgerond te laten zien.

39. Peildatum 1 januari 2024. Het aantal inwoners t/m 27 jaar per buurt is schriftelijk aangeleverd door een functionaris van de gemeente op d.d. 14 mei 2025.

Wijk	Buurt	Aantal	Jongeren t/m 27 jaar woonachtig (n) ⁴⁰	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. totaal aantal verdachte jongeren (t/m 27 jaar) (%)	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. jongeren (12 t/m 27 jaar) woonachtig per buurt (%)
Vossener	Vossener-Centrum	35	221	7,26%	15,84%
	Vossener-Noord	22	152	4,56%	14,47%
	Vossener-West	12	170	2,49%	7,06%
	Vossener-Zuid	14	112	2,90%	12,50%
Klingerberg	Klingerberg-Zuid	59	473	12,24%	12,47%
	Klingerberg-Noord	12	176	2,49%	6,82%
Tegelen					
Op de Hei	Op de Heide	68	577	14,11%	11,79%
	Lage Heide	25	287	5,19%	8,71%
Venlo-Oost en Zuid					
Venlo-Oost-Zuid	Vogelbuurt	9	60	1,87%	15,00%
Venlo-Zuid	Hagerbroek	35	532	7,26%	6,58%
Totaal		482	3.798	100%	11,27%

Ook de nationaliteit van de 482 verdachte jongeren is in kaart gebracht. Bijna vier op de vijf van deze jongeren hebben de Nederlandse nationaliteit (79%), gevolgd door de Poolse (7%). In mindere mate, met 1 of 2 procent per groep, komen de Marokkaanse, Turkse, Griekse, Duitse, Iraakse, Syrische en Bulgaarse nationaliteit voor en in nog mindere mate de Afghaanse, Letse, Roemeense, Angolese, Belgische, Britse, Jemenitische, Litouwse, Portugese, Servische, Slowaakse en Vietnamese nationaliteit. Van één persoon is de nationaliteit onbekend en één persoon staat geregistreerd als staatloos. Het is niet duidelijk hoeveel personen een dubbele nationaliteit hebben. Bij de nationaliteit van de verdachte jongeren geldt dezelfde kanttekening als die is gemaakt in paragraaf 2.2.3, dat meer personen een migratieachtergrond zullen hebben dan deze cijfers doen vermoeden.

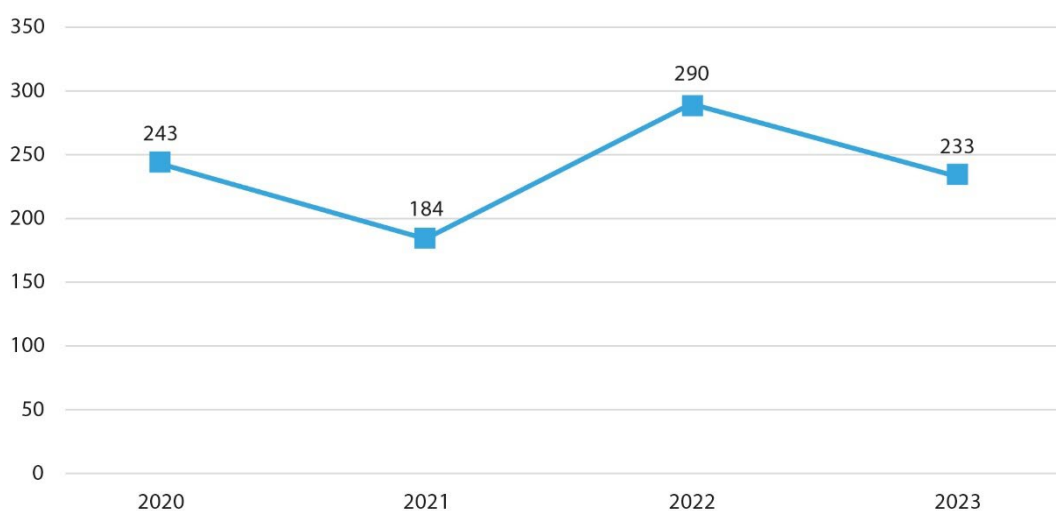
40. Peildatum 1 januari 2024. Het aantal inwoners t/m 27 jaar per buurt is schriftelijk aangeleverd door een functionaris van de gemeente op d.d. 14 mei 2025.

Incidentregistraties van de verdachte jongeren tot en met 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied

Vervolgens kijken we naar de registraties van de jongeren tot en met 27 jaar die in het onderzoeksgebied wonen en geregistreerd staan als verdachte voor een of meer incidenten. De 482 verdachte jongeren staan geregistreerd voor 1.077 unieke incidenten tussen januari 2020 en medio 2024. Het gemiddeld aantal was 238 per jaar. Ruim een kwart van de incidenten (26%) geregistreerd in het onderzoeksgebied is gepleegd door jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied (n=278).

In figuur 2.19 is de ontwikkeling van deze incidenten voor de jaren 2020 tot en met 2023 weergegeven. Hierin valt op dat het aantal incidenten fluctueert: tussen 2020 en 2021 was er een daling van 24 procent, daarna een stijging van 58 procent tot 2022 en vervolgens een daling van 20 procent tot 2023, waarmee het niveau weer in de buurt komt van 2020. Er is een afname van 4 procent tussen 2020 en 2023. Dit komt overeen met de landelijke trend van het aantal geregistreerde verdachten tot 23 jaar tussen 2020 en 2023. In de jaren 2018 tot en met 2023 blijkt het aantal jeugdige verdachten namelijk te stabiliseren, met afwisselend kleine toe- of afnames per jaar.⁴¹ Dit is iets wat we ook in het onderzoeksgebied in Venlo terugzien, maar hierbij moet wel opgemerkt worden dat de landelijke trend gaat om jongeren tot en met 22 jaar en in Venlo om jongeren tot en met 27 jaar, dus dat deze groepen niet één op één met elkaar vergeleken kunnen worden.

Figuur 2.19 – Ontwikkeling incidentregistraties met verdachte(n) tot en met 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied naar jaar (n=950). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

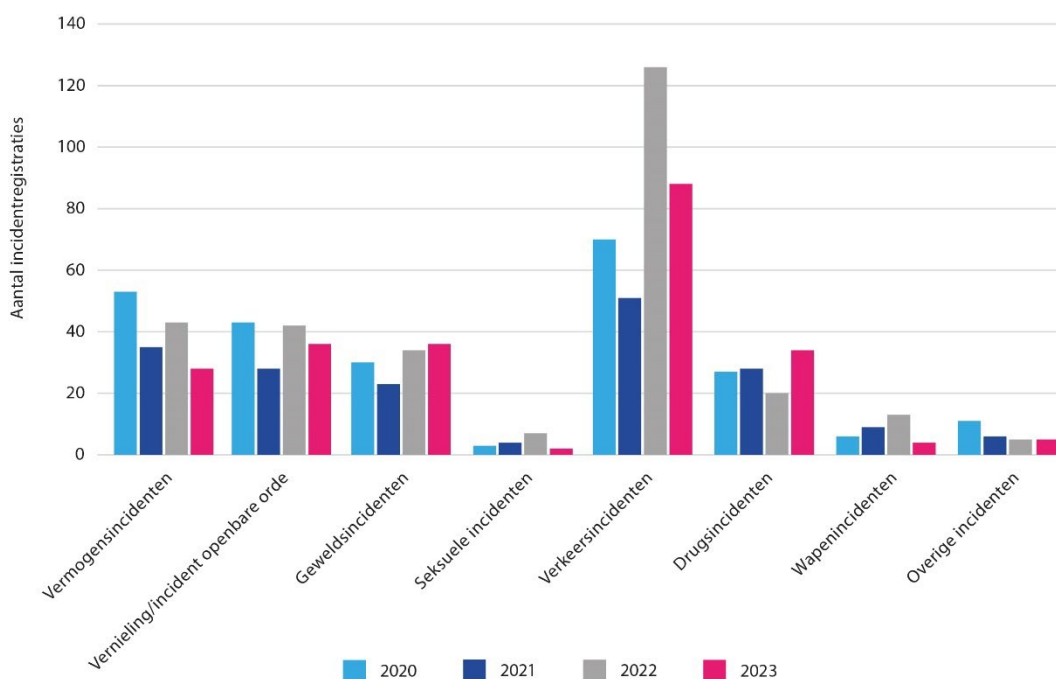

41. WODC, 2024a.

Een nadere blik op de inhoud van de incidenten leert ons dat een registratie als verdachte voor een verkeersincident het vaakst voorkomt (35%), daaropvolgend vernielingen en openbare orde-incidenten (16%) en vermogensincidenten (17%). Zie figuur 2.20 voor de ontwikkeling tussen 2020 en 2023 per incidentcategorie. Daarin zien we dat verkeersincidenten de grootste categorie incidenten vormt, met een piek in 2022 en daarna een afname. Drugsincidenten en geweldsincidenten werden het vaakst in 2023 geregistreerd, waar vermogensincidenten en wapenincidenten in 2023 juist op het laagste niveau lagen.

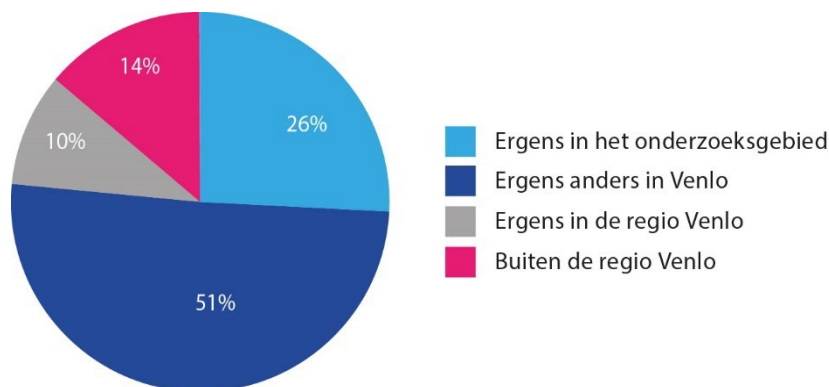
De incidenten die het vaakst worden geregistreerd, zijn rijden zonder rijbewijs (n=109), rijden onder invloed van drugs/geneesmiddelen al dan niet in combinatie met alcohol (n=70), eenvoudige mishandeling (n=63), bezit softdrugs (n=50), winkeldiefstal (n=40), bezit overige wapens (n=30) en bezit harddrugs (n=29).

Figuur 2.20 – Incidenten waarvoor in het onderzoeksgebied in Venlo woonachtige jongeren t/m 27 jaar worden geregistreerd in de rol van verdachte, naar categorie (n=1.077). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

Naast de inhoud is de locatie waar de incidenten door in het onderzoeksgebied woonachtige jongeren geregistreerd als verdachte plaatsvinden in kaart gebracht. Deze verdeling is weergegeven in figuur 2.21. Daarin zien we dat meer dan de helft van de incidenten (51%) wordt geregistreerd in een ander gebied in Venlo dan het onderzoeksgebied. Ruim een kwart van de incidenten wordt wel geregistreerd in het onderzoeksgebied (26%). Meer dan driekwart van de incidenten blijkt binnen de gemeente Venlo plaats te vinden (77%). 14 procent vindt buiten de regio plaats.

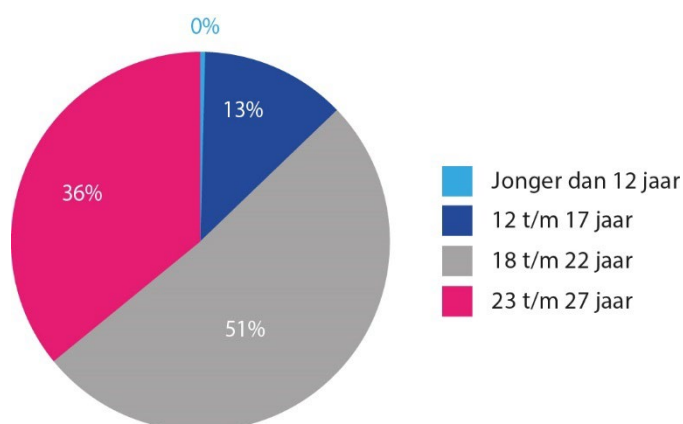
Figuur 2.21 – Locatie van de incidenten waarvoor jongeren t/m 27 jaar, woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo in de rol als verdachte door de politie zijn geregistreerd (n=1.077). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

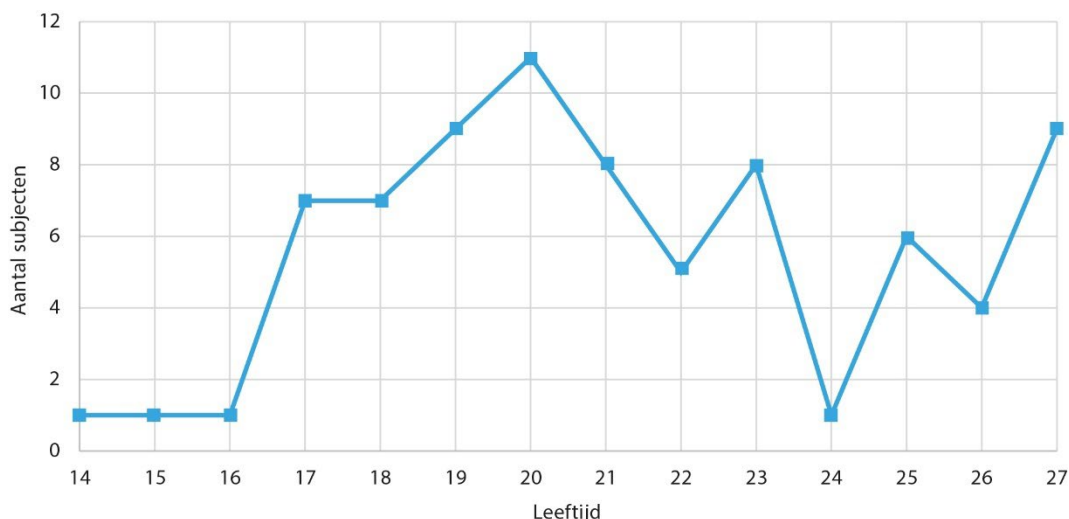
2.3.2 Verdachte jongeren woonachtig in onderzoeksgebied – drugsincidenten

Tot slot zoomen we nog in op jongeren tot en met 27 jaar binnen het onderzoeksgebied in Venlo die geregistreerd staan als verdachte van een drugsincident. Het gaat om 78 unieke personen. Het overgrote deel hiervan zijn jongens/mannen (87%). De gemiddelde leeftijd van deze verdachten is 21,4 jaar, dus iets ouder dan de verdachten tot en met 27 jaar voor alle incidenten (19,8 jaar). Iets meer dan de helft valt in de leeftijdscategorie 18 tot en met 22 jaar (51%) en iets meer dan een derde is 23 tot en met 27 jaar (36%). Zie figuur 2.22. Wanneer we kijken naar de leeftijdsopbouw, die is weergegeven in figuur 2.23, dan zien we dat het aantal verdachten tot 20 jaar stijgt en dat er daarna een daling plaatsvindt. Na de leeftijd van 22 en 24 jaar vinden er opnieuw stijgingen plaats.

Figuur 2.22 – Leeftijd van de jongeren in de rol van verdachte voor een drugsincident, woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo (n=78). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Figuur 2.23 – Verdeling van de leeftijd van de jongeren t/m 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo, die in de rol als verdachte zijn geregistreerd voor een drugsincident (n=78). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

Wanneer we vervolgens kijken naar de woonbuurten van de voor drugsincidenten verdachte jongeren tot en met 27 jaar in het onderzoeksgebied, zien we dat de meeste van hen wonen in Vastenavondkamp-Noord (19%), Vossener-Centrum (17%), Klingerberg-Zuid (15%) en Hagerbroek (14%). Zie tabel 2.4. Net als de verdachte jongeren van alle incidenten kunnen we ook de verdachte jongeren van drugsincidenten afzetten tegen het aantal woonachtige jongeren van 12 tot en met 27 jaar per buurt.⁴² Dan zien we dat 1,8 procent van de jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied geregistreerd staat als verdachte van een drugsincident. In relatieve zin steekt Vossener-Centrum erbovenuit met bijna 6 procent van de inwoners tot en met 27 jaar die geregistreerd staan als verdachte van een drugsincident. Daarna volgt Klingerberg-Zuid met ruim 2,5 procent. Ook in Hagerbroek, Vastenavondkamp-Noord en Vossener-Noord staan relatief veel jongeren geregistreerd als verdachte van een drugsincident, waar het aandeel van deze verdachten rond de 2 procent ligt. In vergelijking met de verdachte jongeren van alle incidenten (zie tabel 2.3) wonen er relatief veel verdachte jongeren voor drugsincidenten in Hagerbroek en Klingerberg-Zuid; Hagerbroek stond onderaan qua aandeel jeugdige verdachten van alle incidenten. Wat verder opvalt, is dat van de woonachtige jongeren in Vogelbuurt, waar relatief veel verdachten tot en met 27 jaar van alle incidenten wonen, geen enkele jongere als verdachte voor een drugsincident geregistreerd staat. Ook in Lage Heide wonen geen verdachten. Daarnaast wonen in Klingerberg-Noord en Vastenavondkamp-Zuid relatief weinig jeugdige verdachten voor drugsincidenten.

42. Omdat in de BVH-data normaliter geen jongeren jonger dan 12 jaar voorkomen, is hier gekeken naar de inwoners vanaf 12 jaar.

Tabel 2.4 – Woonbuurt van verdachte jongeren van drugsincidenten t/m 27 jaar (n=78). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.⁴³

Wijk	Buurt	n	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. totaal aantal verdachte jongeren (0 t/m 27 jaar)	Verdachte jongeren t/m 27 jaar t.o.v. jongeren (12 t/m 27 jaar) woonachtig per buurt ⁴⁴
Blerick				
<i>Blerick-Midden</i>	Hazenkamp	8	10,26%	1,63%
<i>Blerick-Noord</i>	Vastenavondkamp-Noord	15	19,23%	2,02%
	Vastenavondkamp-Zuid	2	2,56%	0,55%
Vossener				
	Vossener-Centrum	13	16,67%	5,88%
	Vossener-Noord	3	3,85%	1,97%
	Vossener-West	2	2,56%	1,18%
	Vossener-Zuid	2	2,56%	1,79%
Klingerberg				
	Klingerberg-Zuid	12	15,38%	2,54%
	Klingerberg-Noord	1	1,28%	0,57%
Tegelen				
<i>Op de Hei</i>	Op de Heide	9	11,54%	1,56%
	Lage Heide	0	0,00%	0,00%
Venlo-Oost en Zuid				
<i>Venlo-Oost-Zuid</i>	Vogelbuurt	0	0,00%	0,00%
<i>Venlo-Zuid</i>	Hagerbroek	11	14,10%	2,07%
Totaal		78	100%	1,79%

Qua nationaliteit zijn deze verdachten overwegend Nederlands (85%). 5 procent is respectievelijk Pools en Marokkaans.

Registraties drugsincidenten van verdachte jongeren woonachtig in het onderzoeksgebied

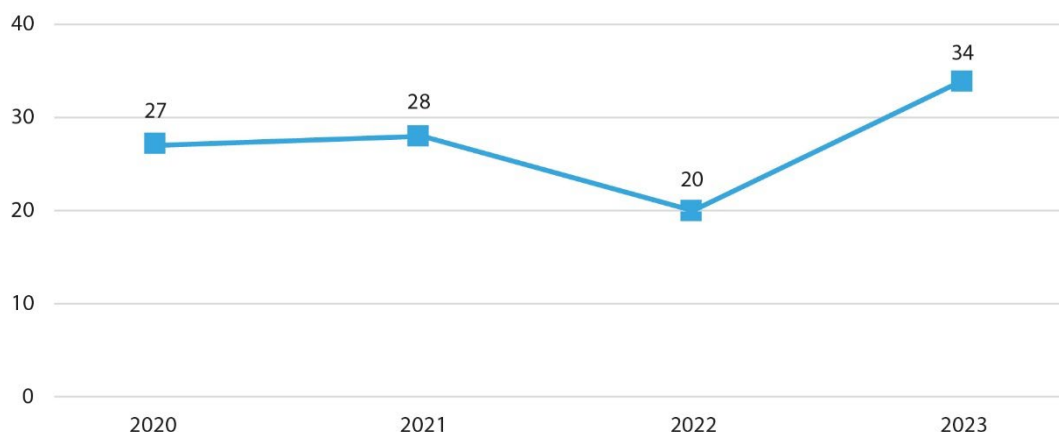
Wanneer we kijken naar de incidenten waarvoor de 78 verdachten geregistreerd staan, gaat het in totaal om 122 incidenten. In figuur 2.24 is de ontwikkeling van het aantal drugsincidenten met verdachten tot en met 27 jaar tussen 2020 en 2023 weergegeven.

43. Sommige percentages kwamen zonder decimaal op hetzelfde percentage uit en het deels kleine aantallen betrof, is er in deze tabel voor gekozen de percentages op twee decimalen afgerond te laten zien.

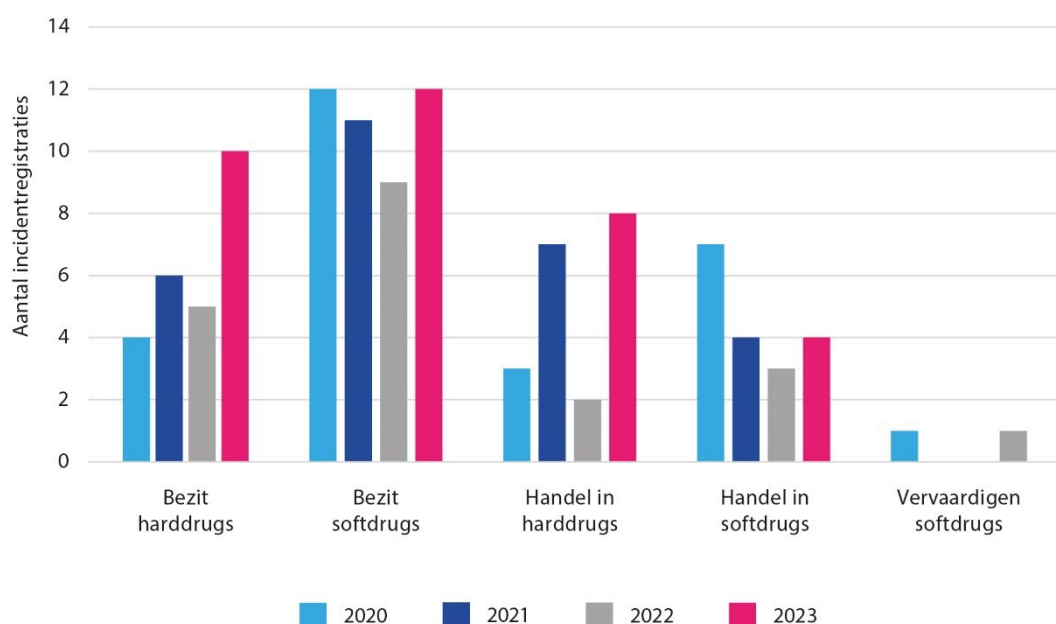
44. Peildatum 1 januari 2024. Het percentage verdachte jongeren is gebaseerd op het aantal inwoners tot en met 27 jaar oud per buurt, schriftelijk aangeleverd door een gemeentefunctionaris op d.d. 14 mei 2025.

Dit laat een ander verloop zien dan de ontwikkeling van alle incidenten met verdachten tot en met 27 jaar (zie figuur 2.19). Tussen 2020 en 2021 is er een lichte toename, waarna er een daling plaatsvindt naar 2022. Tussen 2022 en 2023 is er relatief gezien een forse stijging, maar in absolute zin gaat het niet om grote aantallen. Figuur 2.25 toont de inhoud van de drugsincidenten per jaar. Daarin valt op dat bezit softdrugs de grootste categorie is. Alle typen drugsincidenten zijn in 2023 gestegen, waarbij met name bezit harddrugs en handel in harddrugs sterk zijn toegenomen.

Figuur 2.24 – Ontwikkeling drugsregistraties met verdachte(n) tot en met 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied naar jaar (n=122). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

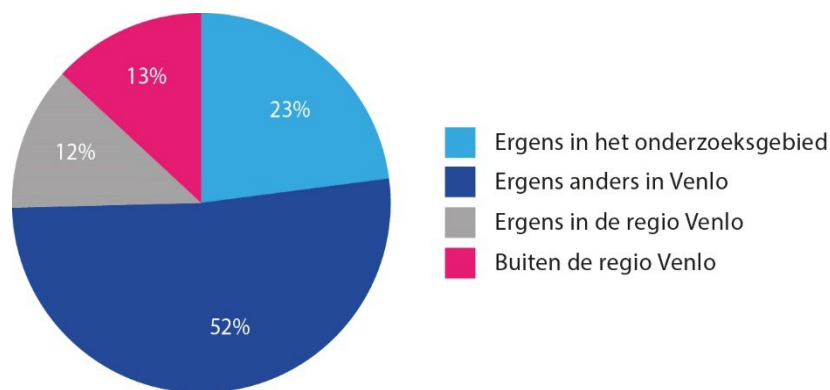

Figuur 2.25 – Ontwikkeling drugsregistraties met verdachte(n) tot en met 27 jaar woonachtig in het onderzoeksgebied naar categorie per jaar (n=122). Periode: 1 januari 2020 t/m 31 december 2023.

Qua geregistreerde locatie van de drugsincidenten door jongeren tot en met 27 jaar als verdachte, blijkt driekwart Venlo te zijn (75%). Andere gemeenten waar deze incidenten worden geregistreerd, zijn Beesel (4%), Horst aan de Maas (3%) en Roermond (3%). Net als bij alle incidenten vinden meer drugsincidenten elders in Venlo (52%) plaats dan binnen het onderzoeksgebied in Venlo (23%). Zie figuur 2.26.

Figuur 2.26 – Locatie van de drugsincidenten waarvoor jongeren t/m 27 jaar, woonachtig in het onderzoeksgebied in Venlo in de rol als verdachte door de politie zijn geregistreerd (n=1.077). Periode: 1 januari 2020 t/m 11 juni 2024.

De conclusies met betrekking tot de zojuist gepresenteerde onderzoeksresultaten zijn beschreven in paragraaf 2.1 van 'Bevindingen op hoofdlijnen - Jeugdige Venlonaren en hun rol in (drugs)criminaliteit'.

3 De bovenlokale netwerkanalyse toegepast in het onderzoeksgebied in Venlo

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de bovenlokale netwerkanalyse centraal. Eerst beschrijven we de geanonimiseerde resultaten van de analyse van het *extended* netwerk op basis van leeftijd, geslacht, woongemeente, woonbuurt en incidentcategorieën. Daarna gaan we in op het *limited* netwerk en passeren dezelfde resultaten de revue. Aanvullend kijken we ook naar de gemeenten waar de personen hun incidenten hebben gepleegd en naar de dadertyperingen van de personen in het *limited* netwerk. De analyse van het *limited* netwerk besluit met een analyse van de verschillende subnetwerken; ook wel clusters genoemd. Tot slot gaan we in deze netwerkanalyse in op de personen die buiten het *limited* netwerk vallen vanwege de methodische criteria die wij hanteren. Deze personen - die wij de *next generation* noemen - zijn vanwege hun leeftijd (jonger dan 18 jaar) interessant om in het kader van de aanpak Preventie met Gezag nader te bekijken en in kaart te brengen. Het hoofdstuk eindigt met een aantal actiepunten voor de aanpak in de gemeente Venlo.

3.1 Kenmerken van het *extended* netwerk

Het *extended* netwerk bestaat uit 501 personen. Het betreft voornamelijk mannen, namelijk 410 (82%) versus 91 vrouwen (18%). De leeftijden van de personen in het *extended* netwerk lopen zeer uiteen. De meesten zijn echter 12 tot 25 jaar oud (64%). Ruim een kwart van de subjecten (28%) is 25 tot 45 jaar oud. Daarnaast zijn er 39 personen die 45 jaar of ouder zijn (8%) en 4 personen die jonger dan 12 jaar zijn. Al met al resulteert de leeftijdsverdeling in het *extended* netwerk in een gemiddelde leeftijd van 25 jaar.

Voor het vaststellen van de woongemeente zijn we uitgegaan van de informatie die voorhanden is in BVH, welke gekoppeld is aan de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Veruit de meeste personen zijn woonachtig in de provincie Limburg (n=448, 89%); twintig andere personen (4%) wonen verdeeld over vier provincies, of in Duitsland. Het gaat hier om de provincies Noord-Brabant (n=9), Zuid-Holland (n=3), Gelderland (n=3) en Friesland (n=1). Vier subjecten wonen in Duitsland, om precies te zijn in de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Al met al lijkt het erop dat het *extended* netwerk een vrij lokaal karakter heeft. Wat verder opvalt, is dat voor 33 personen (7%) geen gemeente is geregistreerd. Deze personen staan als Registratie Niet-ingezetene (RNI) of als Zonder Vaste Woon- Of Verblijfplaats (ZVWOVP) geregistreerd, maar ook is van sommigen de woongemeente onbekend.

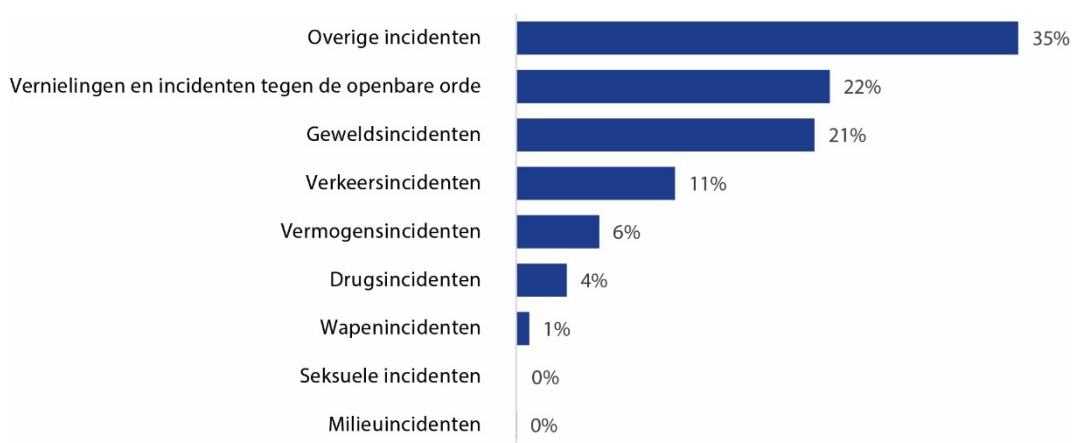
Wanneer we van provincieniveau inzoomen op gemeenteniveau blijken de meeste personen in de gemeente Venlo te wonen (n=365, 73%). Daarna wonen de meesten in de gemeenten Venray (n=27, 5%), Roermond (n=14, 3%), Peel en Maas (n=13, 3%) en Horst aan de Maas (n=10, 2%). Dit laat zien dat veel personen in het *extended* netwerk uit de

directe omgeving van Venlo komen. De resterende 39 personen die staan ingeschreven in een gemeente, wonen verdeeld over 23 andere Nederlandse gemeenten.

Specifiek voor de gemeente Venlo zoomen we ook in op buurtniveau. Dan blijkt dat de meeste personen in het *extended* netwerk in de buurten Vastenavondkamp-Noord (n=32, 9%), Op de Heide (n=28, 8%) en Hazenkamp (n=25, 7%) wonen. De resterende 280 personen die woonachtig zijn in de gemeente Venlo, wonen verdeeld over 52 buurten.

De 501 personen in het *extended* netwerk komen in de afgelopen drie jaar in 4.845 registraties voor als verdachte of betrokkene. In figuur 3.1 staat weergegeven voor welke typen incidenten zij geregistreerd staan. De personen staan – naast ‘overige incidenten’ – voornamelijk geregistreerd vanwege ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’ en ‘geweldsincidenten’. Typen incidenten die nauwelijks voorkomen, zijn ‘wapenincidenten’, ‘seksuele incidenten’ en ‘milieu-incidenten’.

Figuur 3.1 – Verdeling incidentregistraties *extended* netwerk (n=4.845)

3.2 Kenmerken van het *limited* netwerk

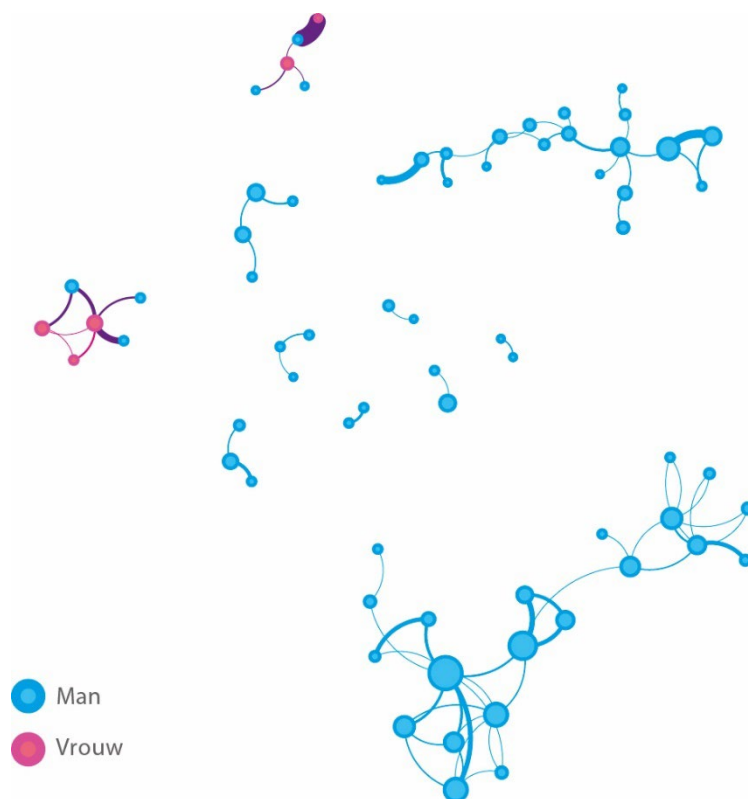
Na de afbakeningscriteria te hebben toegepast (zoals is beschreven in hoofdstuk 1), bestaat het *limited* netwerk uit 69 personen. In totaal voldoen 432 personen dus niet aan de afbakeningscriteria. In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op het geslacht, de leeftijd, de woonprovincie en -gemeente, de omvang en aard van de geregistreerde incidenten en de dadertyperingen van de 69 personen. Ook onderscheiden we clusters in het *limited* netwerk. De beschrijvingen gaan regelmatig gepaard met het tonen van een figuur waarin bollen en lijnen staan weergegeven. Hoe groter de bol, met des te meer registraties heeft iemand een persoon. Hoe dikker de lijn, des te meer registraties hebben twee personen samen.

Geslacht

Het *limited* netwerk bestaat – zoals weergegeven in figuur 3.2 – uit 64 mannen (93%) en 5 vrouwen (7%). Elke bol staat dus voor een persoon, waarbij de mannen in het blauw

staan weergegeven en de vrouwen in het roze. De vrouwen in het netwerk maken deel uit van twee verschillende deelnetwerken of clusters. Beide clusters bestaan voor ongeveer de helft uit vrouwen. In het bovenste netwerk valt de dikte van een lijn op tussen een man en een vrouw. Deze twee subjecten hebben in de afgelopen drie jaar 49 gezamenlijke registraties.

Figuur 3.2 – Limited netwerk naar geslacht (n=69)

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de 69 personen is 23 jaar, waarbij de jongste 13 jaar is en de oudste 56 jaar. De verdeling van de leeftijdscategorieën staat in tabel 3.1. Dit laat zien dat meer dan drie kwart van de personen in het *limited* netwerk tot 25 jaar oud is (n=53, 77%).

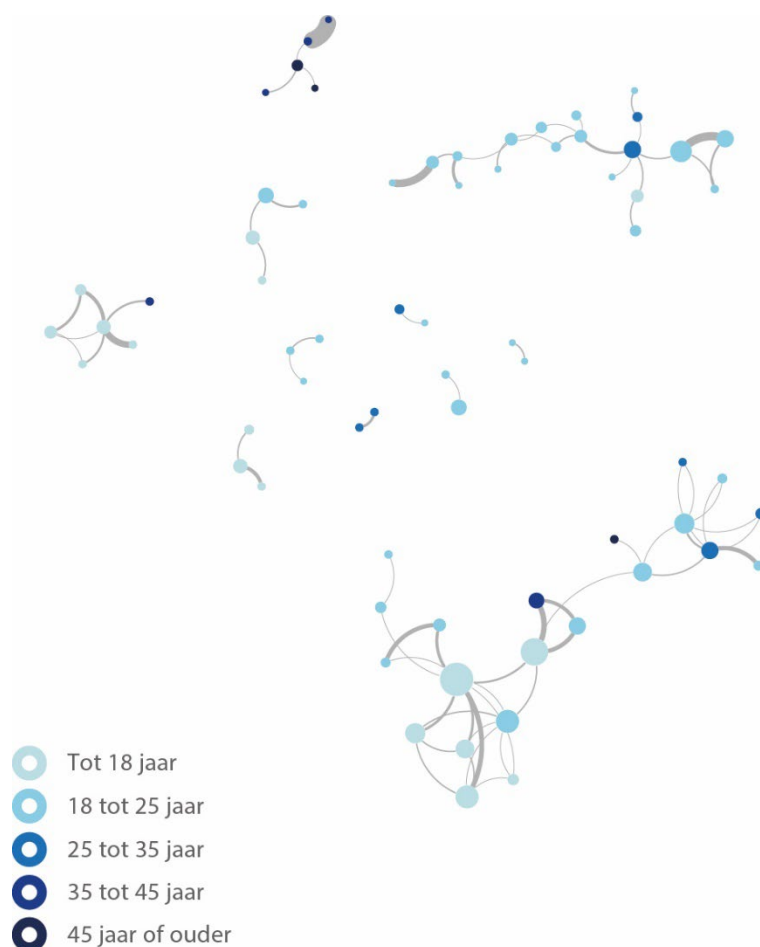
Tabel 3.1 – Leeftijdscategorieën van de personen in het limited netwerk (n=69)

	n	%
Tot 18 jaar	17	25
18 tot 25 jaar	36	52
25 tot 35 jaar	8	12
35 tot 45 jaar	5	7
45 jaar of ouder	3	4

Totaal	69	100
--------	----	-----

In figuur 3.3 staat het *limited* netwerk waarbij door middel van een kleur is aangegeven tot welke leeftijdscategorie ieder persoon behoort. De meeste clusters bestaan uit subjecten tot 25 jaar, met her en der een wat ouder subject. Er is één cluster dat duidelijk uit wat oudere subjecten bestaat.

Figuur 3.3 – Limited netwerk naar leeftijd (n=69)

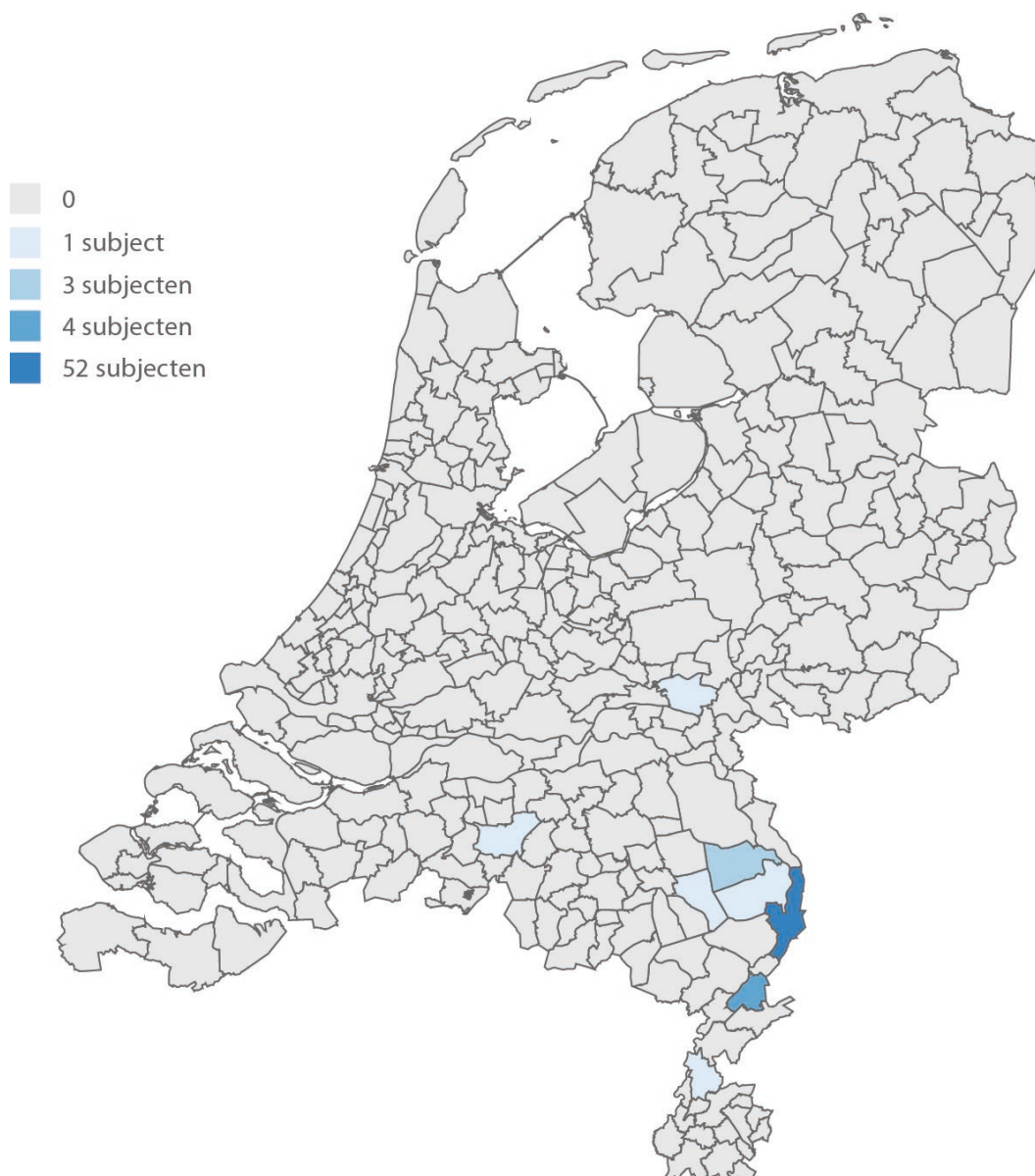
Woonprovincie en -gemeente

De meeste personen in het *limited* netwerk wonen in de provincie Limburg, namelijk 61 (88%). In de provincie Noord-Brabant wonen twee personen en voor de provincie Gelderland geldt dat daar één persoon woont. De andere vijf personen staan als Registratie Niet-ingezetenen geregistreerd, waardoor het niet mogelijk is om te bepalen in welke provincie zij wonen.

Ingezoomd op gemeenteniveau blijken 52 personen in Venlo te wonen. Verder wonen vier personen in de gemeente Roermond en drie personen in de gemeente Venray. In ieder van de overige gemeenten (Deurne, Horst aan de Maas, Overbetuwe, Sittard-

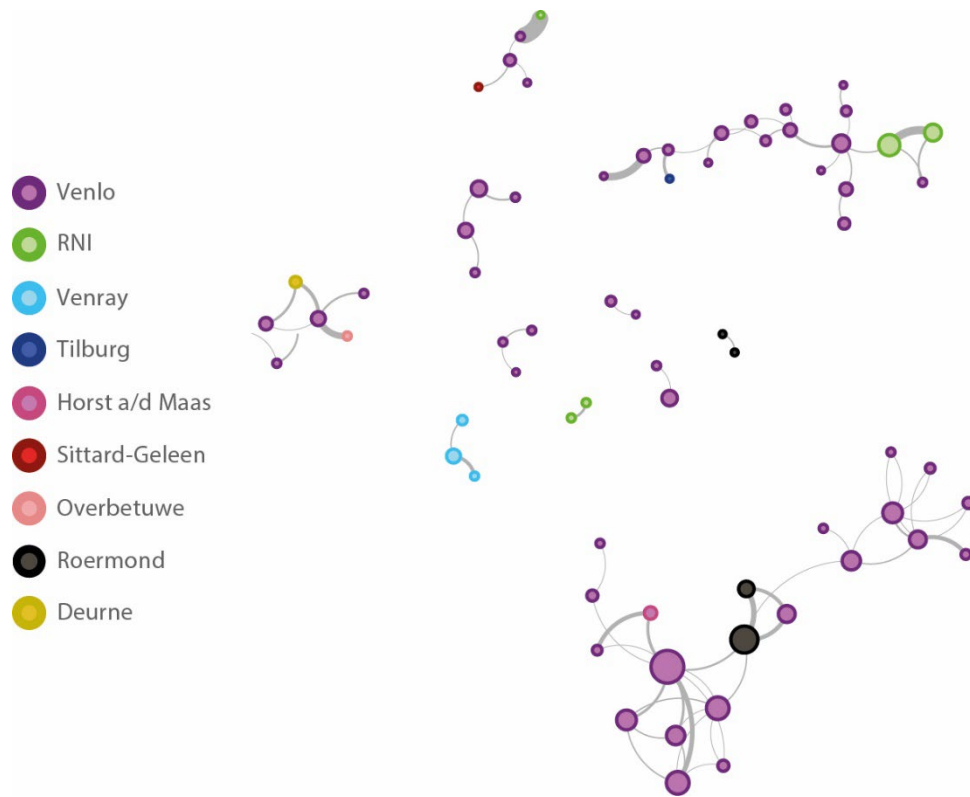
Geleen en Tilburg) woont één persoon. Figuur 3.4 laat zien dat het *limited* netwerk een sterk lokaal karakter heeft. Dit komt mede omdat de genoemde woongemeenten veelal in de provincie Limburg liggen, nabij Venlo.

Figuur 3.4 – Woongemeenten van de personen in het *limited* netwerk (n=64)

Figuur 3.5 presenteert het *limited* netwerk met als kleur de woongemeente van de personen. Het netwerk bestaat voornamelijk uit personen uit de gemeente Venlo. Er is één cluster dat bestaat uit drie Venrayse subjecten, en één cluster dat bestaat uit twee personen die als RNI geregistreerd staan. Voor de overige clusters geldt – over het algemeen – dat de meeste personen in de gemeente Venlo woonachtig zijn.

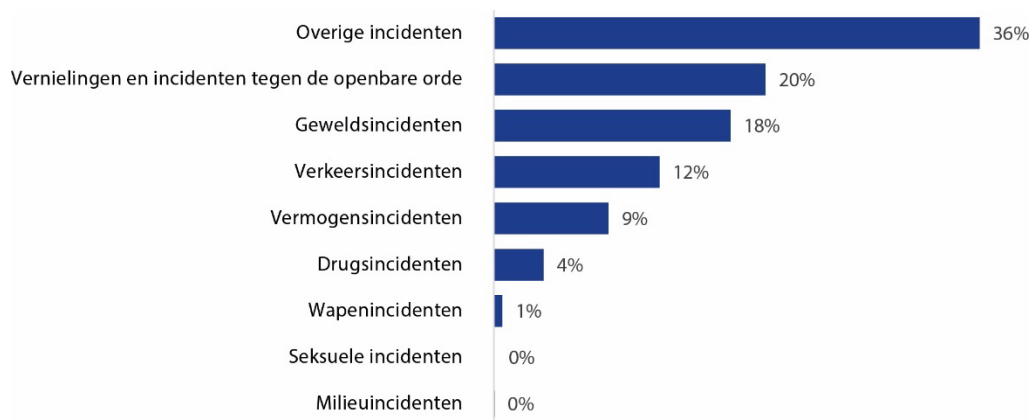
Figuur 3.5 – Limited netwerk naar woongemeente (n=69)

Omvang en aard van de geregistreerde incidenten

In de afgelopen drie jaar zijn de personen in het *limited* netwerk 1.934 keer als verdachte of betrokkene geregistreerd door de politie (gemiddeld 28 per persoon). Figuur 3.6 presenteert de omvang en aard van de incidentcategorieën.

Figuur 3.6 – Politieregistraties naar incidentcategorie (n=1.934)

In figuur 3.6 is het volgende te zien:

- Het *limited* netwerk staat in de meeste gevallen geregistreerd vanwege ‘overige incidenten’. Onder deze incidentcategorie vallen zes concrete incidenten. De twee meest voorkomende zijn: ‘verdachte situaties’ (403 – 57%) en ‘algemene mutaties’ (227 – 32%).
- Een kwart van de 1.934 incidenten valt onder de incidentcategorie ‘vernielingen/incidenten tegen de openbare orde’. De incidentcategorie is onder te verdelen in 25 incidenten. Drie daarvan komen bovenmatig voor: ‘melding overlast jeugd’ (110 – 28%), ‘overlast zwervers’ (65 – 16%) en ‘overlast in verband met alcohol/drugs’ (64 – 16%).
- Ook ‘geweldsincidenten’ komen relatief veel voor. Deze incidentcategorie is uiteen te splitsen in elf incidenten. Het incident dat het meest voorkomt, is ‘ruzie/twist (zonder vervolg)’ (216 – 63%).
- De 240 ‘verkeersincidenten’ zijn onder te verdelen in negentien incidenten. Daarvan komen er drie relatief vaak voor: ‘overige verkeerszaken’ (96 – 40%), ‘rijden onder invloed van drugs/geneesmiddelen, al dan niet in combinatie met alcohol’ (35 – 15%) en ‘rijden zonder rijbewijs’ (34 – 14%).
- De incidentcategorie ‘vermogensincidenten’ is onder te verdelen in 26 incidenten. Het gaat daarbij voornamelijk om ‘heling’ (30 – 18%), ‘diefstal fiets’ (27 – 16%) en ‘winkeldiefstal’ (22 – 13%).
- Een relatief klein deel van de 1.757 incidenten behoort tot de incidentcategorie ‘drugsincidenten’ (4%). Deze zijn uiteen te zetten in vijf concrete incidenten, waarvan ‘bezit harddrugs’ het meest voorkomt (20 – 28%).
- De twaalf ‘wapenincidenten’ betreffen het ‘bezit van overige wapens’ (10 – 83%) en ‘bezit van vuurwapens’ (2 – 17%).

Met uitzondering van het milieu-incident zijn in bijlage 2 per incidentcategorie de vijf meest voorkomende incidenten gepresenteerd.

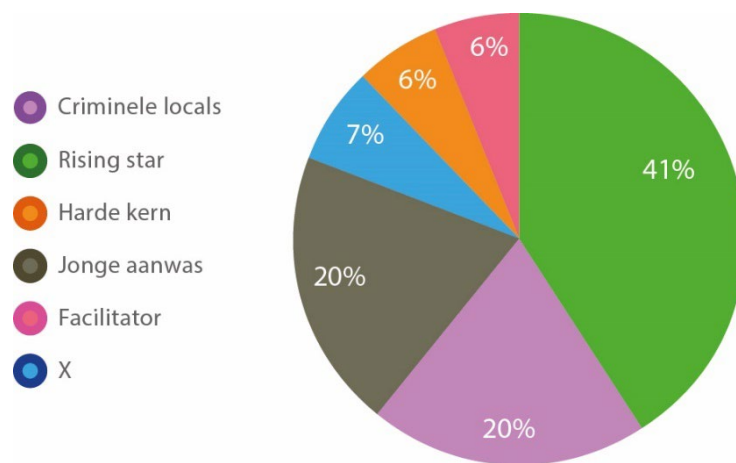
Veel verhalen, weinig verballen

Het relatief lage percentage drugsincidenten roept wellicht vragen op. De systeeminformatie wijst namelijk in een andere richting dan wat uit de gesprekken met professionals naar voren komt (zie ‘Jeugdige Venlonaren op hoofdlijnen’). Professionals maken zich – zoals we in hoofdstuk 4 en 5 optekenen – namelijk behoorlijk zorgen over de betrokkenheid van jongeren in de drugscriminaliteit. Met betrekking tot drugscriminaliteit is er dus een discrepantie tussen verhalen en verballen. Dit is logisch, want er is sprake van een slachtofferloos misdrijf oftewel een haalzaak. De burger doet nauwelijks aangifte waardoor de cijfers vooral bepaald worden door de prioriteit en capaciteit bij de politie. Een complicerende factor daarbij is dat het doen van drugsgerelateerde aanhoudingen lastig is vanwege de werkwijze die de dadergroepen hanteren.

3.3 Dadertyperingen

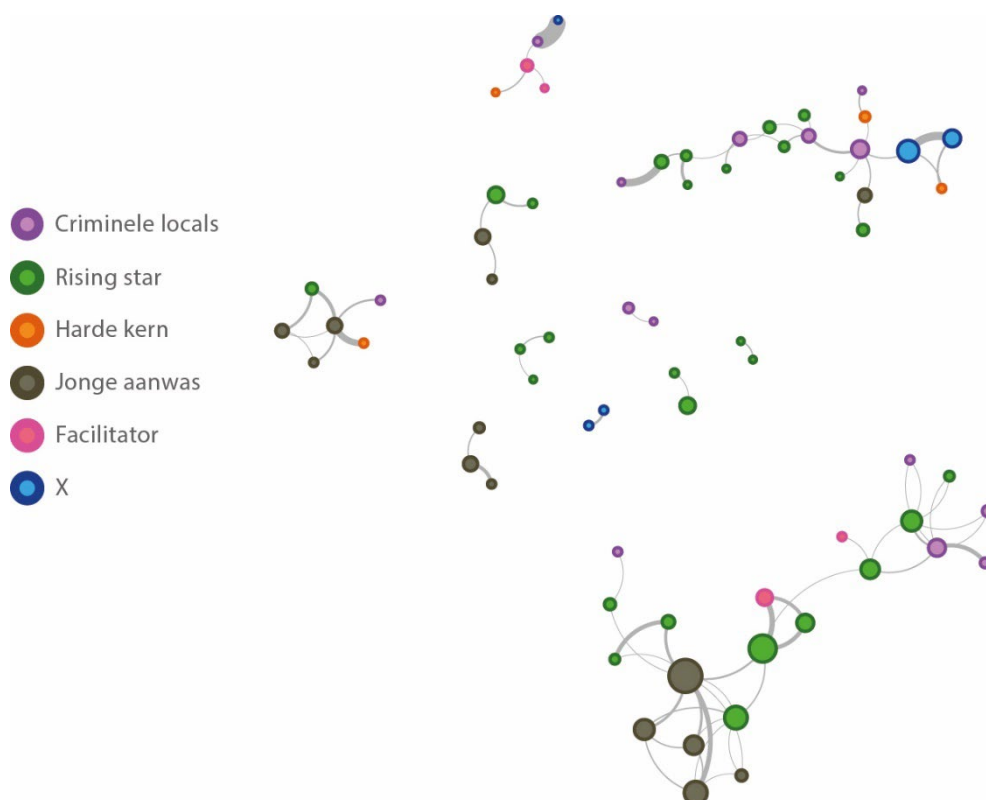
De personen in het *limited* netwerk zijn ingedeeld in verschillende dadertyperingen (zie paragraaf 1.3.4 voor toelichting). Figuur 3.7 presenteert de omvang van de dadertyperingen. Bijna de helft van het *limited* netwerk bestaat uit *rising stars* (41%, n=28). Naast *rising stars* bestaat het netwerk voornamelijk uit jonge aanwas (20%, n=14) en criminele *locals* (20%, n=14). De dadertyperingen X (n=5), *facilitator* (n=4) en harde kern (n=4) zijn minder omvangrijk.

Figuur 3.7 – Dadertypering limited netwerk (n=69)

Welke dadertyperingen met elkaar in relatie staan, is weergegeven in figuur 3.8. De twee grootste clusters bestaan voornamelijk uit *rising stars*. De *rising stars* hebben gezamenlijke registraties met jonge aanwas, criminele *locals* of *facilitators*. In het grootste cluster – onder in het netwerk – staan de subjecten met de meeste gezamenlijke registraties.

Figuur 3.8 – Limited netwerk naar dadertyperingen (n=69)

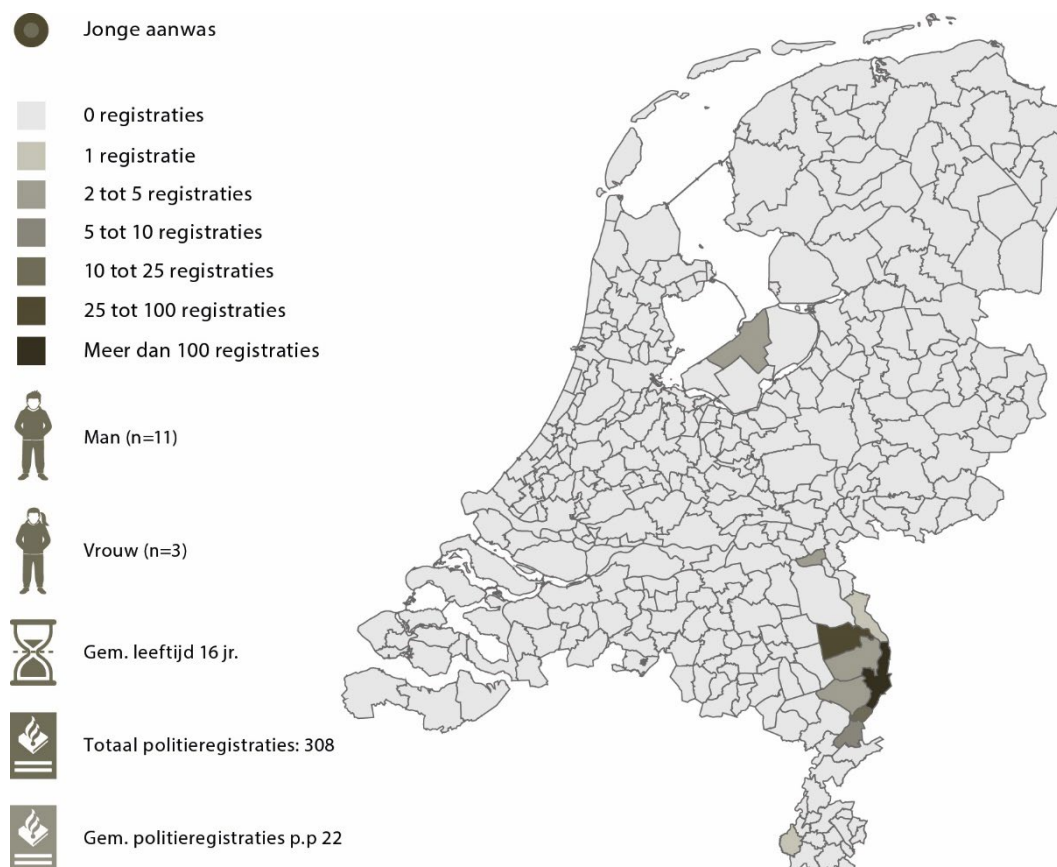
Jonge aanwas

In het *limited* netwerk zitten veertien personen die getypeerd zijn als jonge aanwas. Het gaat om elf mannen en drie vrouwen. Het jongste subject is 14 jaar oud en het oudste subject 17 jaar. Acht subjecten wonen in de gemeente Venlo, waarvan drie in het onderzoeksgebied (in de buurten Op de Heide (n=2) en Lage Heide (n=1)). De overige subjecten wonen in de buurten Kern Belfeld (n=2), 't Zand (n=1), Annakamp-Oost (n=1), Annakamp-West (n=1), Jezuïtenbuurt (n=1), Lage Heide (n=1), Nieuw-Steyl (n=1) en Withuis (n=1). De overige drie subjecten wonen in de gemeente Venray. Twee subjecten staan op de basislijst. Figuur 3.9 laat zien dat zij 308 keer als verdachte of betrokkene zijn geregistreerd, wat neerkomt op een gemiddelde van 22 incidenten per persoon – het laagste gemiddelde onder alle dadertyperingen. Het blijkt voornamelijk te gaan om 'overige incidenten', 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' en 'geweldsincidenten'. Binnen de categorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' gaat het voornamelijk om de maatschappelijke klasse 'melding overlast jeugd' en binnen de categorie 'geweldsincidenten' vooral om 'ruzie/twist (zonder vervolg)'. Het gros van de 'overige incidenten' is als 'algemene mutatie' of 'verdachte situatie' geregistreerd.⁴⁵ In vergelijking met de andere dadertyperingen is jonge aanwas relatief gezien ook het meest verantwoordelijk

45. Wat de inhoud is van deze "algemene mutatie", of wat de "verdachte situatie" precies inhoudt, is onbekend. Hierover is geen informatie ontvangen.

voor geweldsincidenten (24%). Daarentegen heeft de jonge aanwas geen seksuele- of wapenincidenten gepleegd. Wat ook opvalt in figuur 3.9 is dat de 308 incidenten bijna allemaal gepleegd zijn in de provincie Limburg (97%). Meer concreet pleegden ze 231 incidenten in de gemeente Venlo (75%). Dit laat zien dat de jonge aanwas vooral lokaal – dan wel regionaal – actief is.

Figuur 3.9 – Informatie over de jonge aanwas (n=14)

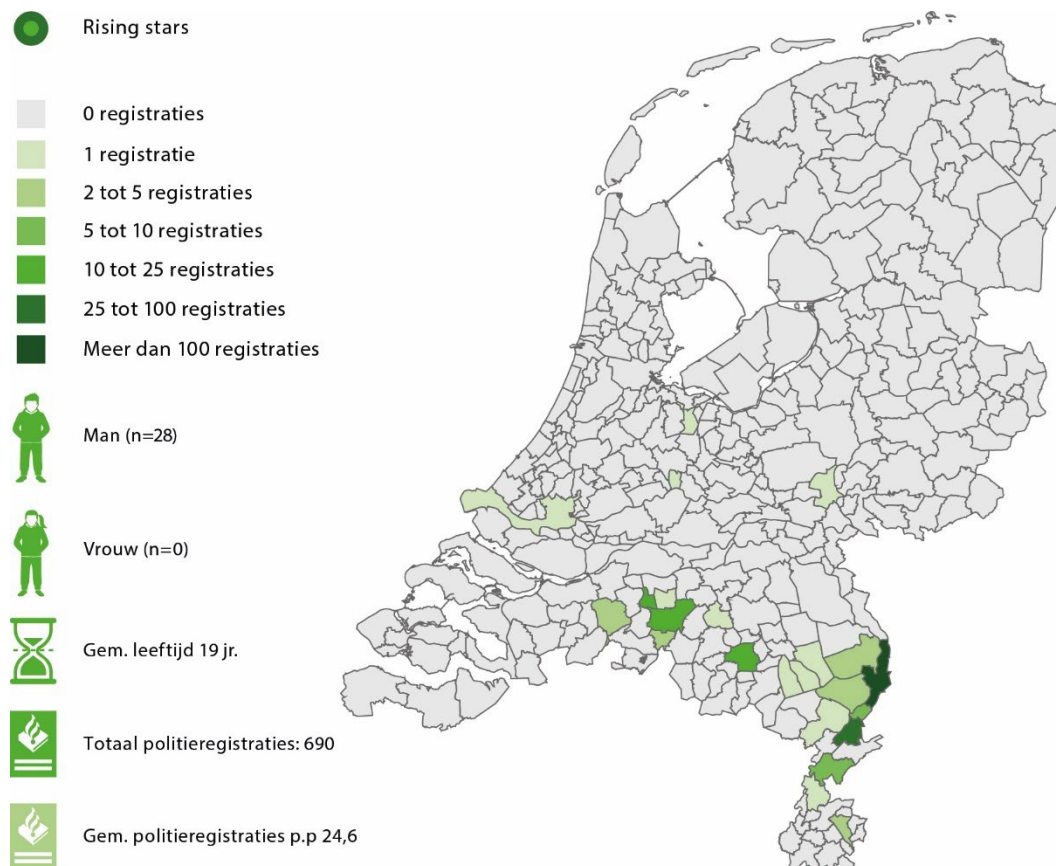

Rising stars

Het *limited* netwerk telt 28 *rising stars* waarvan er 7 op de basislijst staan. Het gaat om 28 mannen die tussen de 13 en 21 jaar oud zijn. De gemiddelde leeftijd is 19,4 jaar. Van de 28 *rising stars* wonen er 22 in de gemeente Venlo, waarvan 9 in het onderzoeksgebied (in de buurten Vastenavondkamp-Noord (n=4), Lage Heide (n=3), Op de Heide (n=1) en Vos-sener-Zuid (n=1)). De dertien overige *rising stars* wonen verspreid binnen de gemeente Venlo.⁴⁶ De zes *rising stars* die buiten de gemeente Venlo wonen, wonen in Roermond (n=3), Deurne (n=1), Horst aan de Maas (n=1) en Tilburg (n=1). De incidentcategorieën waarvoor de *rising stars* het meest geregistreerd staan, zijn voornamelijk ‘overige incidenten’. Hierbij gaat het met name om registraties van ‘verdachte situaties’ en ‘algemene mutaties’. Andere incidentcategorieën waar de *rising stars* veelvuldig voorkomen zijn ‘geweldsincidenten’, ‘verkeersincidenten’ en ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’. Wat betreft de ‘geweldsincidenten’ gaat het voornamelijk om ‘ruzie/twist (zonder vervolg)’, ‘eenvoudige mishandeling’ en ‘belediging’. ‘Overige verkeerszaken’, ‘rijden zonder rijbewijs’ en ‘rijden onder invloed drugs/geneesmiddelen al dan niet in combinatie met alcohol’ zijn de drie meest voorkomende incidenten binnen de categorie ‘verkeersincidenten’. Binnen de categorie ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’ gaat het voornamelijk om de overlastincidenten ‘melding overlast jeugd’ en ‘overlast in verband met alcohol/drugs’. In vergelijking met de andere dadertyperingen plegen de *rising stars* relatief gezien de meeste ‘wapenincidenten’ en ‘verkeersincidenten’. De ‘wapenincidenten’ waarvoor de *rising stars* geregistreerd staan, betreffen allen de maatschappelijke klasse ‘bezit overige wapens’. In figuur 3.10 is zichtbaar dat de *rising stars* in veel verschillende gemeenten hun incidenten hebben gepleegd. Hoewel de meeste gemeenten in de provincie Limburg liggen, liggen de andere gemeenten verspreid door Nederland (voornamelijk in het zuiden). Daarmee plegen de *rising stars* hun incidenten op landelijk niveau. Het gros van de incidenten wordt echter nog steeds in de gemeente Venlo geregistreerd (83%).

46. In de buurten Annakamp-Oost, Craneveld, De Tichelarij, Dr. Poelsplein e.o., Groeneveld, Hagerhof-Oost, Jezuitenbuurt, Kern Belfeld, Kloosterdorp, Rosarium e.o., Tegelen-Centrum, Velden-West en Winkelcentrum.

Figuur 3.10 – Informatie over de rising stars (n=28)

Dat de *rising stars* landelijk actief zijn, is illustratief voor deze groep. Ze zijn namelijk het aanstormend crimineel talent. De leden van deze groep bevinden zich vaak in een overgangsfase. Aan de ene kant zijn ze (als groep) nog zichtbaar op straat en veroorzaken ze de nodige overlast, maar dan vaak in de rol van regisseur. Dat strategische gedrag is aan de andere kant een teken van een omslag, want hun criminele activiteiten worden voor hen belangrijker. Aandacht van de politie is niet gewenst en dat is een reden om uit het publieke domein te verdwijnen en 'bovenlokaal' te gaan. Ze zijn vanwege hun gedrag en rijzende positie te typeren als negatieve rolmodellen voor de jonge aanwas en de daaropvolgende generatie. Vanuit lokaal en regionaal veiligheidsperspectief zijn de *rising stars* dan ook zeer interessant, maar tot nu toe vaak nog een vergeten groep. Ze zijn te 'groot voor de wijk(agent)' en nog te klein voor de recherche'.⁴⁷

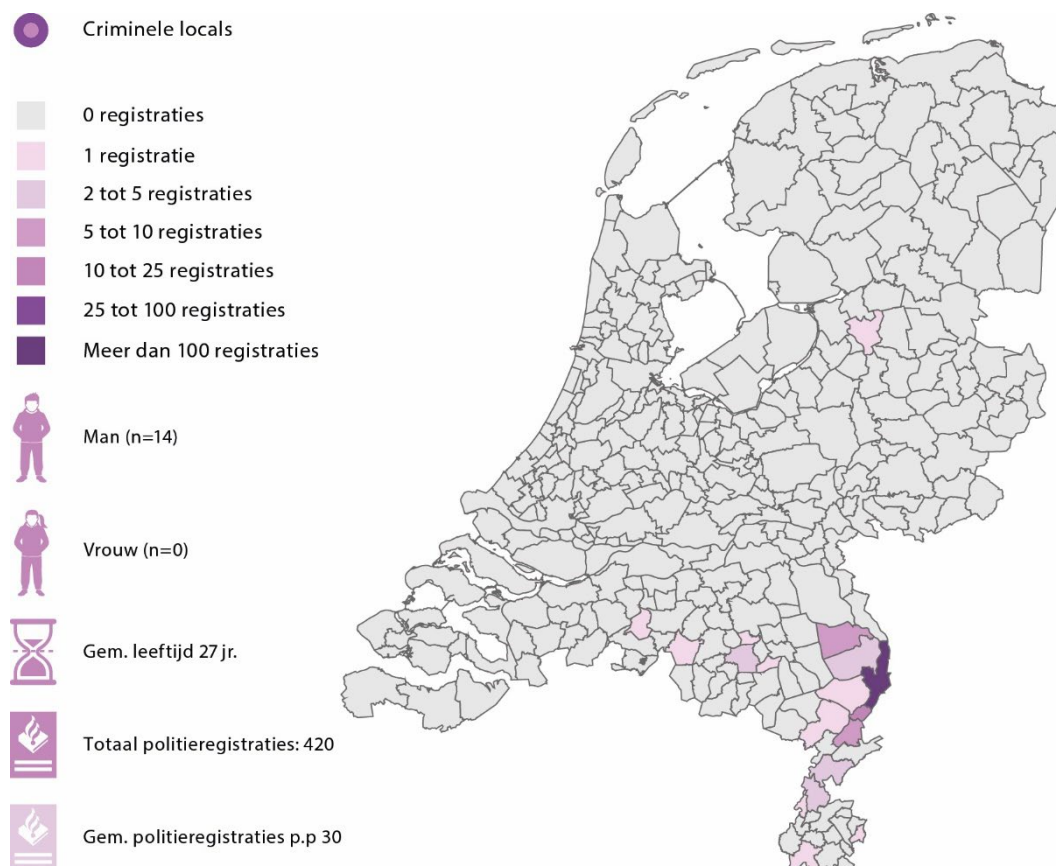
47. Weijers et al., 2021a.

Criminele local

Veertien mannen behoren tot de dadertyping criminele *local*, waarvan er twee op de basislijst staan. De jongste criminele *local* is 22 jaar en de oudste is 42 jaar. De gemiddelde leeftijd van deze subjecten is 26,9 jaar oud. Zoals de naam al doet vermoeden, wonen alle veertien subjecten binnen de gemeente Venlo. Zes subjecten wonen in het onderzoeksgebied (in de buurten Hagerbroek (n=1), Hazenkamp (n=1), Klingerberg-Zuid (n=1), Op de Heide (n=1), Vastenavondkamp-Noord (n=1) en Vossener-Centrum (n=1)). De overige acht criminele *locals* wonen in de buurten Tegelen-Centrum (n=3), Bosserhof (n=1), Dr. Poelsplein e.o. (n=1), Herungerberg (n=1), Nieuw-Steyl (n=1) en Withuis (n=1). De criminele *locals* worden voornamelijk geregistreerd voor incidenten horende bij de categorieën 'overige incidenten', 'verkeersincidenten' en 'geweldsincidenten'. Daarnaast worden de criminele *locals* – in vergelijking met de andere dadertypingen – het vaakst geregistreerd voor 'overige incidenten', 'verkeersincidenten' en 'drugsincidenten'. Net zoals bij de eerder besproken dadertypingen, gaat het bij de 'overige incidenten' met name om 'algemene mutaties' en 'verdachte situaties' waarvan de achtergrond onbekend is. Ongeveer twee derde van de 'verkeersincidenten' heeft betrekking op de maatschappelijke klassen 'overige verkeerszaken' en 'rijden onder invloed drugs/geneesmiddelen al dan niet in combinatie met alcohol'. Bij 'drugsincidenten' gaat het voornamelijk om de maatschappelijke klassen 'handel e.d. harddrugs (lijst I)' en 'bezit harddrugs (lijst I)'.

Bijna negen op de tien incidenten van de criminele *locals* worden in de gemeente Venlo geregistreerd (89%). De overige pleeggemeenten zijn zichtbaar in figuur 3.11. Hier is te zien dat de incidenten waarvoor de criminele *locals* worden geregistreerd bijna allemaal in Limburg liggen (98%). De overige incidenten vinden bijna allemaal plaats in Noord-Brabant.

Figuur 3.11 – Informatie over de criminele locals (n=14)

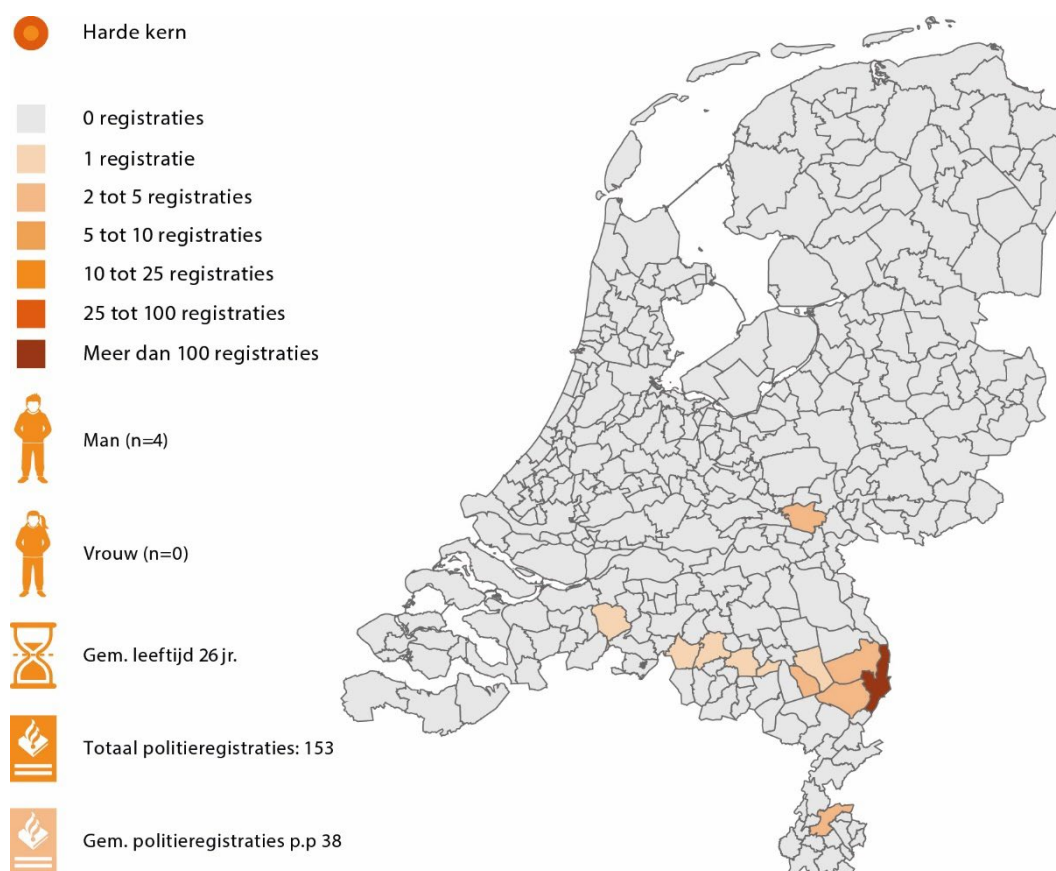

Harde kern

Tot de dadertypering harde kern worden vier subjecten gerekend. Het betreft vier mannen die tussen de 16 en 38 jaar oud zijn. Een van deze subjecten staat op de basislijst. Twee subjecten wonen in het onderzoeksgebied (in de buurten Vossener-Centrum (n=1) en Vossener-Noord (n=1)), en de twee overige subjecten wonen in de gemeenten Overbetuwe en Sittard-Geleen. De persoon die woonachtig is in de gemeente Sittard-Geleen blijkt in een penitentiaire inrichting (PI) te zitten. De daadwerkelijke woongemeente van dit subject (buiten de PI) is onbekend. In de afgelopen drie jaar staan deze vier subjecten voor 153 incidenten geregistreerd (als betrokkene of verdachte), wat neerkomt op gemiddeld 38 per subject. De harde kern staat het meest geregistreerd voor 'overige incidenten', 'vermogensincidenten', 'geweldsincidenten' en 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde'. Met name het aandeel 'vermogensincidenten' (22%) is hoger dan dat van de andere dadertyperingen. Ongeveer de helft van deze incidentregistraties betreft 'diefstal uit/vanaf personenauto' of 'winkeldiefstal'.

Uit figuur 3.12 blijkt dat de harde kern het overgrote deel van de incidenten pleegt in de gemeente Venlo, namelijk 135 (88%). Verder lijken de incidenten zich te verspreiden naar aanliggende gemeenten en in de richting van Eindhoven.

Figuur 3.12 – Informatie over de harde kern (n=4)

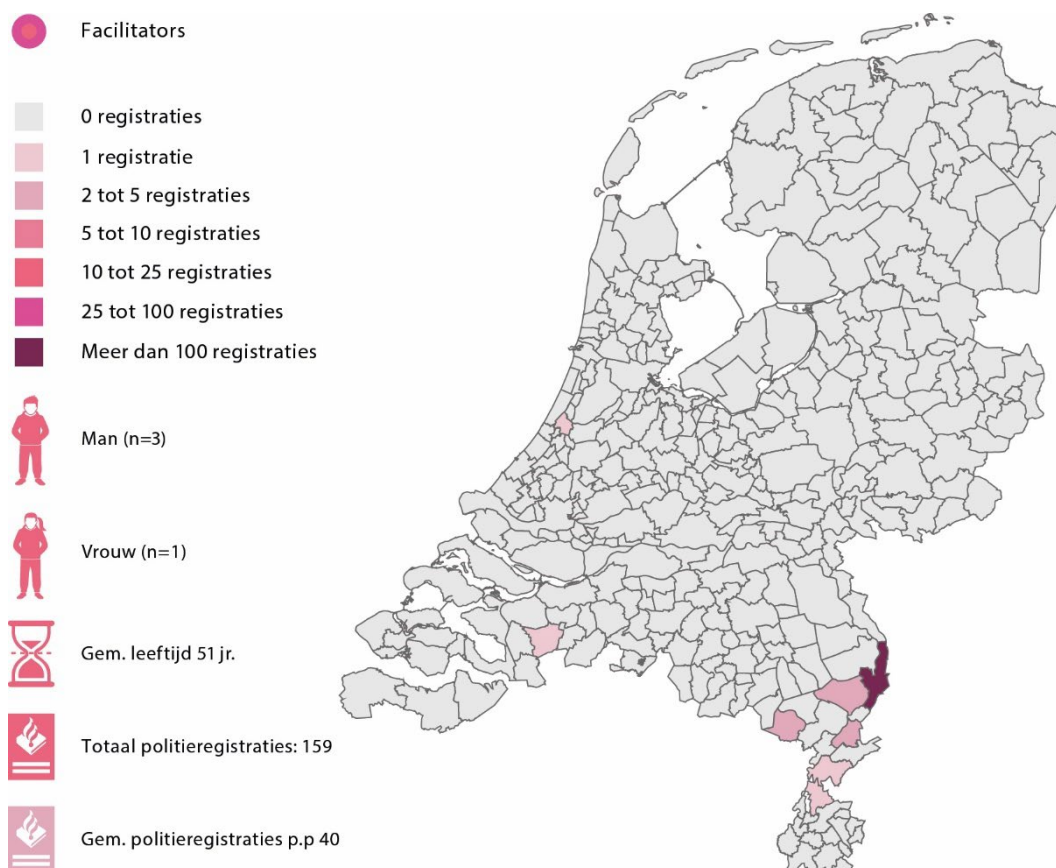

Facilitators

De drie mannen en vrouw die tot de dadertypering *facilitators* behoren, verlenen hoogstwaarschijnlijk hand- en spandiensten aan personen in het criminele netwerk. Denk aan de rol van katvanger of het regelen van zaken en spullen. De gemiddelde leeftijd van deze groep is in vergelijking met de gemiddelde leeftijden van de andere groepen het hoogst. Voor drie van de vier *facilitators* geldt dat ze in de gemeente Venlo wonen en wel in de buurten Lage Heide (n=1), Dr. Poelsplein e.o. (n=1) en Spoorsingel (n=1). De gemeente waar de overige *facilitator* woont is Roermond. Geen van de *facilitators* staat op de basislijst. Van alle dadertyperingen staan de vier *facilitators* in de afgelopen drie jaar gemiddeld het op één na vaakst geregistreerd, namelijk 39,8 incidenten per subject. De helft van deze incidenten betreft 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde'. Dit is meer dan de andere dadertyperingen voor deze incidentcategorie. Drie kwart van de incidenten die vallen onder de categorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' hebben betrekking op de maatschappelijke klassen 'overlast zwervers' en 'overtreding APV'. Het hoge aandeel registraties onder de categorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' (50%) heeft als gevolg dat voor vrijwel alle andere incidentcategorieën de *facilitators* het laagste aandeel incidentregistraties hebben.

De incidenten waarvoor de *facilitators* worden geregistreerd liggen – op twee incidenten na – in de provincie Limburg. In 91 procent van de incidenten is Venlo de pleeggemeente. Andere gemeenten waar de *facilitators* voor incidenten staan geregistreerd zijn Peel en Maas, Roermond en Weer (zie figuur 3.13).

Figuur 3.13 – Informatie over de *facilitators* (n=4)

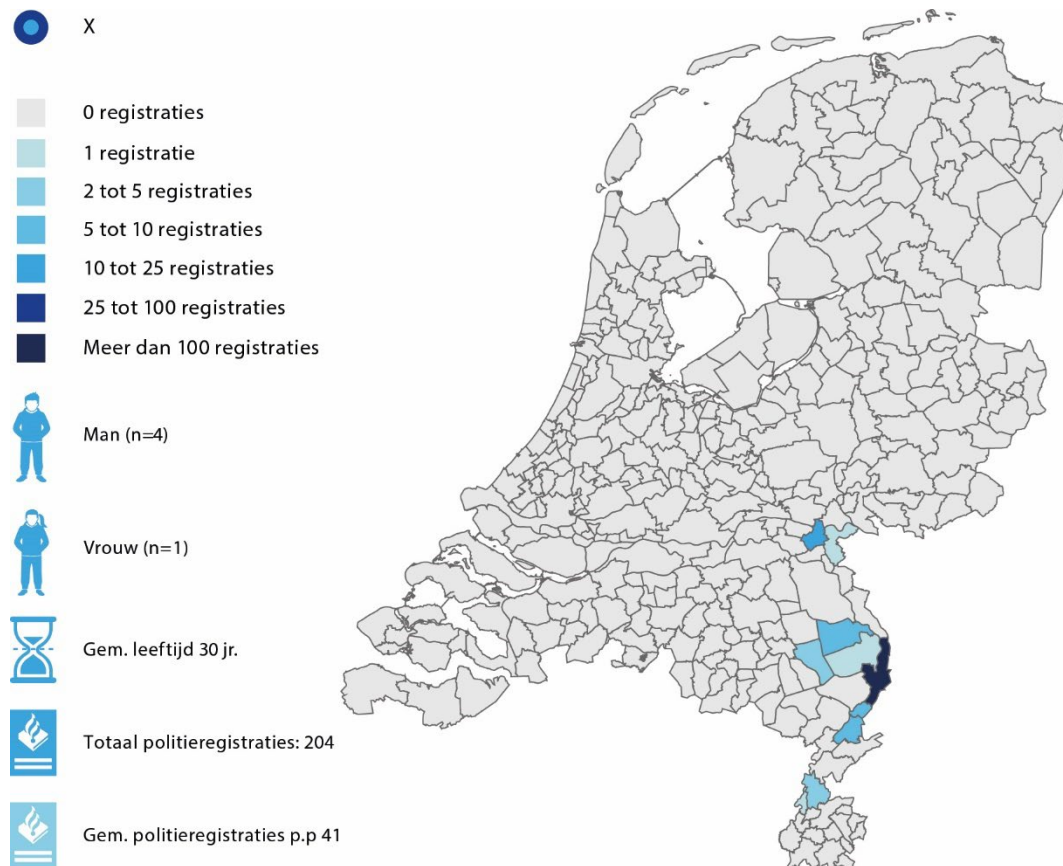

X

De laatste dadertypering betreft X-subjecten. Dit zijn personen die zich wel in het criminele netwerk bevinden, maar niet aan een van de bovengenoemde typering gekoppeld kunnen worden. Het gaat om vier mannen en één vrouw, waarvan er twee op de basislijst staan. De vijf X-subjecten zijn 21 tot en met 43 jaar. Voor alle vijf de subjecten geldt dat zij staan geregistreerd als niet-ingezetene (RNI). De X-subjecten hebben gemiddeld de meeste incidentregistraties per subject (40,8). Ze zijn vooral voor 'overige incidenten' en 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' geregistreerd door de politie. Onder 'overige incidenten' vallen voornamelijk 'verdachte situaties' en 'algemene mutaties'. Ongeveer drie kwart van de 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' betreffen 'overlast zwervers' en 'overlast in verband met alcohol/drugs'. In vergelijking met de andere dadertypering hebben ze relatief gezien de meeste registraties voor 'overige

incidenten'. De 204 incidenten zijn in tien verschillende gemeenten gepleegd (zie figuur 3.14). De meeste incidenten worden in en om de gemeente Venlo geregistreerd. Ook zijn er verschillende incidenten in en om de gemeente Nijmegen geregistreerd.

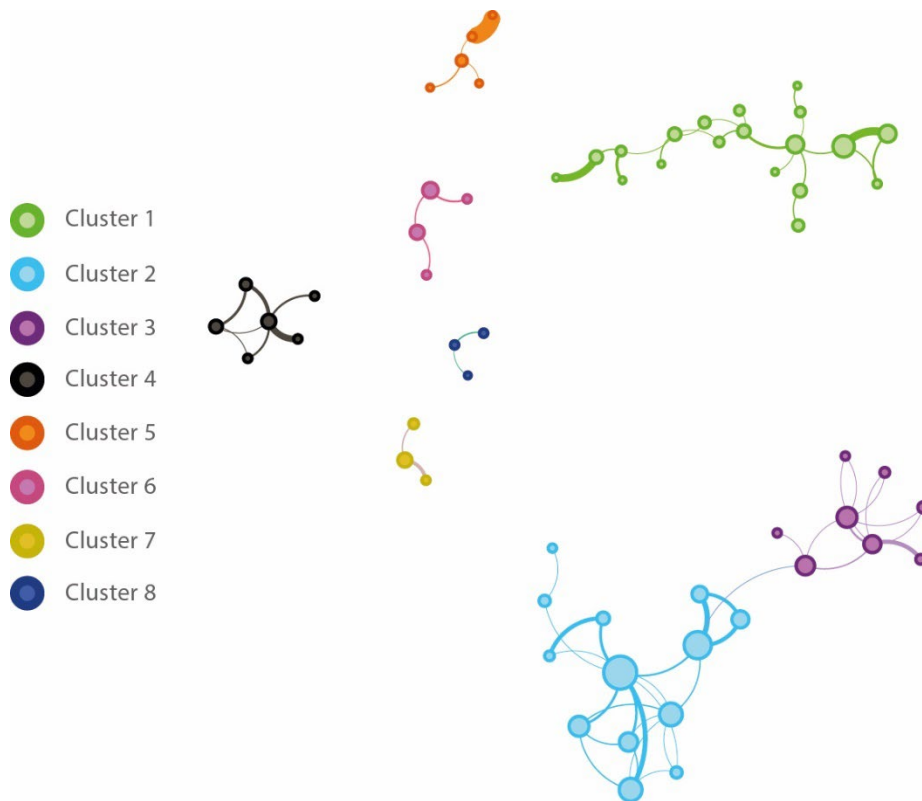
Figuur 3.14 – Informatie over de X-subjecten (n=5)

3.4 Clusters

Zoals in paragraaf 1.3.4 is toegelicht, onderscheiden we diverse clusters in het *limited* netwerk. Clusters zijn te zien als kleine gemeenschappen of subnetwerken met eigen kenmerken binnen het grotere netwerk. Clusters kunnen via een of enkele sleutelpersonen weer aan andere clusters gekoppeld zijn, zodat er sprake kan zijn van samenwerking en beïnvloeding. In het *limited* netwerk worden in totaal acht clusters onderscheiden die uit minimaal drie personen bestaan. Deze clusters worden in figuur 3.15 met een kleur aangeduid. In het vervolg van deze paragraaf zullen relevante kenmerken van de clusters getypeerd worden.

Figuur 3.15 – De clusters binnen het limited netwerk (n=69)

Cluster 1 (n=19): De Venlose kliek (groen)

Het eerste cluster bestaat uit negentien mannen die tussen de 17 en 26 jaar oud zijn. De gemiddelde leeftijd van het cluster is 21,7 jaar. Dit is iets jonger dan het gemiddelde van het volledige *limited* netwerk. De leden van dit cluster wonen bijna allemaal in de gemeente Venlo. Er zijn drie subjecten die niet in de gemeente Venlo wonen. Twee van de drie subjecten zijn geregistreerd als niet-ingezetene (RNI), en één persoon is woonachtig in de gemeente Tilburg. Van de zestien subjecten die wel in de gemeente Venlo wonen, woont bijna de helft in Blerick (44%). Deze (zeven) subjecten wonen alle zeven ook in een buurt die tot het onderzoeksgebied wordt gerekend (Vastenavondkamp-Noord (n=2), Vossener-Centrum (n=2), Klingerberg-Zuid (n=1), Vossener-Noord (n=1) en Vossener-Zuid (n=1)). Behalve deze zeven subjecten zijn er nog twee leden van dit cluster die in het onderzoeksgebied wonen, waarvan één in de buurt Op de Heide en één in de buurt Hagerbroek. Ongeveer de helft van de subjecten is als *rising star* te typeren (47%) en ruim een kwart is een criminele *local*. Daarnaast zijn er twee leden van dit cluster als harde kern getypeerd, twee als X en één als jonge aanwas. Deze dadertyperingen wijzen op een cluster dat al enige tijd crimineel actief is. Dit zien we ook aan het aantal incidentregistraties. In de afgelopen drie jaar werden de leden van het cluster voor 510 incidenten geregistreerd, waarvan 199 als verdachte en 311 als betrokkene. Gemiddeld komt dit neer op 26,8 incidentregistraties per subject. Dit is iets lager dan het gemiddelde van het volledige

limited netwerk. Het cluster staat voornamelijk geregistreerd voor ‘overige incidenten’ (37%) en ‘verkeersincidenten’ (23%). Verder pleegt dit cluster relatief gezien veel drugsincidenten (7%). Het gaat hierbij hoofdzakelijk om de maatschappelijke klassen ‘bezit harddrugs (lijst I)’ en ‘bezit softdrugs (lijst II)’. De incidenten worden voornamelijk gepleegd binnen de provincie Limburg (n=451 – 88%), waarvan het gros in de gemeente Venlo (n=403 – 79%). Overige Limburgse pleeggemeenten zijn Beesel (n=16), Roermond (n=9), Echt-Susteren (n=7), Peel en Maas (n=6), Beekdaelen (n=3), Sittard-Geleen (n=3), Heerlen (n=2), Horst aan de Maas (n=1) en Maastricht (n=1). Van de resterende 59 incidenten worden er 53 in de provincie Noord-Brabant gepleegd, en dan met name in de gemeente Tilburg (n=23).

Cluster 2 (n=13): Overlastgevende jongeren (blauw)

Het tweede cluster bestaat uit twaalf mannen en één vrouw. De gemiddelde leeftijd van de leden van het cluster is 19,6 jaar. Het jongste lid is 15 jaar oud en het oudste lid 41 jaar. Ruim drie kwart van de subjecten (77%) woont in de gemeente Venlo. Van de tien Venlose subjecten wonen er vijf in het onderzoeksgebied. Opvallend is dat zeven van de tien subjecten Tegelen⁴⁸ als woonplaats heeft. De drie subjecten die buiten de gemeente Venlo wonen, wonen in Roermond (n=2) of Horst aan de Maas (n=1). De woonbuurten van de Venlose leden van het cluster zijn Lage Heide (n=3), Op de Heide (n=2), Bosserhof (n=1), Craneveld (n=1), Kern Belfeld (n=1), Nieuw-Steyl (n=1) en Tegelen-Centrum (n=1). Het cluster bestaat voornamelijk uit *rising stars* (46%) en jonge aanwas (38%). Eén van de leden betreft een criminele *local*, en één lid kan als *facilitator* worden getypeerd. Aan deze dadertyperingen te zien lijkt het alsof (een deel van) de leden van dit cluster zich in een overgangsfase bevinden van jonge aanwas naar *rising stars*. Het aantal incidenten waarvoor dit cluster geregistreerd staat⁴⁹ is 288, waarvan 207 in de rol betrokkene. Gemiddeld betreft het 22,2 incidentregistraties per persoon. De incidentcategorieën waarvoor dit cluster het meest voor wordt geregistreerd zijn ‘overige incidenten’ (30%), ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’ (26%) en ‘geweldsincidenten’ (26%). De ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’ komen relatief vaak voor en hebben o.a. te maken met ‘melding overlast jeugd’ (n=52), ‘openlijke geweldpleging tegen personen’ (n=6) en ‘overtreden APV’ (n=5). Deze incidenten worden nagenoeg allemaal gepleegd in de provincie Limburg (n=286 – 99%), en dan met name de gemeente Venlo (n=273 – 95%). De overige pleeggemeenten zijn Beesel (n=6), Roermond (n=4), Echt-Susteren (n=1), Peel en Maas (n=1) en Sittard-Geleen (n=1). Buiten deze Limburgse gemeenten hebben de leden van dit cluster registraties voor incidenten in de gemeenten Eindhoven (n=1) en Loon op Zand (n=1). In figuur 3.15 is te zien dat één lid uit cluster 2 – een *rising star* woonachtig in de gemeente Roermond – aan cluster 3 gelinkt kan worden. Betreffend subject heeft dus twee of meer gezamenlijke registraties met een subject uit cluster 3. Ook is het subject met de meeste registraties met verschillende personen lid van cluster 2. Het betreft

48. Wijk Tegelen-Centrum.

49. In de afgelopen drie jaar in de rollen betrokkene of verdachte.

een zestienjarige man die tot de jonge aanwas kan worden gerekend en woonachtig is in de gemeente Venlo (in de buurt Nieuw-Steyl).

Cluster 3 (n=8): Drugscluster uit Tegelen/Steyl (lila)

Cluster 3 bestaat uit acht mannen die tussen de 18 en 50 jaar oud zijn. De gemiddelde leeftijd is 26,8 jaar oud. Twee subjecten staan op de basislijst. Alle acht de subjecten zijn woonachtig binnen de gemeente Venlo, waarvan drie in het onderzoeksgebied (Lage Heide, Op de Heide en Vastenavondkamp-Noord). Zeven van de acht leden van het derde cluster wonen in Tegelen (n=5) of Steyl (n=2). Dit is een mogelijke verklaring voor de link die het cluster heeft met cluster 2 (waar ook relatief veel clusterleden in Tegelen wonen). Cluster 3 bestaat voor de helft uit criminele *locals* (50%). Drie leden van het cluster kunnen als *rising star* worden getypeerd en één als *facilitator*. Deze dadertyperingen duiden op een iets “zwaarder” cluster dan cluster 2. Dit is ook aan de aard en omvang van de incidentregistraties te zien. Cluster 3 heeft namelijk relatief de meeste registraties voor ‘drugsincidenten’ (n=17 – 7%). Hierbij gaat het in de meeste gevallen om ‘handel e.d. harddrugs (lijst I)’ (n=8) of ‘bezit harddrugs (lijst I)’ (n=5). Ook heeft dit cluster relatief veel registraties voor ‘wapenincidenten’ (n=4 – 2%). Ruim de helft van de registraties betreft ‘overige incidenten’ (n=145 – 58%), zoals ‘verdachte situatie’ of ‘algemene mutatie’. Het aandeel ‘vermogensincidenten’ (n=4 – 2%) en ‘geweldsincidenten’ (n=20 – 8%) zijn relatief het minst. In totaal worden de acht leden van het cluster voor 250 incidenten geregistreerd, waarvan 193 in de rol betrokkene en 57 in de rol verdachte. Dit komt neer op een gemiddelde van 31,3 incidenten per subject. 233 incidenten vinden plaats binnen de provincie Limburg (93%), waarvan 219 binnen de gemeente Venlo. Na Venlo worden de meeste incidenten geregistreerd in Eindhoven (n=11). Daarnaast is er één registratie van een incident (een ‘verdachte situatie’) in het Duitse Nettetal. De hiervoor genoemde link tussen cluster 2 en cluster 3 wordt gemaakt door een *rising star* uit cluster 3, woonachtig in de buurt Op de Heide.

Cluster 4 (n=6): Gemengde jonge aanwas (zwart)

Het vierde cluster bestaat uit drie mannen en drie vrouwen. Het cluster bestaat uit vijf leden die jonger dan 18 jaar zijn, en één lid van 35 tot 45 jaar oud. De gemiddelde leeftijd van de zes subjecten is 19,8 jaar oud. Eén subject staat op de basislijst. Geen van de subjecten woont in het onderzoeksgebied. Vier leden van cluster 4 wonen in de gemeente Venlo, in de buurten Withuis (n=2), 't Zand (n=1) en Jezuïtenbuurt (n=1). De twee overige subjecten wonen in de gemeenten Deurne en Overbetuwe. Cluster 4 bestaat voor de helft uit jonge aanwas (n=3), aangevuld met de dadertyperingen criminele *local* (n=1), harde kern (n=1) en *rising star* (n=1). Opvallend genoeg zijn alle drie de vrouwen in dit cluster getypeerd als jonge aanwas. In de afgelopen drie jaar worden de subjecten voor 175 incidenten geregistreerd, waarvan 44 in de rol van verdachte. Het gemiddeld aantal incidentregistraties is daarmee 29,2 per subject. Dit is iets hoger dan het gemiddeld aantal incidentregistraties van het volledige *limited* netwerk. De leden van cluster 4 worden voornamelijk geregistreerd voor ‘geweldsincidenten’ (35%) en ‘overige incidenten’ (34%).

Met name het aandeel 'geweldsincidenten' is opvallend te noemen, dit percentage is het hoogste ten opzichte van andere clusters. Hetzelfde geldt voor het aandeel 'vermogensincidenten' (15%). Bij de 'geweldsincidenten' gaat het hoofdzakelijk om de maatschappelijke klassen 'ruzie/twist (zonder vervolg)' en 'eenvoudige mishandeling'. Binnen de categorie 'vermogensincidenten' gaat het in bijna de helft van de gevallen om heling. Van de 175 incidenten worden er 172 in een Limburgse gemeente geregistreerd (98%). In de meeste gevallen (n=165) gaat het om de gemeente Venlo. Andere Limburgse gemeenten waar de leden van cluster 4 worden geregistreerd zijn Venray (n=5), Beesel (n=1) en Horst aan de Maas (n=1).

Cluster 5 (n=5): Overlastgevende 'oudere' daklozen (oranje)

Cluster 5 bestaat uit drie mannen en twee vrouwen. Geen van de subjecten staat op de basislijst. Met een gemiddelde leeftijd van 46,4 jaar oud is dit het oudste cluster. De leeftijden van de clusterleden liggen tussen de 38 en 56 jaar. Drie subjecten zijn woonachtig binnen de gemeente Venlo, waarvan twee in de buurt Dr. Poelsplein e.o. en één in de buurt Spoorsingel. Eén subject is geregistreerd als niet-ingezetene en een ander subject zit in de PI in de gemeente Sittard-Geleen. De dadertyperingen van cluster 5 zijn divers. Het gaat om de dadertyperingen *facilitator* (n=2), criminele *local* (n=1), harde kern (n=1) en X (n=1). De leden van het cluster staan voor gemiddeld 75,2 incidenten geregistreerd per subject. Het gaat hierbij om 266 registraties in de rol betrokkene en 110 in de rol verdachte. De meeste incidenten vallen binnen de categorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' (34%) en 'overige incidenten' (30%). Ook het aandeel 'vermogensincidenten' is relatief hoog (13%). De 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' waarvoor de leden van dit cluster worden geregistreerd betreffen hoofdzakelijk 'overlast zwervers', 'overlast in verband met alcohol/drugs' en 'overtreding APV'. Deze incidenten geven inzicht in het gedragspatroon van dit cluster. Daarnaast passen de 'vermogensincidenten' waarvoor deze subjecten worden geregistreerd ('winkeldiefstal', 'diefstal uit/vanaf personenauto' en 'heling') binnen dit patroon. Het gaat hier vermoedelijk om overlastgevende daklozen. De daklozen lijken voornamelijk in Venlo actief te zijn: 96 procent van de incidenten wordt namelijk binnen de gemeente Venlo geregistreerd.

Cluster 6 (n=4): Blerickse jongeren (groen)

Tot cluster 6 behoren vier mannen die gemiddeld 17,2 jaar oud zijn. Eén lid staat op de basislijst. Alle vier de subjecten zijn woonachtig in de gemeente Venlo, waarvan één in het onderzoeksgebied (in de buurt Lage Heide). De drie overige clusterleden wonen in de wijk Blerick-Zuid, in de buurten Annakamp-Oost (n=2) en Annakamp-West (n=1). Twee van de subjecten kunnen als jonge aanwas worden getypeerd, en twee als *rising stars*. In totaal worden ze voor 68 incidenten geregistreerd, waarvan 50 in de rol betrokkene en 18 in de rol verdachte. Het gaat daarbij voornamelijk om 'overige incidenten' (41%) en 'geweldsincidenten' (24%). Van de zestien geweldsincidenten, gaat het in twaalf registraties om 'ruzie/twist (geen vervolg)'. Wat verder opvalt is dat de helft van de registraties in de categorie 'vernielingen en incidenten tegen de openbare orde' met vuurwerk

te maken heeft. Het gaat dan om de maatschappelijke klassen ‘afsteken vuurwerk’ en ‘bezitten/vervaardigen/voorhanden hebben/afleveren vuurwerk’. Van de 68 incidentregistraties wordt er in 63 incidenten Venlo als pleeggemeente geregistreerd. Andere pleeggemeenten zijn Lelystad (n=2), Peel en Maas (n=2) en Beesel (n=1).

Cluster 7 (n=3): Venlose rising stars (beige)

Het zevende cluster is een drietal mannen met een gemiddelde leeftijd van 20 jaar oud. Alle drie de subjecten kunnen als *rising stars* worden getypeerd. De leden van het cluster wonen in de gemeente Venlo. Eén subject woont in het onderzoeksgebied, namelijk in de buurt Vastenavondkamp-Noord. De overige twee subjecten wonen in de buurten Hagerhof-Oost en Jezuïtenbuurt. Het totale aantal incidentregistraties van de leden van cluster 7 betreft 51. De incidenten vallen voornamelijk binnen de categorieën ‘overige incidenten’ (35%) en ‘verkeersincidenten’ (29%). Het incident dat binnen deze categorie het meeste voorkomt is ‘rijden zonder rijbewijs’. Ook zijn er indicaties dat de leden van dit cluster zich bezighouden met drugs. Hoewel er maar drie incidenten binnen de categorie ‘drugsincidenten’ vallen, zijn dit er relatief veel (6%). Het gaat hierbij om de maatschappelijke klassen ‘bezit harddrugs (lijst I)’ en ‘handel e.d. harddrugs (lijst I)’. Op één incident na worden alle incidenten binnen de gemeente Venlo geregistreerd. De actieradius van dit cluster is daarmee lokaal.

Cluster 8 (n=3): Venrayse jonge aanwas (turquoise)

Het laatste cluster bestaat uit drie jongemannen van gemiddeld 16 jaar oud. Hiermee is cluster 8 het jongste cluster dat beschreven wordt. De clusterleden wonen alle drie in de gemeente Venray. De subjecten kunnen worden getypeerd als jonge aanwas en komen in 55 politieregistraties voor. Bijna de helft van de registraties heeft betrekking op ‘vernietigingen en incidenten tegen de openbare orde’ (40%). Het gaat hierbij om ‘melding overlast jeugd’, ‘vernietiging overige objecten’, ‘openlijke geweldpleging tegen personen’, ‘afsteken vuurwerk’ en ‘brandstichting’. De incidenten vinden voornamelijk plaats in de gemeente Venray (87%).

3.5 Inzoomen op Venlo en de drie buurten

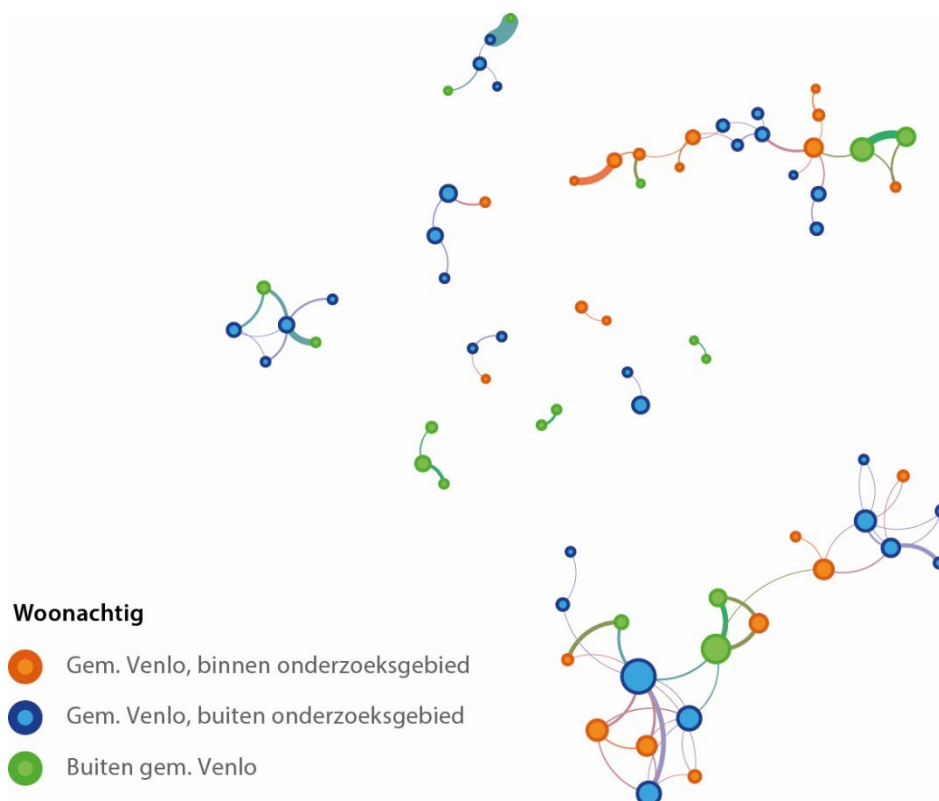
Uit de voorgaande subparagrafen blijkt dat de personen die deel uitmaken van het *limited* netwerk vooral inwoners uit de gemeente Venlo zijn. Dit geldt namelijk voor 52 van de 69 personen (75%). Daarnaast staan er vijf subjecten in het *limited* netwerk ingeschreven als RNI (7%). In figuur 3.16 is inzichtelijk gemaakt waar de leden van het netwerk wonen. We maken hierbij onderscheid tussen het onderzoeksgebied⁵⁰ (de kleur oranje), ergens anders binnen de gemeente Venlo (de kleur paars) en buiten de gemeente Venlo⁵¹ (de kleur

50. De buurten Hazenkamp, Vastenavondkamp-Noord, Vastenavondkamp-Zuid, Vossener-Centrum, Vossener-Noord, Vossener-West, Vossener-Zuid, Klingerberg-Zuid, Klingerberg-Noord, Op de Heide, Lage Heide, Vogelbuurt en Hagerbroek.

51. Inclusief personen die als RNI geregistreerd staan.

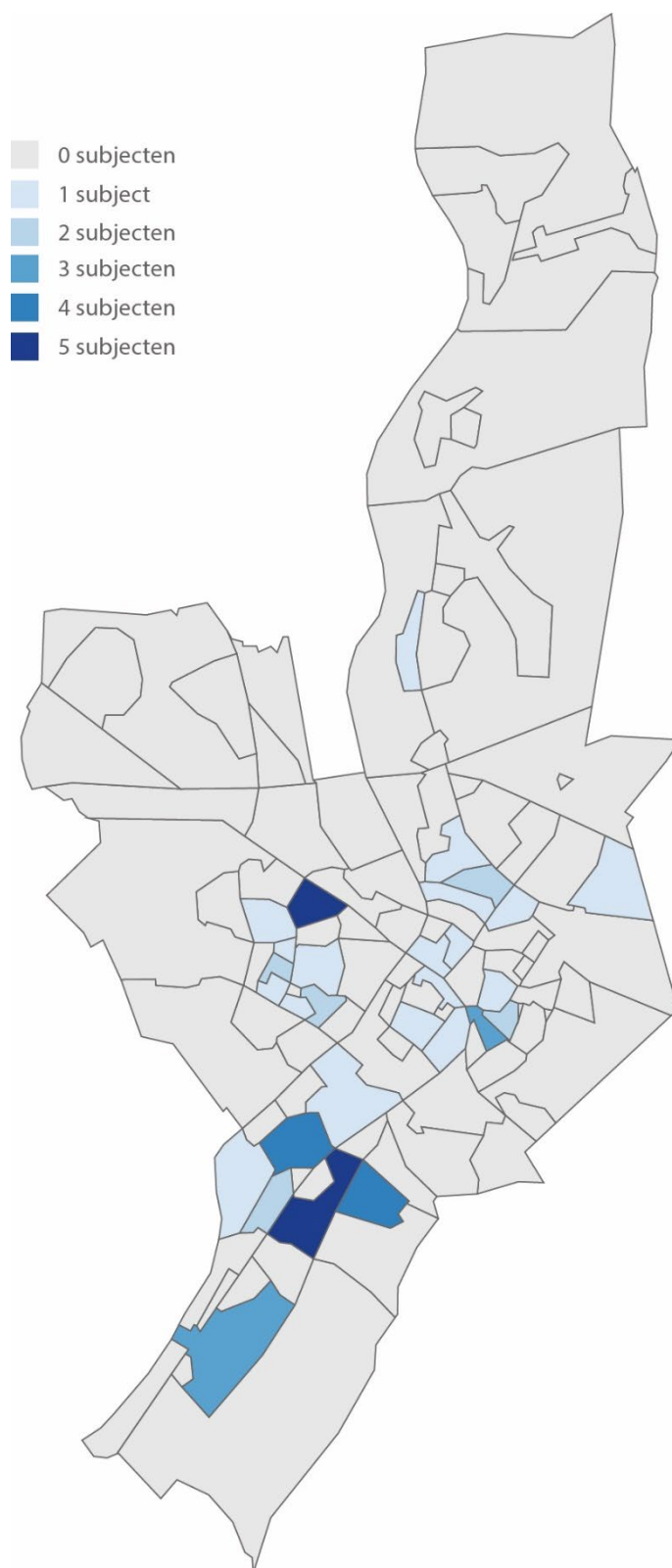
groen). Uit figuur 3.16 blijkt dat er twee clusters aan elkaar worden verbonden door twee personen. Eén van die personen woont in het onderzoeksgebied (in de buurt Op de Heide) en de andere persoon woont in de gemeente Roermond.

Figuur 3.16 – Limited network naar woonsituatie (n=69)

Voor de lokale aanpak is het van belang om in te zoomen op de personen uit Venlo. In figuur 3.17 is gepresenteerd in welke buurten de personen uit Venlo wonen.

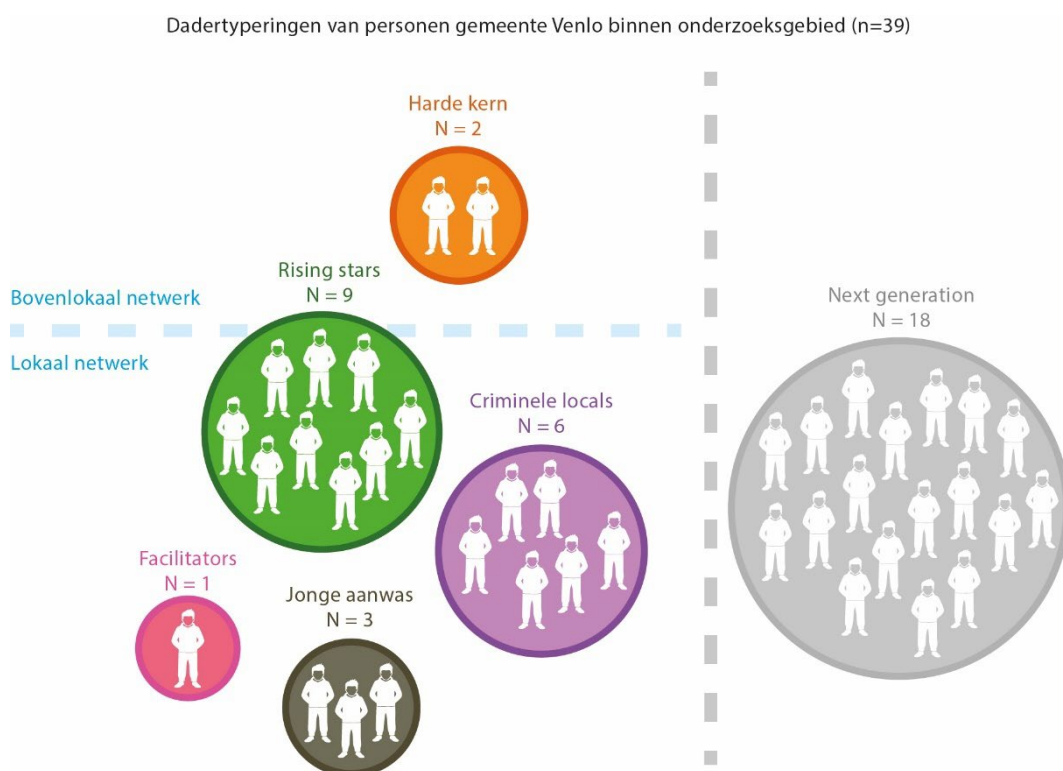
Figuur 3.17 – De woonbuurten van de personen die in Venlo wonen (n=52)

De 52 in Venlo woonachtige personen wonen verdeeld over 29 buurten. Dit toont aan dat het criminele netwerk wijkoverstijgend en stadsbreed van aard is. Het hoogste aantal personen dat in één buurt woont, is vijf. Dit geldt voor de buurten Lage Heide en Vastenavondkamp-Noord. Voor de buurten Op de Heide en Tegelen-Centrum geldt dat er vier personen wonen.

Voor de 21 personen die woonachtig zijn in het onderzoeksgebied geldt dat het mannen zijn met een gemiddelde leeftijd van 22,4 jaar. Er zijn drie personen jonger dan 18 jaar. Figuur 3.18 toont tot welke dadertyperingen deze 21 personen worden gerekend. In bijlage 3 staan de dadertyperingen van de overige 31 personen uit Venlo.

Figuur 3.18 – Dadertyperingen van personen uit het onderzoeksgebied (n=39)

Ze staan in de afgelopen drie jaar met 529 registraties in de politiesystemen, wat neerkomt op een gemiddelde van 25,2 per persoon. Tabel 3.2 presenteert om welk soort incidentregistraties het gaat. In de tabel zijn ook de cijfers opgenomen voor personen elders uit Venlo en voor personen van buiten Venlo.

Tabel 3.2 – Incidentregistraties naar geografische indeling (n=1.934)

Incidentcategorie	In onderzoeksgebied (n=21)		Elders in Venlo (n=31)		Buiten Venlo (n=17)	
	n	%	n	%	n	%
Vermogensmisdrijven	44	9	54	6	68	12
Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde	54	11	210	24	130	23
Geweldsmisdrijven	69	14	158	18	116	21
Seksuele misdrijven	1	0	0	0	1	0
Verkeersmisdrijven	87	18	117	13	36	6
Drugsmisdrijven	34	7	31	3	7	1
Wapenmisdrijven	5	1	5	1	2	0
Milieu-incidenten	0	0	0	0	1	0
Overige misdrijven	190	39	315	35	199	36
Totaal	484	100	890	100	560	100

De 21 subjecten worden voornamelijk voor ‘overige incidenten’ geregistreerd. Naast ‘overige incidenten’ gaat het voornamelijk om ‘verkeersmisdrijven’ (18%) en ‘geweldsincidenten’ (14%). Een klein deel van de registraties van deze personen (7%) heeft met drugs te maken. Voor de personen die wel in Venlo maar buiten het onderzoeksgebied wonen, is een soortgelijke verdeling van de incidentcategorieën te maken. Wel hebben ze meer registraties voor ‘vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde’. Subjecten uit het *limited* netwerk die buiten Venlo woonachtig zijn, staan verhoudingsgewijs vaker geregistreerd voor ‘vermogensincidenten’ en ‘geweldsmisdrijven’. Het aandeel ‘drugsincidenten’ waarvoor deze personen geregistreerd staan is minder.

3.5.1 Nevenopbrengst: *next generation*

De stap van het *extended* naar het *limited* netwerk betekent dat er 432 personen buiten de analyse zijn gevallen. Hiertoe behoren ook 55 jongens (90%) en 6 meiden (10%) in de leeftijd van 13 tot en met 17 jaar die in de afgelopen drie jaar meer dan drie keer als betrokkene of verdachte geregistreerd staan. Deze jongeren zijn te typeren als de *next generation*. Zij staan immers meerdere keren geregistreerd, maar voldoen niet aan de eisen om in het *limited* netwerk te worden opgenomen omdat ze onvoldoende politieregistraties (minstens tien, waarvan drie als verdachte) of geen (of te weinig) gezamenlijke registraties met andere personen in het *limited* netwerk hebben.

Van de 61 jongeren wonen er 44 in de gemeente Venlo (72%), waarvan 18 in het onderzoeksgebied. In tabel 3.3 staat weergegeven in welke 23 Venlose buurten zij wonen.

De meesten wonen in Klingerberg-Zuid, Lage Heide, Op de Heide of de Vastenavondkamp-Noord (n=4). Dit betreffen vier buurten die ook tot het onderzoeksgebied horen. Ook in de buurten 't Zand en Annakamp-West wonen relatief veel jongeren van de *next generation*.

Tabel 3.3 – Woonbuurt van de Venlose *next generation* (n=44)⁵²

	n	%
Klingerberg-Zuid	4	9%
Lage Heide	4	9%
Op de Heide	4	9%
Vastenavondkamp-Noord	4	9%
t Zand	3	7%
Annakamp-West	3	7%
Annakamp-Oost	2	5%
Dr. Poelsplein e.o.	2	5%
Hagerhof-Oost	2	5%
Hazenkamp	2	5%
Kern Belfeld	2	5%
Bedrijventerrein Windhond	1	2%
Bosserhof	1	2%
Craneveld	1	2%
Hagerhof-West	1	2%
Hogekamp	1	2%
Kern Arcen	1	2%
Maasveld I	1	2%
Q4	1	2%
Sinselveld	1	2%
Tegelen-Centrum	1	2%
Ulingshei	1	2%
Velden-Oost	1	2%
Totaal	44	100%

52. De blauw gearceerde woonbuurten maken deel uit van het onderzoeksgebied.

De gemeenten waar de resterende acht jongeren van de *next generation* wonen, zijn Venray (n=6), Leudal (n=2), Peel en Maas (n=2), Roermond (n=2), Horst aan de Maas (n=1), Boxtel (n=1), Deurne (n=1) en Echt-Susteren (n=1). Een van de jongeren staat als RNI geregistreerd. De *next generation* heeft in totaal 507 politieregistraties. In het merendeel van de gevallen, namelijk 418 keer (82%), staan ze als betrokkene geregistreerd. In mindere mate staan ze als verdachte geregistreerd, namelijk 89 keer (18%). Het gemiddeld aantal politieregistraties per persoon is 8,3. Figuur 3.19 presenteert voor welke typen incidenten de *next generation* geregistreerd staat.

Figuur 3.19 – Politieregistraties van de *next generation* naar incidentcategorie (n=507)

Naast de ‘overige misdrijven’ – dit zijn voornamelijk algemene mutaties, verdachte situaties en afhandelingen van overige meldingen – komt de *next generation* met name voor vanwege ‘vernielingen en incidenten tegen de openbare orde’. Een concreet misdrijf dat hieronder wordt geschaard en veel voorkomt, zijn meldingen van jeugdoverlast (n=108). Een andere incidentcategorie met een groot aantal registraties zijn ‘geweldsmisdrijven’. Vooral het incident ‘ruzie/twist (zonder vervolg)’ komt hierin veel voor, namelijk 104 keer.

4 Criminaliteitsfenomenen in Venlo

Dit hoofdstuk beschrijft de criminaliteitsvormen in Venlo waar jongeren bij betrokken zijn. Allereerst lichten we enkele mediaberichten uit over incidenten die hebben plaatsgevonden in Venlo waarbij jongeren betrokken zijn. Vervolgens putten we uit wetenschappelijke literatuur en gesprekken met professionals. Zo geven we een nadere beschrijving van het regionale Limburgse beeld over de verschillende vormen van (drugs)criminaliteit waarmee jongeren in Venlo zich bezighouden. Daarna kijken we specifiek naar Venlose onderzoeksliteratuur wat betreft criminaliteitsfenomenen. Vervolgens tekenen we criminaliteitsvormen op zoals deze naar voren komen uit de gesprekken met professionals in huidig onderzoek. In het laatste deel wordt de vergelijking gemaakt tussen de fenomenen beschreven in onderhavig onderzoek op basis van gesprekken met professionals en inzichten uit eerdere literatuur.

4.1 Relevante en uitvergroete incidenten

Een 22-jarige jongen wordt in november 2017 doodgeschoten in de wijk Blerick. Volgens de berichtgeving in verschillende kranten zou een lang lopend conflict tussen drugsdealers uit de Randstad en jongeren uit Blerick de oorzaak zijn van dit dodelijke schietincident. Het is het vierde schietincident in een half jaar in de buurt, wat voor veel schrik en onrust zorgt. In de nasleep van het incident trekken tientallen mensen in een protestmars naar het gemeentehuis in Venlo. Tegelijkertijd is er een groep van honderd mensen in conflict met de Mobiele Eenheid van de politie. Deze mensen hebben zich verzameld bij een flat waar de vermeende daders van de schietpartij zich zouden schuilhouden. Er blijkt echter niemand aanwezig in de woning, waarna de protestgroep haar boosheid op de ME richt. Uiteindelijk is er een mobiele politiepost geplaatst in de wijk om de rust te herstellen.⁵³

In dezelfde omgeving in Venlo hebben meer recent verschillende incidenten plaatsgevonden. In april 2024 is er een voorval met een vuurwapen waarbij tijdens een ruzie tussen minderjarigen knalpatronen worden afgevuurd. In juni 2024 vindt er een explosie plaats bij een eetcafé in Venlo waarvoor drie jonge verdachten worden aangehouden. Opvallend is dat zij niet uit Venlo komen, maar uit Zoetermeer. In het betreffende artikel wordt de vraag gesteld of er sprake is van een trend of een fenomeen als het gaat om het ronselen van jongeren voor een klus ver buiten de eigen woonplaats.⁵⁴

Veel berichtgeving over de Venlose jeugd verwijst naar de omstandigheid dat zij zich schuldig zouden maken aan overlastgevend gedrag, vandalisme en criminaliteit. De jeugdcriminaliteit zou 'welig tieren', waarbij de criminaliteit onder jongeren in Venlo bijna twee keer zo groot is dan gemiddeld in Nederland. Het gaat voornamelijk om

53. De Limburger, 2019; Markus, N. & Akinci, 2017; Sondermeijer, 2017.

54. De Limburger, 2024; NOS, 2025.'

criminaliteitsvormen gerelateerd aan drugs, geweld en fraude.⁵⁵ Al met al zijn deze mediaberichten aanleiding voor een verdere verdieping van de jeugdcriminaliteit in Venlo.

4.2 Relevante Limburgse en Venlose onderzoeken

In deze paragraaf zijn allereerst onderzoeken uitgelicht die betrekking hebben op Limburgse en Venlose criminaliteitsfenomenen onder jongeren. We geven een samenvatting van de onderzoeken met een focus op de criminaliteitsfenomenen en middelengebruik. De risicofactoren komen in hoofdstuk 5 aan bod. De paragraaf sluit af met een analytische vergelijking tussen de verschillende onderzoeken.

4.2.1 Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg

Het RIEC Limburg startte het onderzoek 'Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg' vanwege diverse urgente signalen. Allereerst kwamen uit 31 door het RIEC opgestelde gemeentelijke ondernemingsbeelden zorgen naar voren over jongeren en ondernemende criminaliteit. Daarnaast was er veel media-aandacht voor wapengebruik en incidenten gepleegd door jeugdige daders. Ten slotte benadrukte het coalitieakkoord van 2021 de urgentie van een preventieve aanpak voor jeugdcriminaliteit. Met versterkingsgelden van het Rijk richtte het RIEC vervolgens de Task Force Jeugdige Ondernemers op. Binnen deze Task Force is het fenomeenonderzoek uitgevoerd, dat een regionaal beeld schetst van de aard en omvang van de (jeugd)problematiek in Limburg.

De methodiek die in het onderzoek is gebruikt bestaat uit een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve dataverzameling. Hierbij is gebruik gemaakt van data van geregistreerde criminaliteit (politieregistraties), het Openbaar Ministerie (zaakregistraties), de Financial Intelligence Unit (verdachte transacties) en het dashboard Zicht op Onderneming⁵⁶. De onderzoekers kijken naar data in de periode van 2018 tot en met 2021. Ook is gebruikgemaakt van de zelfrapportage van Limburgse scholieren. Er is hiervoor een vragenlijst afgenomen onder leerlingen op 16 scholen in het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Weert, Venlo, Roermond, Venray en Tegelen over de periode december 2021 tot medio maart 2022.

De kwalitatieve dataverzameling betreft gesprekken die zijn gevoerd met professionals die in aanraking komen met 'jeugdige ondernemers'. Er zijn 28 semigestructureerde interviews gehouden met professionals en in dezelfde periode is ook onderwijspersoneel geïnterviewd van 52 scholen binnen de provincie Limburg.

Onderzoeksresultaten algemeen

Politieregistraties tonen aan dat Limburgse jongeren in vergelijking met de landelijke cijfers vaker ondernemende delicten plegen (40% provinciaal ten opzichte van 33%

55. De Limburger, 2023; De Limburger, 2023; De Limburger, 2022.

56. ⁵⁶In het dashboard Zicht op onderneming wordt data van het Centraal Bureau voor de Statistiek gecombineerd met andere landelijke bronnen om patronen zichtbaar te maken wat betreft ondernemende criminaliteit.

landelijk). De nadruk ligt op eenvoudige mishandelingen en drugsdelicten, maar ook bedreiging en wapendelicten komen in vergelijking met andere categorieën meer voor.⁵⁷ Uit de zelfrapportage van Limburgse scholieren blijkt dat jongeren met name aangeven drugsdelicten (bezit van drugs en handel van drugs) te hebben gepleegd, bedreigingen hebben geuit of betrokken zijn bij cybercriminaliteit. Cybercriminaliteit wordt niet bevestigd door politieciijfers.⁵⁸

De Limburgse jongeren die verdacht worden van ondermijnende criminaliteit⁵⁹ zijn voornamelijk afkomstig uit de eigen regio. De verdachte jongeren die niet in de provincie Limburg wonen, wonen relatief vaak in Rotterdam. De incidenten die aan hen gerelateerd zijn betreffen voornamelijk drugsincidenten in Maastricht en Parkstad.⁶⁰ Het RIEC constateert dat er tegenwoordig meer sprake is van jeugdgroepen die een dynamisch karakter hebben. Hierbij speelt sociale media een belangrijke rol. Geld dient als belangrijke motivator om de criminele activiteiten uit te voeren en te rechtvaardigen, zo stellen professionals en jongeren zelf.⁶¹

Onderzoeksresultaten fenomenen

Drugs, uitbuiting, geweld, sociale media en witwassen zijn de fenomenen die in het RIEC-onderzoek zijn uitgelicht, zonder nadere specificatie van redenen. De fenomenen worden in het navolgende apart behandeld.

De zelfrapportage onder Limburgse scholieren toont aan dat ongeveer 16 procent ooit wiet of marihuana heeft gebruikt en bijna 4 procent harddrugs zoals XTC, paddo's, cocaïne, heroïne of amfetamine.⁶² De jongeren gebruiken voornamelijk drugs in gezelschap van anderen. Ook wordt hen in meer dan een kwart van de gevallen gevraagd om drugs te gebruiken, wat lijkt te suggereren dat het niet het idee van de jongere zelf is geweest. Als het gaat om de toegang tot drugs zou het voor minderjarigen gemakkelijk zijn om drugs te verkrijgen.

Drugsgerelateerde delicten komen veel voor onder jongeren in Limburg. Hierbij is een onderscheid te maken in registraties onder de jonge leeftijdsgroep (voornamelijk bezit van soft- en harddrugs), de leeftijdsgroep vanaf 15 jaar (waarin de handel in drugs opkomt) en de leeftijdsgroep vanaf 17 jaar (die zich met name op de handel in harddrugs richt). Wat betreft het vervaardigen van softdrugs tonen de registraties aan dat dit meer voorkomend is dan het vervaardigen van harddrugs en ook op jongere leeftijd plaatsvindt (14-15 jaar in plaats van 19 jaar bij de vervaardiging van harddrugs).⁶³

Het inzetten van jongeren in de drugshandel vindt voornamelijk plaats via vrienden, kennissen of familie, zo stellen professionals in het RIEC-onderzoek. Jongeren tot 15 jaar

57. RIEC, 2022. (p.12)

58. RIEC, 2022. (p.13).

59. In dit rapport wordt de volgende definitie van ondermijning gebruikt: wanneer criminaliteit in georganiseerde vorm plaats vindt en waarbij onder- en bovenwereld met elkaar vermengd raken.

60. RIEC, 2022. (p.13)

61. RIEC, 2022. (p.16)

62. RIEC, 2022. (p.17)

63. RIEC, 2022. (p.17)

zouden voornamelijk ingezet worden om diensten uit te voeren (denk hierbij aan het leveren van pakketjes) voor oudere jongens die al verder zijn in hun criminele carrière. Signalen hiervan zijn bijvoorbeeld het hebben van meerdere telefoons, schoolverzuim, dure spullen dragen en wapens bij zich hebben.⁶⁴ Dit relateert aan het volgende fenomeen: uitbuiting.

Criminele uitbuiting wordt, net als in de nieuwe richtlijn voor strafvordering mensenhandel, in het fenomeenonderzoek omschreven als: 'Het uitbuiten van individuen door hen strafbare feiten te laten plegen, zoals: zakkenrollen, winkeldiefstal, drugshandel, hennepsteelt en soortgelijke strafbare feiten waarmee financieel gewin is gemoeid.'⁶⁵ Interviews met professionals in het RIEC-onderzoek tonen het beeld dat jongeren in sommige gevallen gedwongen worden. Men ziet dat jeugdigen die beïnvloedbaar zijn vaak wordt ingezet om delicten te plegen; bijvoorbeeld omdat ze een licht verstandelijke beperking hebben.⁶⁶ Jongeren geven in de zelfrapportage aan in bijna een kwart van de gevallen door externe druk een criminele activiteit hebben uitgevoerd.

Naast criminele uitbuiting gaat het ook over seksuele uitbuiting. In het onderzoek noemen professionals dat jongeren steeds vaker slachtoffer worden van *sextortion*, maar dat dit niet altijd gemeld wordt. Tien procent van de jongeren heeft ooit zelf gezien dat iemand een ander dwong om in de prostitutie te gaan. In tegenstelling tot voorheen (waarin langzaam het vertrouwen werd gewonnen) is er tegenwoordig al snel sprake van een al dan niet dwingende afhankelijkheid tussen dader en slachtoffer, zo blijkt uit de interviews uit het RIEC-onderzoek.⁶⁷

Geweld is het derde uitgelichte fenomeen.⁶⁸ Geweld en meer specifiek eenvoudige mishandeling wordt in het onderzoek genoemd als het meest gepleegde ondermijnende delict door jongeren in Limburg en in Nederland. Data uit Zicht op Ondermijning toont aan dat geweldpleging veelal voorafgaat aan het eerste drugsdelict. De jongeren en professionals bevestigen dit in het RIEC-onderzoek. Jongeren zouden meer dreigingen uiten met geweld en ook het wapenbezit neemt toe. In de provincie Limburg zou sprake zijn van een toename in vuurwapenbezit onder jongeren, zo tonen politieregistraties aan. Er zou een piek zijn in wapenbezit op 19-jarige leeftijd bij jongens, bij meisjes is deze piek minder duidelijk zichtbaar.⁶⁹ Handel in (overige) wapens is minder voorkomend. Dit beeld wordt ook in de praktijk gezien, aldus de professionals die in het RIEC-onderzoek aan het woord zijn; zij zien vaker jongeren met een wapen dan de jaren hiervoor. Ter bescherming, zo geven de jongeren in het onderzoek aan.⁷⁰

Het vierde fenomeen dat RIEC-onderzoek beschrijft is die van de online wereld. Jongeren begeven zich meer online, sociale media horen bij de dagelijkse leefwereld. Met de

64. RIEC, 2022. (p.18)

65. Openbaar Ministerie, 2024.

66. RIEC, 2022. (p.19)

67. RIEC, 2022. (p.20)

68. Hierbij gaat het over (zware) mishandeling, bedreiging, openlijke geweldpleging, doodslag/moord en chantage/afpersing.

69. RIEC, 2022. (p.22)

70. RIEC, 2022. (p.23)

toename van sociale media en smartphones, de ontwikkeling van het 'dark web' en allerlei apps is online criminaliteit steeds makkelijker uit te voeren en is de verleiding daartoe vaker aanwezig.⁷¹ Jongeren gebruiken sociale media bijvoorbeeld om conflicten met elkaar uit te vechten. In het fenomeenonderzoek komt ook het fenomeen van drillrapp aan bod. Drillrap wordt vooral in de randstad gezien, maar het RIEC heeft aanwijzingen dat de Limburgse jeugd sociale media gebruikt om andere groepen uit te dagen met gewelddadige video's onder het mom van drillrap.⁷²

Tot slot wordt witwassen als fenomeen benoemd in het onderzoek. Het gaat hierbij om twee verschijningsvormen:

- Verdachte transacties: het FIU heeft 1.224 transacties gemeld die zijn uitgevoerd waarbij jeugdigen betrokken waren woonachtig in de provincie Limburg.
- Cybercrime: de meeste Limburgse jonge verdachten vallen in de categorie fraude/oplichting. Dit aantal is in 2020 gestegen. Van de jongeren zelf geeft 14 procent aan betrokken te zijn geweest bij cybercriminaliteit.⁷³

Het fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg richt zich primair op de provincie Limburg en heeft geen aandacht voor specifieke Limburgse steden zoals Venlo. Deze Noord-Limburgse gemeente staat wel centraal in een andere studie van het RIEC en van het Trimbos-instituut, die beide hierna worden behandeld.

4.2.2 Quickscan Jeugdige ondernemers in de gemeente Venlo

De zorgen over de bovengemiddelde betrokkenheid van Limburgse jongeren bij ondernemende delicten, zoals beschreven in het Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg (2022), leven al langer in Venlo. Daarom nam de gemeenteraad in 2021 de motie '0-fase Onderzoek Jongeren en Middelengebruik' aan.

Deze motie vroeg om nader onderzoek naar zowel middelengebruik als onderneming en de rol van jongeren binnen de gemeente. Naar aanleiding hiervan zijn twee onderzoeken uitgevoerd:

- Het RIEC voerde in 2022 een onderzoek uit naar ondernemende jeugdcriminaliteit.⁷⁴
- Het Trimbos-instituut onderzocht in 2023 het middelengebruik van jongeren in Venlo.⁷⁵

Daarnaast heeft de gemeente Venlo ondernemende criminaliteit en jeugdcriminaliteit tot prioriteit benoemd in haar integraal veiligheidsbeleid 2023-2026. Om de aard en omvang van de ondernemende jeugdcriminaliteit in Venlo beter in kaart te brengen, is tussen 1

71. RIEC, 2022.

72. RIEC, 2022. (p.24)

73. RIEC, 2022. (p.25)

74. RIEC, 2023.

75. Sannen & Van Iperen, 2023.

maart en 1 mei 2023 een quickscan opgesteld, die een eerste, globale schets van de problematiek biedt.⁷⁶

Onderzoeksresultaten algemeen

In de periode 2019-2021 is sprake van een daling van het aantal jongeren dat verdacht wordt van een delict. Dit aantal neemt in 2022 weer toe; 2,5 procent van de jongeren in de gemeente Venlo is in 2022 als verdachte van een misdrijf geregistreerd in tegenstelling tot de 1,3 procent in Limburg en 1,4 procent in Nederland.⁷⁷ Professionals en jongeren zelf noemen de grensligging van Venlo, armoedeproblematiek en het gebrek aan toekomstperspectief als oorzaken om in aanraking te komen met ondermijning.⁷⁸ In 21 procent van de zaken waarin Venlose jongeren als verdachte worden gezien is er sprake van ondermijnende delicten⁷⁹. De meest voorkomende ondermijnende delicten onder Venlose jongeren tussen 2019 en 2022 zijn drugsdelicten, geweldsdelicten en witwassen/fraude.

Onderzoeksresultaten fenomenen

De fenomenen die zijn meegenomen in dit onderzoek zijn: drugs, geweld, fraude, wapens, mensenhandel. Deze worden in het navolgende apart toegelicht. Er is geen toelichting gegeven waarom specifiek deze fenomenen zijn uitgelicht in het betreffende onderzoek.

Er wordt in dit onderzoek gesproken over een vroege start van jongeren met middelengebruik, veelal vanaf een leeftijd van 13 of 14 jaar. Het gaat hierbij over alcoholgebruik en softdrugsgebruik. Ook het gebruik van vapes ontwikkelt zich op jonge leeftijd. Diverse professionals zien vaperen als trend onder jongeren, waarin ook basisschoolleeftijden betrokken zijn.

In de gemeente Venlo worden in de periode 2019-2022 meer dan 250 jongeren verdacht van een drugsdelict. Hierbij gaat het voornamelijk om het bezit van softdrugs en harddrugs en de handel in harddrugs. Productie van drugs is weinig voorkomend. Jongeren zelf hebben ook aangegeven dat drugscriminaliteit de meest voorkomende vorm van ondermijning is onder de lokale jeugd. Het drugsgebruik en de criminaliteit eromheen zou genormaliseerd zijn.⁸⁰

Uit het dashboard Zicht op Ondermijning blijkt dat bijna 20 procent van het totaal aantal verdachten van een drugsdelict in de gemeente jeugdige verdachten zijn (18-23

76. RIEC, 2023.

77. Dit gaat over alle soorten misdrijven, niet alleen over ondermijnende criminaliteit.

78. RIEC, 2023. (p.14)

79. In dit rapport wordt de volgende definitie van ondermijning gebruikt: Ondermijning betreft het georganiseerde of stelselmatig gepleegde criminaliteit waarbij er sprake is van verwevenheid tussen boven- en onderwereld hetgeen de structuur van de maatschappij misbruikt en verzwakt. Binnen het RIECconvenant zijn een aantal landelijke thema's vastgesteld: drugs, mensenhandel, witwassen en daaraan gerelateerde vormen van financieel-economische criminaliteit, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en milieucriminaliteit.

80. RIEC, 2023. (p.17)

jaar).⁸¹ Dit gaat over de periode 2015-2019. Jongeren hebben een aanzienlijk aandeel binnen de drugscriminaliteit in de gemeente Venlo (0,4% van het totaal aantal inwoners). De wijken die eruit springen wat betreft jonge verdachten zijn Klingerberg (1,0%), Blerick-Noord (0,8%), Venlo-Zuid (0,6%) en Venlo-Oost-Noord (0,4%).

Er blijkt geen sprake te zijn van specifieke drugsdeallocties; er wordt veelal telefonisch besteld of via sociale mediaplatforms. De drugs worden vervolgens door dealers bezorgd. De handel zou voornamelijk voortkomen uit een manier om het eigen gebruik te bekostigen.⁸²

Naast drugsgerelateerde criminaliteit komen geweldsincidenten geregeld voor in de politieregistraties. In de gemeente Venlo is het aantal geweldsdelicten tussen 2020 en 2022 gestegen, ondanks een lichte daling in 2021.⁸³ Het gaat met name om eenvoudige mishandelingen en bedreigingen. De gesprekken met de experts in Venlo die het onderzoek beschrijft, laten een ander beeld zien. Meer dan de helft van de professionals zegt weinig tot geen signalen over jongeren in relatie tot zwaardere geweldsdelicten te hebben ontvangen. Dit is tegenstrijdig aan bovenstaand gegeven afkomstig uit politiestatistieken.

Fraude en witwassen komen in de politieregistraties onder Venlose jongeren minder voor dan bovengenoemde delicten. De incidenten die zijn geregistreerd zijn met name horizontale fraude, fraude met online handel en vals geld uitgeven.⁸⁴ Witwassen wordt een stuk minder geregistreerd, terwijl professionals en de FIU wel signalen van witwassen opmerken onder de Venlose jeugd.

Net als fraude en witwassen wordt wapenbezit onder Venlose jongeren opgemerkt door professionals; met name messenbezit. Jongeren bevestigen dit beeld en geven aan een mes te dragen onder andere als statussymbool. In het merendeel van de gevallen waarin jongeren verdacht waren van een wapenmisdrijf ging het om bezit overige wapens (zoals messen). Politieregistraties tonen aan dat er sinds 2019 in Venlo een afname zichtbaar is van vuurwapenbezit onder jongeren.⁸⁵

In het Venlose onderzoek komt naar voren dat criminele uitbuiting een blinde vlek vormt voor het zorg- en veiligheidsdomein in Nederland.⁸⁶ Professionals in het onderzoek noemen vermoedens, maar geen concrete voorbeelden van uitbuiting. Signalen die worden gezien baseren zich op loverboy-praktijken, de inzet van jongeren als geldezel, of het beschikbaar stellen van de bankrekening, waarbij laatstgenoemde ook door jongeren zelf wordt benoemd.⁸⁷

In het onderzoek wordt verder ingezoomd op specifieke locaties in Venlo waar jongeren die betrokken zijn bij criminaliteit woonachtig zijn. De meest genoemde wijken zijn Venlo-Noord, Venlo-Zuid en Blerick-Noord. Wat betreft pleeglocaties gaat het om Venlo

81. Peiljaar 2019, zoals beschreven in RIEC, 2023, p.18

82. RIEC, 2023. (p.20)

83. RIEC, 2023. (p.21)

84. RIEC, 2023. (p.22).

85. RIEC, 2023. (p.23-24)

86. RIEC, 2023. (p.24-25)

87. Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel, 2020.

Centrum, Venlo-Zuid en Venlo-Oost-Noord. Professionals en jongeren zelf noemen Blerick en Vastenavondkamp als meest voorkomende pleeglocaties.⁸⁸

Naast de beschreven fenomenen gaat het onderzoek in op de manier waarop jongeren betrokken raken bij ondermijnende criminaliteit en welke factoren hieraan ten grondslag liggen. Hierbij kan gedacht worden aan persoonlijke factoren, gezinsfactoren, criminele connecties en sociaaleconomische status. Deze risicofactoren worden verder toegelicht in hoofdstuk 5.

4.2.3 Scanner middelengebruik Gemeente Venlo

Naast de quickscan van het RIEC in 2023 is er ook een vraag geweest van de gemeente Venlo aan het Trimbos-Instituut om het middelengebruik onder Venlose jongeren en jongvolwassenen tot en met 27 jaar in kaart te brengen.⁸⁹ Deze opdracht is uitgevoerd met de Scanner Middelengebruik, een kwalitatieve methodiek. Er is hiervoor gebruik gemaakt van documentonderzoek, interviews en twee focusgroepen. De vragen die behandeld zijn in de Scanner zijn: *‘Wat is de aard en de omvang van het middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen (12 tot en met 27 jaar) in Venlo?’* En *‘Hoe zou de preventie van het middelengebruik onder jongeren en jongvolwassenen in Venlo volgens de ketenpartners en jongeren/ jongvolwassenen er uit kunnen zien?’*

Zoals ook blijkt uit de vraagstelling, wordt in het onderzoek onderscheid gemaakt tussen jongeren en jongvolwassenen als het gaat om middelengebruik. Jongeren beginnen op vroege leeftijd (13-14 jaar) met het gebruik van softdrugs; het gaat dan met name over cannabisgebruik, maar ook harddrugs zoals XTC en cocaïne worden genoemd.⁹⁰ Daarnaast zien jongeren en professionals in het onderzoek dat harddrugsgebruik voorkomt onder jongeren vanaf een leeftijd van 15-16 jaar.⁹¹ Er wordt geconcludeerd dat het gemakkelijk is om drugs te verkrijgen. Drugsgebruik en drugshandel lopen in Venlo door elkaar heen, zo wordt er door professionals in het onderzoek gesteld.

De zorgen van professionals die er zijn gaan voornamelijk over het feit dat er een relatie zou zijn tussen het gebruik en dealen van drugs en de afglijdende schaal naar criminaliteit. Daarnaast zijn er zorgen over de aanwezigheid van de hoeveelheid drugs in de gemeente, waardoor de drempel laag is om als jongere of jongvolwassene betrokken te raken bij druggebruik en/of -handel.

88. RIEC, 2023. (p.25-26)

89. Sannen & van Iperen, 2023.

90. Sannen & van Iperen, 2023. (p.16)

91. Sannen & van Iperen, 2023. (p.14)

4.2.4 De onderzoeken vergeleken: Wat nemen we mee naar ons onderzoek?

Voordat we de uitkomsten van beide RIEC-onderzoeken met elkaar vergelijken, is het van belang op te merken dat beide onderzoeken zich op (deels) verschillende onderzoekspopulaties richten en op verschillende bronnen gebaseerd zijn. Waar het fenomeenonderzoek (RIEC, 2022) jeugdcriminaliteit in Limburg als provincie belicht, focust de quickscan (RIEC, 2023) zich alleen op de gemeente Venlo. Daarnaast verschilt de onderzoeksopzet tussen beide onderzoeken. Het fenomeenonderzoek (RIEC, 2022) is grootschalig opgezet en maakt onder andere gebruik van zelfrapportage van jongeren. De quickscan is kleinschaliger opgezet en betreft een eerste verkenning naar ondermijnende criminaliteit in Venlo.

Wat betreft de inhoud blijkt dat meerdere uitkomsten overeenkomen tussen beide onderzoeken. Van alle ondermijnende delicten die jongeren plegen in Venlo, worden zij het vaakst verdacht van drugsgerelateerde delicten (RIEC, 2023). Dit blijkt ook uit de uitkomsten van het fenomeenonderzoek (RIEC, 2022). Het Trimbos-onderzoek benadrukt dat de link tussen drugsgebruik en drugshandel groot is in Venlo.⁹²

Wapenbezit valt in het fenomeenonderzoek (RIEC, 2022) onder de categorie geweldsincidenten, waarbij wordt gesteld dat er een toename zichtbaar is van vuurwapenbezit onder Limburgse jongeren. Dit wordt tegengesproken in de politieregistraties zoals genoemd in de quickscan (RIEC, 2023). In de gemeente Venlo neemt zowel het (geregistreerde) bezit van overige wapens (zoals messen) als het bezit van vuurwapens af vanaf 2019. Dit terwijl andere vormen van geweld, zoals het gebruik van messen door professionals en jongeren wel wordt gesignaleerd.

Uit beide RIEC-onderzoeken komt verder naar voren dat politieregistraties nauwelijks aantonen dat jongeren betrokken zijn bij witwassen en mensenhandel. Dit in tegenstelling tot professionals en jongeren zelf die de betrokkenheid van jeugdigen wel zien bij deze fenomenen.

Tot slot is sociale media als apart fenomeen besproken in het fenomeenonderzoek (RIEC, 2022), waarbij sociale media gebruikt kunnen worden als platform waar ruzies kunnen escaleren of waar inspiratie opgedaan kan worden om criminele feiten te plegen. Hoewel criminaliteit via sociale media niet als apart fenomeen wordt genoemd in de quickscan (RIEC, 2023), wordt het gebrek aan zicht en grip op de online leefwereld van jongeren door professionals wel genoemd als risico. Er zijn vermoedens dat de handel in drugs plaatsvindt via sociale media. Sociale media worden als afgeschermd, en daarom redelijk onbekende wereld gezien.

92. Sannen & van Iperen, 2023. (p.16)

4.3 Criminaliteitsfenomenen in Venlo: professionals aan het woord

De voorgaande paragrafen beschrijven de criminaliteitsfenomenen op basis van de huidige literatuur, zowel regionaal als lokaal gericht op Venlo. In de huidige paragraaf wordt beschreven welke vormen van criminaliteit professionals tegenwoordig waarnemen in Venlo. Onderhavig onderzoek focust zich voornamelijk op de rol van jongeren in de drugscriminaliteit, maar – zo blijkt uit de gesprekken – er zijn meer soorten criminaliteit waar Venlose jongeren zich schuldig aan maken. Om een duidelijk beeld te kunnen geven hebben we de criminaliteitsvormen onderverdeelt in de volgende categorieën: overlast, opstapdelicten, drugscriminaliteit, afpersing en wapencriminaliteit. Ook wordt kort ingegaan op de rol van meiden in de criminaliteit.

4.3.1 Algemene ontwikkelingen in Venlose jeugdcriminaliteit

Allereerst gaan we in op meer algemene waargenomen ontwikkelingen op het gebied van Venlose jeugdcriminaliteit door de respondenten. In het algemeen hebben meerdere respondenten de indruk dat de criminaliteit verhardt en dat jongeren vaker voorkomen in casussen. Tevens ziet men de leeftijd van jongeren die crimineel gedrag vertonen kelderen. Daarover zegt een respondent werkzaam bij de gemeente: *‘Vroeger hadden we het over een leeftijd van 13,14 jaar. Nu van 10, 11 jaar.’* Bovendien ziet men de criminaliteit grootser en meeslepender en worden meer ernstige instapdelicten gezien. Het kan volgens respondenten snel de verkeerde kant opgaan. Zo beschrijft een respondent de casus van een Venlose risicogroep die in beeld is gekomen door onder andere spijbelgedrag. Binnen een week hadden deze jongeren zware delicten op naam staan: diefstal, afpersing en dreigen met een wapen. Deze ontwikkeling is zo snel gegaan dat professionals niet in staat zijn geweest om op tijd in te kunnen grijpen. Dit voorbeeld is volgens meerdere respondenten tekenend voor de manier waarop jongeren ineens bij de professionals in beeld komen.

4.3.2 Overlast

Hieronder beschrijven we overlastvormen, ook al vallen ze niet formeel onder 'criminaliteit'. Respondenten zien namelijk dat deze overlast kan uitgroeien tot criminaliteit, en het is van belang om die groei te benoemen.

De definitie van overlast roept verschillende interpretaties op bij respondenten. De een vindt bepaalde uitingen van gedrag overlastgevend, terwijl de ander dat gedrag accepteert. Het begrip is – zoals zovelen binnen het veiligheidsdomein – lastig te duiden. Toch noemen diverse respondenten, waaronder van de politie, gemeente en jongerenwerk, de bekende overlastvormen al zijnde voorkomend in de focusgebieden in Venlo. Het gaat dan om hangjeugd op straat, geluidsoverlast in portieken en kelderboxen, het afsteken van vuurwerk, het aanrichten van vernielingen en het achterlaten van zwerfval. Daarnaast wordt specifiek scooteroverlast genoemd in meerdere gesprekken. In eerste instantie gaat het om te hard rijden over een parkeerplaats of scheuren door straten. In

enkele gevallen blijken de scooters gestolen te zijn. Zo gaan sommige (lichte) overlastmeldingen over in strafbaar gedrag, waarbij alarmbellen gaan rinkelen, aldus een professional werkzaam bij de gemeente.

4.3.3 Opstapdelicten

De overlastvormen die in de voorgaande alinea zijn benoemd kunnen zich verder ontwikkelen. Het gaat dan over delicten die respondenten op zichzelf staand als minder ernstig kwalificeren, maar die wel een opstap kunnen zijn naar de meer ernstige delicten. Dit zijn een soort ‘opstapdelicten’. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan “illegale handel” waar jongeren bij betrokken zijn. Het maakt bij deze illegale handel niet uit wat er wordt verhandeld - vapes, vuurwerk, (nep)merkkleding of nepgeld – als er maar geld verdiend mee kan worden, aldus diverse respondenten waaronder de politie, het RIEC en de GGD. Volgens onder andere jongerenwerkers is het sociaal geaccepteerd onder jongeren dat er gehandeld wordt in diverse goederen. Soms verschuift de handel van relatief onschuldige producten, zoals kleding, naar handel in gestolen goederen zoals fietsen, scooters of auto’s of naar handel in verdovende middelen, aldus respondenten werkzaam bij de politie, gemeente en jongerenwerk. Voor zover bekend bij de respondenten, beschrijven we de werkwijze van de verschillende soorten handel.

De scooteroverlast zoals in voorgaande paragraaf beschreven komt terug in deze paragraaf als zijnde een ‘opstapdelict’. Een jongerenwerker vertelt: *‘Die jongens worden dus echt letterlijk naar Duitsland gebracht. Door een auto en dan wordt er gezegd: “Jij komt terug met een motorscooter of met een scooter.” En in Duitsland, ik weet niet waarom dat precies is, maar het is heel interessant om Duitse scooters te stelen, omdat die anders geregistreerd staan.’* In sommige gevallen lijken kwetsbare jongeren verleid te worden tot deze handel. Jongeren raken bevriend met elkaar en worden uiteindelijk in het criminele circuit getrokken, aldus gesproken politieagenten. In andere gevallen zijn het ondernemende jongeren die op eigen initiatief op zoek gaan naar mogelijkheden en een handel opzetten.

Wat betreft de vapehandel merken respondenten van de gemeente op dat grote groepen jongeren het schoolterrein verlaten om te gaan vaperen. Dat trekt buiten de schoolhekken weer jongeren aan die vapes verkopen, voornamelijk tieners. Ze kopen de vapes voor een paar euro in, bijvoorbeeld via toegankelijke websites, en verkopen het door voor meer geld. In andere gevallen wordt verkoop via sociale media, zoals Snapchat waargenomen.

Respondenten noemen deze handel “schimmige praktijken” die in eerste instantie relatief onschuldig lijken, maar motiverend zijn voor jongeren om meer geld te verdienen waardoor ook meer lucratieve handel kan ontstaan. Een jongerenwerker benoemt: *‘Er is niemand die het fout vindt als iemand een bedrijfje heeft met een-op-eenkleding, snap je wat ik bedoel? ... Het is gewoon belastingonderduiking, maar iedereen vindt dat slim en die kopen daar hun spullen. En het wordt misschien nog als relatief onschuldig gezien. Maar het kan best wel snel doorgaan van: dat wordt aantrekkelijk, dat geld. Denk bijvoorbeeld aan de handel in fietsen of scooters.’* Een respondent vanuit de gemeente

geeft aan: *'Ik heb een jongere gehad die elektrische fietsen stal, ze vervolgens op een plek neer moest zetten en dan een telefoontje kreeg waarna ze werden opgehaald. Dat verdiende overigens minder goed als dealen in wiet, dus dat deed hij er ook nog bij.'* Eenzelfde soort handel is zichtbaar bij auto's. Uit interviews met de politie, verschillende gemeentemedewerkers en jongerenwerk blijkt dat er signalen zijn dat jongeren auto's opkopen voor een paar honderd euro en deze met ruime winst doorverkopen, of jongeren die worden ingezet om gestolen auto's rond te brengen. *'Bepaalde jongeren die kleinschalig autootjes inkoopt voor 500 600 euro, dan heeft ie voor 10.000 kleine auto's. Of een RDW plaatje die thuis aan de voordeur hangt. Alles is mogelijk in Nederland. Sommigen willen gewoon crimineel worden. Dat loont',* aldus een jongerenwerker

Een andere vorm van handel waarmee jongeren ineens in beeld komen bij professionals zijn oplichtingszaken. Denk bijvoorbeeld aan Marktplaatsoplichtingen. Daarbij pretenderen jongeren dat ze een product verkopen, terwijl deze producten in de werkelijkheid niet bestaan. Een jongerenwerker noemt: *'Het is zo laagdrempelig geworden om bezig te zijn met criminaliteit en met fraude, dus met apps... Ik weet niet precies hoe het heet, maar dan zijn ze aan het swipen en dan hebben ze iets weer verkocht, maar gebakken lucht. Dus iemand koopt dan iets, maar dan wordt het nooit opgestuurd.'*

Allesomvattend wordt met name het gemak van handel in diverse goederen benoemd, onder andere doordat veel via sociale media plaatsvindt waardoor men niet meer altijd fysiek hoeft af te spreken. Veel van de handelswaar wordt namelijk 'gewoon' via de post verstuurd (zoals vapes, kleding en geld). Anderzijds zouden jongeren zich in sommige gevallen niet eens bewust zijn dat ze een strafbaar feit plegen, aldus een aantal respondenten.

4.3.4 Drugscriminaliteit

Volgens de respondenten is de handel van jongeren in verdovende middelen een veelvoorkomend verschijnsel in Venlo. Een gesproken politiefunctionaris geeft aan: *'Het is met name druggerelateerd. Andere vormen zijn er ook wel. Openlijke geweldpleging, mishandeling, steekpartij op school was er laatst (klop af dat dat niet vaker gebeurt), vaak speelt er wel iets vooraf. En vaak is het wel druggerelateerd. Kan bijvoorbeeld een ripdeal zijn. Voor de gek gehouden met drugs, komen dan verhaal halen en plegen dan geweld.'* Om een volledig beeld te geven beschrijven we ontwikkelingen zoals genoemd door respondenten die kunnen leiden tot drugscriminaliteit.

Lokaal fenomeen en werkwijze

Uit de gesprekken blijkt dat jongeren in diverse gevallen beginnen met het gebruik van en de handel in snus of vapes, zoals ook in voorgaande paragraaf is beschreven. Volgens een jongerenwerker is de vapehandel vooral besteed aan 13- en 14-jarigen. *'Dat vaperen is wel echt, vind ik, een ding. Ik weet niet of het alleen in Venlo is, maar hier in Venlo, dat je dan gewoon gesprekken met jongeren hebt over dat ze het dan voor twee euro kopen en verkopen het voor zes euro. Waar ze dat dan vandaan halen, dat zijn allemaal schimmige*

praktijken, daar zeggen ze dan niks over.' Dit gebruik en de handel kan in sommige gevallen een opstap zijn naar het gebruik en de handel in soft- en later harddrugs.

Na de coronapandemie zou volgens professionals het gebruik van softdrugs, maar ook de handel in softdrugs onder jongeren in Venlo zijn toegenomen. Enkele jongerenwerkers geven aan dat jongeren voornamelijk experimenteren met het roken van joints (kiefen), dit zou genormaliseerd zijn. Hoewel het merendeel van de gesproken respondenten het drugsgebruik in Venlo ernstig vindt, relateert een enkele respondent dit fenomeen: *'Drugs(handel), dat vind ik niet echt zwaar. Beetje wat hosselen en wat dealen. Als je een tankstation of de AH overvalt of mensen neersteekt of homoseksuelen in elkaar slaat of pedofielen gaat lokken, dan zit je in een ander kaliber. En die hebben wij ook.'* Zoals hierboven genoemd blijft het veelal niet bij drugsgebruik onder jongeren, maar breidt het zich uit naar drugshandel. Zo geeft een jongerenwerker aan dat bijna alle jongeren die cannabis gebruiken tegelijkertijd ook handelen in cannabis of aanverwante softdrugs. Het gaat dan om jongeren die niet alleen voor zichzelf een gebruikershoeveelheid cannabis kopen, maar een grotere voorraad die ook met vrienden gedeeld kan worden. Deze afhankelijkheidsrelatie brengt het risico met zich mee dat er een schuld wordt opgebouwd bij een (drugs)leverancier, waardoor jongeren kwetsbaar worden en verder de (drugs)criminaliteit in kunnen raken. Eenmaal in de criminaliteit is het moeilijk om weer uit het criminele circuit te stappen, aldus respondenten werkzaam bij de politie en jongerenwerk. Tevens is bekend bij respondenten dat drugscriminaliteit samen kan gaan met andere criminele activiteiten zoals geweldsdelicten en vermogensdelicten. Hiermee zou een jongere verder de criminaliteit in kunnen raken.

Naast softdrugsgebruik en handel speelt harddrugsgebruik en handel ook in Venlo. Dit wordt als andere gradatie gezien door respondenten en eerder in één zin genoemd met criminaliteit, ook door jongeren zelf. Een reclasseringswerker: *'Miauw hoor je wel vaak, zelf helemaal niet thuis in. Hasj, wiet, coke hoor je wel wat. Heroïne hoor ik ook wel weer eens, had een jongere gebruikt en verkocht en gaf aan dat dat ook wel... was een jongen uit Venlo die best wel bovenaan staat en jongere jongens meeneemt. Vind dat wel heftig'.*

Lokaal gezien is er een tweelding te maken als het gaat om de posities die jongeren innemen binnen het drugscircuit. Enerzijds worden de Venlose jongeren ingezet als runner; het zijn de loopjongens die onderaan de hiërarchie staan en voor relatief simpele klusjes ingezet worden. Respondenten hebben het vermoeden dat jongeren een baantje als koerier aannemen om ondertussen ook pakketjes drugs af te leveren. Er zou volgens onderwijsmedewerkers een horecagelegenheid gesloten zijn in Venlo omdat werkzame jongeren drugs gingen dealen terwijl ze als koerier aan het werk waren. Dat zou suggereren dat de jongeren in Venlo onderdeel zijn van lokale ondermijningsnetwerken. Een risico dat hiermee gemoeid is, zijn conflicten tussen hen als verkopende partij en de afnemers zodra er iets niet in orde blijkt te zijn. Politiedeskundigen vermoeden dat van deze jongeren verwacht wordt dat zij blijven opereren in het netwerk zodra ze hierin geïntegreerd zijn. Dat maakt het moeilijk om te stoppen binnen deze wereld. Anderzijds zou er volgens enkele gesproken onderwijsmedewerkers ook een opkomst zijn van meer

intelligente jongeren die aansturende functies hebben en hoger in de rang staan wat betreft drugshandel. Zij hebben een breed netwerk, oefenen controle uit over andere jongeren en opereren onder de radar.

Professionals benoemen het gemak om met middelengebruik in aanraking te komen. Met name online platforms verlagen de drempels. Er is vraag en aanbod van (verboden) middelen in overvloed, waardoor jongeren geen moeite hoeven te doen om aan de middelen te komen. Een respondent werkzaam bij jeugdzorg geeft aan: *‘Drugshandel is heel makkelijk geld scoren. Makkelijker dan vakken vullen bij de Jumbo. En dat is ook de gedachtegang van de jeugd waar wij mee werken. Snel makkelijk en redelijk onzichtbaar.’* Jongeren gaan anders te werk en opereren in andere samenstellingen. Vroeger zagen professionals fysieke groepsvormingen en nu meer uitgebreide (online) netwerken.

Regionaal fenomeen en werkwijze

Hoewel het gebruik van en de handel in drugs volgens respondenten grotendeels in Venlo zelf plaatsvindt, is de stad in de visie van respondenten ook een aantrekkelijk gebied voor regionale drugshandel. Vermoedelijk zijn deze grensoverschrijdend en wijden uit over de landgrenzen richting Duitsland of België. Respondenten beschrijven Venlo als een stad met een goede basis qua logistieke infrastructuur, wat de drugscriminaliteit onbedoeld kan faciliteren. Een respondent zegt daarover: *“De microscoop ligt in de haven van Rotterdam en Antwerpen, maar ligt niet op Venlo, terwijl hier een wereld voor ons open ligt.”*. Een respondent vanuit de politie beschrijft dat Venlo bekend staat als logistieke doorvoerhaven van Nederland en dat er signalen opgevangen worden dat jongeren onderdeel uitmaken van grensoverschrijdende criminaliteit.

4.3.5 Afpersing

Diverse respondenten, werkzaam bij onder andere de politie, het OM, hulpverlening, onderwijs en de gemeente wijzen naast de handel in uiteenlopende goederen ook op de betrokkenheid van Venlose jongeren bij afpersing en chantage. Het is van alle tijden, maar het heeft nu een andere lading en impact dan vroeger. In plaats van: ‘Ik weet iets van jou dus pas maar op’, wordt nu ook familie meegenomen in de bedreigingen. De afpersingszaken in Venlo zouden volgens respondenten werkzaam bij de gemeente voor aanzien hebben gezorgd binnen de criminele wereld.

In Venlo zijn vorig jaar (2024) enkele grote afpersingszaken naar voren gekomen waar jongeren bij betrokken zijn geweest. Het is opmerkelijk hoe enkele respondenten werkzaam bij de politie, gemeente en in de hulpverlening spreken over de ‘Mocro-Maffia achtige taferelen’ die spelen. De respondenten doelen hiermee in algemene zin op de verharding van jongeren in korte tijd, de negatieve beïnvloeding onderling, de inzet van loopjongens en het grote geld dat hen, net zoals in de gelijknamige serie drijft om delicten te plegen. Een gesprek met gemeentemedewerkers duidt dit fenomeen: *‘Die hebben de serie zitten kijken en van de verkeerde mensen de juiste middelen gekregen.’*

Er zijn in de gesprekken nog meer voorbeelden van afpersingszaken gegeven. In de navolgende citaten komt achtereenvolgens een straatcoach en een onderwijsmedewerker aan het woord:

‘Toevallig twee grote afperszaken waar jongeren bij betrokken zijn. Zowel dader als slachtoffer... Dat heeft impact gehad. Maar die hebben dan toch extra aanzien gekregen, dus dat heeft ook een bepaalde aantrekkingskracht. Ben bang dat we nog wel wat gaan meemaken zeg maar in die zin dat ze elkaar op een negatieve manier elkaar beïnvloeden, Mopro Maffia achtige taferelen. Online mannen benaderen die pedofielen zouden zijn en zich voordeden als klein meisje en dan het adres krijgen. Dan gaan ze daar heen om die persoon af te persen. Dat wereldje... dat hele online stuk er gebeurt zo veel.’

‘Dit jaar is er ook iets nieuws: club die zich bezighouden met afpersingen. Speelt nu nog. Een van de betrokkenen is 14 jaar’.

4.3.6 Geweld en wapencriminaliteit

Wapengebruik wordt bij het hiervoor genoemde fenomeen ‘afpersing’ niet geschuwd, aldus een professional werkzaam bij de gemeente. Professionals vanuit de jeugdzorg constateren een maatschappij die aan het verharderen is waarbij jongeren voorheen bij een ruzie een pak slaag uitdeelden, en nu een mes pakken. De consequentie van dit alles is dat er zich niet alleen feitelijk meer ernstige situaties voordoen (zoals het gebruik van wapens), maar ook dat de ernst van de dreiging in vergelijking met vroeger toe kan nemen. Onderwijsmedewerkers zien jongeren die sneller ‘opgefokt’ zijn en wapens bij zich hebben. *‘Het duurt langer voordat het in het zuiden opkomt, maar de eerste explosies zijn hier ook geweest en het dragen van wapens komt hier ook voor.’* De media is hier een veroorzaker van, aldus de respondenten. Berichtgeving over explosies en het dragen van wapens zouden jongeren op ideeën brengen. De vergelijking met vroeger wordt door de (jeugd)reclassering gemaakt: *‘Jeugd hier is behoorlijk aan het verharderen. Tien tot vijftien jaar geleden was het vooral ik heb iemand flink een keer geslagen, maar nu is het messen op zak, ergens naartoe en steekincidenten. Dat spijt en berouw is gericht op de ellende die iemand er zelf van heeft, in plaats van voor het slachtoffer, veel egocentrischer.’* De ernst van de dreiging en mishandeling kan hiermee toenemen in vergelijking met vroeger. Er zou tevens een vermoeden zijn dat jongeren deze wapens geregeld bij zich dragen op straat. Onduidelijk blijft hier over welke specifieke wapens het gaat. Een respondent vanuit jongerenwerk stelt: *‘Ik ga niet op zoek naar wapens, want daar heb ik een dagtaak aan, maar als ik het tegenkom, dan ben ik straight, maar ik wil het niet altijd tegenkomen.’* Jongeren hebben wapens in bezit om zich te kunnen verdedigen, maar ook worden wapens gebruikt om anderen onder druk te zetten. Hierin schuilt het risico dat kwetsbare jongeren, bijvoorbeeld jongeren met een licht verstandelijke beperking of erg jonge kinderen, minder nadenken over de gevolgen en het wapen dus ook eerder zouden gebruiken. Enkele gesproken jeugdzorgmedewerkers herkennen en duiden deze wapenproblematiek: *‘Alle jongeren lopen tegenwoordig met een mes, omdat ze zich*

moeten verdedigen. Als je een lvb'er hebt, die denkt niet na over de gevolgen dus gebruikt hem ook veel eerder.'

Niet alleen de media, ook online games zouden jongeren op ideeën kunnen brengen. Zo zou zich een situatie hebben voorgedaan waarbij een kind in de basisschoolleeftijd een ander kind onder druk zou hebben gezet met een steekwapen. Hierbij zou inspiratie zijn opgedaan uit een online spel.

4.3.7 Meiden en criminaliteit

Wanneer we de professionals spreken over de aanwezige criminaliteitsvormen in Venlo, spreekt men voornamelijk over jongens. Het zicht op meiden in de criminaliteit is beperkt. Desalniettemin delen enkele respondenten hun vermoedens en gedachten over de rol van meiden in de lokale Venlose criminaliteit.

Daderschap

Volgens meerdere respondenten zijn meiden minder opvallend dan jongens en is minder zichtbaar met welke problematiek of criminaliteitsvormen zij te maken krijgen. Waar jongens eerder in beeld zijn door rond te hangen en bekend te zijn in de buurt, blijven meiden meer anoniem. De respondenten geven aan waar zij wel zicht op hebben.

Volgens een politierespondent komen meiden komen in beeld wegens schoolverzuim, diefstal of in mindere mate door geweldpleging. Incidenten met wapens, overvallen en afpersing zien respondenten meer voorkomen bij jongens. Meiden zouden gehaaid zijn dan jongens, geniepiger; denk hierbij aan het publiceren van foto's online (exposen) of het typische meidenvenijn waarin meiden elkaar 'opfokken'. Ook het plan om jonge jongens in te palmen en hen aan te zetten tot crimineel gedrag zou door een Venloos meisje zijn opgezet. Opvallend is dat enkele respondenten uit de jeugdzorg aangeven dat meiden een hogere positie in het netwerk lijken te krijgen. Het netwerk van criminaliteit waar ze in het begin lagere posities hebben bekleed, bijvoorbeeld als drugsloper, laat ze nu doorgroeien naar hogere posities, de meer aansturende rollen. Naast deze zorgen is een positief gegeven volgens een respondent werkzaam bij de politie dat meiden eerder bij zinnen komen, en hulpverleningstrajecten sneller positief afronden in vergelijking met jongens.

Slachtofferschap

Meerdere respondenten vanuit het jongerenwerk uiten hun zorgen over meiden, met name vanwege sociale mediaplatforms. De digitale straat biedt een sociaal netwerk, ook voor meiden. In vergelijking met jongens worden meiden ook op andere manieren slachtoffer van negatieve content. Enerzijds wordt op het eerste oog onschuldige content misplaatst gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan dansjes van meiden die door een bepaald publiek worden geseksualiseerd. Een gradatie zwaarder is het *exposen*, waarbij naaktvideo's of foto's worden verspreid van meiden zonder dat daar toestemming voor is gegeven. Dit gebeurt al sneller dan dat jongeren doorhebben en is daardoor heel ongrijpbaar voor

professionals. Een aantal respondenten geeft aan dat ook jongens *exposed* kunnen worden, maar dan op een andere manier. Waar bij meiden vaak wordt gefocust op het gevoel en het vernederen, worden jongens vaker uitgedaagd voor geld en is meer sprake van groepsdruk.

4.4 De fenomenen vergeleken

Er zijn diverse overeenkomsten op te merken tussen huidig onderzoek, de twee RIEC onderzoeken en het Trimbos-onderzoek wat betreft de fenomenen. Dit uit zich allereerst in het feit dat er in de eerdere literatuur gesproken is over de vroege start van jongeren in het gebruik van middelen. Er wordt gesproken over 13- en 14-jarigen die voornamelijk alcohol- en softdrugs tot zich nemen. Dit geldt ook voor het gebruik van vapes, een trend die zoals blijkt uit de literatuur zichtbaar is vanaf de basisschoolleeftijd. Ook geldt dat drugsgebruik en -handel onder de jeugd in eerdere literatuur als veelvoorkomend en problematisch wordt beschreven. Zo worden in de gemeente Venlo in de periode 2019-2022 meer dan 250 jongeren verdacht van een drugsdelict. Hierbij gaat het voornamelijk om het bezit van softdrugs en harddrugs en de handel in drugs. Productie van drugs is weinig voorkomend. Dit beeld herkennen jongeren zelf ook, zij geven aan dat drugscriminaliteit veelvoorkomend is onder de lokale jeugd. Het Trimbos-onderzoek benadrukt verder dat de link tussen drugsgebruik en drugshandel groot is en door elkaar heen loopt in Venlo. Dit is herkenbaar voor professionals in onderhavig onderzoek. De zorgen die leven richten zich voor een groot deel op het feit dat er een samenhang is tussen het gebruik en dealen van drugs en de afglijdende schaal naar criminaliteit. Daarnaast zijn er zorgen om de aanwezigheid van drugscriminaliteit in de gemeente waardoor de drempel laag is om hierbij betrokken te raken als jongere of jongvolwassene.

Er zijn ook enkele verschillen op te merken tussen huidig onderzoek en de twee RIEC onderzoeken als het gaat om de beschrijving van Venlose criminaliteitsfenomenen. Allereerst is dat de (veelal illegale) handel die professionals in huidig onderzoek zien voorkomen onder jongeren. Dit fenomeen is in de eerder besproken literatuur niet als zodanig behandeld. Het maakt bij deze illegale handel niet uit wat er wordt verhandeld, als er maar geld mee verdiend kan worden. Onder jongeren is het sociaal geaccepteerd dat er gehandeld wordt in diverse goederen. Deze handel van relatief onschuldige producten kan verschuiven naar handel in gestolen goederen. Dit valt onder delicten die zij op zichzelf staand als minder ernstig kwalificeren, maar die wel een opstap kunnen zijn naar meer ernstige delicten. In sommige gevallen lijken kwetsbare jongeren verleid te worden tot deze handel, (criminele) jongeren raken bevriend met elkaar en worden uiteindelijk in het criminele circuit getrokken. In andere gevallen zijn het ondernemende jongeren die zelf op zoek gaan naar mogelijkheden om geld te verdienen en een eigen handel opzetten. Hoewel er in de eerder beschreven literatuur aandacht is voor de ontwikkeling van kleine criminaliteit naar ernstige vormen wordt hier aanmerkelijk minder aandacht aan deze 'handeltjes' gegeven.

Een volgend fenomeen dat in huidig onderzoek opvalt en waar in mindere mate aandacht aan wordt besteed in eerdere literatuur is afpersing. Diverse respondenten in huidig

onderzoek wijzen op de betrokkenheid van Venlose jongeren bij afpersing en chantage. Deze afpersingszaken hebben voor aanzien gezorgd in de criminele wereld en voor tumult in de rest van Venlo. Wapengebruik wordt hierbij niet geschuwd. Dit wapengebruik wordt in eerdere literatuur met name gelinkt aan vuurwapengeweld. In het fenomeenonderzoek van het RIEC uit 2022 valt wapenbezit onder de categorie geweldsincidenten, waarbij wordt gesteld dat er een toename zichtbaar is van specifiek vuurwapenbezit onder Limburgse jongeren. Politieregistraties zoals beschreven in de quickscan van het RIEC in 2023 laten een ander beeld zien. In de gemeente Venlo neemt zowel het (geregistreerde) bezit van overige wapens (zoals messen) als het bezit van vuurwapens af vanaf 2019, zo blijkt uit de politiedata. Hoewel het bezit volgens de statistieken afneemt, signaleren professionals en jongeren dat messenbezit voor blijft komen gedurende het quickscan onderzoek. In huidig onderzoek herkennen respondenten (waaronder jongeren) dit laatste beeld; het bezit en gebruik van messen onder jongeren is een bekend fenomeen. Messen worden gebruikt om zichzelf te kunnen verdedigen of anderen onder druk te zetten.

Verder gaan beide RIEC onderzoeken uitgebreid in op mensenhandel en financiële criminaliteit (witwassen). Respondenten in huidig onderzoek hebben het wel over delicten waar financieel gewin een grote rol speelt (handel, afpersing), maar noemen witwassen niet specifiek als veelvoorkomend fenomeen onder Venlose jongeren.

Tot slot is een vierde punt het verschil tussen jongens en meiden. Hier is in de eerdere literatuur geen onderscheid in gemaakt. Hoewel er overlappende criminaliteitsvormen zijn waar beide geslachten bij betrokken zijn - zoals openlijke geweldpleging, mishandeling, scooterdiefstallen en drugshandel - zijn er ook (met name heftige) incidenten waarbij jongens vaker bij betrokken zijn dan meisjes, aldus professionals. Ook verschilt de werkwijze; waar meiden veelal anoniem te werk gaan en meer onder de radar blijven, opereren jongens meer in de openbaarheid. Tevens zijn er signalen bij professionals dat meiden meer hogere posities krijgen in criminele netwerken. Dit zijn echter wel uitzonderlijke gevallen.

Al met al zijn er enkele fenomenen die in huidig onderzoek op basis van gesprekken met professionals in meer of mindere mate aan bod komen in vergelijking met eerdere literatuur. Hierbij is het goed om op te merken dat het beeld van de professionals in huidig onderzoek zoals in deze paragraaf getoond maar een onderdeel belicht van het complete onderzoek. De overige dataverzameling is hier niet besproken.

5 De weg naar (drugs)criminaliteit in Venlo

In dit hoofdstuk gaan we in op de beantwoording van de vraag naar de (digitale en fysieke) ‘verleidingen’ die jongeren in de geselecteerde buurten in Venlo ervaren om drugs te gebruiken en/of te participeren in het criminele drugsmilieu. Daarnaast besteden we indirect ook aandacht aan de invloed die de criminele (drugs)netwerken op kinderen en jongeren in de geselecteerde wijken hebben. Dit doen we door op verschillende manieren uitgebreid stil te staan bij de risicofactoren die aanleiding kunnen geven om in de criminaliteit te belanden.

In paragraaf 5.1 beschrijven we de in de literatuur bekende risicofactoren die ertoe kunnen leiden dat een jongere in de criminaliteit belandt. Daarbij bekijken we de gemeente Venlo en de focuswijken van dichtbij, en gaan we na welke risicofactoren van toepassing zijn in deze wijken. Dat doen we op basis van kwantitatieve informatie uit open bronnen en kwalitatieve informatie uit de gesprekken met professionals. De kwalitatieve informatie is tijdens de gesprekken moeilijk wijkspecifiek te benaderen, waardoor Venlo-breed is gekeken naar de problematiek. Om de leesbaarheid van deze verschillende bronnen te vergroten eindigt elke subparagraaf met een korte conclusie. In paragraaf 5.2 beschrijven we beknopt een aantal ingroeimechanismen zoals de relatie tussen de levensloop van jongeren en hun betrokkenheid bij criminaliteit zoals bekend in de literatuur. Waar mogelijk vullen we dit aan met een specificering voor de Venlose situatie op basis van de interviews met professionals.

5.1 Risicofactoren voor jeugdcriminaliteit: Een kijkje in Venlo

De wetenschappelijke literatuur onderscheidt veel verschillende risicofactoren die de kans op delinquent gedrag kunnen vergroten. Dit gedrag is vaak een resultaat van een opstapeling van verschillende risicofactoren uit meerdere domeinen. Denk daarbij aan individuele factoren (bijvoorbeeld opleidingsniveau of verslaving), gezinsfactoren (zoals huiselijk geweld of armoede), onderwijs (zoals spijbelen) en de sociale en fysieke omgeving (bijvoorbeeld de vriendenkring, sociale media of de buurt waarin iemand opgroeit).⁹³ Elk domein kent zijn eigen specifieke risicofactoren, welke we in het navolgende op grote lijnen toelichten. Belangrijk om te noemen is dat deze risicofactoren niet op zichzelf leiden tot een ‘criminele jongere’. Wanneer we naar criminele jongeren kijken op een meer geaggregeerd niveau, zijn de genoemde risicofactoren ook wel kenmerken die samen kunnen gaan met crimineel gedrag.

93. Ministerie van JenV, 2021.

5.1.1 Individuele en gezinsfactoren

Er zijn veel verschillende individuele risicofactoren die er uiteindelijk aan bij kunnen dragen dat een jongere crimineel betrokken raakt. Als we spreken over individuele risicofactoren, doelen we op factoren die gerelateerd zijn aan de persoon zelf. Denk bijvoorbeeld aan geslacht, leeftijd en opleidingsniveau, maar ook persoonlijkheidskenmerken en gedragsuitingen. Daarnaast zijn individuele factoren sterk gerelateerd aan de huishoudelijke situatie waarin een jongere opgroeit. Denk bijvoorbeeld aan het opgroeien in een situatie van huiselijk geweld, wat kan leiden tot trauma's bij een kind. Daarom presenteren we in deze subparagraaf de risicovolle individuele- en gezinsactoren gezamenlijk. Waar mogelijk schetsen we met kwantitatieve en kwalitatieve informatie de situatie in Venlo. Dit geeft namelijk een eerste beeld van de situatie waar de Venlose jongeren in opgroeien.

Geslacht: man

Geslacht staat niet direct in relatie met een grotere kans op criminaliteit, maar als we op een geaggregeerd niveau naar de literatuur kijken worden voornamelijk mannen geassocieerd met criminaliteit.⁹⁴ Zo blijkt ook uit onderzoek naar ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de criminaliteit dat personen die lid zijn van een georganiseerde criminele groep overwegend man zijn. De rol van vrouwen is tot op heden echter beperkt onderzocht.⁹⁵ Uit de cijfers blijkt overigens dat meiden steeds vaker verdacht worden van een misdrijf.⁹⁶ Wanneer we de respondenten spreken over de Venlose risicovolle en criminele jeugd, wordt inderdaad vaak gesproken over jongens. Meiden komen echter steeds vaker in beeld bij de professionals. Zij vertonen tegendraads gedrag en zetten anderen tot 'slechte' dingen toe. De meiden die de professionals in beeld hebben, hebben systematisch veel problemen. Ze zijn vroeg seksueel actief, zoeken extreme grenzen op, vertonen vluchtgedrag en hebben soms ook een verleden met huiselijk geweld. Door deze problematiek komen ze – aldus de professionals – in contact met netwerken in het criminele circuit, waarbij ze zich moeten bewijzen met hun lichaam. Ondanks de zorgen die meerdere respondenten uiten over deze doelgroep, geven zij ook aan dat het zicht op de rol van meiden in de criminaliteit vaak een blinde vlek is.

Een laag opleidingsniveau

Een veelgenoemde individuele risicofactor van jeugdcriminaliteit betreft geen of een laag opleidingsniveau.⁹⁷ De redenatie daarachter is dat een hoog opleidingsniveau de kansen vergroot om succesvol te zijn op de arbeidsmarkt en economisch kapitaal op te bouwen.⁹⁸ Een laag opleidingsniveau zou minder kansen geven op het succesvol betreden van de arbeidsmarkt, waardoor criminaliteit sneller een alternatief kan zijn om geld te verdienen.

94. Zimmer, 2021; RIEC Limburg, 2022; RIEC Limburg, 2023

95. De Boer, Ferwerda & Kuppens, 2022.

96. CBS, 2023.

97. Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2024; Nourollah, Fatemeh & Farhad, 2015; RIEC Limburg, 2022

98. CBS, 2020; AlleCijfers, 2025.

Wanneer we inzoomen op de focusbuurten, blijkt het merendeel van de inwoners in Blerick (44%), Tegelen (44%) en Venlo-Oost en -Zuid (41%) een middelbaar opleidingsniveau te hebben.⁹⁹ Het gaat om het aantal personen tussen de 15 en 75 jaar oud, waarvan het hoogst behaalde onderwijsniveau het betreffende (laag, middelbaar of hoog) onderwijsniveau betreft. Dit maakt dat een deel van de bewoners niet zijn meegenomen in deze cijfers. Om deze reden is het percentage berekend op basis van het totaal aantal opgeleide inwoners, niet het totaal aantal inwoners van het stadsgebied. Blerick heeft het grootste aantal inwoners met een laag opleidingsniveau (40%) van de drie focusgebieden. Daarop volgen de andere focusgebieden met beide 36 procent aan laagopgeleiden.

Als we naar het opleidingsniveau op wijkniveau in Blerick kijken, zien we dat Blerick-Noord het laagste aandeel hoogopgeleiden heeft en het hoogste aandeel laagopgeleiden. Daarmee wijkt de wijk sterk af van het gemeentelijk gemiddelde (zie tabel 5.1)

Tabel 5.1 – Stadsgebied Blerick – opleidingsniveau 15 tot 75-jarigen in %¹⁰⁰ (2022)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo ¹⁰¹
Hoog	13,5	19,3	18,6	17,1	14,9	23,6
Midden	42,7	41,4	45,2	45,9	46	43,2
Laag	43,8	39,3	36,2	37	39,2	33,3

Ook voor de Tegelse wijk Op de Hei geldt dat inwonerssamenstelling vooral afwijkt van het gemeentelijk gemiddelde wat betreft hoog (15,6%) en laag (42,2%) opleidingsniveau. Deze afwijkingen zijn echter minder groot dan de Blerickse wijken.

In onderstaande tabel 5.2 staan de cijfers voor Venlo-Oost en (-) Zuid weergegeven. Deze wijken lijken niet ver af te wijken van het gemeentelijk gemiddelde wat betreft opleidingsniveau.

Tabel 5.2 – Stadsgebied Venlo-Oost en (-) Zuid – opleidingsniveau 15 tot 75-jarigen in % (2022)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Hoog	23,9	23,2	23,6
Midden	40,3	40,9	43,2
Laag	35,9	35,9	33,3

99. Laag onderwijs omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo of vwo, de entreeopleiding, de voormalig assistentenopleiding (mbo1) of het praktijkonderwijs. Middelbaar onderwijs omvat de bovenbouw van havo of vwo, de basisberoepsopleiding (mbo2), de vakopleiding (mbo3) en de middenkader- en specialistenopleiding (mbo4). Hoog onderwijs omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

100. AlleCijfers, 2022.

101. AlleCijfers, 2025.

Vrijwel alle respondenten zien een risico op criminaliteit in een laag opleidingsniveau, mede omdat deze jongeren makkelijk beïnvloedbaar zijn en niet altijd het vermogen hebben om de gevolgen van hun acties te voorzien. Een van de respondenten uit het voortgezet onderwijs uit overigens zijn zorgen over jongeren met een hoge intelligentie, en geeft aan dat er een groep jongens en meiden zitten in het Venlose die zich heel goed weten te gedragen en op het manipulatieve af weten te handelen. Om deze groep maakt hij zich grote zorgen, omdat daar niet meteen het eerste zicht op is.

Drugsgebruik/verslaving

Meerdere studies geven aan dat drugsgebruik of verslaving bij jongeren kan leiden tot een verhoogde kans op crimineel gedrag.¹⁰²

Jongeren in Venlo beginnen vanaf hun 13^e/14^e levensjaar met het drinken van alcohol en het gebruik van drugs. Daarbij onderscheidt het Trimbos een groep die overmatig en zwaar drinkt en ook regelmatig op straat hangt. Wat betreft drugsgebruik starten jongeren met softdrugs (cannabis); ook zij worden gekenmerkt als ‘hangjongeren’. Het cannabisgebruik onder de Venlose jongeren is groot. Ook wordt harddrugsgebruik geconstateerd, zoals XTC en cocaïne. Daarnaast signaleert Trimbos de trend van vapegebruik.

Wat betreft jongvolwassenen zijn het met name de uitgaanders die voor en tijdens een stapvond veel drinken. Een wat aparte groep zijn (jongvolwassen) arbeidsmigranten; zij hebben geen stabiele basis en problematisch alcoholgebruik komt regelmatig voor. Hoeveel drugs jongvolwassenen in Venlo gebruiken is onbekend, maar wel lijkt het gebruik het grootst onder uitgaanders, arbeidsmigranten en jongvolwassenen zonder perspectief. Wederom gaat het om softdrugs zoals cannabis en harddrugs als XTC en cocaïne.¹⁰³

De gevolgen van het alcohol- en drugsgebruik van de jongeren in Venlo zijn – zo blijkt uit onderzoek van Trimbos – vooral merkbaar op gebied van school. Denk aan een achteruitgang van schoolprestaties, spijbelen/schoolverzuim en het niet behalen van een startkwalificatie. Andere gevolgen zijn overlast, het uit elkaar vallen van sociale netwerken en gezondheidsproblemen zoals verslaving.¹⁰⁴

Bovenstaande genoemde gevolgen van drugsgebruik worden beaamd door medewerkers bij de gemeente. Zij zien dat blowen een grote invloed heeft op de prestaties en de aanwezigheid van jongeren op school; jongeren komen daardoor vaker te laat of gaan helemaal niet meer naar school. Wanneer we de andere gesprekken met professionals erbij pakken, blijken de zorgen over drugsgebruik en de gevolgen daarvan breed gedeeld te worden. Respondenten in het sociale welzijnsveld, elders bij de gemeente, politie en de (jeugd)reclassering geven aan dat softdrugsgebruik (blowen) veel voorkomt onder de Venlose jongeren. Dat gebeurt al op jonge leeftijd. Parallel aan deze constatering ziet een jeugdreclasserder dat drugsgebruik maatschappelijk gezien steeds meer gedoogd wordt.

102. Ministerie van JenV, 2021; Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2024; Nourollah, Fatemeh & Farhad, 2015; Servaas, Weerman & Fisscher, 2021.

103. Sannen & Van Iperen, 2023

104. Sannen & Van Iperen, 2023.

Dat gaat gepaard met een normalisering van drugshandel. Een respondent uit het sociaal welzijnsveld en een jeugdreclasseerder geven aan dat wiet of hasj vaak op de pof wordt gekocht, waardoor een afhankelijkheidsrelatie ontstaat tussen de dealer en de jongere. Volgens deze respondenten is deze afhankelijkheidsrelatie een groot risico dat de jongere zelf criminele handelingen gaat ondernemen. De professionals hebben echter minder zicht op het harddrugsgebruik onder jongeren, maar een aantal stelt wel dat er veel meer risico's verbonden zijn aan harddrugs. Een van de respondenten benoemt specifiek het risico op geldproblematiek zoals schulden.

Een etnische minderheidspositie en culturele dissonantie

Wanneer een jongere behoort tot een etnische minderheid en daardoor achtergesteld wordt (minder kansen heeft, minderwaardige behandeling, buitgesloten van samenleving)¹⁰⁵ en – daaraan gerelateerd - culturele dissonantie wordt in de literatuur vaak in relatie genoemd tot jeugdcriminaliteit. Doordat jongeren opgroeien in twee (sterk) verschillende culturen, kan een jongere te maken krijgen met botsende normensystemen die leiden tot identiteitscrises, conflicten binnen het gezin en ook daarbuiten.¹⁰⁶

Venlo kent een grote diversiteit aan migratieachtergronden. Hoewel de meeste inwoners geen migratieachtergrond hebben (67,4%), zijn er ook inwoners met Duitse (19,1%), Poolse (13,8%), Turkse (12,4%) en Marokkaanse (9,3%) roots.¹⁰⁷ Wanneer we de focusgebieden met elkaar vergelijken, blijkt dat Venlo-Oost en (-) Zuid de meeste inwoners met een migratieachtergrond (36%) huisvest. Daarop volgt Tegelen met 30 procent, en tot slot Blerick met 22 procent. We zoomen verder in op de focuswijken per stadsgebied. Omdat in de diversiteit aan migratieachtergronden een onderscheid te maken is tussen westerse culturen (Duitsland en Polen) en de niet-westerse culturen (Turkije en Marokko), kijken we naar het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond. Gezien de definitie van culturele dissonantie, lijkt deze risicofactor het meest toepasselijk op personen die een andere cultuur behouden dan de westerse.

Tabel 5.3 – Stadsgebied Venlo-Oost en (-) Zuid – inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Niet-westerse migratieachtergrond	14,6%	20,6%	11,2%

Als we kijken naar Venlo-Oost en (-) Zuid, valt vooral de wijk Zuid op. Ruim een vijfde van de inwoners heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Dat is bijna twee keer zo veel als het gemiddelde in de gemeente Venlo.

105. De Boer, Ferwerda & Kuppens, 2022.; RIEC Limburg, 2023.

106. CBS, 2020.

107. Gemeente Venlo, 2024a.

In de wijk Op de Hei in Tegelen heeft 17,1 procent een niet-westerse migratieachtergrond. Daarmee scoort ook deze wijk hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

In onderstaande tabel 5.4 staat het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond per Blerickse wijk weergegeven. Daarin valt vooral Blerick-Noord op, met meer dan een kwart (28,6%) inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond. Vossener en Klingerberg hebben overigens ook een groot aantal inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond.

Tabel 5.4 – Stadsgebied Blerick – inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingerberg	Gemeente Venlo
Niet-westerse migratie-achtergrond	28,6%	11,8%	15,3%	20,4%	17,3%	11,2%

Uit de gesprekken met professionals blijkt dat een groot deel van de jongeren die opgenomen zijn in de persoonsgerichte aanpak van criminele jeugd een etnische migratieachtergrond hebben. Het gaat om jongeren met Syrische, Marokkaanse, Oekraïense en Poolse roots. Een van de gemeentemedewerkers, maar ook een professional van de Raad voor de Kinderbescherming licht toe dat het gaat om jongeren waarbij sprake is van botsende culturen. Dat uit zich volgens hen in twee vormen. Enerzijds groeien jongeren op in een gezin waarbij ouders het idee hebben dat buurtbewoners toezicht houden op kinderen die op straat zijn en hen corrigeren op afwijkend gedrag. In bepaalde culturen is daar namelijk sprake van; in Venlo echter niet. Anderzijds zien deze professionals dat jongeren aan het worstelen zijn met twee culturen; de cultuur thuis en de westerse cultuur in de Venlose maatschappij. Thuis zijn ouders (niet altijd) de Nederlandse taal machtig en begrijpen het Nederlandse systeem niet volledig. Dat heeft als gevolg dat jongeren zich verantwoordelijk voelen voor het gezinsleven thuis.

Gedragproblematiek en antisociale persoonlijkheidskenmerken

Antisociale persoonlijkheidskenmerken (ook wel gerelateerd aan een stoornissen) zoals: agressie, opstandigheid, regel- en norm-overschrijdend gedrag of vroegtijdig seksueel gedrag zijn risicofactoren voor crimineel gedrag.¹⁰⁸

Sommige jongeren vertonen dusdanig afwijkend gedrag dat zij onder jeugdhulp of jeugdzorg worden geplaatst. Onder jeugdzorg vallen alle jongeren die jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering krijgen. Omdat we hier over de risicofactor ‘antisociale persoonlijkheidskenmerken’ spreken, gaan we alleen in op de kwantitatieve informatie over jeugdhulp. Jeugdhulptrajecten variëren tussen 3 maanden en vier jaar of langer. In 2021 ontvingen 2340 jongeren jeugdhulp in Venlo. Voor andere Limburgse gemeenten

108. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.; Ministerie van JenV, 2021; RIEC Limburg, 2022; RIEC Limburg, 2023; Servaas, Weerman & Fisscher, 2021.

zoals Maastricht en Roermond geldt dat zij 2810 en 1715 jongeren hadden in een jeugdhulptraject.¹⁰⁹ De gemeente Venlo valt met haar aantallen tussen deze twee gemeenten in wat betreft jongeren met een jeugdhulptraject. Uit de cijfers blijkt niet waarom een jongere is opgenomen in een jeugdhulptraject. De gesprekken met professionals geven daar iets meer duidelijkheid over.

Op meer algemeen niveau, los gezien van betrokkenheid met criminaliteit, zien respondenten de ontwikkeling dat de jeugd egocentrischer lijkt dan een aantal jaren geleden en daardoor verhardt. Tegelijkertijd hebben jongeren moeite met het vormen van een identiteit, mede door de komst van sociale media, zo blijkt uit de gesprekken.

Meerdere professionals die in de uitvoering met Venlose jongeren werken, zien gedragsproblematiek als een grote risicofactor. Op de basisschool en middelbare school komt dergelijke problematiek al tot uiting. Zo geeft een professional uit het onderwijs aan dat kinderen veel last hebben gehad van de coronapandemie. Doordat zij geen structurele sturing kregen vanuit het onderwijs, maar ook niet vanuit thuis, zouden bepaalde kaders zijn kwijtgeraakt en zijn kinderen zichzelf meer gaan opvoeden. Volgens deze professional zijn kinderen daardoor brutaler en lijken ze daarnaast een sociale ontwikkelingsachterstand te hebben. Ook gemeentemedewerkers zien steeds meer jongeren met mentale problemen. Ook zij zien een oorzaak in de coronapandemie, maar ook in de lange wachtlijsten voor de hulpverlening.

Professionals uit de jeugdzorg en (jeugd)reclassering zien in hun Venlose casuïstiek veel jongeren met een licht verstandelijke beperking. Deze jongeren kunnen moeilijk reflecteren op hun eigen handelen en beseffen niet altijd welke gevolgen hun acties hebben. Daarnaast benoemen deze respondenten psychische problematiek bij zowel de jeugd als de jongvolwassenen. Bij een groot aantal jongeren in de jeugdzorg constateren professionals dat in het verleden al veel hulpverlening betrokken is geweest, maar de problematiek bij de jongeren aanhoudt. Denk aan problematiek zoals een ggz-diagnose, maar ook trauma's door huiselijk geweld of seksueel misbruik.

Naast de meer diagnostische problematiek, ziet één van de respondenten dat er veel angst heerst bij de risicovolle jongeren in Venlo. Angst voor hulpverlening, met name angst dat zijzelf of broertjes of zusjes vanwege problematiek uit huis worden geplaatst. Volgens haar leidt deze angst tot ongecontroleerde boosheid, waardoor de jeugd dingen gaat doen die niet mogen, zoals criminaliteit.

Negatieve levensgebeurtenissen

Negatieve levensgebeurtenissen¹¹⁰ worden ook erkend als risicofactor. Het gaat in dit geval om negatieve levensgebeurtenissen in de kindertijd, zoals geweld, misbruik of een echtscheiding van ouders, die in verband worden gebracht met antisociaal gedrag.¹¹¹ Een van de respondenten uit de jeugdzorg benoemt dat zij in haar casuïstiek veel jongeren ziet waarbij ouders een vechtscheiding hebben doorgemaakt. Een professional van de

109. CBS, 2021.

110. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.; RIEC Limburg, 2022.

111. Van den Heuvel, (masterscriptie), z.d.

RvdK stelt dat de jongeren in haar caseload vaak ‘een rugzakje’ hebben omdat zij het thuis niet gemakkelijk hebben gehad, waarbij ze niet kunnen vertrouwen op een veilige basis in de thuissituatie.

Op jonge leeftijd een delict plegen

Het op jonge leeftijd een delict plegen kan leiden tot ingroei en doorgroei in de criminaliteit.¹¹²

In het basisonderwijs zien respondenten dat kinderen zich al schuldig maken aan strafbare feiten zonder dat zij zich daar bewust van zijn. Een van de professionals geeft het voorbeeld van het delen van een kinderporno-sticker op sociale media. Ook een gemeentemedewerker constateert dat jongeren steeds jonger delicten plegen, bijvoorbeeld vanaf 10- of 11-jarige leeftijd. Daarover zegt hij: *‘Daar zijn er geen honderden van, maar je ziet de tendens ontstaan dat het jonger wordt.’*

Makkelijk en snel geld verdienen

Jongeren willen makkelijk en snel geld verdienen. Een ongunstige economische situatie maakt dat het moeilijker is voor jongeren om de eigen materiële wensen te vervullen. Om deze wensen toch te vervullen, is het mogelijk dat jongeren overgaan tot crimineel gedrag.¹¹³

Ook deze risicofactor wordt in Venlo onderkend door de professionals. Zo zien meerdere respondenten dat jongeren liever voor zichzelf willen beginnen en zoekende zijn hoe zij op die manier snel en veel geld kunnen verdienen. Over een reguliere baan zegt een van de professionals: *‘Jongeren komen voor een paar euro hun bed niet uit’*. Een ander zegt: *‘De droom is huisje, boompje, beestje, het liefst met een mooie auto en een mooie vrouw. Met het geld dat ze kunnen verdienen met regulier werk is dat moeilijk te bereiken.’* De drang om snel geld te verdienen gaat volgens een van de respondenten gepaard met een uitbreiding van het netwerk, wat een criminele pad kan openen. *‘Het aanzien, de dure kleding willen dragen en dat volhouden’* is volgens een respondent een trigger. Zo geeft een politiefunctionaris aan dat zij casussen kent waarbij jongeren zelf een netwerk aanboren om snel te kunnen cashen. Dat gebeurt volgens deze professional veel via Snapchat en Telegram, de anonieme online platforms. Als ze eenmaal in dat netwerk zitten en geproefd hebben van het snelle geld, zitten ze volgens een van de respondenten in een beloningssysteem dat te verleidelijk is om uit te stappen.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is zowel onderdeel van een negatieve levensgebeurtenis als een huishoudelijke risicofactor. Huiselijk geweld¹¹⁴ kan voorkomen tussen ouders/voogden/partners of tussen ouder(s) en kind. Kinderen die opgroeien in een huishouden waarbij zij

112. Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023.

113. CBS, 2020.

114. Ministerie van JenV, 2021; Van Deuren et al, 2021; en Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023; RIEC Limburg, 2023.

regelmatig blootgesteld worden aan geweld, hebben vaak last van posttraumatische klachten en groeien op met gewelddadig gedrag als de norm.¹¹⁵ Dit kan de kans op gewelddadig gedrag op latere leeftijd vergroten en het risico op crimineel gedrag doen toenemen.

Landelijk komen er jaarlijks rond de 125.000 meldingen binnen over huiselijk geweld bij Veilig Thuis.¹¹⁶ In Venlo zijn in 2023 ongeveer 1000 meldingen van huiselijk geweld ontvangen. In datzelfde jaar zijn er 880 casussen actief en 785 casussen gestart.¹¹⁷ In vergelijking met andere Limburgse gemeenten Maastricht en Roermond heeft Venlo meer meldingen van huiselijk geweld ontvangen in 2023. In de gemeente Maastricht zijn in datzelfde jaar 700 meldingen bij Veilig Thuis binnengekomen. Voor de gemeente Roermond zijn dat er 580.¹¹⁸ Deze cijfers zijn niet bekend voor de focusgebieden- en wijken.

Uit de gesprekken met respondenten blijkt dat er in het Venlose met enige regelmaat zorgen zijn over huiselijk geweld. Zo geeft een respondent uit het basisonderwijs meerdere voorbeelden waarbij een vermoeden is van huiselijk geweld. Als deze vermoedens worden nagevolgd blijkt sprake te zijn van meervoudige problematiek bij de ouders (daarover later meer). In één van de casussen die ze beschrijft blijkt ook sprake te zijn van analfabetisme en een laag IQ bij de ouder. Daarnaast geeft een respondent aan dat in sommige huishoudens het genormaliseerd is dat ouders een kind mogen slaan. Een van de andere respondenten, werkzaam in het sociale welzijnsveld, geeft aan dat de doelgroep waar zij mee werkt 'ook wel mishandeld wordt door eigen familie'.

Persoonlijke problematiek bij ouder(s)

Persoonlijke problematiek bij ouder(s), zoals een verslaving, psychische problematiek, echtscheidingen en beperkte opvoedingsvaardigheden zijn van invloed op de eerdergenoemde persoonlijke risicofactoren van 'antisociale persoonlijkheidskenmerken' en 'drugsgebruik of -verslaving' en 'negatieve levensgebeurtenissen'.¹¹⁹ Kinderen van verslaafde ouders of van ouders die psychische problematiek ondervinden zijn zelf ook kwetsbaar voor dergelijke problematiek of zoeken andere uitingsvormen om daarmee om te kunnen gaan, zoals crimineel gedrag.¹²⁰

Gebeurtenissen zoals echtscheidingen zijn ook van grote invloed op een kind. Niet alleen zijn emotionele problemen en gedragsproblemen het gevolg¹²¹; zo blijkt dat kinderen van gescheiden ouders in de jaren na de echtscheiding een grotere kans hebben op crimineel gedrag dan kinderen uit een 'compleet' gezin.¹²² Een echtscheiding bij

115. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.^a

116. Nederlands Jeugdinstituut, 2023.

117. Gemeente Venlo, 2023a.

118. CBS, 2023.

119. Ministerie van JenV, 2021; Nourollah, Fatemeh & Farhad, 2015; Spanjaard, 2019; Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023; RIEC Limburg, 2022; Servaas, Weerman & Fisscher, 2021.

120. Jansma, Jansen, Willems & Anthonio, 2016; Lammers, Soe-Agnie, Haan, Bakkum, Pomp & Nijman, 2014.

121. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.^b

122. Van der Rakt, 2011.

ouders kan ook van invloed zijn op de persoonlijke risicofactoren bij een kind, aangezien een scheiding onderdeel kan zijn van ‘negatieve levensgebeurtenissen’ zoals eerder beschreven.

Tot slot kunnen ouders (of een ouder/verzorger) beperkte opvoedingsvaardigheden hebben. Dat kan ontstaan doordat opvoeders zelf belemmerd worden door bovenstaande problematiek of wanneer sprake is van een kind met gedragsproblemen.¹²³ Daardoor zijn opvoeders niet altijd in staat om de juiste grenzen te stellen aan hun kind of om hun kind de nodige sturing te kunnen bieden. Daardoor kan een kind sneller in aanraking komen met criminaliteit.

De professionals zien dat persoonlijke problematiek bij Venlose ouders veel voorkomt. Respondenten uit het basisonderwijs zien bijvoorbeeld moeders met een groot problematisch verleden waardoor zij in aanraking komen met een verkeerde partner, waardoor de problematiek alleen maar toeneemt. Meerdere respondenten zien ouders waarvan bekend is dat zij drugs gebruiken, drugsverslaafd zijn, of zelf geweld of trauma’s hebben meegemaakt. Gemeentemedewerkers zien in hun casuïstiek veel ouders die in hun eigen kindertijd ‘diep beschadigd’ zijn geraakt, en het lastig vinden om hun kinderen mee te geven wat ze zelf niet geleerd hebben.

Volgens verschillende respondenten begrijpen ouders ook niet altijd alles als het om hun kinderen gaat en weten niet meer hoe hun kind de juiste sturing te geven. Deze pedagogische onmacht leidt volgens hen tot een bepaalde onzekerheid bij ouders, met als gevolg dat zij een groot beroep doen op de zelfstandigheid van hun kind. Een medewerker bij het voortgezet onderwijs kan zich goede voorstelling maken van Venlose ouders die een opstapeling van problemen hebben die hen ver boven het hoofd stijgen, denk bijvoorbeeld aan werkloosheid of een gezondheidsproblemen. Over het algemeen beschrijven de respondenten de situatie dat sommige ouders in Venlo vastlopen op verschillende leefgebieden, waardoor hun kind minder sturing krijgt en het risico op criminaliteit vergroot.

Opgroeien in een eenoudergezin

Een eenoudergezin kan ontstaan door een scheiding (zie eerdergenoemde risicofactor), maar ook door het overlijden van een ouder of wanneer een van de ouders vanaf de geboorte al niet meer in beeld is. Hoewel een scheiding van ouders op zichzelf een risicofactor kan zijn, maakt het overigens niet uit hoe het eenoudergezin is ontstaan wat betreft het risico op crimineel gedrag van een kind. Wel is de leeftijd van het kind relevant wanneer het eenoudergezin ontstaat. Hoe jonger een kind is, hoe groter de kans is op crimineel gedrag.¹²⁴

In Venlo zijn er 4533 jongeren die opgroeien in een eenoudergezin. Wijkspecifieke cijfers zijn er niet, maar om toch een indicatie te geven van de locatie waar de eenoudergezinnen zich bevinden zoomen we in op de verschillende stadsgebieden.

123. Ministerie van JenV, 2021.

124. Kroese, 2022; Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023; RIEC Limburg, 2022.

Tabel 5.5 – Stadsgebied Blerick - percentage eenoudergezinnen per wijk (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
Eenoudergezinnen	13,5%	8,5%	8,1%	6,1%	10,4%	6,9%

Hoewel alle wijken (op Vossener na) gemiddeld een hoger percentage eenoudergezinnen hebben in vergelijking met de gemeente, vallen er twee op. Zowel Blerick-Noord als Klingenberg heeft een aanzienlijk hoog percentage eenoudergezinnen.

Voor Op de Hei, de wijk gelegen in stadsgebied Tegelen, geldt eveneens dat er een relatief hoog percentage eenoudergezinnen woont (10%).

Tabel 5.6 – Stadsgebied Venlo-Oost en -Zuid - percentage eenoudergezinnen per wijk (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Eenoudergezinnen	10,5%	7,6%	6,9%

Voor stadsgebied Venlo-Oost-Zuid en -Zuid geldt ook dat beide focuswijken hoger scoren wat betreft eenoudergezinnen. Met name Venlo-Oost-Zuid valt op met een percentage van 10,5.

Niet veel respondenten spreken over eenoudergezinnen als risico verhogende factor voor jeugdcriminaliteit in Venlo. Meerdere professionals zien echter wel dat er sprake is van gebroken gezinnen door een scheiding, waarbij ouders niet goed meer met elkaar communiceren en soms 'extreme' ruzies hebben. Een van de respondenten uit het basis-onderwijs ziet de ontwikkeling dat ouders als goedmakertje de beste vriend of vriendin spelen van zoon of dochter. *'Maar die moet je opvoeden en grenzen aan stellen. Daar gaat het echt mis. Kinderen maken daar ook wel misbruik van'*, aldus deze respondent.

Familiebanden binnen de (georganiseerde) criminaliteit

Crimineel gedrag van ouders, broers of zussen kunnen als negatief voorbeeld/rolmodel gelden. Het is mogelijk dat het kind of de jongvolwassene het criminele gedrag van de betreffende familieleden gaat kopiëren.¹²⁵

De professionals verschillen van mening als het gaat over de mate waarin criminele familiebanden of criminele families voorkomen in Venlo. De een geeft aan dat er wel eens sprake van is, maar dat het niet heel dominant is. Anderen spreken over casuïstiek waarbij voornamelijk vaders onderdeel zijn van een crimineel circuit; in enkele gevallen is een broer of zus crimineel betrokken of zijn er indirecte familiebanden zoals een oom of tante. Een van de respondenten beschrijft het patroon dat een vader lid is van een motorclub en zoons aansluiten bij (een bijeenkomst) van de club. De respondent in kwestie zegt dat het vaak geen vooropgezet plan is om zoons mee te nemen in criminele activiteiten, zoals

125. Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2024; Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023; Ministerie van JenV, 2021; CBS, 2020; en Nederlands Jeugdinstituut, z.d.; RIEC Limburg, 2022; RIEC Limburg, 2023.

volgens hem wel vaak gesuggereerd wordt. Het komt overigens wel voor dat jongeren ook bewust bij motorclubs worden betrokken. In ieder geval zit er een jong, beïnvloedbaar persoon tussen volwassen mannen waar eigen inziens andere wetten voor gelden. De regels, hiërarchie en broederschap kunnen een grote indruk achterlaten bij een jongere. Het is voor hen namelijk belangrijk om ergens bij te horen (daarover later meer). Een motorclub kan daar het antwoord op zijn, maar daar moet wel een tegenprestatie voor geleverd worden. Onbekend is welke, maar een respondent geeft aan dat het niet uitmaakt als die tegenprestatie de wetten breekt.

Een zwakke ouder-kind relatie

De kwaliteit van sociale binding tussen ouders en kind kan ook een van de oorzaken zijn van crimineel gedrag. Onderzoek toont aan dat negatieve interacties (zoals conflicten) tussen ouder en kind en een zwakke ouder-kind relatie¹²⁶ de kans op jeugddelinquentie vergroot.¹²⁷ Uit de gesprekken met professionals blijkt niet dat er veel sprake is van een slechte sociale binding tussen ouder(s) en kind in Venlo, voor zover de professionals daar zich op hebben. Slechts één respondent geeft aan dat zij wel eens hechtingsproblematiek tussen ouder en kind constateert.

Conclusie over individuele en gezinsfactoren

Hoewel niet alle risicofactoren lokaal te specificeren zijn aan de hand van kwantitatieve en/of kwalitatieve data, kunnen we wel iets zeggen over welke wijken meer risicovol zijn voor jongeren om in op te groeien. Dat kan voornamelijk op basis van de kwantitatieve informatie over de risicofactoren 'etnische minderheid', 'culturele dissonantie' en 'laag opleidingsniveau' en 'opgroeien in een eenoudergezin.' Geconcludeerd kan worden dat alle Venlose focuswijken hoger scoren op de kwantificeerbare risicofactoren dan het gemiddelde van de gemeente. Eén wijk springt er overigens bovenuit. Blerick-Noord heeft met een aanmerkelijk hogere score op al de gepresenteerde informatie een opstapeling van factoren die risicoverhogend werken voor jongeren om met criminaliteit in aanraking te komen.

De kwalitatieve data zijn niet wijkspecifiek besproken, maar meer voor Venlo breed. Tijdens de interviews is namelijk gebleken dat de zorgen van respondenten over de jeugd niet wijkafhankelijk zijn. Ook destilleren we uit de gesprekken dat in Venlo sprake is van een opstapeling van factoren die risicoverhogend werken. Professionals die werkzaam zijn in zowel het beleid als in de uitvoering hebben grote zorgen over het softdrugsgebruik onder jongeren. Daarnaast wordt in de reflectie op risicovolle en criminele jongeren op geaggregeerd niveau gesproken over zorgen met betrekking tot multiproblematiek, zowel bij opvoeders als bij jongeren. Daarbij noemen respondenten een licht verstandelijke beperking, psychische problematiek, de ontwikkeling dat jongeren graag snel en veel geld willen verdienen en familiebanden in de criminaliteit. In iets mindere mate zijn zorgen geuit over huiselijk geweld, opgroeien in een eenoudergezin en een zwakke ouder-kind relatie. Als we een vergelijking maken tussen de Venlose situatie en wat bekend is in de wetenschappelijke

126. Ministerie van JenV, 2021; Dykstra & De Valk, 2007; Groefsema, Heist, Van Hulsen & Kok, 2012 (thesis); Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023.

127. Op de Laak, 2021.

literatuur, wijkt de lokale situatie niet veel af van wat de bekende individuele en gezinsfactoren die risicoverhogend kunnen zijn voor jeugdcriminaliteit.

5.1.2 Vrienden en de (sociale) omgeving als risicofactoren

Meerdere sociale omgevingsfactoren zijn van grote invloed op eventueel crimineel gedrag bij jongeren. Met name de sociale omgeving, die bestaat uit vrienden, klasgenoten en kennissen, heeft veel invloed op een jongere. De netwerken van de sociale omgeving bevinden zich zowel in het fysieke domein (op straat en in de klas), als in het online domein (sociale media, online games). Omdat de sociale omgeving zeer persoonsafhankelijk is en zo goed als niet kwantificeerbaar, wordt de situatie in Venlo voornamelijk geschetst op basis van gesprekken met professionals.

Het onderwijs maakt een groot onderdeel uit van de sociale leefomgeving van een jongere, maar biedt overigens meer dan alleen een sociaal netwerk. Naast de reguliere lessen krijgen jongeren de kans om zich persoonlijk te ontwikkelen op het gebied van sociale vaardigheden en zelfstandigheid. Bovendien bereidt het onderwijs jongeren voor op een vervolgopleiding en/of het betreden van de arbeidsmarkt. Omdat jongeren vanaf hun 5^e tot 16^e levensjaar leerplichtig zijn, biedt onderwijs hun ook een structurele dagbesteding. Deze risicofactoren zijn wel meer kwantificeerbaar en worden daarom op basis van kwantitatieve en kwalitatieve informatie beschreven.

Vrienden of kennissen in de criminaliteit, groepsdruk en status

Wanneer een jongere vrienden of kennissen heeft in de criminaliteit, is het een relatief makkelijke stap om dezelfde weg te volgen.¹²⁸ Dat hangt samen met groepsdruk¹²⁹ van en status vergaren bij leeftijdsgenoten.¹³⁰ Jongeren hechten namelijk een grote waarde aan de 'goedkeuring' van leeftijdsgenoten en vertonen gedrag dat geaccepteerd wordt binnen de groep.¹³¹ Wanneer een jongere zich in een criminele vriendengroep of kenniskring bevindt, is hij of zij sneller geneigd om ook crimineel gedrag te vertonen. Niet alleen wordt van jongeren verwacht dat zij zich in de fysieke wereld op een bepaalde manier gedragen. Online hebben leeftijdsgenoten dezelfde verwachtingen. Ook daar is het krijgen van erkenning belangrijk. Daardoor zijn ook de online groepsdynamische processen van invloed op het ontstaan van delictgedrag bij jongeren.¹³²

Zeker in de puberjaren spelen vrienden een grote rol in het leven van een jongere. Dat wordt ook erkend door de gesproken respondenten. Vooral professionals die één op één contact hebben met de jongeren geven aan dat jongeren gehoord, gezien en geliefd willen worden. Een jongerenwerker geeft daarbij aan dat vrienden in de puberteit en de

128. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.; Völker Baerveldt & Driessen, 2015; Servaas, Weerman & Fisscher, 2021.

129. ZVH Hollands Midden, 2023; RIEC Limburg, 2022.

130. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.^c

131. Adjimbaks, Klapwijk & Van den Enden, 2020.

132. Adjimbaks, Klapwijk & Van den Enden, 2020.

erkenning daarvan nog wel belangrijker is dan van bijvoorbeeld ouders. Een medewerker van het voortgezet onderwijs ziet dat deze ontwikkeling vanaf de middelbare school begint te spelen. *‘Dan zien ze de grote jongens op straat hangen en dan willen ze meedoen met de stoere boys. Als er dan dingen gebeuren waarvan jongeren denken dat het eigenlijk niet kan, wordt het heel moeilijk voor hen om nee te zeggen.’* Een jongerenwerker onderschrijft dit en geeft aan dat jongeren er niet voor terugdeinzen om criminele dingen te doen als dat betekent dat ze bij een groep horen. Daaruit is op te maken dat jongeren niet altijd actief onder druk worden gezet om crimineel te handelen, maar deels uit een intrinsieke motivatie handelen. Volgens een professional werkzaam bij de gemeente weten jongeren vaak wel dat een bepaalde groep geen goede omgeving voor hen is, maar, zo legt hij uit: *‘als ze daar afstand van nemen staan ze er alleen voor’*. Een van de respondenten ziet oorzaak van deze intrinsieke motivatie in de coronapandemie. *‘Veel jongeren hebben tijdens corona in sociaal isolement gezeten en zoeken naar verbinding bij een groep om een sociaal netwerk op te zetten.’* Eenmaal onderdeel van zo’n groep, is de verleiding voor criminele activiteiten constant aanwezig, zo geeft een van de respondenten aan. Jeugdreclasseerders, raadsonderzoekers en gemeenteprofessionals zien daarin een netwerk waar het op een gegeven moment heel lastig wordt voor de jongeren om uit te stappen, voornamelijk omdat deze groep de jongeren de erkenning biedt waar ze naar verlangen.

Een gemeenteprofessional onderscheidt twee typen jongeren in de Venlose groepen. Enerzijds zijn er leiders, anderzijds zijn er meelopers. De meelopers zijn volgens hem ook in twee te verdelen: *‘die er wel bij zijn maar zich afwezig houden en meelopers die pushen.’*

Ongestructureerde tijdsbesteding in de digitale wereld

Een ongestructureerde tijdsbesteding in de digitale wereld (geen georganiseerde activiteiten en toezicht) zorgt ervoor dat de kans op online crimineel gedrag toeneemt.¹³³ Het online domein is altijd toegankelijk en anoniem, met vaak weinig toezicht (wat overigens ouder-afhankelijk is). Daarnaast is de pakkans – ten opzichte van criminaliteit in het fysieke domein – een stuk kleiner. Of ongestructureerde tijdsbesteding online ook een risicofactor is voor criminaliteit in de fysieke omgeving is echter onbekend.

Professionals in de uitvoering zien dat ouders geen zicht hebben op wat er op sociale media gebeurt en geven unaniem aan zorgen te hebben over de invloed van het online domein. In eerste instantie zitten de zorgen in een ontwikkeling na corona. Volgens een jongerenwerker bevinden heel veel Venlose jongeren zich in groepen over complottheorieën, zoals Illuminatie.¹³⁴ De pandemie lijkt ervoor te hebben gezorgd dat jongeren een angst hebben ontwikkeld voor een verborgen agenda van de overheid, waardoor het vertrouwen in deze instanties is verdwenen.

Een andere ontwikkeling die respondenten zien is dat steeds meer jongeren op een jongere leeftijd sociale media gebruiken. Een professional zegt daarover: *‘Elke groep zes,*

133. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.^c

134. Illuminatie verwijst naar een geheime elitegroep die in het geheim de wereld zou besturen door de politiek, economie en/of de culturele trends te manipuleren.

zeven en acht leerling heeft sociale media.’ Een jongerenwerker concretiseert haar zorgen. *‘Online is zo kwetsbaar. Jongeren willen zo veel mogelijk likes, daardoor hebben ze vaak openbare profielen waardoor iedereen hen kan volgen en zien wat zij op sociale media zetten. Iedereen kan je dan ook aanspreken.’*

Een aantal respondenten benoemt dat normvervaging in grote mate voorkomt in de online omgeving. Wat men fysiek normaal acht, heeft in de online omgeving een andere vorm gekregen. Zo komt pesten via sociale media vaak voor; denk daarbij aan gedragingen zoals het uitsluiten van een individu van een groepschat, het delen van vernederende foto’s of plaatjes (*exposen*) en roddelen. Een respondent geeft aan: *‘Niemand neemt het voor elkaar op. Het is survival of the fittest’.* Bovendien is er sprake van online groepsdruk en *challenges*. Een *challenge* is een video-opdracht die anderen uitnodigt om dezelfde opdracht uit te voeren. Dit kan onschuldig zijn – zoals de *ice bucket challenge* waarbij iemand een emmer met ijswater over zichzelf heen gooit – maar kan ook een gevaarlijke vorm aannemen. Zo noemt een medewerker van de gemeente een gevaarlijke *challenge* die ten tijde van de coronapandemie speelde: jongeren moesten een bepaalde drug innemen voor de camera en dan filmen wat er gebeurde. Volgens deze respondent gaat het dan om een kind die op zijn of haar eigen slaapkamer zat en de drugs innam.

Tot slot uit een politiefunctionaris haar zorgen over de online verdienmodellen die worden gepromoot op TikTok. Een jongere heeft dan geen diploma nodig, maar hoeft alleen cursus te volgen om “rijk” te worden. Dat is volgens deze respondent een groot negatief voorbeeld jongeren die geen zicht hebben op de lange termijngevolgen.

De kijk van jongeren op het online domein

Jongeren van middelbare schoolleeftijd geven aan veel Snapchat en TikTok te gebruiken. Snapchat lijkt vooral een medium te zijn waarmee jongeren het contact met elkaar opzoeken en met elkaar afspreken. Soms posten jongeren een Story met: “We zijn [locatie], wie komt ook?”. Volgens een van de meiden lijkt Snapchat vooral een bron voor ruzies te zijn en deze onderling uit te vechten. Een aantal andere jongeren vertelt over een Snapchat groep waarin leerlingen worden uitgescholden en “rare” foto’s worden geplaatst. Een meisje vertelt over een medeleerling die seks in ruil voor geld leek te adverteren.

Wat betreft Telegram, worden meerdere voorbeelden van groepen gegeven waar jongeren zich in bevinden. Zo zijn er kanalen waarop ze nieuws volgen, maar ook groepen waarin informatie staat over snelheidscontroles en flitspalen. Eén jongen weet te vertellen dat een drugsdealer diezelfde contacten uit die groep gebruikt om reclame te maken voor zijn drugs-handel via Whatsapp.

Niet alleen sociale media, maar ook gamen is ook erg populair bij de jongeren die zijn gesproken voor dit onderzoek. Zo zijn er online games waarbij jongeren in contact kunnen komen met personen over de hele wereld. Zo vertelt een jongen dat hij via een game bevriend is met iemand uit India en Pakistan. Hij geeft aan online meer vrienden te hebben dan op school.

Kortom: het online domein is enorm dynamisch en is een verweven met de fysieke leefwereld voor jongeren. Een van de jongere respondenten geeft aan dat sommige jongeren door sociale media het idee krijgen dat school niet nodig is om geld te verdienen. Filmpjes van

influencers lijken dit idee te voeden, maar ook worden jongeren direct gevraagd voor klusjes waarvoor geen opleiding nodig is.

Spijbelen

Wanneer jongeren veel spijbelen, missen zij een zekere sociale controle.¹³⁵ Bovendien missen zij (delen van) de kennis en vaardigheden en een gezonde sturing aan persoonlijke ontwikkeling, waardoor zij een verhoogd risico lopen om niet aan het werk te kunnen gaan en criminele activiteiten uitvoeren. Als jongeren zich tijdens het spijbelen op straat bevinden, kunnen zij in aanraking komen met criminele netwerken of uit verveling criminele activiteiten gaan uitvoeren.

Een professional van de RvdK ziet schoolverzuim als een 'red flag' als het gaat om zorgen over een jongere. Wanneer de respondenten van de RvdK tijdens het gesprek kijken naar hun caseload aan schoolverzuimonderzoeken, lijken de cijfers Limburg breed erg teruggelopen te zijn in aantal. Specifiek kijkend naar Venlo, ziet deze professional dat ook daar de cijfers erg laag zijn en naar vermoeden geen representatief beeld geven van alle schoolverzuimers. Dat leidt tot zorgen, want dat betekent dat niet alle meldingen van schoolverzuim bij de RvdK terecht komen, aldus deze respondenten. Ook respondenten uit het voortgezet onderwijs uiten zorgen over schoolverzuim. Daarover zegt een professional: *'Zolang jongeren op school zijn kun je ze nog controleren. Leerlingen die niet meer naar school zijn, zijn gevaarlijk en verliezen we de grip op.'* Daarnaast komt erbij kijken dat een andere respondent aangeeft dat *'de norm om schoolgang te bevorderen niet overal in Venlo met de paplepel wordt ingegoten.'*

Rondhangen op straat

Het rondhangen van jongeren op straat wordt vaak geassocieerd met een risico op criminaliteit.¹³⁶ Met name als jongeren op straat zich vervelen of iets zien dat triggerend werkt, leidt dat vaak tot crimineel gedrag.¹³⁷ Dat risico hangt overigens wel af van de hanglocatie.¹³⁸ Daarnaast kunnen jongeren op straat in aanraking komen met personen die al betrokken zijn in het criminele circuit. Ook in Venlo zien de professionals dat jongeren veelvuldig op straat hangen. Respondenten zien dat jongeren zich 's avonds of 's nachts ophouden op straat en zich conformeren aan het straatleven. In veel gevallen is het de respondenten niet helemaal duidelijk wat daar gebeurt; soms is het overduidelijk dat een jongere bijvoorbeeld aan het dealen is. Wel benoemen onder andere gemeentemedewerkers dat het straatleven in de focusgebieden kwetsbaar is, waarbij jongeren een grote kans hebben om in aanraking te komen met overlastgevende en/of criminele

135. Ministerie van JenV, 2021; Nederlands Jeugdinstituut, z.d.

136. NSCR, 2024.

137. RIEC Limburg, 2022.

138. NSCR, 2016.

jongeren of jongvolwassenen. Ouders weten vaak niet weten wat hun kinderen op straat uitvoeren, aldus meerdere professionals.

Weinig schoolsucces

Matige schoolprestaties kunnen leiden tot spanning, teleurstelling en frustratie, welke het zelfbeeld van een jongere negatief beïnvloeden.¹³⁹ Het ‘falen’ op school kan een criminele carrière aantrekkelijk doen lijken en – op dat moment – een toekomstperspectief bieden.¹⁴⁰

De gemeente Venlo houdt cijfers bij over de achterstandsscore van basisscholen. Deze score zegt iets over de mate waarin leerlingen op school ‘een achterstand’ hebben. Een achterstand relateert niet direct aan weinig schoolsucces, maar maakt de kans daarop echter wel groter. Een leerachterstand zegt namelijk iets over de cognitieve capaciteiten van een leerling, welke een grote voorspellers zijn van schoolsucces.¹⁴¹ De achterstandsscore zegt iets over in welke mate een school (extra) subsidies krijgt voor een leerling vanwege een leerachterstand. De basisscore is 0,0. Hoe hoger de score, hoe meer subsidie een school krijgt en hoe meer leerlingen van een school een achterstand hebben. Deze cijfers zijn voor elk focusgebied en de bijbehorende wijken bekend.

Tabel 5.7 – Wijkanalyse stadsgebied Blerick – achterstandsscore school in de buurt (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
<i>Achterstandsscore school in de buurt (basisonderwijs)</i>	2,7	3,0	1,2	1,5	4,8	1,5

In bovenstaande tabel 5.7 is te zien dat drie wijken in Blerick een hogere achterstandsscore hebben dan het gemiddelde van het basisonderwijs in de gemeente (Noord, Midden en Klingenberg). Het basisonderwijs in Klingenberg valt vooral op.

Voor het basisonderwijs in de Tegelse wijk Op de Hei geldt een achterstandsscore van 1,9. Dat ligt relatief dicht bij het gemeentelijk gemiddelde van 1,5.

Tabel 5.8 – Wijkanalyse stadsgebied Venlo-Oost en (-) Zuid – achterstandsscore school in de buurt (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
<i>Achterstandsscore school in de buurt</i>	3,8	2,3	1,5

139. Ministerie van JenV, 2021; Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023.

140. Servaas, Weerman & Fisscher, 2021.

141. Kennisrotonde, 2018.

Tot slot kijken we naar de achterstandsscore van het basisonderwijs in Venlo-Oost en (-) Zuid; beide wijken hebben een hogere score hebben dan het gemiddelde in de gemeente Venlo. Vooral Venlo-Oost-Zuid valt op met een score van 3,8.

Over het schoolsucces wijden professionals niet veel uit. Een van de respondent noemt wel dat jongvolwassenen veel moeite hebben met het kiezen van een opleiding, waardoor zij veel ‘opleidinghoppen’. Daarover zegt een gemeentemedewerker: *‘Jongeren die met hun 3^e of 4^e opleiding bezig zijn, dat is niet goed voor het zelfbeeld.’*

Voortijdig schoolverlaten

Er zijn verschillende redenen die kunnen leiden tot voortijdig schoolverlaten.¹⁴² Denk bijvoorbeeld aan een gebrek aan motivatie, persoonlijke omstandigheden zoals problemen thuis, groepsdruk of armoede. Jongeren die het onderwijs verlaten zonder een kwalificatie hebben over het algemeen minder keuzevrijheid in een baan, ook is het voor hen moeilijker om een (goede) positie op de arbeidsmarkt te verwerven.¹⁴³ Een criminele carrière kan een van de alternatieven zijn om toch een inkomen te generen.¹⁴⁴

We kijken zowel naar het aandeel voortijdig schoolverlaters in het voortgezet onderwijs als naar het percentage 18 tot 23-jarigen met een startkwalificatie. Deze gegevens zijn voor elke focuswijk bekend. In tabel 5.9 staan de cijfers voor de wijken in Blerick weergegeven. Wat voortijdig schoolverlaters betreft, vallen vooral Blerick-Noord en -Zuid op. Het percentage voortijdig schoolverlaters is daar (bijna) twee keer zo groot als het gemiddelde van de gemeente. Als we kijken naar het aantal jongvolwassenen met een startkwalificatie is Blerick-Zuid ook opvallend. Deze wijk heeft het hoogste percentage voortijdig schoolverlaters van alle wijken, maar tegelijkertijd ook het hoogste percentage jongvolwassenen met een startkwalificatie. Blerick-Noord springt er overigens ook uit met minder dan de helft van de 18- tot 23-jarige jongvolwassenen die een startkwalificatie heeft.

Tabel 5.9 – Stadsdeel Blerick - voortijdig schoolverlaters en 18-23-jarigen met een startkwalificatie (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
<i>Vroegtijdig schoolverlaters (voortgezet onderwijs)</i>	11,0%	8,0%	12,0%	8,0%	9,0%	5,8%
<i>18-23-jarigen met startkwalificatie)</i>	47,0%	54,0%	59,0%	55,0%	55,0%	59,6%

Dezelfde cijfers hebben we bekeken voor Tegelen. In onderstaande tabel 5.10 staan de gegevens voor de Tegelse focuswijk weergegeven.

142. Ministerie van JenV, 2021; School en Veiligheid, 2024.

143. CBS, 2020b.

144. RIEC Limburg, 2023.

Tabel 5.10 – Stadsdeel Tegelen - voortijdig schoolverlaters en 18-23-jarigen met een startkwalificatie (2021)

	Op de Hei	Gemeente Venlo
Vroegtijdig schoolverlaters (voortgezet onderwijs)	4,0%	5,8%
18-23-jarigen met startkwalificatie	55,0%	59,6%

Zowel voor het aandeel vroegtijdig schoolverlaters als jongvolwassenen met een startkwalificatie is Op de Hei niet erg opvallend. Relatief gezien heeft de wijk zelfs minder vroegtijdig schoolverlaters dan het gemiddelde van de gemeente.

Tot slot kijken we naar de situatie in Venlo-Oost en (-) Zuid. In tabel 5.11 is te zien dat het aandeel vroegtijdig schoolverlaters in de focuswijken niet sterk afwijken van het gemeentelijk gemiddelde. Hetzelfde geldt voor Venlo-Oost-Zuid wat betreft jongvolwassenen met een startkwalificatie. Venlo-Zuid heeft echter wel aanmerkelijk minder jongvolwassenen met een startkwalificatie ten opzichte van de gemeente.

Tabel 5.11 – Stadsdeel Venlo-Oost en (-) Zuid - vroegtijdig schoolverlaters en 18-23-jarigen met een startkwalificatie (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Vroegtijdig schoolverlaters	7,0%	6,0%	5,8%
18-23-jarigen met startkwalificatie	57,0%	46,0%	59,6%

Als we een van de gemeenteprofessionals spreken, blijkt dat thuiszittersproblematiek zeker speelt in het Venlose. *‘Ook omdat er een stop is op aannames bij speciaal onderwijs. De aanvragen nemen toe, maar leerlingen kunnen niet meer geplaatst worden terwijl zij een forse ondersteuningsbehoefte hebben’*, aldus deze respondent. Daarnaast ziet zij dat ook kinderen in het regulier onderwijs uitvallen, vervolgens nergens naar toe kunnen en uit verveling bij de verkeerde groepen aanhaken. Volgens meerdere respondenten is schooluitval een grote risicofactor als het gaat om criminaliteit. Een van de andere gemeentemedewerkers geeft overigens aan dat sommige jongeren ‘gewoon niet gemaakt zijn voor school’.

Werkomgeving

Naast vrienden en kennissen, speelt de werkomgeving ook een rol in de risico's op crimineel gedrag. Wanneer een jongere zich in een werkomgeving bevindt waarin sociale banden met personen in de georganiseerde criminaliteit ontstaan,¹⁴⁵ is de kans ook groter dat hij of zij daarmee in aanraking komt.

145. Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2024.

De professionals hebben niet veel zicht op de werkomgeving van jongeren, maar een aantal schetsen wel een zorgelijk beeld. Zo geeft een van de respondenten aan dat een filiaal van een horecaketten reeds is gesloten; men had het vermoeden dat veel jongeren die daar als bezorger werkte meer afleverde dan alleen het eten. Deze respondent geeft aan dat er aanwijzingen waren dat jongeren drugspakketjes vervoerden.

Meerdere respondenten zien dat jongeren zelf onderneminkjes starten, voornamelijk online. Vaak hebben de jongeren niet door dat deze handels illegaal zijn, bijvoorbeeld bij de verkoop van nepmerkkleding of vapes. Het is de respondenten niet bekend waar zij deze handelswaar vandaan halen.

Conclusie over vrienden en de (sociale) omgeving als risicofactoren

Omdat de risicofactoren in de sociale omgeving niet kwantificeerbaar zijn, hebben we aan de hand van gesprekken met professionals geprobeerd inzicht te krijgen in de lokale situatie. Dit is wederom voor heel Venlo gedaan. Uit de gesprekken blijkt dat er vooral grote zorgen zijn over de groepsdruk, status en het gevoel dat jongeren ergens bij willen horen. Als jongeren eenmaal onderdeel zijn van een groep die criminele activiteiten uitvoert, is het lastig voor hen om 'nee' te zeggen tegen deze activiteiten en om uit de groep te stappen. Daarnaast zien professionals een risico op criminaliteit in de thuiszittersproblematiek, waarbij jongeren niet meer naar school gaan, en het opstarten van eigen (illegale) handels. Hoewel alle respondenten aangeven dat het online domein platforms met zich meebrengt die ook risicoverhogend werken voor criminaliteit, worden deze zorgen niet geconcretiseerd, simpelweg omdat het zicht daarop grotendeels ontbreekt. Met deze risicoverhogende factoren lijkt de lokale situatie in Venlo niet veel af te wijken van wat (landelijk) bekend is in de literatuur als het gaat risicoverhogende factoren in de sociale omgeving.

Als we kijken naar de kwantificeerbare risicofactoren in het onderwijsdomein, richten we ons op de 'voortijdig schoolverlaters' en 'weinig schoolsuccessen'. Op het gebied van voortijdig schoolverlaters scoort Blerick-Zuid het hoogst; maar liefst twee keer zo veel als het gemeentelijk gemiddelde. Zuid wijkt echter niet erg af van het gemeentelijk gemiddelde als we kijken naar de jongvolwassenen met een startkwalificatie. Daar blijkt Blerick-Noord wederom het minst positief uit de verf te komen; minder dan de helft van de jongvolwassenen heeft een startkwalificatie. Dat tezamen met het relatief hoge aandeel voortijdig schoolverlaters (1 procent minder dan Zuid) maakt dat Blerick-Noord meer risico verhogende factoren heeft wat betreft het onderwijsdomein. Voor de risicofactor 'weinig schoolsuccessen' kijken we naar de achterstandsscore van het basisonderwijs in de verschillende wijken. Daar valt de wijk Klingerberg in stadsgebied Blerick het meest op. Deze wijk heeft een drie keer zo hoge achterstandsscore dan het gemeentelijk gemiddelde. Op basis van de kwantificeerbare informatie lijken Blerick-Noord en Klingerberg de wijken waar de onderwijsfactoren 'voortijdig schoolverlaten' en 'weinig schoolsuccessen' het meest risico verhogend zijn.

5.1.3 De fysieke omgeving

De fysieke omgeving heeft betrekking op de buurt en toont kenmerken van de omgeving buitenshuis waarin een jongere opgroeit. Denk daarbij aan de demografische en sociaaleconomische samenstelling van de buurt, maar ook aan voorzieningen voor de jeugd en het onderhoud in de buurt. Wederom beschrijven we puntsgewijs de risicofactoren die in een buurt kunnen voorkomen. Waar mogelijk typeren we de Venlose focusgebieden aan de hand van kwantitatieve informatie en vanuit de gesprekken met professionals.

Sociaaleconomische status

De sociaaleconomische status (SES) van een huishouden is een grote voorspeller voor jeugdcriminaliteit.¹⁴⁶ In het geval van een lage sociaaleconomische status hebben ouders overwegend een laag opleidingsniveau en een beperkt inkomen. Dit relateert aan de eerdergenoemde risicofactor van ‘de persoonlijk situatie van ouder(s)’. De sociaaleconomische samenstelling van de buurt blijkt een belangrijke voorspeller te zijn voor antisociaal gedrag¹⁴⁷, waar dat op persoonlijk niveau kan leiden tot de risicofactor ‘gemakkelijk en snel geld verdienen’. Wanneer een jongere opgroeit in een gezin met armoede, kan de ongunstige economische situatie een stimulans zijn om met crimineel gedrag toch geld binnen te halen.

Een lage sociaaleconomische positie van ouders hangt veelal samen met werkloosheid, minder sociale contacten en een krappe woonsituatie (bijvoorbeeld een groot gezin in een klein huis). Uit CBS-cijfers blijkt dat personen met een migratieachtergrond overwegend vaker een lagere SES hebben dan personen zonder een migratieachtergrond.¹⁴⁸ Dit kan wederom samenhangen met een individuele risicofactor, namelijk die van ‘culturele dissonantie’ of een ‘etnische minderheidspositie’.

Als we naar de SES van Venlonaren kijken, zien we dat het gemiddeld bruto jaarinkomen voor de gemeente Venlo lager is ten opzichte van de rest van de provincie; Venlonaren verdienen gemiddeld 27.400 euro per jaar. Slechts vier andere gemeenten in Limburg scoren lager. Ter vergelijking: inwoners van Roermond en Maastricht verdienen gemiddeld 29.000 per jaar. Uit de gemeentecijfers blijkt dat 11,2 procent van de kinderen in Venlo opgroeit in armoede.¹⁴⁹ Van de 49.592 huishoudens zijn er 12.245 die gebruik maken van sociaal domein-voorzieningen.¹⁵⁰

Als we verder inzoomen – namelijk op wijkniveau binnen de verschillende buurten – wordt duidelijk welk van de wijken in het lagere segment van de sociaaleconomische status valt. Per wijk is bekeken in welke mate er huishoudens met een laag inkomen zijn gehuisvest, welk aandeel een bijstandsuitkering ontvangt en welk aandeel niet werkend is maar wel werkt zoekt.

146. Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, 2024; Ministerie van JenV, 2021; CBS, 2020; RIEC Limburg, 2022; RIEC Limburg, 2023.

147. Kullberg, Mouktadibillah & De Vries, 2021.

148. CBS, 2020.

149. Gemeente Venlo, 2022.

150. Gemeente Venlo, 2023.

Tabel 5.12 – Stadsgebied Blerick – bijstandsuitkeringen, niet werkende werkzoekenden en huishoudens met een laag inkomen (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
<i>Bijstandsuitkeringen</i>	5,3%	3,7%	4,6%	1,6%	3,9%	2,5%
<i>Niet werkende werkzoekenden</i>	2,1%	1,6%	1,6%	1,9%	1,8%	1,5%
<i>Huishoudens met een laag inkomen</i>	11,6%	10,2%	12,0%	4,7%	10,5%	7,1%

Als het gaat om bijstandsuitkeringen, is te zien dat alle wijken – op Vossener na – hoger scoren dan het gemiddelde in de gemeente. Vooral de percentages van Blerick-Noord en Blerick-Zuid vallen op, welke flink hoger scoren dan het gemeentelijk gemiddelde en iets hoger dan het stadsgebied gemiddelde van 4 procent. Vossener scoort beter dan het gemiddelde in Venlo als het gaat om bijstandsuitkeringen en huishoudens met een laag inkomen.

Tabel 5.13 – Stadsgebied Tegelen – bijstandsuitkeringen, niet werkende werkzoekenden en huishoudens met een laag inkomen (2021)

	Op de Hei	Gemeente Venlo
<i>Bijstandsuitkeringen</i>	3,3%	2,5%
<i>Niet werkende werkzoekenden</i>	1,7%	1,5%
<i>Huishoudens met een laag inkomen</i>	7,8%	7,1%

Wat betreft de financiële situatie van inwoners van Op de Hei in Tegelen valt op dat het percentage bijstandsuitkeringen niet alleen hoger ligt dan het gemeentelijk gemiddelde, maar ook dat van het stadsgebied gemiddelde van twee procent. Dat wil zeggen dat er relatief veel personen met een bijstandsuitkering wonen in Op de Hei. Gezien de overige kenmerken scoort Op de Hei ongeveer gelijk aan de gemeente.

Tabel 5.14 – Stadsgebied Venlo-Oost en -Zuid – bijstandsuitkeringen, niet werkende werkzoekenden en huishoudens met een laag inkomen (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
<i>Bijstandsuitkeringen</i>	5,8%	2,8%	2,5%
<i>Niet werkende werkzoekenden</i>	1,6%	1,5%	1,5%
<i>Huishoudens met een laag inkomen</i>	13,5%	9,1%	7,1%

De wijk Oost-Zuid scoort relatief hoog op bijstandsuitkeringen. Het aantal bijstandsuitkeringen is twee keer zo groot als het gemeentelijk gemiddelde en bijna twee procent hoger dan het gebiedsgemiddelde (4%). Ook het aandeel huishoudens met een laag inkomen is bijna twee keer zo veel als het gemiddelde van Venlo.

Meerdere professionals bevestigen bovenstaande cijfers en geven aan dat de focusgebieden bestaan uit gezinnen die leven in armoede. Zo is dat volgens een onderwijsprofessional al op de basisschool goed te merken. Kinderen uit dergelijke huishoudens maken regelmatig gebruik van een boodschappenkast op school. Respondenten zien armoede als een grote risicofactor in het Venlose voor het ontstaan van criminaliteit: *‘Armoede is een voedingsbodem om op een andere manier je geld binnen te halen.’*

Gebrek aan voorzieningen voor de jeugd

De literatuur toont dat een positieve inzet van voorzieningen kan bijdragen aan positief opgroeien in de wijk.¹⁵¹ Om deze reden hebben we gekeken naar de tevredenheid van Venlose inwoners met de voorzieningen voor jongeren. De gemeente scoort hier gemiddeld 45,9 procent, wat aangeeft dat de helft van de Venlonaren tevreden is met de voorzieningen voor jongeren in de stad. Wanneer we de vergelijking maken met de Blerickse wijken, valt op dat de bewoners van Blerick-Zuid het minst tevreden zijn over de jongerenvoorzieningen in de wijk. Iets meer dan 40 procent (40,4%) geeft aan tevreden te zijn. Daarop volgt Blerick-Midden met 41,7 procent tevreden inwoners, Klingerberg met 42,2 procent, Vossener met 47,9 procent en tot slot Blerick-Noord met 50,9 procent. Vossener en Blerick-Noord scoren wat jongerenvoorzieningen dus hoger op de tevredenheidsschaal dan het gemiddelde van de gemeente. De bewoners van Op de Hei zijn relatief gezien meer tevreden met de voorzieningen voor jongeren in de wijk. Waar het gemeentelijk gemiddelde wijst op een percentage van 45,9 tevreden inwoners, geldt dat voor Op de Hei voor ruim 57 procent van de bewoners. Voor Oost-Zuid (43,7%) als Zuid (41,4%) geldt dat deze wijken iets lager dan het gemeentelijk gemiddelde van 45,9 procent scoren.

In de gesprekken met professionals is niet of nauwelijks gesproken over voorzieningen voor jongeren in de focusbuurten.

De buurt

Voor Venlo als stad geldt dat sprake is van een grensregio die een gunstige gelegenheidsstructuur biedt voor criminele activiteiten in Duitsland of België.¹⁵² Niet alleen Venlonaren trekken naar Duitsland, maar ook Duitse drugstoeristen komen deze kant op, zo blijkt uit de gesprekken met professionals. Bovendien benoemen de respondenten België als nabij grensland waar Venlose jongeren gezien worden in relatie tot criminele activiteiten. Een reclasseringsprofessional beaamt deze uitspraken en benoemt niet alleen het drugstoe-risme, maar ook de ontwikkeling van veel ‘gestrande’ nationaliteiten: *‘Hier in Venlo is er*

151. Kullberg, Mouktadibillah & De Vries, 2021.

152. RIEC Limburg, 2022.

nu eenmaal een huisjesmelker die wel een kamertje heeft. Hierdoor strand er van alles en dat draagt ook bij aan de [drugs]handel.’ Meerdere respondenten zien door deze combinatie ook wel een voedingsbodem voor criminaliteit in Venlo. Een jongerenwerker geeft aan dat sommige jongeren in minder florerende wijken terechtkomen: ‘dat je letterlijk naar buiten loopt en daar jongens ziet staan die zich bezighouden met [drugshandel].’ Een ander vertelt over de heersende *broken window theory* in buurten waar veel armoede heerst. Eén van de respondenten merkt op dat deze voedingsbodem zich ver-taalt in drugsbendes en criminele families.

Uit de literatuur blijkt dat opgroeien in een buurt¹⁵³ met ongelijkheid, weinig sociale cohesie¹⁵⁴ en armoede maakt dat jongeren risico lopen op crimineel handelen. Naast het stadsgerichte perspectief dat zojuist is geschetst op basis van de gesprekken kijken we separaat naar de focusgebieden wat betreft leefbaarheid, overlast en criminaliteit in de buurt aan de hand van kwantitatieve cijfers.

Blerick

Volgens de Leefbarometer heeft stadsgebied Blerick over het algemeen een ‘goede’ leefbaarheidsscore, maar elke wijk scoort slechter dan het gemeentelijke gemiddelde.¹⁵⁵ Er zijn wel verschillen tussen de wijken. Zo scoort Blerick-Noord ruim ‘onvoldoende’ en Blerick-Midden ‘zwak’ op het gebied van leefbaarheid. De ‘ruim onvoldoende’ score van Blerick-Noord is met name te wijten aan een negatieve score op het gebied van overlast en onveiligheid, maar ook op woningvoorraad en sociale samenhang. Blerick-Midden scoort ‘zwak’ vanwege een negatieve score op overlast en onveiligheid en sociale samenhang. In tabel 5.15 is per wijk het rapportcijfer voor leefbaarheid weergegeven.

Tabel 5.15 – Wijkanalyse stadsdeel Blerick – fysieke kwaliteit van de buurt en ervaren overlast van fysieke verloedering (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingerberg	Gemeente Venlo
Rapportcijfer leefbaarheid buurt	6,6	7,4	7,4	7,1	6,7	7,6
Schaalscore fysieke kwaliteit buurt	6,2	6,3	6,3	5,9	5,9	6,3
Ervaart veel overlast fysieke verloedering	36,2%	30,8%	28,0%	38,9%	34,0%	24,8%

153. Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023; RIEC, 2022.

154. Ministerie van JenV, 2021; Servaas, Weerman & Fischer, 2021.

155. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2024.

Met het oog op de openbare ruimte, kijken we naar de schaalscore van de fysieke kwaliteit van de buurt en de mate waarin men overlast ervaart van fysieke verloedering. In bovenstaande tabel staan deze gegevens weergegeven voor elke Blerickse wijk in vergelijking met de gemeente Venlo.

De wijken scoren gelijk aan of onder het Venlose gemiddelde als het gaat om de schaalscore van fysieke kwaliteit van de buurt. Dit verandert wanneer we kijken naar de ervaren overlast van fysieke verloedering. In elke Blerickse wijk wordt meer overlast ervaren van fysieke verloedering dan gemiddeld in de gemeente. Vooral in Vossener ervaart men hier veel overlast van.

Niet in de tabel weergegeven, maar wel bekend is de score op zelfredzaamheid. Deze score is gebaseerd op het aandeel inwoners dat aangeeft zelfredzaam te zijn op alle leefvlakken, zonder hulp van anderen. Alle Blerickse wijken – op Klingerberg na – scoren relatief laag op het gebied van zelfredzaamheid. In de gehele gemeente is 80 procent van de inwoners zelfredzaam. Waar in Blerick- Noord 71,5 procent zelfredzaam is, is dat in Midden 71,3 procent.¹⁵⁶

Tegelen

Als we kijken naar de Leefbarometer voor het stadsgebied Tegelen, blijkt over het algemeen een ‘ruim voldoende’ leefbaarheidsscore te zijn.¹⁵⁷ Dat geldt ook voor de wijk Op de Hei. Er zijn een paar gebieden in de wijk die ‘zwak’ scoren op het gebied van leefbaarheid. Dat is voornamelijk te wijten aan de woningvoorraad en de voorzieningen in de wijk. In tabel 5.16 is te zien dat inwoners de wijk een gemiddeld rapportcijfer van 7,1 geven voor de leefbaarheid. In onderstaande tabel is tevens de score op de fysieke kwaliteit van de buurt en de ervaren overlast van fysieke verloedering weergegeven. Daarin valt vooral het percentage inwoners op dat overlast ervaart van fysieke verloedering.

Tabel 5.16 – Wijkanalyse Tegelen – leefbaarheid, fysieke kwaliteit en ervaren overlast van fysieke verloedering (2021)

	Op de Hei	Gemeente Venlo
Rapportcijfer leefbaarheid buurt	7,1	7,6
Schaalscore fysieke kwaliteit buurt	6,2	6,3
Ervaart veel overlast fysieke verloedering	35,7%	24,8%

Wat betreft zelfredzaamheid, is ruim driekwart van de inwoners van de wijk zelfredzaam (77,7%) tegenover tachtig procent van de gehele gemeente Venlo.¹⁵⁸

156. Gemeente Venlo, 2021.

157. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2024.

158. Gemeente Venlo, 2021.

Venlo-Oost en (-) Zuid

Tot slot bekijken we de leefbaarheidscijfers voor Venlo-Oost-Zuid en Venlo-Zuid. Venlo-Oost-Zuid scoort volgens de Leefbarometer 'goed' op het gebied van leefbaarheid.¹⁵⁹ Voor veel gebieden binnen de wijk is echter geen score zichtbaar, waardoor niet goed te duiden is waardoor de wijk goed scoort. Venlo-Zuid scoort een voldoende. De wijk scoort minder positief op sociale samenhang en overlast & onveiligheid. In tabel 5.17 is te zien dat inwoners beide wijken een rapportcijfer van een ruime voldoende geven. In onderstaande tabel is de score op de fysieke kwaliteit van de buurt en de ervaren overlast van fysieke verloedering weergegeven. Daarin valt vooral op dat bijna een derde van de inwoners van Venlo-Zuid overlast ervaart van fysieke verloedering. Het merendeel van de inwoners van de wijken is zelfredzaam (81,3%; 83,7%).

Tabel 5.17 – Wijkanalyse Venlo-Oost en (-) Zuid – leefbaarheid, fysieke kwaliteit en ervaren overlast fysieke verloedering (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
<i>Rapportcijfer leefbaarheid buurt</i>	7,4	7,2	7,6
<i>Schaalscore fysieke kwaliteit buurt</i>	6,1	6,3	6,3
<i>Ervaart veel overlast fysieke verloedering</i>	28,0%	31,4%	24,8%

Een van de professionals ziet dat al zwak scorende wijken zoals in Blerick, Tegelen en Venlo-Oost-Zuid – denk aan een lage SES, veel verschillende nationaliteiten waaronder nieuwkomers en alleenstaande moeders – een instroom heeft van meer kwetsbare inwoners. Daarmee doelt hij op inwoners die tevens tot het lagere SES-segment behoren, laaggeletterd zijn en laag opgeleid zijn. Ook zien respondenten een ontwikkeling van een steeds grotere groep die is geraakt door de overheid en het vertrouwen daarin verliest. Denk bijvoorbeeld aan de gedupeerden van de toeslagenaffaire. Meerdere respondenten benoemen Blerick en Tegelen als een kwetsbaar gebiedt en beamen dat deze stadsdelen meedelen aan het imago van Venlo als risicostad. Zo geeft een medewerker van de gemeente aan: *'Het zijn allemaal wijken waar in de jaren '60 woningen zijn gerealiseerd van lage kwaliteit. Voeg daar bepaalde doelgroepen aan toe, dat maakt het complex.'*

159. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2024.

Kijk van ouders en jongeren

Uit een gesprek met ouders van basisschoolleerlingen komt naar voren dat er meerdere zorgen spelen. Deze richten zich allereerst op de omgeving. Venlo wordt als groot dorp gezien, maar waar stadse invloeden op van toepassing zijn. Jeugd hangt op straat en zorgt voor overlast en criminaliteit. Door respondenten is overlast door vuurwerk en het aanrichten van vernielingen genoemd. Ouders benadrukken de verandering in ernst van incidenten: *"Vroeger werd je neergeslagen, nu wordt je neergestoken of -geschoten"*. Hierdoor zijn de veiligheidsrisico's groter geworden. Op de vraag of dit specifiek voor Venlo geldt wordt geantwoord dat dit een breder fenomeen is. Daarnaast richten de zorgen zich ook op de ontwikkeling van jongeren. Het idee heerst dat jongeren zich gemakkelijk over laten halen voor het uitvoeren van "klusjes", zo horen en zien ouders om zich heen. Jongeren lijken bespeelbaar. Tevens zou het jongeren ontbreken aan gezag voor ouders, school of instanties, waardoor zij moeilijk gecorrigeerd kunnen worden.

Volgens de middelbare scholieren die gesproken zijn houden jongeren in Venlo zich veel bezig met vaperen, roken, drugs (wiet) en sociale media. Ouders en familie zouden hier naar eigen zeggen weinig zicht op hebben. Bepaalde zaken lijken door de jongeren te worden genormaliseerd; het rijden op opgevoerde scooters zou niet de aandacht moeten krijgen van politie, het dragen van een mes zou niet vreemd zijn zijn (*'normaal heb ik die altijd bij, maar vandaag toevallig niet'*) en de handel in vapes vindt niet in het geheim, maar openlijk rondom school plaats. Daarnaast heerst het idee onder jongeren dat ze niet per se naar school hoeven om geld te verdienen. Jongeren zien filmpjes van influencers waarin wordt uitgelegd hoe ze op een gemakkelijke (en soms illegale manier) geld kunnen verdienen.

Verhoogde aanwezigheid van criminaliteit

Tot slot gaan we de aanwezigheid van criminaliteit in de buurt na. Als jongeren in een buurt wonen met een verhoogde aanwezigheid van criminaliteit maakt dat zij logischerwijs sneller daarmee in aanraking kunnen komen.¹⁶⁰ Stel daarbij voor dat jongeren veel op straat hangen in een criminogene setting; dan is de kans groot dat jongeren personen op straat tegenkomen die actief zijn in het criminele circuit. Het blijkt dat jongeren hun criminele contacten vooral opdoen in de buurt, nog meer dan via familie of op school.¹⁶¹

Het platform Zicht op Ondermijning (ZoO) geeft inzicht in het percentage hoogrisicojongeren in een gemeente. Deze risicjongeren hebben dertien keer zoveel kans om (drugs)verdachte te worden, in vergelijking met alle jongeren. De meerwaarde van de cijfers van dit platform zit in de mogelijkheid om de gemeentelijke cijfers af te zetten tegen de provinciale en landelijke cijfers. Daarmee kan de gemeente Venlo in een bredere context worden geplaatst, welke bijdragen aan het inzicht van de ernst van jeugdcriminaliteit binnen de stad. In 2021 heeft Venlo 6,4 procent (980 personen) hoogrisicjongeren in de gemeente.¹⁶² Dat is een hoger percentage hoogrisicjongeren dan het landelijk gemiddelde (5,0%) en het provinciaal gemiddelde (4,8%) destijds. De kans dat een jongere daadwerkelijk drugsverdachte wordt is echter klein, aldus het platform ZoO.

160. Nederlands Jeugdinstituut, z.d.; Ministerie van JenV, 2021; Hanrath, Van der Herberg & Donker, 2023.

161. Kullberg, Mouktadibillah & De Vries, 2021.

162. Zicht op ondermijning, z.d.

De (on)veiligheidsgevoelens van bewoners uit de buurt zeggen indirect iets over de mate van criminaliteit in een buurt. De gemeente presenteert voor elke wijk rapportcijfers over de veiligheid van de woonomgeving. Ook factoren zoals onveiligheidsgevoelens in de buurt, mate van slachtofferschap en sociale overlast dragen bij aan het onveiligheidsgevoel en kunnen iets zeggen over de mate van criminaliteit. In tabel 5.18 staan de scores op deze factoren weergegeven per wijk.

Tabel 5.18 – Wijkanalyse stadsdeel Blerick – (on)veiligheid, slachtofferschap en sociale overlast (2021)

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
Rapportcijfer veiligheid woonomgeving	6,2	7,0	7,2	7	6,4	7,3
Inwoners voelt zich vaak onveilig in de eigen buurt	3,1%	0,0%	4,6%	3,3%	1,3%	2,5%
Slachtofferschap	26,0%	13,6%	18,9%	25,6%	21,1%	18,4%
Sociale overlast	18,6%	5,5%	25,9%	15,9%	14,5%	15,0%

De inwoners van Blerick-Noord geven hun wijk het laagste rapportcijfer (een 6,2) in vergelijking met de andere wijken uit dit stadsgebied. Meer dan een kwart van de bewoners geeft aan te maken te hebben gehad met slachtofferschap. Dit laatste geldt ook voor inwoners uit Vossener. Blerick-Zuid valt op als het gaat om de mate waarin bewoners sociale overlast ervaren.

Via de Veiligheidsmonitor, die in 2019 in Venlo is gestart, wordt elke twee jaar een terugkerend bevolkingsonderzoek gedaan naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap per wijk. In deze monitor worden relevante indicatoren bevraagd, aanvullend op de al gepresenteerde cijfers over leefbaarheid. De meest relevante indicatoren zijn per wijk in tabel 5.19 weergegeven.

Tabel 5.19 – Veiligheidsmonitor 2023 stadsgebied Blerick¹⁶³

	Blerick-Noord	Blerick-Midden	Blerick-Zuid	Vossener	Klingenberg	Gemeente Venlo
Rondhangende jongeren	8,3%	6,5%	9,7%	11,7%	9,0%	7,2%
Drugshandel	14,4%	7,9%	7,0%	5,8%	8,5%	8,2%
Drugsgebruik	13,2%	5,3%	7,0%	5,3%	6,5%	7,3%
Mate waarin men het idee heeft dat er criminaliteit voorkomt in de buurt	24,3%	14,5%	12,4%	15,6%	14,9%	12,4%

163. Gemeente Venlo, 2023.

Wat opvalt is dat de wijk Blerick-Noord aanmerkelijk slechter scoort op alle veiligheidsaspecten in vergelijking met de gemeentelijke cijfers. De wijk rapporteert het hoogste percentage op alle (on)veiligheidsaspecten, met uitzondering van rondhangende jongeren. Daar scoort Vossener hoger, welke overigens ook hoog scoort op het gebied van criminaliteit in de buurt.

Ook bekijken we de veiligheidscijfers en de factoren die bijdragen aan onveiligheidsgevoelens in stadsgebied Tegelen. In tabel 5.20 staan de gegevens op deze factoren weergegeven.

Tabel 5.20 – Wijkanalyse Tegelen – veiligheid, onveiligheidsgevoelens, slachtofferschap en sociale overlast (2021)

	Op de Hei	Gemeente Venlo
Rapportcijfer veiligheid woonomgeving	6,9	7,3
Inwoners voelen zich vaak onveilig in de eigen buurt	2,8%	2,5%
Slachtofferschap	13,7%	18,4%
Sociale overlast	10,3%	15,0%

De inwoners van Op de Hei geven de veiligheid van de woonomgeving een ruime voldoende. Men ervaart ongeveer evenveel onveiligheidsgevoelens als het gemiddelde van de gemeente. In mindere mate ervaart men slachtofferschap en sociale overlast.

De verschillende veiligheidsindicatoren – zie tabel 5.21 – laten zien dat Op de Hei op alle indicatoren relatief slechter scoort dan het gemiddelde van de gemeente. Vooral op het gebied van drugshandel lijkt de wijk aanzienlijk hoger te scoren.

Tabel 5.21 – Veiligheidsmonitor 2023 stadsgebied Tegelen¹⁶⁴

	Op de Hei	Gemeente Venlo
Rondhangende jongeren	8,5%	7,2%
Drugshandel	9,8%	5,7%
Drugsgebruik	9,8%	7,3%
Mate waarin men het idee heeft dat er criminaliteit voorkomt in de buurt	15%	12,4%

Tot slot bekijken we de veiligheidscijfers in de wijken Oost-Zuid en Zuid. Daar valt op dat de wijken op veel factoren relatief slechter scoren dan het gemiddelde van de gemeente. Vooral in Oost-Zuid voelt men zich vaker onveilig in de eigen buurt. In beide wijken ervaart men beduidend vaker slachtofferschap en sociale overlast. Vooral Venlo-Zuid valt op, waar bijna een derde van de inwoners aangeeft wel eens slachtofferschap en sociale overlast te hebben ervaren.

164. Gemeente Venlo, 2023.

Tabel 5.22 – Wijkanalyse Venlo-Oost en (-) Zuid – veiligheid, slachtofferschap en sociale overlast (2021)

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Rapportcijfer veiligheid woonomgeving	6,8	6,8	7,3
Inwoner voelt zich vaak onveilig in de eigen buurt	4,8%	1,1%	2,5%
Slachtofferschap	24,8%	31,7%	18,4%
Sociale overlast	22,3%	32,8%	15,0%

De Veiligheidsmonitor toont dat beide wijken op bijna alle indicatoren relatief negatiever scoren dan het gemiddelde van de gemeente. Venlo-Zuid heeft een hoge score op alle veiligheidsindicatoren, met een opvallend hoog percentage criminaliteit dat voorkomt in de buurt. Het percentage rondhangende jongeren en drugshandel lijkt in Venlo-Zuid twee keer zo veel voor te komen dan gemiddeld in de gemeente.

Tabel 5.23 – Veiligheidsmonitor 2023 stadsgebied Venlo-Oost-Zuid en Venlo-Zuid¹⁶⁵

	Venlo-Oost-Zuid	Venlo-Zuid	Gemeente Venlo
Rondhangende jongeren	11,9%	10,5%	7,2%
Drugshandel	10,9%	15,0%	8,2%
Drugsgebruik	6,9%	15,4%	7,3%
Mate waarin men het idee heeft dat er criminaliteit voorkomt in de buurt	20,2%	21,7%	12,4%

De kijk van jongeren op onveiligheid en criminaliteit in Venlo

De jongeren van middelbare schoolleeftijd merken dat er op veiligheidsgebied wel eens wat speelt in de stad en de focusgebieden. Een meisje, wonend in een omliggend dorp, vertelt dat Venlo veel gevaarlijker is als het dorp waar zij woont. Zo geeft ze aan te weten dat er wel eens iemand is neergeschoten en mensen zijn neergestoken. Ze benoemt ook hangjeugd en "kidnappers". Drie keer is ze onderweg naar huis achtervolgd door mannen in een busje die haar een lift aanboden. Een andere jongen, woonachtig in Blerick, spreekt over de media en wat zij rapporteren over criminaliteit in Blerick. Hij benoemt specifiek de schietpartij die heeft plaatsgevonden. Hij voelt zich wel veilig in Venlo, ook in Blerick. Enkele jongeren benoemen dat er in Venlo-Zuid het meest gebeurt, met name als het gaat om drugs.

De basisschoolkinderen beschrijven dat er "gekke mensen" wonen in Venlo. Ze benoemen dat oudere kinderen stoer doen met acties die niet bij hun leeftijd horen, zoals vuurwerk afsteken en roken, maar ook 'zwervers in het bos' en mensen op straat die dingen vernielen en 'schreeuwen om geld'. Jongeren zouden 's avonds rondhangen rondom de voetbalveldjes (die niet overal verlicht zijn) en doen daar "stiekeme dingen".

165. Gemeente Venlo, 2023.

Conclusie over risicofactoren in de fysieke omgeving

Als we kijken naar de risicofactoren in het fysieke domein, kunnen we voor elke wijk iets zeggen over de 'sociaaleconomische status', 'kwetsbaarheid', 'een gebrek aan voorzieningen voor de jeugd' en de 'verhoogde aanwezigheid van criminaliteit'. We gaan elke risicofactor één voor één langs. Als we kijken naar de sociaaleconomische status, scoort de wijk Venlo-Oost-Zuid het minst positief. Deze wijk heeft in vergelijking met de andere focuswijken het hoogste aandeel inwoners met een bijstandsuitkering en het hoogste aandeel huishoudens met een laag inkomen.

Wat betreft kwetsbaarheid is er niet één wijk die erg opvalt. Inwoners van alle wijken ervaren een grote overlast van fysieke verloedering in de buurt. Bijna veertig procent van de inwoners van Vossener ervaart hier overlast van, hoewel ook Blerick-Noord en Op de Hei hoog scoren. Als we kijken naar het rapportcijfer van leefbaarheid in de buurt wijken alleen Blerick-Noord en Klingerberg af met één punt van het gemeentelijk gemiddelde. De fysieke schaalscore in de buurt is in alle wijken ongeveer gelijk aan het gemiddelde van de gemeente Venlo. Het lijkt erop dat vrijwel alle focuswijken een zekere kwetsbaarheid hebben; dat is initieel ook een van de redenen om deze wijken in onderhavig onderzoek te betrekken. De mate van kwetsbaarheid hangt overigens ook samen met andere factoren, denk bijvoorbeeld aan de risicofactor van 'een gebrek aan voorzieningen voor jeugd'. In Blerick-Zuid zijn de minste aantal inwoners tevreden met deze voorzieningen.

Tot slot bespreken we de risicofactor van 'een verhoogde aanwezigheid van criminaliteit'. Hoewel meerdere wijken relatief hoog scoren op verschillende onveiligheidsindicatoren, lijken de wijken Venlo-Zuid en Blerick-Noord het meest opvallend. In beide wijken ervaren veel inwoners drugshandel, drugsgebruik en criminaliteit in de buurt. Wat vooral opvalt, is dat inwoners zich echter wel veilig voelen in Venlo-Zuid. Slechts 1,1 procent van de inwoners geeft aan zich vaak onveilig te voelen. Dat is in Blerick-Noord iets hoger; daar voelt 3,1 procent van de inwoners zich vaak onveiligheid.

In de gesprekken met professionals wordt voornamelijk over Venlo als stad gesproken, minder is apart aandacht besteed aan de specifieke focusbuurten en welke daarvan het meest opvalt in het kader van kwetsbaarheid. Over het algemeen constateren meerdere respondenten dat Venlo, waaronder buurten in Blerick en Tegelen, een zekere kwetsbaarheid kennen door de samenstelling van inwoners.

5.1.4 Een tussentijdse conclusie over de lokale risicofactoren

Risicofactoren gaan hand in hand met verleidingen; risicofactoren maken namelijk dat een jongere sneller geneigd is om zich te laten verleiden door – in dit onderzoek het geval – criminaliteit. Door de risicofactoren in Venlo en de voor dit onderzoek relevante focuswijken te beschrijven, maken we inzichtelijk in welke wijken jongeren meer te maken hebben met risicofactoren en dus meer kwetsbaar zijn om in de criminaliteit te belanden.

Risicofactoren komen voor in verschillende levensdomeinen, namelijk in persoonskenmerken, het gezin waar je in opgroeit, het onderwijs en de sociale en fysieke omgeving waarin een jongere zicht bevindt. Dat betekent dat verleidingen dus ook in al deze domeinen een rol kunnen spelen. In deze paragraaf zijn we de risicofactoren in deze

verschillende domeinen – waar mogelijk – nagelopen om iets te kunnen zeggen over de situatie waarin jongeren in Venlo in opgroeien. Hoewel elke wijk weer andere risicofactoren kent, is er één wijk die regelmatig het minst positief naar voren komt in de cijfermatige informatie. Blerick-Noord lijkt een van de wijken te zijn waarin jongeren met de meeste risicofactoren in aanrakingen kunnen komen in de verschillende levensdomeinen. Logischerwijs kunnen criminele verleidingen de grootste impact hebben op jongeren die opgroeien in deze wijk. In de gesprekken blijkt het moeilijker om één wijk of buurt aan te wijzen als risico verhogend voor afglijden in criminaliteit. Respondenten spreken met name in zijn algemeenheid over kwetsbare buurten.

5.2 Criminele carrières in Venlo

Slechts een klein deel van de jongeren groeit daadwerkelijk door in de criminaliteit en bouwt een criminele carrière op. Hoewel de genoemde risicofactoren in paragraaf 5.1 daar (deels) aan ten grondslag liggen, zijn er ook verschillende ingroeimechanismen waardoor jongeren een criminele carrière starten. Daarnaast zijn er theorieën waarin een relatie wordt gelegd tussen de levensloop van jongeren en hun betrokkenheid met criminaliteit.¹⁶⁶ In deze paragraaf lichten we beide toe. In paragraaf 5.2.1 beschrijven de bekende ingroeimechanismen van jongeren in de criminaliteit. Vervolgens gaan we in paragraaf 5.2.2 in op de relatie tussen de levensloop van jongeren en een criminele carrière. Waar mogelijk lichten we de lokale situatie in Venlo wederom toe met behulp van de gesprekken met professionals.

5.2.1 Ingroeimechanismen en de invloed van de levensloop

Anders dan de risicofactoren – die specifieke kenmerken of situaties schetsen – zijn ingroeimechanismen de manieren/de stappen die jongeren volgen waardoor zij in aanraking komen met criminaliteit. In de wetenschappelijke literatuur zijn een vijftal aan ingroeimechanismen bekend¹⁶⁷:

1. Sociale relaties en het sociale sneeuwbaaleffect
2. De invloed van werk en werkrelaties
3. Hobby's en nevenactiviteiten
4. Levensloopgebeurtenissen

Ingroeimechanisme 1 tot en met 4 hangen sterk samen met verschillende risicofactoren binnen verschillende levensdomeinen en zijn daarom meer uitgebreid toegelicht in paragraaf 5.1. Een ander ingroeimechanisme is nummer 5: Bewuste rekrutering door criminele groepen. In dit geval worden jongeren benaderd door leden van (georganiseerde) criminele groepen die op zoek zijn naar nieuwe leden. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. In sommige gevallen is de criminele groep op zoek naar iemand met specifieke

166. Sampson en Laub 1995 en 2017.

167. WODC, 2022.

criminele vaardigheden om bepaalde illegale activiteiten uit te kunnen voeren. Ook kunnen ze nieuwe leden rekruteren die ‘soldaat’ kunnen zijn. Jongeren kunnen dan risicovolle klussen uitvoeren waarbij de kans op arrestatie groot is. Een andere reden zit in het uitoefenen van geweld en intimidatie in plaats van de huidige leden van de criminele groep.

In dit mechanisme van rekruteren hanteren criminele groepen een driestappen-proces om een nieuw lid binnen te halen. Dit proces bestaat uit target identificatie, het vaststellen van vertrouwen en tot slot het verstevigen van onderling vertrouwen.¹⁶⁸ Ook de professionals erkennen dat rekrutering plaatsvindt in Venlo, zowel online als offline. Offline zien professionals dat jongere jongens geronseld worden voor de drugscriminaliteit. Zij spreken over jongens die ‘bevriend’ raken om jongeren in het criminele circuit te trekken. Een van de respondenten geeft een voorbeeld hoe dit in het straatdomein in zijn werk gaat: *‘Iemand uit [locatie] schijnt zich hier dan op te houden in de straat, de zaakjes op te starten. Als ze de juiste poppetjes hebben, verdwijnen ze weer en hebben ze hier hun markt opgezet. Dat zijn allemaal jonge knaapjes die ze daarvoor inzetten, met een paar leiders daarboven.’* In genoemd voorbeeld gaat het vermoedelijk om drugshandel. Respondenten geven aan dat ronselaars haarfijn aanvoelen wie ze wel en niet kunnen rekruteren. Meerdere keren wordt eenzelfde mechanisme beschreven als de loverboy-methode, maar dan toegepast in het drugscircuit. Een persoon uit een crimineel netwerk geeft een risicojongere (kleine) cadeaus, nodigt de jongere uit voor speciale gelegenheden zoals VIP-feestjes of rijdt de jongere rond in een mooi auto. Het is over het algemeen bekend dat een dergelijke handelswijze ingezet wordt bij meiden om hen te ronselen voor prostitutie, vandaar de naam ‘loverboy’. Nu beschrijven de respondenten dat criminelen deze handelswijze ook toepassen op jongens, maar dan om hen voor zich te laten werken binnen de drugscriminaliteit. Een respondent vertelt: *‘Voor een jongen van 15 is het ook interessant om bij die gast van 20, met die mooie auto, in te stappen. Dan krijg je eerst een shirt, of zulke dingen.’*

Meerdere respondenten hebben het vermoeden dat tegenwoordig vooral sprake is van digitaal ronselen. Online is alles anoniem, maar ook zo openbaar als men het zelf wil. Iedereen is zeer gemakkelijk te benaderen. Kinderen hebben vanaf groep 6 al een telefoon en sociale media. Het is mogelijk dat een jongere dan in contact komt met de verkeerde persoon of geconfronteerd worden met negatieve rolmodellen. Dat maakt sociale media zoals Snapchat, TikTok of Telegram risicovolle broedplaatsen van crimineel gedrag. *‘Als je geronseld wil worden is Snapchat een ideaal middel. Ze strooien met geld en in de rapscene met woordcodes’* zo licht een respondent toe.

De invloed van de levensloop

Jeugdcriminaliteit kan voor het grootste gedeelte gerelateerd worden aan opgroergedrag en stopt – in de meeste gevallen – wanneer jongeren ouder worden.¹⁶⁹ In dat geval spreekt de literatuur over *desistance*, een proces waarbij een nieuwe identiteit centraal

168. De Boer, Ferwerda & Kuppens, 2022.

169. Sampson & Laub, 1995 en 2005; Farrington, Kazemian & Piquero, 2018; Krohn et al., 2019.

komt te staan in plaats van het crimineel gedrag.¹⁷⁰ Er zijn verschillende verklaring voor het proces van *desistance* te geven. Jongerenwerkers zien deze verklaring in positieve levensgebeurtenissen zoals het krijgen van een woning, een partner en een reguliere baan.¹⁷¹ Daarnaast spelen cognitieve processen een rol.¹⁷² Waar pubers de gevolgen van hun acties – zeker op de lange termijn – niet altijd kunnen voorzien, wordt dat met het ouder worden meer ontwikkeld en maken jongvolwassenen andere keuzes. Naast deze meer natuurlijke, onopgemerkte manieren van stoppen met criminaliteit, zijn er ook jongeren die bewust de keuze maken om te stoppen met een criminele carrière.¹⁷³ Deze jongeren ervaren dat de criminele levensstijl hen geen toekomst meer biedt, inkomsten tegenvallen en het niet meer bij ze past. In andere gevallen zijn er specifieke interventies die ertoe leiden dat jongeren stoppen met criminaliteit. Denk bijvoorbeeld aan positieve rolmodellen of mentor-projecten waarbij een ervaringsdeskundige – die zijn of haar criminele carrière achter zich heeft gelaten – criminele jongeren er actief toe bewegen om afscheid te nemen van de criminele leefstijl.¹⁷⁴

Een kleine groep jongeren, vaak in uitzonderlijke gevallen, groeit door in de criminaliteit. Denk daarbij aan de risicofactoren zoals beschreven in paragraaf 5.1. Deze jongeren groeien verder door in de criminaliteit; in Venlo voornamelijk richting in hoofdstuk 4 genoemde criminaliteitsvormen. Deze categorie jongeren zijn op den duur minder goed zichtbaar in de buurt en zijn op weg richting meer georganiseerde, bovenlokale criminaliteit. Dat maakt dat deze jongeren in de luwte een criminele carrière aan het maken zijn. Denk daarbij aan de *rising stars* zoals beschreven in de netwerkanalyse.

170. Maruna 2001; McNeill, 2006; Wigzell, 2021.

171. Wolsink, Van Esseveldt, Derksen, Brouwer & Ferwerda, 2023.

172. Copp, Giordano en Longmore 2019.

173. Weijers, 2018 en 2020.

174. Lenkens, Van Lenthe, Schenk, Magnée, Sentse, Severiens, Engbersen & Nagelhout, 2019; De Boer, Ferwerda & Kuppens, 2022.

6 De Venlose aanpak van jeugdcriminaliteit op papier

In deze paragraaf geven we een meer uitgebreide beschrijving van het ‘papieren’ Venlose veiligheidsbeleid door de jaren heen. Hiermee geven we extra inzicht in de globale analyse van de preventieve en repressieve jeugdaanpak, dat ondersteunend is aan het kerndocument.

6.1 Het Venlose veiligheidsbeleid door de jaren heen

In deze subparagraaf beschrijven we op hoofdlijnen het Venlose (jeugd)veiligheidsbeleid in de periode 2018 tot en met 2024 zoals dat is opgetekend in verschillende gemeentelijke beleidsdocumenten. We gaan hierbij achtereenvolgens in op de volgende documenten:

- ‘Veiligheid: van en voor ons allemaal’ – Het integraal veiligheidsbeleid 2016-2019
- Plan van aanpak ‘Wij staan voor een Veilig Venlo’ 2019-2020
- Plan van aanpak ‘Wij staan voor een Veilig Venlo’ 2021-2022
- ‘Aanpakken!’ - Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026
- ‘Aanpakken’ - Preventie met gezag.

‘Veiligheid: van en voor ons allemaal’ – Integraal veiligheidsbeleid 2016-2019

In het Integraal Veiligheidsbeleid van 2016-2019 stelt de gemeente doelen van het bevorderen van de subjectieve en objectieve veiligheid. Om deze doelstelling te behalen, wordt de focus in het beleid gelegd op verschillende vormen van overlast en criminaliteit waar de burger last van heeft. Deze vormen zijn deels wijkspecifiek en deels wijkoverstijgend.

Wijkspecifiek wordt aandacht besteed aan verschillende veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken. Deze vraagstukken zijn – zoals in het document zelf wordt aangegeven – voor iedere wijk verschillend, waardoor elke buurt/wijkaanpak om een aparte aanpak vraagt. Samen met burgers wordt prioritering aangebracht op de meest relevante thema’s. Er wordt aandacht gegeven aan vormen van overlast en criminaliteit ‘die een grote impact op de burger hebben’ (p.15), wat zowel op sociaal als fysiek vlak kan voorkomen. Omdat deze problematiek dus verschilt per wijk en de burgers de prioritering van de problematiek bepalen, wordt in het document geen nadere specificatie gegeven van de wijkgerichte aanpak.

Voor veiligheidsproblematiek dat zich niet beperkt tot een specifieke wijk, benoemt het document de wijkoverstijgende aanpak. Daarbij verwijst de gemeente wel naar concrete vormen, namelijk de aanpak van jeugdoverlast, High Impact Crimes (HIC), fietsendiefstal en ondermijnende criminaliteit. Gezien de focus van onderhavig onderzoek lichten we het beleid voor de aanpak van jeugdoverlast, HIC en ondermijnende criminaliteit verder toe.

Jeugdoverlast

De gemeente constateert op hoofdlijnen drie ontwikkelingen in de jaren 2011-2014 wat betreft jeugdoverlast. De ernst van jeugdoverlast is verminderd, de gemiddelde leeftijd van jongeren die betrokken zijn bij overlast neemt af naar basisschoolleeftijd en de samenwerking tussen partners in de aanpak van jeugdproblematiek bij overlastgevende jongeren vraagt om versterking.¹⁷⁵

Het doel van het beleid van 2016-2019 is daarom het voorkomen, verminderen en bestrijden van overlast door jongeren tot en met 23 jaar, evenals het voorkomen van afglijden van deze jongeren naar criminaliteit. De aanpak richt zich enerzijds op jongeren van 12 tot en met 23 jaar die op basis van de shortlistmethode¹⁷⁶ in beeld zijn gebracht en anderzijds op de ouders van deze jongeren. Inhoudelijk bestaat de aanpak uit een combinatie van een persoons-, systeem-, groeps- en domeingerichte benadering. Concreet verwijst het beleid naar het verbinden van zorg en veiligheid, het versterken van gemeentelijke regie op de samenwerking en vergroten van de zelfredzaamheid van de burger als randvoorwaarden om deze doelstelling te behalen. Onder andere de gemeente, politie, jongerenwerk, en partijen zoals de Raad van de Kinderbescherming, scholen, sportverenigingen en ondernemers zijn betrokken bij deze aanpak.

High Impact Crimes

Onder HIC verstaat de gemeente delicten zoals woninginbraken, geweld, straatroven en overvallen. Onder het thema 'geweld' specificeert de gemeente de problematiek naar jeugd en geweld. Wat hieronder wordt verstaan is niet nader toegelicht. Wat betreft de geweldsaanpak richt de gemeente zich op bewustwording bij de burger om grip op de eigen veiligheidssituatie te krijgen. Er wordt verder geen aandacht besteed aan de jongerendoelgroep onder het HIC-thema.

Ondermijnende criminaliteit

In 2016-2019 wil de gemeente zich richten op een drietal stappen wat betreft ondermijnende criminaliteit. Inzicht verkrijgen in lokale georganiseerde misdaad; inzicht in en versterking van gemeentelijke instrumenten zoals de BIBOB en tot slot het versterken van de informatiepositie. Inhoudelijk richt de aanpak zich op het opsporen en vervolgen van daders, het verstoren van gelegenheidsstructuren en afbreken van economische machtsposities van criminelen. Betrokken partijen in de aanpak zijn o.a. politie, het openbaar ministerie, Belastingdienst, Douane, RIEC en interne afdelingen van de gemeente. De rol van jeugd in de ondermijnende criminaliteit wordt niet nader genoemd noch toegelicht in het beleidsdocument.

175. Gemeente Venlo, 2015.

176. Ferwerda, 2009.

Overige veiligheidsvelden

Naast de bovengenoemde prioriteiten in het beleid, richt de gemeente zich ook op andere 'veiligheidsvelden', waaronder Jeugd en Veiligheid. Binnen dit thema staan 'veilig in en om de school' en 'jeugd, alcohol en drugs' centraal. Wat betreft 'veilig in en om de school' benoemt de gemeente het belang van samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs. Voor het thema 'jeugd, alcohol en drugs' wil de gemeente inzetten op het voorkomen en beperken van gezondheidsrisico's aan de hand van projecten, maatregelen en campagnes. Uit het document blijkt niet dat binnen dit thema een focus is gelegd op drugscriminaliteit, het richt zich vooral op drugsgebruik en de overlast die hieruit voortvloeit.

Plan van aanpak. 'Wij staan voor een veilig Venlo' - 2019-2020

Het veiligheidsplan voor de volgende periode strekt zich uit over de jaren 2019 tot en met 2020.¹⁷⁷ Het overkoepelend doel van het beleid is het verhogen van het leefbaarheids- en veiligheidsniveau van de gemeente. Dit niveau wordt gebaseerd op een rapportcijfer dat inwoners geven aan de veiligheid van hun woonomgeving.

In dit plan zijn drie veiligheidsprioriteiten gesteld: Adres-gerelateerde problematiek, Zorg en Veiligheid en Ondermijnende criminaliteit. Adres-gerelateerde problematiek is minder van belang voor onderhavig onderzoek; dit thema richt zich namelijk op problematiek op het gebied van vervuiling en illegale verhuur. Daarom lichten we alleen de uitvoeringsplannen op het gebied van Zorg en Veiligheid en Ondermijnende criminaliteit toe. Als randvoorwaarden stelt de gemeente het versterken van integrale regionale samenwerking en het ontwikkelen van een lokale escalatiestructuur voor casuïstiek binnen zorg en veiligheid.

Zorg en Veiligheid

Onder Zorg en Veiligheid vallen meerdere uitvoeringsplannen op verschillende thema's, zoals verbinding tussen Zorg en Veiligheid, Personen met verward gedrag en, tot slot, Jeugd en Veiligheid. Laatstgenoemde is in kader van dit onderzoek het meest van belang. De gemeente stelt drie doelen voor de jaren 2019-2020 op het gebied van jeugd. Het verminderen van de sociale overlast door rondhangende jongeren, voorkomen dat jongeren (opnieuw) met politie en/of justitie in aanraking komen en het creëren van een sociaal en fysiek veilig schoolklimaat. Deze doelen willen ze bereiken door twaalf maatregelen uit te voeren in samenwerking met betrokken partners. Deze maatregelen bestaan uit concrete (pilot) interventies en investeringen in de zichtbaarheid van en samenwerking met partners. Ter illustratie: één van de maatregelen richt zich op het vergroten van de zichtbaarheid en bekendheid van straatcoaches. Een ander project genaamd 'Jonge Helden Blerick!' betreft een leerprogramma gericht op het ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden bij jongeren uit Blerick. Voor een meer uitgebreide toelichting van de maatregelen verwijzen we naar pagina 17 van het originele document van de gemeente Venlo

177. Gemeente Venlo, z.d.

IVB 2019-2020. Voor elke maatregel staat een korte beschrijving, de betrokken partners en de lopende periode beschreven.

Ondermijnende criminaliteit

Naast een focus op Zorg en Veiligheid, beschrijft de gemeente een uitvoeringsplan voor ondermijnende criminaliteit. Daarbij wordt verwezen naar drugscriminaliteit, witwassen en mensenhandel. Het doel is ook voor dit thema drieledig. Het continueren en versterken van de bestuurlijke en integrale aanpak; het vergroten van bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid en het versterken van maatschappelijke weerbaarheid. De aanpak behelst een combinatie van strafrechtelijke, fiscale en bestuursrechtelijke acties en is uitgesplitst in vijftien maatregelen. Deze maatregelen bestaan uit investeringen in de informatiepoot en samenwerkingen, het opzetten van interventies, ontwikkelingen van bestaande aanpakken en uitbreiding/vergroting/aanscherping van bestaand beleid, overleggen en trainingen. Er is één maatregel die zich specifiek richt op jeugd, namelijk 'De Jeugd van Vastenavondkamp', waarbij wordt voorkomen dat een tweede generatie drugscriminelen in de buurt Vastenavondkamp ontstaat. In de overige beleidsplannen onder het thema ondermijnende criminaliteit wordt geen specifieke interventie voor jeugd genoemd.

Wederom verwijzen we voor een meer uitgebreide toelichting van de maatregelen naar het originele IVB 2019-2020 document (pagina 22).

Plan van aanpak. 'Wij staan voor een veilig Venlo' – 2020-2021

In navolging van het veiligheidsplan uit 2019-2020 volgt het IVB 2021-2022. Net zoals in het IVB uit de periode 2019-2020, zijn er drie veiligheidsprioriteiten vastgesteld. Wederom gaat het om Adres-gerelateerde problematiek, Zorg en Veiligheid en Ondermijnende criminaliteit. Anders dan het beleidsplan in voorgaande jaren, benoemt de gemeente het 'informatiegestuurd werken' en blijkt er in 2020 een wijkgerichte aanpak opgestart te zijn voor Q4, een van de wijken in het centrum van de stad. De gemeente heeft als doel om ook een wijkspecifieke aanpak te realiseren voor de wijk Klingerberg en de buurt Vastenavondkamp. Volgens de gemeente bevestigen gegevens uit verschillende bronnen dat deze wijken een speciale aandacht vragen wat betreft veiligheids- en leefbaarheidsgevoelens. Wat de concrete aanleidingen voor deze wijkgerichte aanpak zijn geweest blijft onbekend uit het document. Er wordt enkel in algemene zin aangegeven dat de samenstelling van een wijk, ligging, type en mate van voorzieningen en fysieke inrichting invloed heeft op het veiligheidsgevoel van bewoners.

Omdat het beleid op dezelfde manier is opgebouwd als in voorgaande jaren, lichten we wederom alleen de uitvoeringsplannen op het gebied van Zorg en Veiligheid en Ondermijnende criminaliteit toe.

Zorg en Veiligheid

Binnen het domein Zorg en Veiligheid vallen – net zoals in het beleid van 2019-2020 – verschillende uitvoeringsplannen, waaronder het uitvoeringsplan Jeugd en Veiligheid. De doelen zijn hetzelfde als voorgaand beleidsjaar: het verminderen van de sociale overlast door rondhangende jongeren, voorkomen dat jongeren (opnieuw) met politie en/of justitie in aanraking komen en het creëren van een sociaal en fysiek veilig schoolklimaat. Omdat deze beleidsdoelen niet afwijken van die in het voorgaande IVB, geeft de gemeente een terugblik op een aantal ontwikkelingen bij het nastreven van deze doelen.

1. Om de samenwerking tussen partners te vergemakkelijken in het delen van informatie, zijn er meerdere afspraken en convenanten vastgelegd. Naar eigen zeggen verloopt de samenwerking ‘goed, partners weten elkaar goed te vinden’.
2. Een aantal jaren is een regisseur jeugdoverlast actief, zo blijkt uit dit beleidsdocument. In eerdere documenten is echter geen regisseur jeugdoverlast specifiek benoemd. Deze regisseur brengt overlastgevende jeugdgroepen in beeld en stelt een integrale samenwerking op met partners.
3. Sinds februari 2020 is er ook een procesregisseur criminele jeugd actief. Door een combinatie van zorg/hulpverlening, bestuurlijke, strafrechtelijke, fiscale en andere partners in een persoonsgerichte aanpak (PGA) hoopt de gemeente het afglijden naar criminaliteit bij jongeren te voorkomen.

De genoemde doelen worden met behulp van negen maatregelen en interventies nagestreefd. Deze bestaan uit het versterken van de informatiepositie en (proces)regie, overlegtafels en meer concrete projecten – zoals het eerdergenoemde project Jonge Helden en het nieuwe project Veiligheid in en om de school - op basisscholen. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen verwijzen we naar pagina 22 van het originele beleidsdocument.¹⁷⁸

Ondermijnende criminaliteit

Ook in dit uitvoeringsplan beschrijft de gemeente de aanpak van ondermijnende criminaliteit in de vorm van drugscriminaliteit, witwassen en mensenhandel. De doelen zijn hetzelfde als voorgaand beleidsjaar: het continueren en versterken van de bestuurlijke en integrale aanpak, het vergroten van bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid en het versterken van maatschappelijke weerbaarheid. Omdat de beleidsdoelen niet zijn veranderd, blikt de gemeente terug op de ontwikkelingen binnen deze doelen. Anders dan voorgaand beleidsjaar, is het project Focus op Urgentie (FoU) onderdeel van de aanpak. Dit project is wijkgericht en richt zich op het terugdringen van ondermijnende criminaliteit in stadsgebied Blerick en wijk Q4. De focus is gelegd op ondermijnende (drugs)criminaliteit (Pandora), nieuwe aanwas (PGA Jeugd van Vastenavondkamp) en leerlingen van groepen 7 en 8 (Jonge Helden).

178. Gemeente Venlo, 20202.

1. Vanuit een samenwerkingsverband tussen politie, justitie, RIEC en de Belastingdienst – ook wel de ‘Ondermijningstafel’ genoemd - is aan de slag gegaan met subjecten uit Pandora. Uit het document wordt niet bekend op welke manier aan de slag is gegaan met deze subjecten.
2. De PGA Jeugd van Vastenavondkamp is gestart in maart 2020, maar werd erg bemoeilijkt door de coronapandemie. Het project richt zich – ten tijde van het schrijven van het document in december 2020 – op zes jongeren uit Vastenavondkamp en negen jongeren uit andere delen van Venlo.
3. Het project Jonge Helden richt zich op tien jongeren van groep 7 en 8 van basisscholen uit Blerick. Deze jongeren volgen een 8-weeks programma die zich onder ander focust op assertiviteit en weerbaarheid. Voor zover het document beschrijft is niet duidelijk of en welke selectie van jongeren plaatsvindt in het project.
4. In de wijk Q4 is in juni 2020 gestart met een kwaliteitskring bestaande uit bewoners, ondernemers en professionals in de wijk. Tussen deze actoren wordt onder begeleiding van een extern bureau gewerkt aan vertrouwen en versterking van het netwerk.

Bovenstaande projecten zijn onderdeel van de dertien maatregelen die de gemeente heeft opgesteld om voornoemde drie doelen na te streven. Andere maatregelen bestaan uit het versterken van de informatiepositie, het ontwikkelen en uitwerken van bestaand beleid en het opstarten van bestuurlijke instrumenten om ondermijning tegen te gaan. Een uitgebreide beschrijving van deze maatregelen is te vinden op pagina 27 van het Plan van Aanpak Veiligheid en Wijkgericht werken.¹⁷⁹

2023-2026 Aanpakken!¹⁸⁰

De gemeente geeft in het meest recente beleidsplan aan voor een uitdaging te staan. Enerzijds wil de gemeente alert blijven op traditionele vormen van criminaliteit, anderzijds wil de gemeente nieuwe vormen zoals digitale criminaliteit voorkomen. Op basis van een analyse die de gemeente heeft uitgevoerd op politiedata en data vanuit andere veiligheidspartners blijkt onder andere de geregistreeerde drugscriminaliteit toe te nemen. Bovendien lijkt het aantal drugsdelicten met een jeugdige verdachte te stijgen. De prioriteiten in het veiligheidsbeleid zijn daarom: maatschappelijke onrust en overlast, ondermijnende criminaliteit en digitale criminaliteit en cybercrime. Wederom wordt ook wijkspecifiek gekeken naar de onveiligheid en de aanpak daarvan. Ditmaal ligt de focus niet alleen op Q4, (de buurt) Vastenavondkamp en Klingerberg, maar ook op Tegelen – Op de Hei en Venlo-Oost-Zuid. Gezien de focus van onderhavig onderzoek, beschrijven we het beleid op hoofdlijnen voor alle drie de veiligheidsprioriteiten: maatschappelijke onrust en overlast, ondermijnende criminaliteit en digitale criminaliteit en cybercrime.

Maatschappelijke onrust en overlast

179. Gemeente Venlo, 2020.

180. Gemeente Venlo, 2023.

Het thema maatschappelijke onrust is in het kader van dit onderzoek minder relevant. Daarmee doelt de gemeente namelijk op polarisatie en radicalisering binnen de maatschappij. Het beleid voor de aanpak van maatschappelijke overlast is meer relevant voor onderhavig onderzoek. De gemeente onderscheid drie vormen. Gedrag gericht op het individu (denk aan intimidatie, geluidsoverlast, etc.), verloedering van de fysieke leefomgeving en gedrag dat de toegankelijkheid van de openbare ruimte beperkt voor bewoners en andere burgers. Denk daarbij aan overlast van groepen jongeren en drugsoverlast (gebruik en handel). De gemeente wil voornamelijk vanuit preventie aandacht blijven houden op de jeugd die overlast veroorzaakt in de stad. Een integrale benadering is volgens hen daarbij noodzakelijk. De aanpak van jeugdoverlast en het voorkomen van jeugdcriminaliteit is vormgegeven door gesprekken met jongeren, ouders/verzorgers en betrokken professionals zoals jongerenwerkers. Daarnaast zet de gemeente in op de PGA Jonge Aanwas zoals genoemd in de beleidsperiode 2021-2022. Anders dan vorige beleidsperiode wordt samen met het onderwijs ingezet op een preventieprogramma onder de noemer Gelijke Kansen. Dit programma heeft als doel om elk kind in Venlo de ruimte te geven om talenten te ontwikkelen, onafhankelijk van afkomst of woonplaats. Het programma richt zich op de wijken Venlo-Noord, Vastenavondkamp, Klingerberg, Vossener en Op de Hei. Binnen het programma ligt de focus op taal, onderwijskansen, gezondheid en leefbaarheid. Binnen deze 'pijlers' hanteert het programma een eigen werkwijze. Voor een uitgebreide beschrijving van het programma verwijzen we naar de website van het programma.¹⁸¹

Ondermijnende criminaliteit

Wederom richt de gemeente zich op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. De gemeente uit grote zorgen over jongeren in sommige Venlose wijken en het risico dat zij betrokken raken bij criminaliteit. Deze jongeren hebben een keuze tussen opleiding en werk enerzijds of het verzorgen van hand- en spandiensten in het drugscircuit anderzijds, aldus de gemeente. De grote sommen geld die gepaard gaan met de (ondermijnende) drugscriminaliteit oefenen een grote aantrekkingskracht uit op de jongeren. Bovendien is de gemeente Venlo vanwege haar grensligging en logistieke infrastructuur extra kwetsbaar voor drugscriminaliteit. Naast de drugscriminaliteit benoemt de gemeente de aanpak van mensenhandel (criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting) en zorgcriminaliteit (malafide zorgaanbieders, zorgfraude). Hoewel deze verschillende vormen van criminaliteit regelmatig gepaard gaan, beschrijven we de aanpak op hoofdlijnen voor de jonge aanwas en de drugscriminaliteit. De gemeente houdt regie op een integrale aanpak, bestaande uit een combinatie van strafrechtelijke, fiscale en bestuursrechtelijke maatregelen. Deze richten zich op het versterken van bewustzijn van veiligheidsrisico's bij partners, het versterken van de informatiepositie en delen van informatie tussen partners, het effectiever inzetten van bestuurlijke instrumenten en het doorontwikkelen van de bestaande aanpak mensenhandel.

181. Zie: <https://gelijkekansenvenlo.nl/>

Digitale criminaliteit en cybercrime

Naast de zorgen over ondermijnende drugscriminaliteit, benoemt de gemeente dat jongeren de afgelopen jaren steeds meer bij digitale criminaliteit betrokken zijn. Met digitale criminaliteit verwijst de gemeente naar delicten die zich richten op een persoon als slachtoffer (denk aan fraude, bedreiging, oplichting, etc.), met behulp van een ICT-middel (zoals een laptop, mobiele telefoon, etc.). Met cybercrime doelt de gemeente op strafbare feiten die door een ICT-middel worden gepleegd en gericht zijn op een ICT-middel (zoals vernietigen van data of hacken). Volgens de gemeente komt online fraude het meest voor onder jongeren wat betreft digitale criminaliteit; denk daarbij aan valse Marktplaatsadvertenties. Daarbij constateert de gemeente dat de ernst van deze vorm van criminaliteit toeneemt; de digitale criminaliteit uitgevoerd door jongeren zou zich vermengen met de georganiseerde misdaad. De aanpak zoals beschreven in het beleid richt zich op het versterken van de weerbaarheid van burgers met een specifieke focus op jeugd, samenwerking met publiek-private netwerken en een interne voorbereiding op informatiebeveiliging en bewustzijn creëren bij medewerkers van de gemeente.

Naast de bovengenoemde prioriteitsthema's richt de gemeente zich ook op andere gebieden van veiligheid, waaronder jeugd, alcohol en drugs en drugsbeleid. Jeugd, alcohol en drugs heeft raakvlakken met andere domeinen binnen de gemeente, namelijk het jeugdbeleid, gezondheidsbeleid en drugsbeleid. De concrete aanpak is opgenomen in het uitvoeringsplan Nix18¹⁸². Het drugsbeleid is gericht op het handhaven van wet- en regelgeving rondom drugs, maar ook op preventie bij jongeren. De gemeente constateert dat het drugsbeleid toe is aan een herziening en zal daarom de komende beleidsjaren inzetten op het aanvullen van het beleid op het gebied van preventie.

'Aanpakken!' Preventie met Gezag¹⁸³

Als aanvulling op de al bestaande aanpak heeft de gemeente een aanvraag ingediend en toegewezen gekregen in december 2024 om deel te nemen aan 'Preventie met Gezag' (PmG). Dit landelijke actieprogramma heeft als doel om ondermijnende jeugdcriminaliteit te voorkomen en terug te dringen. De gemeente krijgt een subsidie voor een periode van minimaal twee en een half jaar. De doelgroep waar het programma zich op richt zijn kwetsbare jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot met 27 jaar én hun gezinnen. Preventie met Gezag wil graag aansluiten op de verschillende levensfasen van de jongeren en de bijbehorende risico's op een criminele carrière. De aanpak richt zich specifiek op jongeren in de stadsdelen Blerick, Tegelen en Venlo-Oost en -Zuid.

De strategie van de aanpak Preventie met Gezag start met het informatiegestuurd samenwerken en wordt vervolgd door signalering van risico's, preventie, herstel en repressie. Met verschillende interventies wil de gemeente jongeren helpen hun weerbaarheid te versterken om de verleidingen van criminaliteit te kunnen weerstaan. Dat betekent niet alleen inzetten op het individu, maar ook ondersteuning bieden waar sprake

182. Dit document is niet openbaar toegankelijk.

183. Gemeente Venlo, z.d.

is van problematiek, zoals gezinsomstandigheden, armoede of onderwijsproblematiek. De volgende doelen zijn gesteld binnen Preventie met Gezag:

1. Voorkomen van jonge aanwas
2. Verminderen van jonge aanwas en snelle doorgroei
3. Verminderen (impact van) harde kern/negatieve rolmodellen

Om bovenstaande doelen te kunnen behalen, is een drietal aan randvoorwaarden geformuleerd: 1) het versterken van de informatiepositie; meer inzicht en sneller signaleren, 2) ontwikkelen en continueren van een integrale, inspirerende en enthousiasmerende samenwerking tussen betrokken interne en externe professionals vanuit Zorg, Veiligheid, Onderwijs, en 3) ontwikkelen van een zichtbare aanpak met impact.

Op basis van een probleemanalyse en gesprekken met professionals in het werkveld uitgevoerd door de gemeente zijn in eerste aanleg interventies vormgegeven. De interventies uit PmG richten zich op één of verschillende doelgroepen binnen de leeftijd 8 tot en met 27, moeten voldoen aan één of meer van de genoemde randvoorwaarden en moeten bijdragen aan een of meer van de gestelde doelen. Deze interventies richten zich in grote lijnen op het versterken en actualiseren van de informatiepositie, het ontwikkelen van vroegsignalering, het betrekken van jongeren en hun ouders/verzorgers, extra inzetten op locaties zoals scholen, jongerenlocaties en de digitale leefwereld en gerichte doelgroepaanpakken zoals de PGA of specialistisch jongerenwerk. In bijlage 1 is een overzicht weergegeven van de interventies zoals beschreven in de aanvraag PmG. Er zijn daarnaast interventies specifiek belegd bij samenwerkingspartners zoals het Zorg- en Veiligheidshuis, de politie of het OM.

Sinds de aanvraag van PmG in 2024 en onderhavig onderzoek is enige tijd verstreken. Dat betekent dat er meerdere veranderingen hebben plaatsgevonden wat betreft de invulling van de aanvraag en de ontwikkeling van interventies. Bovendien heeft de gemeente een inventarisatie gemaakt van de al bestaande interventies (diens doelgroep, doelen en werkwijzen) die onder de vlag van PmG worden uitgevoerd. Deze zijn beschreven in het document Doelen Inspanningen Netwerk (DIN). Meer dan 60 interventies zijn anno 2025 opgestart en/of actief.

De belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen tien jaar

Als we kijken naar de tijdlijn van het papieren veiligheidsbeleid gericht op jeugd en drugs-criminaliteit zijn er meerdere ontwikkelingen te zien. Sinds 2016 heeft de gemeente het thema 'ondermijnende criminaliteit' als prioriteit gesteld, met duidelijke aanpakken voor elke beleidsperiode. Opvallend is dat de beleidsplannen van 2016-2019 en 2019-2020 de rol van jongeren binnen de ondermijnende criminaliteit niet expliciet benoemen. Wel wordt het thema 'Jeugdoverlast' uitgebreid toegelicht. Vanaf de beleidsperiode 2021-2022 is de rol van jongeren in de ondermijning wel beschreven en is er een specifieke aanpak voor deze doelgroep ontwikkeld. Als jongeren in beeld komen is het in eerste instantie als gebruikers van drugs. Pas later worden zij in het beleid opgenomen als mogelijke daders die betrokken worden/zijn bij drugsgerelateerde criminaliteit.

Daarnaast valt op dat het veiligheidsbeleid rondom jeugd steeds uitgebreider is geworden. Waar in 2016-2019 jeugd beknopt aan bod komt in de beleidsplannen, lijkt het belang voor jeugdveiligheidsbeleid in de beleidsperiodes daaropvolgend steeds groter te worden. Dat is te herleiden uit een steeds concretere aanpakformulering met uitgewerkte maatregelen en interventies. Denk bijvoorbeeld aan de persoonsgerichte aanpak (PGA) van criminele jeugd. Ook lijkt de gemeente na verloop van tijd te erkennen dat jeugdcriminaliteit niet los gezien kan worden van andere vormen van criminaliteit. Het meest recente veiligheidsbeleid voor de aanpak van maatschappelijke overlast, digitale criminaliteit en – zoals genoemd – ondermijnende criminaliteit beschrijft duidelijk de rol van jongeren daarin. Op basis van deze beschrijving lijkt het alsof de gemeente een meer integrale benadering zoekt voor de aanpak van verschillende vormen van criminaliteit en de rol van jongeren daarin steeds meer erkent. Tot slot lijkt er na verloop van tijd steeds meer aandacht te zijn voor een wijkspecifieke veiligheidsaanpak, zo ook voor jeugd. Een specifieke focus op jeugd blijkt bovendien ook uit de aanvraag en uitvoering van Preventie met Gezag in 2024, waarmee de gemeente aanvullend wil inzetten op de aanpak van jeugd in de criminaliteit aan de hand van verschillende interventies.

Literatuurlijst

Aanpakken! Integraal veiligheidsbeleid 2023 t/m 2026. (januari, 2023). Gemeente Venlo. [Intern document]

Aanpakken! Preventie met gezag. (z.d.) Gemeente Venlo. [Intern document]

Adjiembaks, S.D., Klapwijk, G., & Van den Enden, M., (2020, september). Groepsdynamiek & Groepsdruk. Een literatuurstudie voor professionals in het forensisch jeugdwerkveld. KFZJ. <https://files.enflow.nl/fd9938a8-0039-4987-ae4-d3773cabfd43/42c311e3-b0b7-48c3-bec6-9a6df7007d8a/afgeronde-producten/adjiembaks-et-al-2020-literatuurstudie-kfz-j-groepsdruk-groepsdynamiek-januari2021.pdf>

Beke, B., Ferwerda, H., Van der Torre, E., & Bervoets, E. (2013). *Jeugdgroepen en geweld. Van signalering naar aanpak*. Onderzoeksreeks Politieacademie, Boom Lemma uitgevers.

Bernasco, W., Van de Weijer, S., & Ruiter, S. (2024, 22 april). Criminaliteit gedaald maar overlast gestegen. *Secondant*. Geraadpleegd van <https://ccv-secondant.nl/platform/article/criminaliteit-gedaald-maar-overlast-gestegen>.

Bervoets, E. & Wijk, A. van. (2016). Drie drugsnetwerken in een kleine stad. *Tijdschrift voor Criminologie*, 58(3), 3-19

Bervoets, E., Ferwerda, H., Bremmers, B., Keijzer, D. & Appelman, T. (2013). Daling jeugdige verdachten Amsterdam. Op zoek naar mogelijke verklaringen. Rotterdam/ Arnhem: Lokale Zaken/Bureau Beke.

Beschermende factoren en risicofactoren bij jeugdcriminaliteit. (z.d.) Nederlands Jeugd-instituut. <https://www.nji.nl/jeugdcriminaliteit/beschermende-factoren-en-risicofactoren>

Beschermende factoren en risicofactoren. (2024, 13 juni). Wegwijzer - Jeugd en Veiligheid. <https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdcriminaliteit/georganiseerde-criminaliteit/beschermende-en-risicofactoren/>

Bruinsma, G., & Bernasco, W. (2002). Dadergroepen en transnationale illegale markten. *Tijdschrift voor Criminologie*, 44(2), 128-140.

Bouten, J. (2022, 13 april). De Limburger. 'Limburgse jeugd steeds vaker in de criminaliteit.' <https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=b37ff7dc-c62b-424b-ba92-ba8a32538348&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A656S-KV11-JCWP-9112-00000-00&pdcontentcomponentid=314941&pdteaserkey=sr0&pditab=allpods&ecomp=hc-yk&earg=sr0&prid=023e29f1-a561-4a37-9332-72916149db4f>

- Campedelli, G., Calderoni, F., Comunale, T. & Meneghini, C. (2020). Life-Course Criminal Trajectories of Mafia Members. *Crime & Delinquency*, 1-31.
- CBS, 2021.
<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85075NED/table?searchKeywords=venlo>
- CBS. (2020, 11 november). De rol van gezin, opleiding en migratieachtergrond bij veroordeelde jongvolwassenen - Jaarrapport Integratie 2020. CBS. <https://lon-greads.cbs.nl/integratie-2020/de-rol-van-gezin-opleiding-en-migratieachtergrond-bij-veroordeelde-jongvolwassenen/>
- CBS. (2020, 6 oktober). Jongere zonder startkwalificatie vindt minder vaak werk. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/41/jongere-zonder-startkwalificatie-vindt-minder-vaak-werk>
- Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (2020). Dader of slachtoffer? Criminele uitbuiting; verkenning onder Nederlandse scholen. Geraadpleegd via: <https://www.hetckm.nl/mediadepot/18455d4a7f97/CKM-rapportcrimineleuitbuiting.pdf>.
- Cijfers over Veilig Thuis. (2023). Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/cijfers/veilig-thuis>
- Copp, J., Giordano, P. & Longmore, M. (2019). Desistance from Crime during the Transition to Adulthood: The Influence of Parents, Peers, and Shifts in Identity. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 57(3), 294-332.
- Criminaliteit op school (2024, 18 november). School en Veiligheid. <https://www.school-enveiligheid.nl/thema/criminaliteit-vo/#over-criminaliteit-op-school>
- De Boer, H., Ferwerda, H., & Kuppens, J. (2022). Do or don't. Bureau Beke. <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3154/3203-do-or-don%27t-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- De Jong, J. (2022, oktober). Jongerenwerk voor de '2%'. Hogeschool Leiden. <https://www.hsleiden.nl/media/3289>
- De Hulster, D. (2019, 12 december). De Limburger. *'Het verlies wordt met de dag pijnlijker'*. <https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=3a19522f-7d17-403d-9b17-b029c18e1dfc&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A5XPY-NFF1-JCWP-90X1-00000-00&pdcontentcomponentid=314941&pdteaserkey=sr0&pditab=allpods&ecomp=hc-yk&earg=sr0&prid=d6957c2b-026e-4f86-9017-8479c33bc44f>
- Drugs, geweld en fraude: criminaliteit onder jongeren in Venlo bijna twee keer zo groot als gemiddeld in Nederland. (2023, 5 september). De Limburger. <https://www.limburger.nl/regio/venlo/drugs-geweld-en-fraude-criminaliteit-onder-jongeren-in-venlo-bijna-twee-keer-zo-groot-als-gemiddeld-in-nederland/22285770.html>

- Dykstra, P. A., & De Valk, H. A. G. (2007). Families en criminaliteit. WODC, Ministerie van Justitie en Veiligheid. <https://research.rug.nl/en/publications/families-en-criminaliteit>
- Farrington, D. P., Kazemian, L. & Piquero, A. R. (2018). The Oxford Handbook of Developmental and Life-Course Criminology. Oxford: Oxford University Press.
- Farrington, D.P. (1986). Age and crime. *Crime and justice*, 7, 189-250.
- Fenomeenanalyse jeugdige ondermijners Limburg. (2022). RIEC Limburg. <https://www.cjg043.nl/wp-content/uploads/2023/07/rapport-fenomeenanalyse-jeugdige-ondermijners-limburg-2022.pdf>
- Ferwerda, H. (2020, 15 december). *Van 3 naar 4 W's?*. Bureau Beke. Geraadpleegd van <https://bureaubeke.nl/column/van-3-naar-4-ws/>.
- Ferwerda, H., (2009). Shortlistmethodiek in zeven stappen. Bureau Beke. https://bureaubeke.nl/doc/publicaties/2009/Shortlistmethodiek_in_7_stappen_Download.pdf
- Ferwerda, H., Beke, B., & Bervoets, E. (2017). De onzichtbare invloed van bovenlokale criminele netwerken op de wijk. *Tijdschrift voor de Politie*, 79, 6-11.
- Fuller, G., Morgan, A. & Brown, R. (2019). Criminal histories of Australian organised crime offenders. *Trends & issues in crime and criminal justice*, 567, 1-16.
- Gemeente Venlo in cijfers en grafieken. (2022). AlleCijfers.nl. <https://allecijfers.nl/gemeente/venlo/>
- Gemeente Venlo in cijfers en grafieken. (2025, 14 maart). AlleCijfers.nl. <https://allecijfers.nl/gemeente/venlo/>
- Gevolgen voor kinderen van een scheiding. (z.d.^b). Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/scheiding/gevolgen-voor-kinderen>
- Grinsven, S. van. & Verwest, A. (2017). Vijf jaar aanpak Top 600, waar staan we nu? Justitiële verkenningen: Dalende jeugdcriminaliteit. (Red. A.G. Donker, R.A. Roks, B. Rovers, M.B. Schuilenburg, M. Smit & E. Snel, pp. 127-141) Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Groefsema, A., Van Heist, C.M.A., Hulsen, E.A.M & De Kok, R.A.M. (2012). Ouder-kind relaties en delinquentie bij adolescenten. Utrecht University. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/12287>
- Groeiend aantal meisjes verdacht van misdrijven in 2022. (4 september, 2023). CBS. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/36/groeiend-aantal-meisjes-verdacht-van-misdrijven-in-2022>
- Hanglocaties beïnvloeden relatie tussen rondhangen en jeugdcriminaliteit. (2016, 8 maart). NSCR. <https://nscr.nl/hanglocaties-beinvloeden-relatie-tussen-rondhangen-en-jeugdcriminaliteit/>

- Hanrath, J., Van der Herberg, E., & Donker, A. (2023, december). Vroegtijdig ingrijpen op antisociaal gedrag 0-15 jarigen: wat als je het de praktijk vraagt? Hogeschool Utrecht. <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3345/3322-vroegtijdig%20ingrijpen-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Hazenkamp opnieuw opgeschrikt: 'of donkere wolk boven buurt hangt'.* (2024, 15 juni). De Limburger. <https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=9bc6d285-8df0-4c3e-8b68-0f78dd5d517a&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A6C83-FMK1-JCWP-9053-00000-00&pdcontentcomponentid=314941&pdteaserkey=sr0&pditab=allpods&ecomp=hc-yk&earg=sr0&prid=3721df15-6454-4ec2-ada9-472d39c7e6e1>
- Huiselijk geweld; meldingen naar eerdere betrokkenheid Veilig Thuis. (2023). CBS. <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85361NED/table>
- Jansma, M., Jansen, D., Willems, I., & Anthonio, G. G. (2016). Verslaafde ouder is risico voor kind. University of Groningen. https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/348517888/Verslaafde_ouder_is_risico_voor_kind.pdf
- Jeugdcriminaliteit - ZVH Hollands Midden. (2023, 30 oktober). ZVH Hollands Midden <https://zvhhm.nl/hulp-bij/jeugdcriminaliteit/>
- Jeugdcriminaliteit en opvoeding. (januari, 2021). Ministerie van Justitie en Veiligheid. https://www.eerstekamer.nl/overig/20210510/jeugdcriminaliteit_en_opvoeding/document#:~:text=Ten%20slotte%20spelen%20gezinsfactoren%20een,opvoedkunde%20vaardigheden%20van%20de%20ouders.
- 'Jongeren uit randstad plegen aanslagen in Limburg voor een paar honderd euro.'* (2025, 23 januari). NOS. <https://nos.nl/r/598492#:~:text=januari%2C%2011%3A35-,Jongeren%20uit%20Randstad%20plegen%20aanslagen%20in,voor%20een%20paar%20honderd%20euro'&text=Jongeren%20die%20in%20de%20regio,steeds%20vaker%20voor%20te%20komen.>
- Kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld. Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.^a) <https://www.nji.nl/kindermishandeling/kinderen-die-getuige-zijn-van-huiselijk-geweld>
- Klerks, P. (2001). The network paradigm applied to criminal organisations: theoretical nit-picking or a relevant doctrine for investigators? Recent developments in the Netherlands. *Connections*, 24(3), 53-65.
- Koppen, M. van., Geest, V. van der., & Kleemans, E. (2017). Doorgroeiers in de misdaad. De criminele carrières en achtergrondkenmerken van jonge daders van een zwaar delict. Apeldoorn/Amsterdam: Politie & Wetenschap/Vrije Universiteit Amsterdam.
- Kroese, G., & Staring, R. (1993). *Prestige, professie en wanhoop : een onderzoek onder gedetineerde overvallers*. Arnhem: Gouda Quint.

- Kroese, J. H. (2022, 18 mei). Broken homes and crime: Differential effects of parental separation, parental decease, and being born to a single parent on the criminal involvement in offspring. Vrije Universiteit Amsterdam. <https://research.vu.nl/en/persons/janique-kroese/publications/>
- Kullberg, J., Mouktadibillah, R., & De Vries, J. (2021, mei). Opgroeien in een kwetsbare wijk. Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2021/05/27/opgroeien-in-een-kwetsbare-wijk>
- Lammers, S.M.M.; Soe-Agnie, S.E.; Haan, H.A. de; Bakkum, G.A.M.; Pomp, E.R.; Nijman, H.L.I. (2014). Middelengebruik en criminaliteit: Een overzicht. Tijdschrift voor Psychiatrie. <https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/134393/134393.pdf>
- Leefbarometer. (2024). Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. <https://www.leefbaarometer.nl/kaart/?indicator=0&level=0&periode=7&referencemap=1&locatie=Hatert&latitude=&longitude=#kaart>
- Leiden sociale media tot meer jeugdcriminaliteit? (2024, oktober). NSCR. https://nscr.nl/app/uploads/2024/10/Factsheet_SocialeMediaCriminaliteit.pdf
- Lenkens, M., Lenthe, F. van, Schenk, L., Magnée, T., Sentse, M., Severiens, S., Engbersen, G. & Nagelhout, G. (2019). Experiential peer support and its effects on desistance from delinquent behavior: Protocol paper for a systematic realist literature review. *Systematic Reviews*, 8(119), 1-14.
- Markus, N. & Akinci, O. (2017, 11 november). 'Hoe ging het mis in Blerick? 'Ik zei nog: als er niets gebeurt, vallen er doden''. <https://www.trouw.nl/nieuws/hoe-ging-het-mis-in-blerick-ik-zei-nog-als-er-niets-gebeurt-vallen-er-doden~b7b8302f/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Maruna, S. (2001). *Making good; How ex-convicts reform and rebuild their lives*. Washington DC: APA-Books.
- McNeill, F. (2006). A desistance paradigm for offender management. *Criminology and Criminal Justice*, 6(1), 39-62.
- Nourollah, M., Fatameh, M., & Farhad, J. (2015.). A Study of Factors Affecting Juvenile Delinquency. *Biomedical & Pharmacology Journal*. <https://www.proquest.com/openview/4fafbf7107b29700177f1ca48e9191d7/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2049887>
- Online jeugdcriminaliteit: wat weten we? (z.d.)c. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/jeugdcriminaliteit/online-jeugdcriminaliteit-wat-weten-we>
- Op de Laak, L.A.M. (2021, 21 mei). De relatie tussen de kwaliteit van de ouder-kindrelatie en jeugddelinquentie en hoe sekse deze relatie beïnvloedt. Utrecht University. <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/40082/Masterthesis%20Laak,%20OpdeLAM-6941591.pdf?sequence=1>

- Piersma, T. W., Kros, M. & Beijersbergen, K. A. (2021). *Criminele carrières van daders van high impact crimes*. Den Haag: WODC
- Plan van aanpak. 'Wij staan voor een Veilig Venlo' 2019-2020. (z.d.). Gemeente Venlo. <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/010-RC-Bijlage-1-Plan-van-aanpak-Wij-Staan-voor-een-Veilig-Venlo-2019-2020-1.pdf>
- Plan van aanpak. Wij staan voor een Veilig Venlo 2021-2022. (december, 2020). Gemeente Venlo. <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/010-RIB-Bijlage-Plan-van-Aanpak-Veiligheid-en-Wijkgericht-werken-2021-2022.pdf>
- Quickscan jeugdige ondermijners gemeente Venlo. (2023). RIEC Limburg. <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/100-RIBBijl02-Quickscan-jeugdige-ondermijners-gemeente-Venlo-1.pdf>
- Rakt, M. V. D. (2011). *Two Generations of Crime: the Intergenerational Transmission of Criminal Convictions over the Life Course*. <https://pure.rug.nl/ws/portalfiles/portal/125324063/RAKT-Two-Generations-of-Crime.pdf>
- Sampson, R. J. & Laub, J. H. (1995). *Crime in the making: Pathways and turning points through life*. Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press.
- Sampson, R. J. & Laub, J. H. (2005). A life-course view of the development of crime. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 602, 12-45.
- Sampson, R. J. & Laub, J. H. (2017). A general age-graded theory of crime: Lessons learned and the future of life-course criminology. *Advances in Criminological Theory*, 13, 165 – 187.
- Sannen, A., & Van Iperen, P. (2023). *Scanner middelengebruik Gemeente Venlo*. Trimbos Instituut. <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/100-RIB-Bijl01-Rapport-Scanner-gemeente-Venlo-Trimbos.pdf>
- Servaas, L., Weerman, F., & Fischer, T. (2021, maart). *Risico- en versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag*. Erasmus Universiteit Rotterdam. <https://repub.eur.nl/pub/135248/Risico-versterkende-en-beschermende-factoren-voor-crimineel-gedrag-Servaas-Weerman-Fischer-2021-.pdf>
- Servaas, L., Weerman, F., & Fisscher, T. (2021). *Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag. Een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke stand van zaken*. Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Sondermeijer, V. (2017, 1 november). 'Onrust in Blerick: derde schietpartij in drie maanden.' <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/11/01/persoon-doodgeschoten-op-straat-in-blerick-a1579528#:~:text=Omdat%20het%20de%20derde%20schietpartij,incident%20tot%20boosheid%20onder%20buurtbewoners.&text=Bij%20een%20schietpartij%20in%20het,persoon%20om%20het%20leven%20gekomen>

- Spanjaard, H. (2019, september). Interventies voor vroegtijdig voorkomen van ernstige criminaliteit. Ministerie van Justitie en Veiligheid. <https://www.hanspanjaard.nl/wp-content/uploads/2019/11/Spanjaard-2019-Interventies-voor-vroegtijdige-voorkoming-van-ernstige-criminaliteit-DEF.pdf>
- Spapens, T. (2012). *Netwerken op niveau: criminele micro-, meso- en macronetwerken* (oratie). Tilburg University
- Van den Heuvel, A. (z.d.). Negatieve levensgebeurtenissen, dagelijkse tegenslagen en antisociaal gedrag bij volwassenen. Tilburg University. <https://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=150754>
- Van der Laan, A.M., M.G.C.J. Beerthuizen & G. Weijters. (2016). Jeugdige daders van online-criminaliteit. *Cahier Politiestudies* 2016-4, nr. 41, pp. 145-168.
- Van Deuren, S., Kroese, J., Van Dijk, M., Eichelsheim, V., Blokland, A., & Van de Weijer, S. (2021, 16 juni). Criminaliteit en huiselijk geweld; twee kanten van dezelfde medaille. NSCR. <https://nscr.nl/criminaliteit-en-huiselijk-geweld-twee-kanten-van-dezelfde-medaille/>
- Van Dijk, J., Huisman, W., & Nieuwbeerta, P. (2014). *Actuele Criminologie. Achtste, herziene druk*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Van Domburgh, L. (2009). *Very young offenders. Characteristics of children and their environment in relation to (re-)offending* (dissertatie). Vrije Universiteit Amsterdam.
- Van Ham, T., Bervoets, E., & Ferwerda, H. (2015). *Papier en werkelijkheid*. Bureau Beke
- Van Kampen, M. (2023, 12 september). De Limburger. *Jeugdcriminaliteit in Venlo tiert welig: 'We moeten jongeren weerbaar maken'*. <https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=77482f78-6707-415c-ac2d-ab8a5916dd1a&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A6951-HBX1-F0BS-10M7-00000-00&pdcontentcomponentid=314941&pdteaserkey=sr0&pdtab=all-pods&ecomp=hc-yk&earg=sr0&prid=2bf06937-5e32-4b8e-b172-535139c0d002>
- Veiligheidsmonitor. (2023). Gemeente Venlo. <https://venloinzicht.nl/viewer/viewerreportcontents.ashx?report=veiligheidsmonitor>
- ‘Veiligheid: van en voor ons allemaal’. Integraal veiligheidsbeleid 2016-2019. (maart, 2015). Gemeente Venlo. <https://gemeenteraad.venlo.nl/Documenten/073bijl-Concept-IVB-2016-2019-1.pdf>
- Venlo in cijfers - Bevolking. (2024). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/jive>
- Venlo in cijfers - Herkomst (2024a). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/dashboard/herkomst>
- Venlo in cijfers – Huiselijk geweld (2023a). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/jive>

- Venlo in cijfers – Jeugd en Gezin (2022). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/jive>
- Venlo in cijfers - Jeugdzorg. (2024b). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/jive>
- Venlo in cijfers – Sociaal domein en Zorg (2023). Gemeente Venlo. <https://venlo.incijfers.nl/jive>
- Völker, B., Baerveldt, C., & Driessen, F. (2015). Vriendschap en criminaliteit bij jongeren. In I. Weijers, & C. Eliaerts (Eds.), *Jeugdcriminologie: achtergronden van jeugdcriminaliteit* (2e ed., pp. 259-272). Boom Lemma. https://pure.uva.nl/ws/files/2573717/174809_Vriendschap_en_criminaliteit_bij_jongeren.pdf
- Wat is er bekend over jongeren die de georganiseerde criminaliteit in gaan? (2022, 7 maart). WODC. <https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2022/03/07/wat-is-er-bekend-over-jongeren-die-de-georganiseerde-criminaliteit-in-gaan#:~:text=In%20het%20rapport%20worden%20vijf,bewuste%20rekrutering%20door%20criminele%20groepen.>
- Weerman, F. & Kleemans, E. (2002). Criminele groepen en samenwerkingsverbanden. *Tijdschrift voor Criminologie*, 44(2), 114-127.
- Weijers, I. & Drie, D. van (2014). Stoppen of volharden. Portretten van jonge veelplegers. Amsterdam: SWO.
- Weijers, I. (2018). Veelplegers aanpakken. 81 jonge veelplegers 15 jaar gevolgd. Amsterdam: SWP.
- Weijers, I. (2018). Veelplegers aanpakken. 81 jonge veelplegers 15 jaar gevolgd. Amsterdam: SWP.
- Weijers, I. (2020). Jonge veelplegers en hun worsteling om te stoppen met criminaliteit: Een vierfasenmodel. *Tijdschrift voor Criminologie*, 62(2-3), 228-246.
- Welke kenmerken van kinderen en van hun thuissituatie dragen bij aan schoolsucces in het voortgezet onderwijs? (2018, 3 augustus). Kennisrotonde. <https://www.kennisrotonde.nl/vraag-en-antwoord/voorwaarden-schoolsucces-vo#:~:text=Home-,Welke%20kenmerken%20van%20kinderen%20en%20van%20hun%20thuissituatie%20dragen,schoolsucces%20in%20het%20voortgezet%20onderwijs%3F&text=De%20cognitieve%20capaciteiten%20van%20leerlingen,van%20invloed%20op%20hun%20schoolloopbaan>
- Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC). (2024). *Ontwikkelingen jeugdcriminaliteit*. Geraadpleegd van <https://www.wodc.nl/onderwerpen/monitor-jeugdcriminaliteit/ontwikkelingen-jeugdcriminaliteit>.
- Wigzell, A. (2021). Explaining desistance: looking forward, not backwards. United Kingdom: National Association for Youth Justice.

Wolsink, J., Van Esseveldt, J., Derksen, E., Brouwer, N., & Ferwerda, H. (2022). Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed. Bureau Beke. https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2023/03/Download_Bekereeks_Crim_netw_Groningen.pdf

Zicht op ondermijning. (z.d.). <https://www.zichtopondermijning.nl/>

Zimmer, S. (2021). Sex Differences in Crime. EBSCO. <https://www.ebsco.com/research-starters/sociology/sex-differences-crime>

Bijlage 1

Interventies Preventie met Gezag

Interventie	Doel
Actueel informatiebeeld van ontwikkelingen risicojeugd	Informatie ophalen van aantallen, trends en fenomenen.
Tijdige signalering	Vroegtijdig signaleren risicojeugd vanuit sociaal domein en gezag en benaderbaar zijn voor partners in de wijk
Klankbordgroep van jongeren in de wijkaanpak	Betrokkenheid van jongeren versterken.
Vergroten en versterken ouderbetrokkenheid	Versterken van de pedagogische basis door weerbaarheid van ouders te vergroten, signalen van beginnende criminaliteit leren herkennen.
Extra ondersteuning op scholen	Versterken van de pedagogische basis door weerbaarheid van ouders en jongeren versterken via scholen. Leerkrachten signalen van beginnende criminaliteit leren kennen.
Versterken coördinatie (extra) jongerenlocaties	Perspectief van jongeren op opleiding, werk en inkomen vergroten.
Versterken en beschermen digitale leefwereld jongeren	Inzicht krijgen in online trends en weerbaarheid van jongeren vergroten tegen vormen van online slachtoffer- en daderschap.
PGA risicojeugd	Een integrale persoonsgerichte aanpak toegesneden op jongeren met een mix van interventies ter voorkoming van risicogedrag of afglijden in criminaliteit.
Specialistisch jongerenwerk	De inzet van specialistisch jongerenwerk versterken.
Extra ondersteuning jongeren naar werk en opleiding IPTA	Extra investering in het toeleiden naar werk en opleiding.
Herstelrecht	Inzet op herstelconferenties in relatie tot jeugdigen die eerste stappen richting het criminele pad zetten.
Jeugdboa's	Jeugdboa's inzetten in PmG-wijken.
Halt op school	Het Halt-sprekuur introduceren op scholen in de PmG-wijken.
Ondersteuning jeugd <12 AJB	Een impuls geven aan het inzetten en ontwikkelen van effectieve methoden en het trainen van professionals.
Ondersteuning uittreders	Perspectief bieden aan jongeren die een uitweg zoeken uit de criminaliteit middels een exit-programma.
Communicatiecampagne vertelt het verhaal	Het zichtbaar maken van de aanpak middels een integrale communicatiestrategie gericht op de doelgroep en hun gezinnen.

Bijlage 2

Topiclijst onderzoek Venlo

Achtergrond respondent

- Functie en organisatie
- Ervaring, achtergrond carrière
- Lokale kennis ((al lang) hier werkzaam/woonachtig etc.)

Lokale context

- Algemeen beeld van Venlo (veiligheid en criminaliteit)
- Algemeen beeld van Blerick, Tegelen, Venlo-Oost en Zuid
- Schets inwoners Venlo
- Kloof tussen inwoners en (lokale) overheid? Hoe uit zich dit/waarın wordt die kloof zichtbaar?

Aard, omvang, ontwikkelingen criminaliteit in Venlo

- Aard/type criminaliteit in Venlo
 - Specifiek ondermijning en definitie volgens respondent
 - Specifiek drugsgerelateerde criminaliteit
 - Specifiek jeugdcriminaliteit (wat is de betrokkenheid van jongeren – 14 tot en met 23 jaar – in Venlo bij verschillende criminaliteitsvormen?)
 - Specifiek internationaal (Duitsland)
 - Zijn er verschillende (jeugd)groepen te onderscheiden in relatie tot de criminaliteitsvormen?
 - Wat zijn de werkwijzen van de verschillende groepen binnen de criminaliteitsvormen?
 - Wat is de rol van de online wereld (sociale media) in de werkwijze en/of rekrutering?
 - In welke mate en hoe hebben volwassenen een rol m.b.t. criminaliteit c.q. ondermijning (lees: faciliterende rol – facilitators – of criminele families)?
- Ontwikkelingen in criminaliteit in Venlo de laatste jaren
 - Specifiek ondermijning
 - Specifiek jeugdcriminaliteit
 - Specifiek internationaal (Duitsland)
 - In hoeverre hebben jeugdgroepen van toen (zeg: tien jaar geleden) invloed op de jeugd(groepen) van nu en op welke manier?

- Omvang criminaliteit in Venlo
 - Specifiek ondermijning
 - Specifiek jeugdcriminaliteit
 - Specifiek internationaal (Duitsland)

Sociaaleconomische problematiek

- Sociaaleconomische problemen in Venlo (huisvesting, werk, armoede, ongelijkheid)
- Wat zijn andere motieven/oorzaken/omgevingen waardoor jeugd/jongeren in de criminaliteit belanden (te denken valt aan kwetsbaarheden, rekruteringsprocessen, familie, vrienden, school en/of de sportomgeving)?
- Ontwikkelingen hierin de laatste jaren (denk aan de rol van sociale media)

Aandachtsgebieden en kwetsbaarheden

- Aandachtsgebieden/hotspots in Venlo, waaronder voor overlast, criminaliteit, ondermijning en internationale grensoverschrijdende drugscriminaliteit
- Kwetsbaarheden in Venlo voor ondermijnende criminaliteit
- Ontwikkelingen laatste jaren in bovenstaande

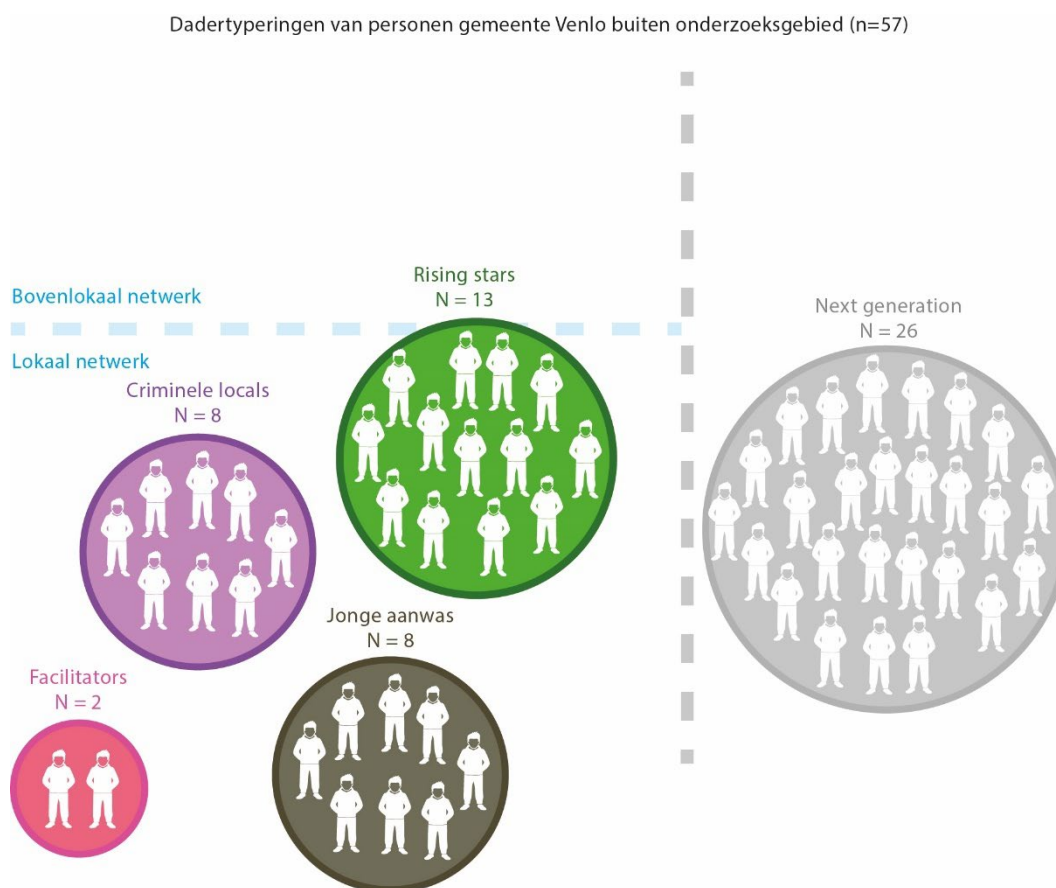
Aanpak criminaliteit en sociale problematiek

- Initiatieven om sociaaleconomische problemen tegen te gaan
- Oplossingen/initiatieven om kloof tussen overheid en inwoners te dichten
- Aanpak ondermijning
 - Huidige preventieve en repressieve aanpak tegen jeugdoverlast en -criminaliteit en ondermijning?
 - Opbrengsten van de aanpak
 - Knelpunten en verbeterpunten
 - Oplossingen om (ondermijnende en jeugd)criminaliteit tegen te gaan (Focus, samenwerking, capaciteit, kennis et cetera)

Focusgebied 1 Blerick		
<i>Postcode</i>	<i>Wijk</i>	<i>Buurt</i>
5921	Blerick-Midden	Hazenkamp
5922	Blerick-Noord	Vastenavondkamp
5924	Vossener	Vossener-Centrum Vossener-Noord Vossener-West Vossener-Zuid
5925	Klingerberg	Klingerberg-Zuid Klingerberg-Noord
Focusgebied 2 Tegelen		
<i>Postcode</i>	<i>Wijk</i>	<i>Buurt</i>
5932	Op de Hei	Op de Heide Lage heide
Focusgebied 3 Venlo-Oost en Zuid		
<i>Postcode</i>	<i>Wijk</i>	<i>Buurt</i>
5915	Venlo-Oost-Zuid	Vogelbuurt
5912	Venlo-Zuid	Hagerbroek

Bijlage 3

Dadertyperingen van de personen buiten het onderzoeksgebied

Bijlage 4

Respondentenlijst

In onderstaande tabel staan de respondentcodes (R) en bijbehorende organisaties weergegeven. Vanwege herleidbaarheid van respondenten hebben we ervoor gekozen om de specifieke functie van de gesproken respondenten achterwege te laten. Naast deze professionals zijn er aanvullend 22 jongeren gesproken, welke zijn benaderd via het onderwijs en het jongerenwerk. Zij zijn in de tabel weergegeven onder de GG-codes (groepsgesprekken) en onder de LL-codes (individuele gesprekken). Tot slot is met twee ouders gesproken, welke onder de OD-codes zijn opgenomen.

Respondentcode ¹⁸⁴	Instantie/Organisatie
R01	gemeente Venlo
R02	gemeente Venlo
R03	Halt
R04	Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg
R05	Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg
R06	Verslavingsreclassering
R07	Reclassering Nederland
R08	Incluzio
R10	Bureau Jeugdzorg Limburg
R11	Incluzio
R12	Raad voor de Kinderbescherming
R13	Raad voor de Kinderbescherming
R14	gemeente Venlo
R15	gemeente Venlo
R16	Incluzio
R18	RIEC Limburg
R19	RIEC Limburg
R20	OM

184. De nummering loopt niet helemaal op volgorde. Respondentcode R9, R17 en R42 zijn niet opgenomen. Reden daarvoor is dat sommige interviews met respondenten – na toewijzing van een respondentcode – uiteindelijk niet zijn doorgegaan. Om toch een correlerend overzicht te behouden is ervoor gekozen om deze respondenten te verwijderen en de overige codering als zodanig te laten.

R21	OM
R22	Basisonderwijs
R23	Voortgezet onderwijs
R24	William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering
R25	Viggo Groep Pactum
R26	Voortgezet onderwijs
R27	Basisonderwijs
R28	gemeente Venlo
R29	gemeente Venlo
R30	gemeente Venlo
R31	William Schrikker Groep
R32	gemeente Venlo
R33	gemeente Venlo
R34	gemeente Venlo
R35	gemeente Venlo
R36	gemeente Venlo
R37	Voortgezet onderwijs
R38	Jacx
R39	Incluzio
R40	Voortgezet onderwijs
R41	GGD
R43	Voortgezet onderwijs
R44	Mutsaersstichting
R45	Politie
R46	Mutsaersstichting
R47	Mutsaersstichting
R48	GGD
R49	GGD
R50	Voorgezet onderwijs
R51	Politie
R52	Politie

R53	gemeente Venlo
R54	Politie
R55	gemeente Venlo
R56	gemeente Venlo
R57	gemeente Venlo
R58	gemeente Venlo

GG01	Incluzio
GG02	Basisonderwijs
GG05	Jacx

LL01	Middelbaar onderwijs
LL02	Middelbaar onderwijs
LL03	Middelbaar onderwijs
LL04	Middelbaar onderwijs
LL05	Middelbaar onderwijs
LL06	Middelbaar onderwijs
LL07	Middelbaar onderwijs
LL08	Middelbaar onderwijs

OD01	Ouder
OD02	Ouder

Bureau Beke

Turfstraat 1
6811 HL Arnhem
T 026 443 86 19
info@beke.nl

bureaubeke.nl